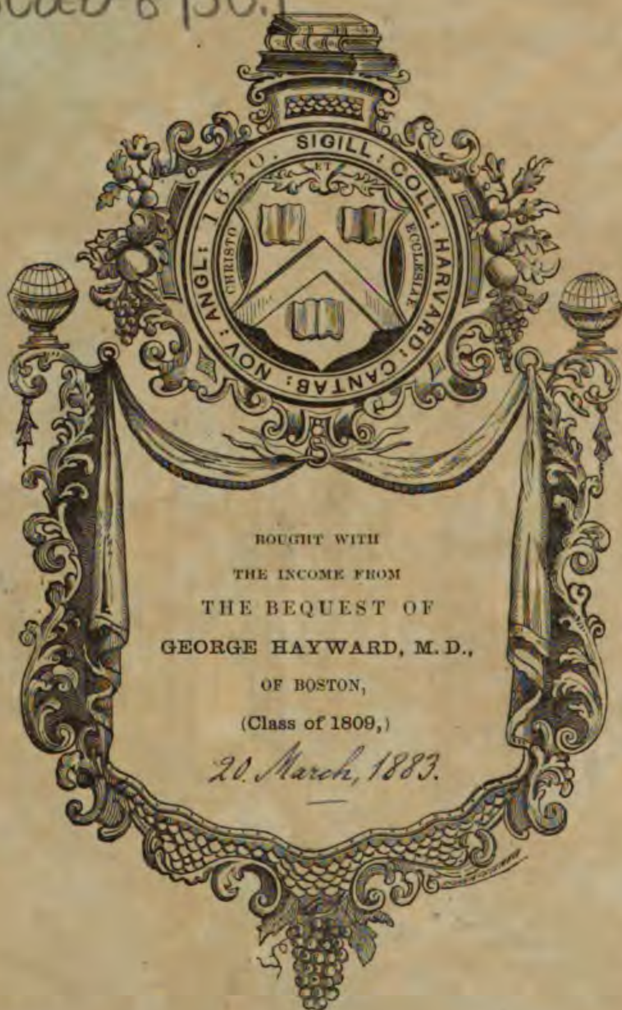

SIGILL : COLL : HARVARD : CANTAB : NOV : ANGL : 1650.
CHRISTO ET ECCLESIAE

STARI

PISCI HRVATSKI.

NA SVIET IZDAJE

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

KNJIGA X.

U ZAGREBU 1878.

U KNJIŽARNICI LAVOSLAVA HARTMANA NA PRODAJU.

DJELA

FRANA LUKAREVIĆA BURINE.

NA SVIET IZDALA

JUGOSLAVENSKA AKADEMIJA ZNANOSTI I UMJETNOSTI.

U ZAGREBU 1878.

U KNJIŽARNICI LAVOSLAVA HARTMANA NA PRODAJU.

FRAN LUKAREVIĆ BURINA.

I.

ŽIVOT.

NAPISAO DR. FR. RAČKI.

Lukarevići tal. Luccari spadaju medju najstarije i najodličnije vlasteoske obitelji dubrovačke, a doseliše se u Dubrovnik po dubrovačkih ljetopisih iz stare Srbije, po njekih iz grada Lješa. Koliko mogu u taj čas zaviriti u stare spomenike, Lukarevići su živjeli u Dubrovniku već početkom XII. vieka. Luccari sin Nikolice bijaše već god. 1114 priorom dubrovačkim[1], Slava Luccari bijaše god. 1190—1197 sudcem[2]; u isto doba jedan Luccari (1195, 1198) knezom[3]. Za sljedeće vjekove spominjem Marka Lukarevića, člana (1312) vieća veljega, maloga i umoljenoga[4]. Lukarevići niesu zaostajali za drugom vlastelom dubrovačkom u ničem, što je na dobro obćine smjeralo. Žun i Nikola Lukarevići bješe god. 1326 i 1333 izaslani u Srbiju ka kralju Stjepanu Urošu[5]; Luče Lukarević, sin pomenutoga Marka, bješe poslan u Bosnu k banu Stjepanu, a Stipan Lukarević ka kralju Stjepanu Dabiši[6]. Uz viećnike Stjepana, Peru, Maroja, Paladina i Živana Lukarevića, koji su tečajem XV. vieka uplivali u javne poslove slobodne obćine dubrovačke, navesti ću ovdje knezove iz iste obitelji Stjepana (1395, 1397, 1409, 1412), Mihajla (1396, 1399, 1405, 1407, 1410, 1413) i Petra (1421) Lukarevića, koje ide ne malen diel zasluge, što je ladjica dubro-

[1] Cod. diplom. CSD. II, 18.
[2] Ibid. p. 156. 179, 185.
[3] Ibid. p. 174, 192.
[4] MSC. liber reformationum u arkivu dubrov.
[5] Miklošić: Monum. serb. p. 85, 164.
[6] Ibid. p. 102, 220.

vačka slobodice u ono za narode balkanskoga poluotoka kobno doba sretno izplivala.

Iz ove odlične vlasteoske obitelji poteče naš Fran, tako prozvan po imenu svojega otca, dubrovačkoga vlastelina. Godina njegova rodjenja nije životopiscem njegovim poznata; ali misli se, da se je okô god. 1530. rodio. Prve nauke svrši i Fran po običaju vlastelinskih sinova u Dubrovniku, gdje se je sama obćina brinula za učionu, tè je počam od treće desetine XV. vieka obično iz Italije pozivala odličnije učitelje. Tečajem prve polovine XVI. vieka upravljali su dubrovačkim učilištem Stjepan Flisco, prozvan „doctor trivius", Danilo Clario iz Parme, kojemu je Aldo Manuzio god. 1502. posvetio svoj sbornik kršćanskih pjesnika, Jerolim Calvo iz Vicenze, latinski pjesnik, kojega nalazimo u Dubrovniku još god. 1526; god. 1546 ravnaše dubrovačkim učilištem Nikola Poterio, a izza njega Ivan Musonio iz Cremone[1]. To učilište imalo je redovito tri učitelja, koji su u onoj prosviećenoj obćini uživali veliko štovanje i visok ugled, kakono svjedoči njezin tajnik Ivan Amalthei u pismu[2] upravljenom dne 25. listopada 1560. godine na Feraresa Nascimibena, gdje uz ostalo veli: „Perhonorificum munus est quippe principis magistri, cui duo alii subsunt, in libera republica eaque illustri, tutissima, quietis ac tranquillitatis plena, in qua suus virtuti honos est, et ingens illius existimatio, omnesque huiusmodi magistros diligunt, colunt et summa benevolentia complectuntur." Da su u tom učilištu „humaniora" glavnom naukom bila, i osobito latinski jezik, ne treba istom spominjati; a kakav se je uspjeh u tom pravcu postigavao u Dubrovniku, svjedoče djela dubrovačkih pisaca one dobe.

Izučivši Fran Lukarević „humaniora" u Dubrovniku poslan bi daljega izobraženja radi poput većine mladih Dubrovčana u Italiju, i to u Firencu. Ovdje je takodjer proživio njeko vrieme Lukarevićev suvremenik i zemljak Dinko Ranjina; tè sva je prilika, da se već ovdje izmedju obojice zametnulo ono prijateljstvo, koje se u Ranjininih pjesmah očituje. Lukarević imao doći u taj liepi grad na Arnu za vladavine vojvode Kosima I. Medici, koji je svojega ujaka Aleksandra, dne 6. siečnja 1537. god. umorena, nasliedio i do god. 1564. na priestolu toskanskom sjedio. Prem mladić od jedva 17 godina umio se Kosimo riešiti Guicciardinia, Acciajuolia i drugih

---

[1] Appendini: Notizie istorico-critiche sulla Letteratura di Ragusa II, 318.

[2] Farlati: Illyr. sar. VII, 233.

privrženika njihovih, koji bi rado bili preko mladoga vojvode vladati, te je do skòra svu državnu vlast u svoje ruke pritegnuo, pa ju na korist zemlje, osobito za podignuće njezina gospodarstvena stanja, dosta sretno upotriebio. Firenca bijaše i tada jedno od velikih središta prosvjete u Italiji. Sveučilište, još god. 1438. po Kosimu Medici osnovano, nije prestajalo biti ognjištem nauke. Osobita se pažnja obraćala na talijanski jezik i talijansku literaturu, za koje bijaše upravo god. 1540. trudom Ivana Mazzuolia a podporom vojvode Kosima osnovana „Accademia Florentina" (prozvana takodjer „degli umidi".) Glavna svrha ovomu zavodu, kojega su članovi bili uz ostale Bernardo Canigiani, Giambattista Deti, Ant. Francesco Grazzini, Bernardo Zanchini, Bastiano de Rossi i Leonardo Salviati, bijaše usavršenje talijanskoga jezika i izučanje djela Petrarkinih. Sam vojvoda zauzimao se za radnje toga učenoga društva, potičući pojedine pisce na izvorna djela i na dobre prievode, kano što potaknu Segnia na prievadjanje Aristotela, Benedetta Varchia na prievadjanje Boecia, Salvatia na izpravljeno izdanje Boccacia, Scipiona Ammirata na pisanje firentinske poviesti itd. Firenze zauzimaše u obće dično mjesto u tadašnjoj plodnoj radnji na polju talijanske književnosti, koje su tolikim uspjehom obradjivali Giovanni délla Casa (1503—1564.), Anibale Caro (1507—1566.), Girolamo Muzio (1496—1575.), Bernardo Tasso (1493—1569.), sin slavnoga Lodovica Ariosta (1474—1533.) itd. I umjetnost je slavila u Firenci slavje u slavnom Michelangelu Bonarrotiu († 1564).

U ovakovoj duševnoj atmosferi proživio je mladi Fran Lukarević njeko vrieme. Na ovo boravljenje njegovo smjeraju ove kitice prijatelja njegova pjesnika Savka Bobaljevića Mišetića[1]:

Mentre t' ebbe Epidauro alle sue rive
  Luccari mio! se quel, ch' asconde il core,
  Si scorge al viso, d' un perfetto amore
Ver' me vi scorsi già faville vive.
Ma poichè colle sue bellezze dive
  La vaga Flora, d' ogni Ninfa onore,
  A se ti trasse, pur segno di fuore
Non ne appar, nè so donde or ciò derive.

Direi, che fiamma tal, come più chiara,
  Oscurasse la men; ma 'l vieta il vero:

[1] Rime amorose e pastorali. Venezia 1589 p. 110.

Ch' amore e carità non han tal stile.
Crederei, che beltà così alta e rara
T' avesse fatto divenire altero;
Ma sò, che questo fugge un cor gentile.

Ovdje dakle Bobaljević spočituje Lukareviću, što je boraveći u Firenci prekinuo s njim ono prijateljstvo, koje jih je u Dubrovniku vezalo; a ne zna si razloga, ni je li ga liepa Firenca (Flora) tako začarala, da je zaboravio na svoje prijatelje u manjem Dubrovniku.

Talijansko pjesništvo, koje se tada bujno razvijalo, zanielo je i mladoga Dubrovčanina, te je i on stao već u Firenzi pjevati talijanski. Ovo se vidi iz sliedećih kitica pomenutoga Bobaljevića, kojimi spočituje Lukareviću vrativšemu se u zavičaj, što tuj umuknù, dočim je u Firenci tolike pjesme skladao:

Che taccia la tua Musa, è ben indegno
Luccari mio! Perchè la gran beltade,
Che si spogliato t' à di libertade
Non canta? O la ritien pur giusto sdegno?

L' alto cor, ch' agli strai d' amore è segno,
Benchè ne 'l paghi orgoglio e crudeltade,
Non s' arma d' ira mai ma d' umiltade,
Che sola di merce lo può far degno.

Fa dunque, ch' Epidauro anco talora
Goda del canto tuo, siccome mille
Volte goderne già facesti Flora.
Sì t' arda ognor con dolci alme faville
Il bel foco gentil, che t' innamora,
Nè più dagli occhi mai pianto ti stille.

Nije triebalo Lukarevića mnogo nagovarati na pjevanje. U Dubrovniku bješe tada pjesništvo obljubljeno razmjerno toliko, koliko i na suprotnom apeninskom poluotoku. Iole izobraženi vlastelin dubrovački rado je dvorio ne samo Merkuru nego i vilam. Kakovo se je kolo upravo u drugoj polovici XVI. vieka od dubrovačkih umnika sastavilo bilo, imao sam priliku već drugdje[1] spomenuti. Dubrovnik nije pače htjeo zaostati za Firencom i drugimi poglavitijimi gradovi Italije niti u osnivanju društva književnoga, osnovav si akademiju „dei Concordi". I Lukarevića zahvati ta prosvjetna struja rodnoga mu grada. On je već prije 1563. bio književnik i

[1] Stari pisci hrvatski knj. VIII. str. XVII—XX.

pjesnik dobra imena, kano što svjedoče pjesme Dinka Ranjine, izdane u Firenzi ove godine a poput poslanica upravljene na „Frana Lukarevića“. Već tada bijaše mu Lukarević „pjesnik“[1], „književnik dragi, koga svak za ures svoj za svoga vik pravi“, kojega mudrost „pravo jes meu ljudi da se svud pripiva“; a o njegovih pjesnih tvrdi, da „mogu njih ime činit dugo da vrime hvaljeno svud slove“[2]. Uz Lukarevića bijahu Ranjini prijatelji Luka Sorkočević i Gjorgje Bartoli, koje da je ljubav vezala „radi knjižne mudrosti“[3].

Ne manje je Lukarevića štovao pomenuti pjesnik Savko Bobaljević slaveći njegove krieposti ovimi stihovi:[4]

Quella virtù, ch' ogni alto core invoglia
A seguire il camin di vero onore
Ed a sprezzar di lei ciascun furore,
Ch' uom di caduchi beni or veste, or spoglia,
Già sì bella e sì chiara in voi germoglia,
Anzi discopre più d' un vago fiore,
Che di morte e di tempo ogni valore
Tanto non è, che 'l frutto unqua ven toglia.
Dunque l' orme di voi per duci e scorte
Debb' io tenere in questa via fallace,
Qual di sua guida un pellegrino suole:
Onde le travagliate e quasi morte
Mie speranze ricevon vita e pace.
Sì convien, ch' io per voi mi riconsole.

U jednoj još pjesmici[5] odkriva Bobaljević svojemu prijatelju Lukareviću svoju duševnu bol.

Kada se je godine 1587. Fiorentinac Serafin Razzi bavio u Durovniku kano predstojnik Dominikana i kaptolski vikar, upoznao se takodjer s književnici toga grada, od kojih s pohvalom navodi Nikolu Vida Gučetića, primicera Mavra Bučinčića, Marka i Dinka Ranjinu i Frana Lukarevića. Ob ovoj dvojici piše Razzi ovo[6]: „Tacerò dell' illustre signor cavalliere il signor Domenico Ragnina e del signor Francesco Luccari, amendue eccellenti poeti toscani e nella lingua altresì loro, nella quale il Luccari ha traportati pur

---

[1] Fiorent. izdanje str. 30.
[2] str. 162.
[3] str. 53.
[4] Rime p. 109.
[5] p. 111.
[6] Storia di Raugia. Lucca 1595. p. 131.

in vorsi buona parte dei salmi davidici, opera, per quanto dicono gl' intendenti di detta lingua, molto degna e molto rara". I po tom svjedočanstvu izobraženoga inostranca, bijaše Lukarević na glasu kano izvrstan pjesnik talijanski i hrvatski. Razzi ne navodi drugih pjesama Lukarevićevih osim prievoda velikoga djela saltiera. Ali uzrok biti će taj, što je Razzia kano bogoslova ta upravo radnja najviše zanimala; pà baš ta radnja nije se, koliko sada znamo, sačuvala.

Dvie su druge pjesničke radnje, koje su ime Frana Lukarevića potomstvu predale; a te jesu imenom „Atamante" i „vjerni pastier". Ova druga jest „tragikomedija složena po Battisti Guarini a iz italijanskoga jezika u pjesni slovinske prinesena po gosp. Franu sinu Frana de Luccari, vlastelinu dubrovačkomu god. gospod. 1594", kako se u rukopisu nalazi zabilježeno. Lukarević posveti taj prievod „gospodinu Gjonu sinu Mata Gradića, prijatelju i rodjaku svomu poštovanomu, u Dubrovniku 15 magja 1592". Ako uzmemo na um da je „Pastor fido" Feraresa Bat. Guarinia (1537—1612). predstavljen bio god. 1583. u Turinu: to je hrvatski prievod za 9 godina mladji od izvornika. Ova vrst drame, na ime „pastiersko prikazanje" (favola boscareccia, drama pastorale) netom je u Italiji bila postigla vršak u „Aminti" Torquata Tassa, predstavljenoj god. 1573. u Ferari u dvoru vojvode Alfonsa d' Este. „Aminta" je potakla Guarinia na sastavljanje „pastiera vjernoga"; ali u drugom pravcu. Čin „Aminte" svidjao mu se prejednostavan; pà je mislio da će taj nedostatak popraviti, ako u svojem „pastieru" čin zaplete i tragičnijim udesi. Izumi indi mješovit komad, imenom „tragikomedije pastierske". Uzprkos svim tim manam spada Guariniev „pastor fido" medju najdražestnije drame talijanske one dobe i medju najprikladnije za prikazanje. Liepim jezikom i razlikošću metra nadoknadjuje se donjekle oskudica visokih misli[1]. A ono ga i učini obljubljenim u Italiji, gdje je često predstavljan u Ferrari, Firenci i po drugih gradovih. Ove prednosti imale su i Frana Lukarevića potaknuti na prevadjanje, te tragikomedije „od svega pohvaljene svieta"; a na taj posao bio se dao „ova godišta minuta" t. j. izmedju god. 1583 i 1592.

O „Atamanti" zabilježeno je u rukopisu, da je „tragedija iztomačena po Franu Luccari Burinni, vlastelinu dubrovačkomu". Premda za taj čas nije poznata drama toga naslova ni u grčkom jeziku, kako bi se po imenu dalo nagadjati, ni u talijanskom, kano

[1] A. Royer: Historie universelle du Théatre. Paris 1869 II, 85—88 Pavić: Historija dubrov. drame str. 46.

što bi nas slutnja na Italiju upućivala, to ne će ipak biti sumnje, da i ovdje imademo pred sobom prievod iz talijanštine[1], koji se valjda riečju „istomačena“ naznačuje. Pobliže iztraživanje ili će potvrditi ili oboriti ovo nagovieštanje.

Od ostalih plodova Lukarevićeve vile sačuvale su nam se samo medju Ranjinimi pjesmami samo tri kratke pjesmice. O talijanskih pjesmah, koje prijatelj mu Savko Bobaljević toliko iztiče, nije mi ništa poznato.

Ni godina smrti Frana Lukarevića nije u dojakošnjih životopisih njegovih zabilježena; ali se iz posvete „pastiera vjernoga“ razabire, da je još god 1592. živio. Oracio Mažibradić oplakujući u pjesmi smrt svojega otca Maroja, a prijatelja našemu Lukareviću i Dinku Ranjini, sjeća se ovih obiju timi riečmi :

Nie vidit na sviti sadanjih vremena,
Tko bi požaliti prijatelja ljubljena.
Kamo tvoj Burina, toliko ljubljeni?
Kamo li Ranjina, vrhu svih žudjeni?

II.

IZDANJE.

PRIREDIO PROF. S. ŽEPIĆ.

Dramu „vjerni pastier“ izvadio je iz rukopisa biblioteke fratarske u Dubrovniku br. 73. 52. (po sudu vještaka iz 17. ili 18. stoljetja) i za štampu priredio g. Luka Zore, prof. gimn. u Dubrovniku, a prije nego bi se štampala, priepis g. L. Zore još jednom sravnio sam ja s rečenim rukopisom.

Dramu pako „Atamante“ prepisao sam iz rukopisa akadem. zbirke bisk. Strossmayera br. 1. (po sudu vještaka iz 18 stoljetja) i za štampu priugotovio. „Pjesni“ napokon izvadjene su iz „Pjesni razlikih“ Dinka Ranjine štampanih u Fiorenci 1563. i sravnjene s priepisom g. L. Zore iz rukopisa Dinka Ranjine u bibl. frat. u Dubrovniku.

Pripomenuti valja, da oba dva rečena rukopisa (br. 73. 52. i br. 1.) razlikuju *d'j* (дj), *gj* (ђ), *tj* (тj) i *ć* (ћ), *lj* (љ) i *l'j* (лj), *nj* (њ) i *n'j* (нj), pišući *dj* = дj, *ghj* = ђ, *tj* = тj. *ch* = ћ, *glj* ili *gl*-љ, a *lj* = лj, *gn* = њ i *nj* = нj, a ne razlikuju *s* od *z*, niti *š* od *ž*, bilježeći *s* i *z* znakom *s*, a *š* i *ž* znakom *scj* ili *sc*.

[1] Pavić str. 44.

SADRŽAJ.

VJERNI PASTIER.

Iz rukopisa bibl. frat. dubr. **br.** *73. 52.* = *a.*
Vjerni pastier, tragikomedija (ili tragjikomedija) složena po Battisti Gvarini, a iz italijanskoga jezika u pjesni slovinske prinešena po gosp. Franu sinu Frana de Luccari, vlastelinu Dubrovačkomu god. gospod. MDLXXXXII.

GOSPODINU GJONU SINU MATA GRADIĆA, PRIJATELJU I ROD'JAKU SVOMU POŠTOVANOMU.

Budući ja u mnoge časne potrebe i razložita požud'jen'ja, prijatelju i rod'jače moj poštovani, poznao tebe ne samo prignuta po dobroti od naravi, kojom te je gospodin bog nadario,[1] na sve koliko ono, što je moglo od časti i od koristi biti meni, nu jošte mogu rieti, satvorena na uzvišen'je od istoga bitja moga, i budući primio razlika dobra i milosti u razlike dogode, koje mi je vrieme kako kad od ljubavi tvoje donosilo, niesam mogao ne proscieniti u pameti mojoj, da su ta d'jela od čovjeka priklonjena na koriś i na ljubav od prijatelja svojieh.[2] . . . .

Er je harnos u svakomu pohvaljena, nu navlaštito u čovjeku plemenitu osobitiem načinom uzvišena, radi toga ne nahodeći ja pri meni ijedne dostojne stvari, kojiem bih se mogao daj koliko god'jer od tolicieh primjenieh dobara izporučiti, stavih se ova godišta minuta iz jezika latinskoga prinieti u ovi naš dubrovački vjernoga pastiera, tragikomediju gosp. Giambattiste Gvarini, inokupno mogu rieti od svega pohvaljenu svieta, i nju uresiti (bivši s moje strane kako to poružena) s scienom i svjetlostju imena tvoga: koju stvar učinivši nagjoh se ne samo izporučen ni malo od tega rečenoga duga moga, da nu jošte po teži put držaniji tebi. Jer gdi scienjah daj koliko god'jer poslužiti u nje poklonjen'ju, i nju ukazavši na svjetlos š njom upored ukazati svietu svjetlos od dobrieh d'jela tvojieh, nagjoh, da ona u sebi poveće primi i hvale i ciene od časti tvoje, nego si ti mogao primiti od nje i š njome upored od ovoga mala truda i poklonjen'ja moga. Da nu mogu rieti, da si ti onada u dobru d'jelu tvomu najveće primio od harnosti moje, kad no mi si po milosti tvojoj koju god'jer ljubav i milos prikazao u potrebe moje. Za što, kako mnozi razumnici govore, onda se i obilo prima, kad no se dostojno dava, jere se i u malu daru a s čistiem srcem i s dobrom voljom učinjenu kripos od pameti naše svietu očituje, čiem vriedan čovjek čâs i hvalu sebi stječe, a čas je sama, koja nas na svietu vjekovite čini. Dake dobro i dostojno mogu ja potvrditi, da si ti, kako rieh, davši meni primio obilnu har u istomu daru tvomu, a s uzroka od ljubavi moje. Nu neka bude tebi samo plata s jedne strane tvoje, a od istoga dobra d'jela tvoga, nu kako se prosi i pristoji iz koga god'jer d'jela od harnosti moje

---

[1] nadarijo *a. tako i dalje* —ijo *većinom mjesto* io. [2] *u rkp. ima pol strane odavle prazne.*

poklanjam ti ovoga rečenoga (za sve da u priprostu ruhu) „Vjernoga pastiera“ i š njime upored istu vjernos od srca moga, neka ti toliko u jednomu koliko u drugomu budeš slobodno raširiti i uzeti pravo gospostvo od njih slaba pribivan'ja, koje se ti nećeš kratiti kriposti tvojom uzdržati, kako se neću ni ja kratiti sve vrieme od života moga vriednosti tvoje pripoviedati, i nemoj procieniti, molim ti se, da ću ja to časno d'jelo tako dobrovoljno izpuniti ne toliko na svrhu od časti tvoje, koju ja scienim i poštujem poveće, nego sva kolika dobra od života moga, koliko na svrhu od zajma,[3] koji ti imam povratiti, neka bih povrativši ti ga dostojao, kako se reče, i mučeći poveće dare od ljubavi tvoje, nahodeći se u knjigah od mudrieh pisalaca, da oni, koji ljubavi za har ljubav povraćaju, poveće dobara mučeći prose od prijatelja svojieh pitaju. Pokoli ja ne imam druge svrhe u pameti mojoj, nego počtiti tebe i slavom od imena tvoga dati koju god'jer scienu ovemu pisan'ju momu: primi dake za sada, moj svietli prijatelju i rod'jače, kako za jedan pomao bil'jeg od onoga, što no se i harnosti mojoj prosi i takogjer dostoji časti i vriednosti tvojoj, da sviet bude i miris njegovu oćutjeti (za sve da je zimi gorom a sred planine bio bran od ruka mojieh), i takogjer vid'jeti l'jepote njegove, koje će toliko liepe biti, koliko budu ugodne tebi i ako ti[4] po griehu prišlo, da zloba ljudska čiem god'jer u njemu kori mene, pusti ju, molim ti se, da prohodi, i nemoj se za to ni malo pomesti u pameti tvojoj, kako se ni ja ne pometom (?) ni u teže dosade, koje mi kako kada od njih huda d'jelovan'ja i n'jeke proklete nenavidosti primati dogagja se. Proscieni, da ja imam miran bit' u pameti mojoj u ovomu malu ukazan'ju prema tebi od ljubavi moje. Nu vjeruj, kako no jes i kako ima bit' dostojna (?), daje ovo za sada kako to jedan odihaj ali kratko u trudu počinutje, koje me ima jačom kreposti potisnuti, da još budem vriedniem načinom u d'jelu povećemu proslaviti tebe. Za što ovo moje slabo i priprosto upisan'je tako jest u bitju svomu, da veće prima od vriednosti tvoje, nego može dati tebi. Molit' ću dake gospodina boga, da mi dopusti poživjeti, neka mogu tako časno d'jelo za slavu tvoju, kako žudim, izpuniti. I u toliko ti me imaj u milosti tvojoj i ljubi me, kako činiš, a ja ću tebe ljubiti i poštiti kako imam.

U Dubrovniku na XV. mjeseca magja MDLXXXXII.

Frano Lukarević.

---

[3] sajama (= **zajama**) *a.* [4] ti = bi ?

Imena, koja ulaze u vjernom pastieru:

Dubravko, sin Ljubmira redovnika.
Ljubdrag, starac, sluga Ljubmirov.
Lovorko, ljubovnik Ljubice, kćeri Milatove.
Radmio, drug Lovorka, ljubovnika Ljubice.
Miona, stravljena za Lovorkom.
Ljubmir, otac Dubravka, redovnik.
Milat, otac Ljubice, ljubovnice Lovorkove.
Rad'jen, starac, sluga Ljubmirov.
Satir stari, stravljen za Mionom.
Zagorka, stravljena za Dubravkom.
Vukoje, kozar, sluga Zagorke.
Ljubica, kći Milatova.
Ostojko, starješina veliki od redovnikâ.
Miljen, starac, drug Radatov.
Radat, starac, otac cienjeni Lovorkov.
Ned'jeljko[1], ljubovnik Mionin.
Vojin, sliepac ugonenik oliti prorok.
Glasnik.
Skup pastierâ.
Skup lovacâ.
Skup redovnikâ.
Skup vilâ.

[1] Nadjeglko *a*.

AT PRVI.

SCENA I.

DUBRAVKO I LJUBDRAG.

DUBRAVKO:

Junaci pogj'te vi, ako mir žudite,
pospješno gorom svi, ter lovce budite,
neka doć' svi budu kon toga jezera,
gdi vi zvier prihudu sagnaste jučera,
zvier, ka se riet' može nakazan naravi,
ku nitkor ne može da glavom rastavi,
i ka se poznaje cieć svoga zla stvora
po ranah, ke daje pastirom od gora,
zvier u svem prokleta, ku vele da 'e sada
strah, rasap i šteta svieh našieh livada;
a mi u to pogjimo, Ljubdraže, ter boga
u crkvi molimo, ništor ni' bez koga,
jeda nam milos da dobit' te zvieri bies,
u sebi ka sada toliko strašna jes.

LJUBDRAG:

Dubravko, hvalju ti, da molit' bog se ima,
nu hvalit' neću ti davat' trud druzima.
Svak još spi domome, eto čut' ni' hvoje,
ni slavic gorome pjesance da poje.

DUBRAVKO:

Tebi se vidi toj, i ti bi tako htil,
ki još nies' pogled tvoj dobro od sna razvedril.

LJUBDRAG:

Dubravko, boga dil! što tebe narav taj
tako je uresil' l'jepotom na sviet saj,
pokli se trudiš sad u dobre dni tvoje
liep, gizdav, drag i mlad bez pomnje nikoje?

stih 3. jezera (= jecera) *a*. 9. da 'e] daê *a*. 13. ni'] nij (= nî) *a*.

Znaj, kad bih imao ja tej tvoje lieposti,
godišta i tvoja s tolikom milosti,
rekao bih gorami, sliedeći drugu zvir:
o gore, bog s vami, i vječni svudi mir!
i htil bih vazda krat, vodeć me slatke dni
pri ognju zimi stat', a l'jeti u sjeni.

DUBRAVKO:

Dosle mi takoga svjeta dao nies' ikad;
što se s' tač od tvoga promienio bitja sad?

LJUBDRAG:

Vrieme je sad tako, volje mê inake,
da sam ja Dubravko, misli bih bio take.

DUBRAVKO:

A ja cieć er Ljubdrag niesam, neg Dubravko,
dubravam čim sam drag, činit' ću ovako.

LJUBDRAG:

O mladče nesviestan, što je tebi? ki s' pastier
po gori, a zaman tjerat' tač strašnu zvier?
Ako je i blagu (?) za sve er je ne hitaš,
u rukah i dragu i blizu tebe imaš.

DUBRAVKO:

Šališ ti? ali bilj veli rieč taj tvoja?

LJUBDRAG:

Šališ ti, a ne ja.

DUBRAVKO:

Dake je toliko blizu me vid'jeti?

LJUBDRAG:

Blizu prem, koliko sam sebe blizu s' ti.

DUBRAVKO:

U kojoj dubravi ona sad boravi?

LJUBDRAG:

Dubravko, dubrava ti si ta, a zvier je
nemilos vrla tva, ku t' srce zlo krije.

DUBRAVKO:

Koliko dobro ja
rieh, sa mnom da šali i špota rieč tvoja?

25. tvoje] tvê *a*. 27. drugu] druge *a*.

LJUBDRAG:

Gizdava n'jeka vil, ne vil neg' božica
kako gjilj procavtil i biela ružica;
u licu kojoj sja jak no zrak sunčani
milos, ku rieč moja moguća izriet' ni';
pastieri za kom svi vrjedniji i veći
uzdišu s ljubavi, zaman ju sliedeći;
tebi se meju svime, er ju ti sam rani
pogledom tvojime, od bogov sad hrani.
I sam je danas ti, prem srećan od veće,
za ljubi imati bez niedne mož' smeće.
A ti je neć' smirit' neg bježiš prid njome
ter neću da je rit' mramor ja srce tve?

DUBRAVKO:

Ako je neljubav vrloće prilika,
vrloća, dim uprav, krepos je velika,
i ja se ne stidim, u srcu er momu
nju tako sad vidim, da nu t' sam rad tomu.
Er mogoh njom ću rit' ljubav ja pod nebi
zvier hugju prem dobit' (?) neg' je ona u sebi.

LJUBDRAG:

Kako riet' mož' sada, da s' ljubav dobio ti
ako je nikada nies' poznao na svieti?

DUBRAVKO:

Tizime dobio sam,
er je htio znat' niesam.

LJUBDRAG:

Da ti je jedan čas, vjeruj mi, oćutit'
nje dobro i nje slas, i znat' što je ljubljen bit',
životu ljuveni, rekao bi, zač prija
ne dogje ti k meni, da te znat' budem ja?
Tim pusti dubravi, pusti već tej zviri,
ter slatkom ljubavi srce tve samiri.

DUBRAVKO:

Ti, što hoć' govori, a ja, znaj, er dao bih
za jednu zvier u gori tisuću vila tih,
neka te ljuvene sladosti prija ti,
ki veće od mene scieni ih na svieti.

70. Tizime] Tisijme *a*. 81. scieni] sciene *a*.

er ih ja ne čujem, vjeruj mi, i za toj
u sebi mirujem, kao želi život moj.

LJUBDRAG:

Ako ti ljubavi ne čuješ, ka se riet'
može uzrok sam pravi od dobar svih na sviet,
da koju drugu stvar
moćeš čut' ikadar'?
al' vjeruj meni toj,
o mladče bez hari er je čut' život tvoj,
kroz muke i trude
još ima onada, kad vrieme ne bude,
hoće u nas ljubav taj ukazat' jednome,
što može na sviet saj kripostju svojome.
Toj meni vjeruj sad,
ki ju star poznajem, er ju znat' ne htih mlad.
Nije veće nezdravi,
u staru neg' tielu svrab od te ljubavi.
Jer ako kad godir u mladosti on trudi
za dat' ti opet mir mlada te pobludi;
toli t' da nepokoj,
opet ti ufan'jem razvedri život tvoj.
Ako li kroz poraz milu smrt poda ti,
opeta u taj čas na život povrati.
Nu kad te u staros
dostigne, ter ti uzme i bitje i rados,
onda kad već svoje
sgriešen'je plače se, neg' tugje,
tada se uzćute
bolesti tač ljute
i rane do vika,
kojim se u ničem ne može nać' lika.
Tada nam dohode
zla, ka nas na svrhu svieh zala dovode.
Tad ako nać' budeš
ku milos, ištući je kajan'je dobudeš.
Za toj se bljudi ti, Dubravko, i nemoj
prij' vremena iskati vremena nepokoj.
Er što se mni meni,
ako te nać' bude stara teg ljuveni,
na dvoje tej trude kleti ćeš sve tvoje dni,

plačući, što sada mož' imat' a ne hoć',
i što bi htio tada, a nećeš imat' moć'.
Tim pusti dubravi, pusti već tej zviri,
ter slatkom ljubavi srce tve samiri.

DUBRAVKO:

Prem kako da već ni'
života neg' samo toga, ki je ljuveni.
Plam goji nezdravi
ne liek nje ljubavi (?).

LJUBDRAG:

Nu mi rec', da ti sad Dubravko mili moj,
liep, gizdav, drag i mlad, kako isto vrieme ovoj,
vrieme, u ke prol'jetje
kaže nam sve svoje razliko toj cvietje,
velju ti, da sada
vid'jeti uzbudeš, studen snieg gdi pada
u mjesto od cvitja
vrh ovih livada, ke su stan prolitja,
i togjer da vidi
očito pogled tvoj, zelen lis gdi blidi
na hrastu, na boru,
na jeli zelenom (?) i slavnom javoru,
i trava gdi vene
po poljieh i gorah, ke su sad zelene:
ne bi li sudio tada tvoj ti pogled,
kad bi toj vidio, da ima sviet ku god zled?
Ne bi li još rekao meju čudi tacima,
da narav u čas mao na manje doć' ima?
Sad ti strah, čudo toj
koji bi sad imao ti pamet' u tvojoj (?),
od tebe istoga
imaj ga samoga.
Narav nam dala jes
prikladno godišti žugjen'je, d'jela i svies,
i kako ne prosi u tomu ljubav se,
godišta ki nosi tegotna uza se,
tako mlad, ljubavi ki no se opira,
rekao bi, s naravi da svadbu podira.
Nut' gleda', sve što sviet l'jepše ima u sebi,

152. godišti) godisčti' *a*.

od svega, mogu riet', da ljubav uzrok bi.
Nebo, zemlja i more,
može se pravo reć', ljubavi da gore.
i ona nad gorom
zviezda, ku sjat' vidiš prid svietlom tom zorom
boraveć' na nebi,
znaj, plamen ljuveni er ćuti u sebi,
i za sve da pravi majka se ljubavi,
i druzieh na ljubav da sili, nut koli
na svomu nebu stav bludeć se oholi?
Po gustoj dubravi
svaka vrst od zvieri ćuti plam ljubavi.
I ribe, ke stoje
u moru, ljubeći provode dni svoje.
Ptić oni, po gori ki lita pojući,
rekao bi, da gori svu dragu zovući.
U stadu muka vo,
nu ljubav i ono jes mukan'je njegovo.
Lav reži u gorah,
režan'je nu i to ljuveni jes mu uzdah.
Stvoren'je prem svako
napokon ljubi sad, razmi ti, Dubravko;
ti dake sam ćeš bit'
mimo sve ostalo, ki nećeš sad ljubit'?
Ah, nemoj, dubravi pusti već i zviri,
ter slatkom ljubavi tve srce samiri.

DUBRAVKO:

Dake bi pridana
ma mlados jur tebi od prvieh još dana
na svrhu, da ju ti
sramotom ljuvenom budeš tač gojiti?
To li sad svies tvoja
ne pozna, tko se ti, ne pozna, tko sam ja?

LJUBDRAG:

Čovjek se ja poznam, i toj mi nije žao,
čovječstvo er bog nam za velik dar je dao;
i s tobom besjedim, s čovjekom, kako znaš,

160. ljubavi] gljubavi' *a*. 162. zorom] zorrom = corom *a*. *tako dalje*. 174. muka] mukâ *a*.

aliti kako s tim, ti čovjek bit' imaš;
besjedim od stvari čovječieh, za koje
kad čovjek ne mari, pameti nije svoje.

DUBRAVKO:

Ni slavan vitez taj, ni krepak bio bi,
ki mnoge na sviet saj nakazni jur dobi,
od koga krv moja izlazi, da godi (?)
godišta nije svoja branio tej nezgodi.

LJUBDRAG:

O mlače bez vida, koli se varaš ti,
koli tva besida kaže te bez sviesti!
Nu mi rec', Erkule da nije taj ljubio,
jak rieči tve vele, gd'je bi ti sad bio?
nakazni, ke dobi, i boje, od svega
sama uzrok ljubav bi, ka shrani vik njega.
Ne znaš li, er svojoj za bit' drag gospoji,
u svemu prem kojoj pogodit' nastoji,
ne samo haljine da ženske uze on,
megju stvari ine kud'jelju napokon?
Tim ako hoć' biti, što želiš ukazat',
namjesnik njemu ti, i njegov rod se zvat',
sliedi tej dubrave, nu nemoj puštati
ljubavi, kom prave, da žive svak, i ti,
navlašto tve sada Ljubice, ke ime
neće moć' kada skratiti ni vrime,
Ljubice, ka tebi,
kako znaš dobro ti, za ljubi data bi.
A što se ljubavi
uklanjaš Zagorke, u to te svak slavi.
Al' mrzjet' na svoju Ljubicu nije svies,
bog isti prem koju namienil tebi jes.

DUBRAVKO:

Što veli sada toj, Ljubdraže, rieč tvoja?
Ljubi ona nije moja.

LJUBDRAG:

Pravo ako hoć' rieti, što je bog vidio,
njoj si dao vjeru ti, i nje si primio.

215. *ili* ni će moć? kada] = ikada? 219. slavi] slavvj = slävî *a.*

DUBRAVKO:

Ljudska se sloboda boži dar riet' ima;
tko silom vjeru da, držat' je ne ima.

LJUBDRAG:

Pače ako pravo hoć' razabrat' stvari ove,
jasno ćeš poznat' moć', da te bog k njoj zove,
bog, koji obeća tvom piru, ja ću t' rit',
od svieta najveća dobra, ka mogu bit'.

DUBRAVKO:

Prem kako bogovi
da drugo ne misle neg' život naš ovi.
Ljubdraže, nije meni
ugodan nikako taj život ljuveni.
Lovac se rodih ja,
ne ljubav da sliedim, u koj ni' pokoja.
Ti, ki si sluga njoj,
na ti se vrat' pokoj.

LJUBDRAG:

Ter ću riet' sada ja,
da izlazi, Dubravko, od bogov krv tvoja?
Nisi ti sjemena božjega, ni roda
tebe muž ni žena, neg' zvir ka gdi godi (?),
zvier, koja sve vrime
gojila tebe jes čemerem svojime.

SCENA[1] II.

LOVORKO I RADMIO.

LOVORKO:

Ljubice nemila, imenom eto ti
s kim se si rodila, učiš nas ljubiti.
Ljubice, ka se riet' l'jepša mož' neg' zora,
i bjel'ja neg' lier cviet i neg' snieg vrh gora,
nu ljuća neg' zmije taj čemer priljuti,
ka uši sve krije, za kletvu ne čuti.
Kad dajem trud tebi
besjedom: ja ću umriet', mučeći u sebi,
nu za me govorit' polja će i gore,
gdi se viek izmorit' ime tve ne more;
ognji, vjetri i vode

242. roda = rodi? [1] *u rkp. svuda* scena (= šena *ili* žena).

i zemlja kazat' će tebi moje nezgode,
i lica žalosti ko će ti objavit'
trud moje mladosti, ke patim na saj svit,
i ako u dugo cieć moje nesreće
uzmuči sve drugo, smrt mučat' ma neće.
I smrt ti uzbude
objavit' napokon sve plačne me trude.

RADMIO:

Žugjen'je, Lovorko, ljuveno pod nebi
od vika prem gorko bilo je u sebi;
nu smrtno onada, kad no se tajati
htjelo je jak sada sa zlom ga tajiš ti.
Nije razlog nijedan bil, da si ti od mene,
boleć se tako, kril tve želje ljuvene,
ke nije moć' skrit', čime se oganj ljubavi
plamenom svojime po sebi objavi.

LOVORKO:

Uvriedih sam sebe, s česa sam jedva živ,
Radmile, i tebe, a za njoj ne bit' kriv;
i još bi mučao ja, boleć se sve vrime,
nu sila n'jekoja slobodna čini me.
Čuju, jaoh, plačan glas, kroz uši ki meni
izrani život vas u muci ljuveni,
govorit' čuju toj, da se je nemila
za vječni poraz moj Ljubica vjerila.
Nu tko to govori, ostalo sve muči,
neka, jaoh, već mori život moj i muči.
A iskat' već ne smijem ja napried, da time
i sebe ne odkrijem i zlo me druzime.
Znam dobro, Radmile, ovi moj ubog stan,
visoke tač vile da nije dostojan.
Znam slavan nje ures i sreću, u kojoj
višnji zgar od nebes stvorio je život moj.
Rogjen sam tužan ja, da gorit' vik budu,
i mlados da moja svegj žive u trudu,
ne da se veselim ljubavi, i za toj
zagrlit' smrt želim, ka će bit' život moj,
neka daj cieć hude tej sreće pomilit'

261. uzmuči] usmûci *a.* 280. muči] mûci *a.*

smrt moju uzbude, ke će ona uzrok bit',
neka daj mrtvu tuj za milos za svoju
bude mi rieti: čuj, er želim smrt tvoju.
Uz toj prije nego poć' uzbude k drugom tja,
žudio bih jednu moć' rieč njojzi rieti ja.
Ugodni Radmile, pomozi u to me
ako što nemile bole te tuge me.

RADMIO:

Pravedno željen'je jednoga, ki ljubi,
nu malo smiljen'je, sugjeno ke mu bi.
Jak tebi na svieti
nesreće tač hude kroz ljubav trpjeti;
nu da se uzbude
kako ona prignuti na tvoje tej trude,
ter da joj za zlu čes
otac toj oćuti, ki mnogo hitar jes,
ali nje da śvekar
redovnik uzaznat' uzbude taku stvar,
od biča gdi bi njih
skrila ona taki grih?
Možebit' ljubi te,
nu straha cieć toga, Lovorko, bježi te.
Žene su slabije ljubeći na svietu,
ali su znanije krijući ljubav tu.

LOVORKO:

Ah, da to bit' može, što veli rieč tvoja,
koli bih, moj bože, brojio se blažen ja!
Slatke bi sve bile, još da su i gore
tuge me nemile, koje me sad more.
Da nu mi kaži ti, Radmile dragi moj,
tko može sad biti srećan prem tolikoj?

RADMIO:

Ne znaš li onoga Dubravka pastira,
sina jedinoga slavnoga Ljubmira,
Ljubmira, ki no jes Diane jur od vik
za svoju dobru čes toli drag redovnik?
Mladić taj gizdavi
dostojan vrhu svih bi take ljubavi.

299. me] mê *a*.

LOVORKO:

Prem blažen i čestit, odluku s radosti
ki nagje zrelu u cvit od svoje mladosti!

RADMIO:

Ne imaš mu na čemu, Lovorko, zavidit',
er se i on u temu ne može blažen rit'.

LOVORKO:

Kako to sada bi?

RADMIO:

Kako? er ju ne ljubi.

LOVORKO:

I zdravje, i ima srce on, i vidi
i s voljam tacima živjet' se ne stidi?
Dobro, da mogu reć',
er u njoj ostati ognja nije moglo već
za drugo srce toj, pokli, jaoh, oni čas,
ki rani život moj, iztrati oganj vas.
Nu čemu davat' sad njemu stvar tu s nebi,
na ku on lud i mlad mrzi tač u sebi?

RADMIO:

Čemu? er bog državi obeća sad ovoj
s njih čiste ljubavi zdravje, mir i pokoj.
Ali ti neznaš toj,
er svako l'jeto ovdi božici velikoj
Diani dava se čista krv jedne vil,
u sebi koja se pravedna vik brojil'?

LOVORKO:

Vik ne čuh prije toga.
Nu ki grieh meu vami zla je uzrok takoga?

RADMIO:

Sve ti ću kazati, u srcu nu tvome
spravi se plakati za žalos sa mnome.
U prvo još vrime,
kadno se od crkve megju inim druzime
davaše služba i red pastirom mladime,
Mil'jenko jedan bi,
mlad pastir, ki crkvu služi tač i ljubi,

329. zrelu] srellu *a*. 354. davaše] davase *m*. davasce *a*.

er za nju napokon i život izgubi.
On uze ljubiti
Raklicu, jednu vil, ka bješe viditi
liepa, nu bez vjere, i plaha na sviti,
koja ga ljubljaše
don'jekle, ali mu pohibno kazaše,
u srcu da svomu sasma ga imaše.
Nu dočas paka njoj,
ah, tko će vjerovat' u život igda svoj
naravi od žene toliko puzivoj!
sgodi se, jednoga
pastiera da vid'je, zločesta uboga,
koga uze u taj čas u srce za svoga.
Mil'jenko od nje tad,
za sve er bi vrh inih liep, bogat, drag i mlad,
ne bješe ni vigjen, ni ljubjen već ikad.
Nu misli ti sada, ki ljubav po tebi
poznaješ, on tada kako osta u sebi.
Sve zledi od svieta
nadhodi ljubav ta . . . boles . . .
nu kako vid'je on, koji ju tač ljubi,
srce i rieč napokon, da š njome izgubi,
molbe sve obrati
k božici Diani, ku poče moliti:
božice, reče njoj,
ako sam ikad ja u život ovi moj
užegao čis plamen kriposti vik tvojoj,
redovnik ki sam tvoj; cieć take spomene
ču molbe i tuge
božica od svoga pravedna tač sluge.
I uze luk i stril,
ku pusti k nam odi, za dat' nam vječni cvil.
Poče tad od svuda
morit' nas bez reda smrt vrla i huda,
zaludno da b'jaše,
što godir za pomoć' tko sebi činjaše.
I u to zlo stan'je
bješe nam ostalo jedno samo ufan'je:
k bogu se uteći,
ki je od svieh najveći,

i ki nam u takoj nevolji htje reći:
rasrgjbu od nebes
Diane božice potrebno smirit' jes,
ka mirna hoće bit'
kad Raklu njoj bude Mil'jenko posvetit'.
Ona taj strašan glas
kad začu, na glavi strnu joj svaki vlas,
i čekav od svoga dragoga ku pomoć,
pokli joj od boga nije moglo drugo doć',
stavi se u sebi
neredno plakati, nu zaman sve joj bi.
Napokon jak jedna
ovčica pusti se za bit' posvećena.
I dogje ter kleče na otar tuj s mukom,
pak ovu rieč reče Mil'jenka prid pukom.
Mil'jenko pokli bi
od višnjieh sugjeno, ki stoje na nebi,
da se ima krv ova prolit' sad po tebi,
ovo ti oni vrat,
grliti ki si ti žudio veće krat,
tebi ki ne htje u život milos dat',
osvet' se vrh njega,
neka je zrcalo svim na sviet . . .
osvet' se, er žudim umriet' ja za moj grieh,
da se već ne trudim u rukah u tvojieh.
Mil'jenko kad ču toj,
ki je je ljubio pravedno vas viek svoj,
uzdahnuv odgovor ovi tad vrati njoj.
Reče joj: Raklice,
uzdvigni k nebu ti tvoj pogled i lice,
i poznaj u tvojoj
na svrsi života nevolji pokojnoj (?),
koga si ljubila,
komu s' zlo htila.
Pak dviže oštri mač, pogledav na boga,
kiem za svoj vječni plač sebe ubi samoga.
Tuj mrtav on pade u krilo plačni njoj,
a ona kad dilo nesrećno vid'je toj,

410. mukom] mukkom *a*.

i može glas steći,
već mrtva neg' živa reče ovo cvileći:
Mil'jenko moj verni,
pokoli srce me poznalo ikad ni'
pravedne ljubavi
i vjere, ku mi ti smrti sad objavi;
i pokli sgrieših ja tebi, ki za milos
godišta sva tvoja ljubio si mu lipos,
neka grieh platim taj smrti istom mojome,
i dušu sdružim daj po vas viek s tobome;
eto ću i ja umrit', eto ovi isti mač
u prsi me ću skrit' za vječni za moj plač.
I tako ize ga, a s strane gleda svak,
iz mrtva iz njega, kim sebe rani pak,
ter mrtva na nj pade; i stvar se sgodi taj,
ka se prije nikade nije čula na sviet saj.
Tuj svrhu imaše nevjere za taj grih
oni, ki poznaše u smrti vjeru njih.

LOVORKO:

Nevoljan prem pastir, nu blažen, kad mu dat'
htje sreća za svoj mir vjeru tuj ukazat'.
da što od njih paka bi? smiri li rad toga
Diana u sebi od srca gnjev svoga?

RADMIO:

Omehša što godi, ali opet do mao čas
veći se čut' sgodi od toga nam poraz.
Er nemoć prokleta
i trudit' i morit' uze nas opeta.
Za toj nam sila bi
uteć' se iz nova k višnjemu na nebi.
Koji nam, jaoh, tada
odvrati odgovor pun tuge i jada,
i hugji nego ti, s početka ki nam da.
Reče nam, božicu za smirit' trieba je,
da jednu d'jevicu država njoj daje,
da posvetilište i prve ove dni,
i svako godište od nje se njoj čini.
Priloži još uz toj hudje zlo od toga,

440. smrti] smrti' *a*.

naravi nesrećnoj rod'jen'ja ženskoga,
zlo, ko nam htjela jes, da ga je svim znati,
za našu hudu ćes krvi istom pisati.
Toj veli, ako ka od žena bez hari
svoga ljubovnika nevjerom privari,
ter za nju ne bude tko drugi umriti,
i te ju prihude smrti sloboditi,
nemila da taj smrt
nju istu bude strt.
Sad otac ufa taj
smiriti pirom nje vas ovi žestok vaj,
er opet buduć mi vrhu zla, jaoh, tega
s grozniema suzami pitali višnjega,
koju on u sebi
svrhu je zlu takom odredio na nebi.
Reče nam da neće
prije svršit' ikako naše tej nesreće,
neg' se dva sdružiti
budu, ka od bogov izlaze na sviti,
i vjeran neg' pastir svom vjerom ne bude
nevjeri stavit' mir Raklice prihude.
Sad niesu druga dva državi u ovoj,
od tezieh bogova koji rod vode svoj,
Dubravko nego taj
s Ljubicom u pored, ka je oči tvojih raj;
Erkule njemu bi od roda, a Pan njoj,
obadva na nebi meu bozi ki su u broj.

LOVORKO:

Ali, jaoh, za dosti proć meni, Radmile,
ne biše jakosti Ljubavi nemile,
uredba neg' još taj pridogje, da veći
i hugji neg' nje vaj poda moj nesreći?

RADMIO:

Lovorko, to znaš ti,
er ljubav našim zlom pase se, ne siti,
i samo zlo viku
ne dogje čoviku.
Al' nud'jer pogj'mo tja mi veće domome,

497. ki] k *a*.

vjera ti bud' moja, mislit' ću tobome.
Neću se kratiti uzet' ja trud svaki,
za tebe smiriti, da ne greš već taki.
Držat' ću svaki red, jak misli tve žude,
da tej vil drag pogled vidjet' te uzbude,
i da te uzčuje, može bit' još uz toj,
ter i pomiluje, u vjeri krepak stoj.

SCENA III.

MIONA *sama:*

Tko vid'je ikada Ljubavi služeći,
na svietu do sada od moga trud veći?
tko li ču nepokoj u svoje ikad dni,
da ovi sada moj od njega veći ni?
Omraza i ljubav s nesreće prihude
u momu srcu stav more me i trude.
Žalosna ako ja Lovorka gd'je vidim,
koji je sva moja razbluda, ku slidim,
s njegove lieposti ljubav taj i nje vlas
sve moje kreposti obujme u taj čas;
to li pak na ljubav pomislim, ku drugoj
nosi on, ne pristav na život mrzeć moj,
zlo ga tad uzmem htjet' tolikoj, er veće
srce ovo me nikad promislit' na nj neće.
L'je stanem, ki god čas govoreć u sebi,
da je on moj kako vas može bit' pod nebi,
i niedna druga vil u ovoj dubravi
da ne ima ni mao dil njegove ljubavi.
Mogla bih čestita u svake dni moje
nada sve od svita brojit' se gospoje,
i tako misleći odredim, da ki dan
budem mu izreći svu moju ljuvezan,
pače već da poklon smrti istom, mogu rit',
budem mu napokon od srca učinit'.
A s druge pak strane za nehar prihudu
svies mi se rasvane; govorit' ter budu:
jedan prik, jedan hud, jedan ki ne scieni,
jedan, ki za zlu ćud ljubit' me hotio ni',

512. može] mosc *a.* — uzčuje] uscivje *a.* 537. budem mu] buddemu *a*.

jedan, ki se od mene uklanja i brani,
cieć druge a vene, i srce njoj hrani,
trpjeti moć' ću ja, život moj da mori
a njega svies moja da ljubi i dvori?
Ah, da toj ne bude, nu da prije kroz bies svoj
smrt vrlu dobude si plačni život moj.
I u toj misli stav, kroz gnjiva zlu silu
obratim svu ljubav u srgjbu nemilu,
i uzmem mrzjeti na njega ja veće
neg' na smrt....
pače mu uzžudim svakoje protive,
i pamet uztrudim, da mirno ne žive,
i da mi je kako moć', u tomu mnim trudu
sama bih htjela doć', za dat' mu smrt hudu.
Tako gnjev, željen'je omraza i ljubav
uzdrže me, htjen'je smeteno ne pristav.
To t' ja, ka činih mrit' do sada druzieh,
i ka bih ljubljena od ljudi rogjenieh
od čista sjemena u slavnieh sgradah tieh,
sad plačem i tužim u gori bez mira,
sad ljubim i služim jednoga pastira?
Ah, što bi od moje bilo sad mladosti,
da druge, jaoh, koje ne prijam radosti?
Što li bih od moga življen'ja za milos,
da ne imam drugoga, ki ljubi mu lipos?
Naučite, o žene, prije huda zla koga
sve sada od mene: ne ljub'te jednoga,
nu mnozieh, er da ja drugoga ne imam sad,
godišta sva moja mrla bih kroz gork' jad.
Slava je žena svieh imati za milos
velik broj ljuvenieh, ki ljube njih lipos.
Najbolje toj znaju velike gospoje,
ke pamet imaju, u gradieh i stoje;
od kieh sam n'jekada naučila mlada ja
sve, ovdi vam sada što kaže rieč moja.
Ne može sam jedan sve činit' u dugo,
n'jetko je za jedan dan, a n'jetko za drugo,
taj služi, taj daje, taj stoji služeći,

544. moć' ću] mochju *a*. 549. srgjbu] sargbu *a*.

a taj se skončaje drugo što tvoreći,
tako da u gradovih žene dni ne gube,
nu drže velik grih, kad koga ne ljube.
Veljaše njih jedna od onih, ka biše
i hitra, i vriedna i od svih najviše.
Ima se od drazieh činiti sciena taj,
od haljin kako tieh čini se na sviet saj;
mnoge imat' na službi, jednoga uživat',
a s nikiem u družbi u dugo vieku stat'.
Tako ja činih vik, i sada život moj
drži ih broj velik na službi na svojoj;
nu u srcu niednoga; al' tko sad u čas zao
ovoga samoga stavi mi u misao?
Ovoga, ki mori život moj nesrećan,
i za kiem, jaoh, gori srce me noć i dan.
Eto već kroz gork jad mrem plačna željome,
ištući njega sad, ki je sve dobro me.
Eto sam sve gore obtukla, i nigdir
duh ga moj ne more vid'jeti za svoj mir.
Nu kad ga nać' budu, hoće li za žalos
njemu, jaoh, u trudu molit' se ma mlados?
Ne, er se ne prosi omrazi sada toj,
koju mi zlom nosi u srcu život moj;
da to li uteći imam ja prid njime
prije neg' mu što reći uzbude srce me?
Ne ni to, er ljubav ne hoće zgar s nebi,
ku njemu ne pristav nosim ja u sebi;
da što imam već činit'? hoće li za žalos
ovako sve dni mrit' nesrećna ma mlados?
Poć' ga ću blazniti, neka se rieč gubi,
i ljubav mu odkriti, nu ne tu, ka ljubi.
I ako ne bude s pomoći to mi bit',
za skratit' me trude varkam ću š njime it'.
Ako li i privar bude mi zaludu,
i svaka druga stvar, učinit' ki (!) budu,
tada će omraza osvete činit' me
i bit' mu s poraza i sa zla sve vrieme.
Lovorko, ako ti nećeš znat' ljubavi,

581. gradovih] gradovijh *a*. 615. me] mê *a*.

omrazu poznati srce tve pripravi!
Činit' ću, da tvoja Ljubica pozna toj,
što je druga bit' moja ljubavi u tvojoj;
napokon činiti hoću, da oba dva
budete svud mriti godišta vaša sva.

SCENA IV.

MILAT, LJUBMIR I RAD'JEN.

MILAT:

Istina ovo jes, a i ti poznaš toj,
ki imaš bolju svies i razum, neg' je moj,
od boga da sudi već su bil' pod nebi
skroveni, neg' ljudi drže ih u sebi,
Ljubica da moja sugjena jes danas,
jak veli rieč tvoja, za shranu od svih nas,
Ljubmire, tko bi toj od mene želio već,
koji se otac njoj istino mogu reć'?
Nu ako misliti stavim se sada sam
na ovo, što riti nebesa htješe nam,
naći ću u mojoj na lasno pameti,
istina da nije toj po ničem vid'jeti.
Er da je pod nebi višnji bog ikadar,
što vele, u sebi odredio taku stvar,
ne bi tač razdioni, s česa ja ćutim jad,
meu sobom bili oni, kako se kažu sad.
Er lasno nije se moć' opirat' onomu,
što bude višnja moć na sudu riet' svomu.
Da ima na sviti po volji neba toj
Dubravko tvoj biti Ljubici muž mojoj,
Ljubav bi sdružila za toli slavan dar
njih volje, njih dila i svaku drugu stvar,
i bio bi on ljuveni, ne lovac od zviri,
ke sada po sve dni i sliedi i tiri.

LJUBMIR:

Eto je jošte mlad, s vremenom i on toj
jubavi bit' će rad, i hoće služit' njoj.

MILAT:

Može rad lovu bit', a ne toj ljubavi.

LJUBMIR:

Lov opći mlad ljubit' po svojoj naravi.

MILAT:

Uči nas svieh narav s početka ljubiti,
vike ke ne pristav s nami će živjeti.

LJUBMIR:

Mlad ne zna ljubavi, bez godiš a ljubav,
veli znan i pravi, zove se neljubav.

MILAT:

Ljuvene radosti
cvietaju s mladosti.
Nu ovdi s tobom ja ne dogjoh razložit',
ni mi se dostoja proć volji tvojoj bit'.
Nu i ja kćeri te otac sam jedine,
liepe, ponosite, scienu od ke svi čine.

LJUBMIR:

Još da nije, Milate, što veliš u sebi,
odredio vjere te višnji bog na nebi,
na zemlji naredno tad se je hotila,
meu njima zajedno božica gdi je bila.
Nu tko bi sada htil pogrdit', protiva
božici toj bi bil, ka puna jes gnjiva.
Nu što ja znat' mogu redovnik, ki mu svies
i pamet svegj k bogu obraćam put nebes,
ovi je zavezaj od dobra tač dila,
uredbe ruka taj zgar višnji (!) stvorila,
i sudi boži svi napokon izit' će
ugodni ljubavi, i harni nam bit' će.
Još ti ću već rieti, er noćas meni bi
speći u sni vid'jeti stvar, za ku u sebi
naše ovo sad štan'je dvižuć se ponavlja
i staro ufan'je u prvi mir stavlja.

MILAT:

Ljubmire, sni su sni,
u kojieh vjere ni'.

LJUBMIR:

Ja scienjah, Milate,
spomenu da još ti od strašne noći te

660. scienu] szjennu *a*. 667. mu] mû *a*.

imaš jur u sebi,
noći, jaoh, u ku se stvar, ka prije viek ne bi,
Ladona rieka taj podviže u sebi.
Ter ondi gdi stahu
gniezda ptic razlicih, ribe iste plivahu,
i zvirja, i stada,
i ljudi, ki gorom pasijahu jur tada,
ostaše u vodi,
gd'je im se nesrećnim smrt imat' dogodi.
U tuj noć tužan ja
izgubih, mogu riet', prem dobra sva moja.
Er strašna rieka taj
uze mi iz krila za vječni za moj vaj
jedino me mito,
još u kol'jevčici ke držah povito;
uze ga, i tako
pon'je ga s kolievkom, ne znam, kud ni kako.
Nu cieć me nesreće,
mnim, da ga vrgla jes, gdi se vik nać' neće;
mnim, da ga nje sila
za vječno zlo moje proždriet' je hotila.

MILAT:

Žalim tve nezgode, nu mož' riet': jednoga
stvori ti cieć vode, cieć gore drugoga.

LJUBMIR:

Može bit' ovime,
koga bog pak mi da, do malo jur vrime,
samirit' budem ja žalosti smrtne me.
Ma nu me dočuj ti: noćas prem, kad zora
hrljaše iziti s danicom vrh gora,
stiže me san trudna,
tuj mi śgodi se stvar, ka je riet' čudna
viditi bi meni
vrh rieke Alfea da sjedim u sjeni
od jele visoke, ka se vik zeleni.
I čim tuj sigjah ja,
prem u ti isti čas, jak da čes htje moja,
izide iz rike
jedan go star čovik zamirne prilike,
d'jetečca ki doni

jednoga na rukah, koga tuj pokloni,
i meni da u dar,
veleći: Ljubmire, ovo je tvoja stvar,
drži ju i čuvaj.
I kako reče toj, skri se opet u čas taj.
Tad prešno crn oblak
obvi mi danicu i zore svietli zrak;
a ja moj pustih glas,
od straha i rekoh: ah, kako jedan čas
i da mi dite toj,
i uze opeta za vječni nepokoj!
Al' ništo toj ne bi,
opeta vedrina oblake sve dobi
i korien jele ti
strese se u sebi, i kako iz usti
da ljudski glas pusti,
glas, ki htje meni rit':
Ljubmire, još tvoja zemlja ima liepa bit'.
Tako taj meni san
u srcu ostao jes i ob noć i ob dan.
Nu toga čovjeka,
mogu riet', najveće zamjerna prilika
u srcu toga rad
udiljke idjah ja, gdi me ti srete sad,
u posvetilištu
da bih ja sna toga istinu vidio tu.

MILAT:

Sni su bili od vika,
kako znaš i ti i ja,
našega ufan'ja već, nego istina, zaludna prilika.

LJUBMIR:

Ne spi duh svegj u nas, najliše kad spi se,
nu i speć ki god čas istina vidi se.

MILAT:

Ja velju, na nebi što hti bog u višnjih
odredit' u sebi od naših sina tih,
da nami sasma jes skroveno, nit će moć'.
vik uzit' ljudska svies, gdi sjedi višnja moć.

725. *ili* obujmi; obvjmi *a.* 730. al'] alli *a.* 734. ljudski] gljuski *a.* 740. mogu] mughu *a.* 742. *ili* idjoh? *a.*

Skroveno ma ni' toj,
da zvieri po gorah sliedi ti sinak tvoj,
i suproć naravi
da neće nikako čut' iskre ljubavi.
A ma kći nu mani
da vjere obeća, u srcu ter hrani,
ka, ne znam, još ljubav
ćuti li u sebi, ma druzim ne pristav
čini ju ćutiti.
Nu mogu razložno u meni suditi,
da i ona čuje toj,
što druzim čut' čini ljubavi u svojoj,
toliko još veće,
er i ona odnikle veselja čut' neće,
ni prijat' radosti,
kako prije, čini se, u svojoj mladosti.

LJUBMIR:

Milate, miran bud',
i ne moj nikako u tvoju dobru ćud
da pasti po griehu bude gd'je opak sud;
ma ufaj u boga,
ki neće za milos ostavit' vik svoga.
Naša su d'jeca taj
izišli od višnjih, kako znaš, na svit saj.
Ako oni druzieh plod
uzdrže u sebi, držat' će i svoj rod.
Tiem pogj'mo veće mi,
u crkvi budemo posvetit' tuj njimi,
ti Panu ovnića,
Erkulu a ja tom mojega junčića.
Rad'jene mili moj,
pogj', te ti najpreče zvieren'je dones' toj
u crkvu, a tebe
mi čekat' budemo cieć take potrebe.

RAD'JEN:

Da bude; ja ću poć',
opravit' sve ću toj i do čas opet doć'.
Toj diete nije zaman
objavio tebi san.

SCENA V.

SATIR *sam:*

Jak cviet'ju l'jetni dan, studen mraz zeleni,
sjemenu crv jedan, koje niklo jošte ni',
grad klasju, zgar s nebi kad pada, tač ljubav
protivna sobom bi čovjeku ne pristav.
Ljubavi tko služi, može se pravo riet',
vrhu svih da tuži nesrećnih na saj sviet.
Er je ona nemila, čut' mira viek neće,
i nje su sva dila puna zla i smeće.
Nu što ja sad tvorim? gd'je pamet ma biesni?
za što li nju tvorim, ka uzrok od zla ni'?
Ženska je ćud huda, ku nije moć' slomiti,
svih zala i truda sam uzrok na sviti.
Žene su, ke čine kroz gorki nepokoj
čovjeku, da gine, i skonča život svoj.
O žene, ne žene, nu jadi prihudi,
za rasap stvorene i štetu od ljudi,
što drugo mislit' vi umijete neg' svak čas
nečistom napravi grdit' vaš liep obraz?
Ah, koli gadno jes gledat' vas, kad stati
budete za ures lišca čiem mazati,
kad srebro uzmete pokrivat' od kosi
i staros dobivat', ku vrieme donosi.
Nu ni to ništa ni' prema zlu životu,
o komu po sve dni gojite sramotu.
Koja stvar pribiva, aliti boravi
u vam, ka laživa taj čas se ne objavi?
Ako rieč rečete, vjere nije u njoj,
to li okom krenete, podhibno sve je toj.
Napokon sve stvari činjen'ja vašega
gadne su, bez hari i pune zla svega.
Vi varat' općite već toga riečima,
koga već vidite, da u vas vjeru ima.
I to je, dim, uprav vas uzrok, ki čini,
moguća taj Ljubav da s nami mirna ni'.
Dakle ste uzrok vi cieć ćudi proklete
pričajuć Ljubavi od svake nam štete,

800. tvorim] tvorrim *a*. 817. nije] nij *a*. 820. svega] svogha *a*.

nu ne vi nego taj, ki vas tim počtuje,
što vašoj na sviet saj nevjeri vjeruje.
Dake ja uzrok bih svega zla sam sebi,
saviše koji htih vjerovat' zloj tebi,
tebi, ka doskita ovdi se u ova
mjesta sad čestita, ka zlobom otrova,
najhugja oda svih za hudu tvoju čes
od svieta žena zlih, ke narav stvoril' jes.
Nu hitro tač umiješ tajati hineći
zlobe tve, ke kriješ vuhovno živeći,
vrhu svieh er žena i vriednieh i dobrieh
brojiš se poštena, za sve er si gad od svieh.
Kolike ja štete podnosim megju inim
cieć tebe proklete, ku srcem ljubih svim?
Od šta se sad kajem, i sramom pogledam,
najveću i dajem krivinu sebi sam.
Od mene naučite cieć časna imena
vi, koji ljubite, branit' se od žena.
Er ženska ljubav taj drugo se ne sudi,
neg' smeća, plač i vaj, i nemir od ljudi.
Hoće se, da čovjek, gdi godir pribiva,
u d'jelu vas svoj viek čovjek se odkriva,
još kada i ljubi, ako ima ljubit' ćud,
da pamet ne gubi, nu da je čovjek svud.
N'jekada mnih i ja, gospoja da liepos
od ljudi plakan'ja privode na milos;
nu poznam dobro sad, er sam toj scienio
jak pripros, lud i mlad, koji sam tad bio.
Ni' trieba plakati, na volju ako hoć'
tvu dragu imati, neg' od nje krit' nemoć.
N'jekada veljaše jedna od tih od žena,
ka draga ljubljaše, kažuć se poštena:
ah, da mož' kako ti, pokli si toli rad,
po sili uzeti, što išteš plačuć sad!
Tim sile, ne tužbe, kroz ke dni gubimo,
k nam vode u družbe vile, ke ljubimo.
Dake nam silu jes potrebno držati,
ne tužbu, za ures tih vila imati.

827. nego] neko *a*. 860. išteš] isctech *a*.

Poznat' će to Miona, ako mi ikade
opeta gdi ona u ruke upade.
Dosle mi dva krat jes utekla s nesreće,
treću mi, ako svies uzimam, moć' neće.
Sve ću se ja stavit' u vrieme ju . . .
Ovuda opći it' najveće gorome;
skrit' ću se gd'je godi unutra u grm ja,
kud ona prohodi, jošte će bit' moja.

KOR:

Bože, koji cieć Ljubavi
i koristi od čovjeka
stvori stvari sve od vieka,
ke su sada u naravi,
i stavi ih, neka stoje
pod zakonom slatkim ovdi,
ki se od počan svita rodi
iz utrobe slavne tvoje,
ako rieč je taj istina,
ka moć' nije da se uteče,
kad se iz usti tvojih reče,
a s nebeskieh zgar visina
rieč, ku nami ti htje riti,
Arkadija da još ima
nakon tuga, ke sad prima,
cieć nevjere slavna biti.

AT DRUGI.

SCENA I.

RADMIO I LOVORKO.

RADMIO:

Obidoh jur hode mjesta prem svakoja,
ka se ovdi nahode ištući tebe ja.
Napokon sad ovdi nagjoh te, da je, hvala
bogu, ki slobodi truda me ne mala.

LOVORKO:

Kom dobru toli s' rad (?), poznanče čestiti,
ali mi život sad, ali smrt nosiš ti?

868. treću mi] trechjumi *a.* (trećom mi ?)

RADMIO:

Ne bih ti smrt dao, u ruci još istoj
da bih ju ja imao, Lovorko mili moj;
a život ti ufam dat', za sve još er njega
ne bi mi moć' imat' cieć dobra tvojega.
U toj se ne daj ti, ako mir ljubiš tvoj,
nikako dobiti žalosti ljuvenoj,
neg' živi i bljudi sam sebe, ako hoć',
da tvoji svi trudi na svrhu budu doć'.
I ako znat' žudiš, ka me ovdi sada čes,
da veće ne trudiš, dovela k tebi jes,
rieti ću, znaš li ti
(nu tko ju ne pozna od ljudi na svieti?)
sestru onu Rad'jena, ka no ide meu nami
uzrasla, vid'jena i zlatim kosami.

LOVORKO:

Koje nosi ime ona?

RADMIO:

Zove se Miona.

LOVORKO:

Poznam ju, i š njome mnokrat sam govoril.

RADMIO:

Ona, znaj, n'jekome srećom je udvoril'
Ljubicu dragu vil,
er od nje dan i noć,
kako mi je kazala, ne more nikud poć';
njoj sam ja toga rad
potajno svu ljubav spovidio tvoju sad,
i dao joj poznati,
što žudiš od nje ti.
I ona mi rekla jes: neću se ja kratit'
njegovu svu boles u rados obratit'.

LOVORKO:

O blažen po sve dni, Lovorko, ako ti
dare od nje tolike uzbudeš primiti.
Da nie li t' rekla uz toj, koji ćeš držat' red
za k meni za moj mir obratit' nje pogled?

RADMIO:

Mimo to drugo ni'
rekla ona tad meni

er kaže, nikadar
da neće odredit' moć' dobro ijednu stvar,
dokle od tve ljubavi
osobno što godi rieč joj ma ne objavi,
i dokle vas rieti
način joj ne budem, ki si š njom držao ti.
A sve to, da bolje
može znat' nje volje
i lašnje na milos
da k tebi uzbude privesti nje lipos.
Za toj sam prešno ja
k tebi ovdi došao sad, da mi sve rieč tvoja
s početka objavi,
kako se što sgodi vaše te ljubavi.

LOVORKO:

Sve ti ću kazat' ja, nu mi će trudno bit'
pobrajat' zla moja, za ka ću još umrit'.
Er u zlu veća jes
čovjeku, jaoh, boles
nevolje smišljati,
minuto ke vrime u srcu svom pati,
neg' čekat' ufan'je,
od ke god milosti ke se ima skončan'je.
Nu ti ću stvar rieti,
ka ti će činit' moć' na lasno vid'jeti,
koli su zaludna
ufan'ja ljuvena u sebi i trudna
u vrieme liepo toj,
kad napried ide dan, a noć mrak gubi svoj,
godište prem je sad,
da ovo sunce me prid rodni prid moj grad — — —
dogje, jaoh, da resi l'jepotom svojome
jak zora s nebesi toj slavno mjesto me.
Dogje nu u družbi
s majkom svom, vazda ka uza nju mladu bdi,
u dni one godišta,
kad Jovu na nebi jur posvetilišta
zemlja taj činjaše za zdravje i mir svoj,

940. s] k *a*.

Cieć toga ka b'jaše u slavi velikoj,
dogje, jaoh, za činit'
od svoga pogleda zrcalo svim na svit.
Nu taj nje gizdavi
pogled bi zrcalo moguće Ljubavi,
zrcalo poveće, neg' sunce, ko nam sja,
cieć moje nesreće, u kom se vid'jeh ja,
ja, koji, dim uprav
do časa do toga ne bjeh znao, što 'e ljubav.
Nu jedva što pozrjeh
obraz taj gizdavi, u srcu vas umrieh,
i n'jeki ognjen plam čuh, gdi me obide,
a ne vim riet' ni sam, kad ni od kud izide,
ni braneć života
oćutjeh sred prsi, nje rajska l'jepota
u slavnom gospostvu
gdi sjedi, i kako kroz milos n'jeku svu
da reče: jaoh meni, ki sam nje i sada,
Lovorko ljuveni, srce mi tvoje da.'

RADMIO:

Vele ti na sviet saj može u nas Ljubav ta.

LOVORKO:

Odkrih se ja tada, kako me nauči
Ljubav, ka mnom vlada, za sve er me sad muči,
rodici n'jekojoj,
ka dočim posta tuj, bi draga vili toj.
I ona mi vas kolik
da način, i pomoć, i smrtnoj rani lik.
Ruho uze sve svoje,
s ljubavi u koje
obuče tuj mene, staviv mi na glavu
kosi, jaoh, zlaćene za gizdu i slavu.
A pak luk i strile
pusti mi niz bedru, i rieči sve mile
poče mi kazati,
i učit' me pozori i licem lagati,
licem, koje tad imah
liepo tač u sebi, er jošte prvi mah

981. svu] svû *a*. 987. n'jekojoj] nejkojoj *a*. 993. staviv mi] stavivumi *a*.

ne bješe na njemu,
nu ženske prilike vigjah se u svemu,
pak kada bi vrime,
sobom me odvede meu mnozim druzime,
gdi liepos taj staše,
u svojoj razbludi jak sunce ka sjaše.
I kad tuj dogjosmo,
š njom vila velik broj od mjesta nagjosmo,
megju kojim nje lice
sjaše tač u sebi,
kako sja na nebi
meu zvizdam ostalim zrak svitle danice.
I postav do čas, pak dignu se jedna njih
iz meju svih inih,
ka reče: to li mi
ovako zaludno staćemo meu nami
u vrieme, kad se ima
igrami bieli dan provodit' milima?
Toj li mi ne imamo
oružja, jak ljudi, da se njim igramo?
Sestrice, ako vi
svjet sada uzeti hoćete moj ovi,
počnimo gledati
za šalu sad ono, čiem ćemo stavljati
ljuvene kad godir
u smeću i nemir.
Činimo meju nami,
da su igra celovi, celovi, koje mi
sve onoj davamo,
najl'jepšu oda svih ku pri nas imamo,
i ka joj slagji da
celov, ta da od nje za milos, jaoh, tada
krunu ovu od cvitja
dobude, ka je ures slavnoga prolitja.
Svaka smieh drag pusti
iz svojieh tad usti.
Kad čuše način taj
od igre, ku rieše, daj da se čini, daj.
Igra će mila izit',
nu neka od nas svih taj sudac bude bit',

ka l'jepše, kako rieh,
usti ima oda svieh.
sve tada obraše
Ljubicu dragu mu, ka usti imaše
slatke tač u sebi,
er slagja od njih stvar nije druga pod nebi.
Nju tad sram uhiti,
ki lica rumena čini joj iziti,
a k zemlji ničice pogledat' prid svima
bistrim, jaoh, očima,
očima, u taj čas
kim rani srce me, a život zani vas.

RADMIO:

Koli se na vrime
priobrazi tada ti meu vilam jur time,
najsrećni' oda svieh
na svietu ljuvenieh!

LOVORKO:

Ona tuj sjediše
na svomu pristolju vrhu svih najviše
kako taj, vrhu svieh najl'jepša ka biše.
Kad svaka tieh vila,
kako se naredba jur bješe stavila,
poče joj celivat'
usti one, ke se zvat'
mogu, jaoh, na sviet saj
ne usti, nego raj,
raj, u kom, dim uprav, uzdrže s radosti
prolitje i Ljubav sve svoje sladosti.
Koje kad ljubih ja,
da t' mogu slas izriet', ku srce me prija,
rieč bi te zanila,
jak zani mene tad njih ljubav primila.
Nu ju ti proscieni, kako je prem bila,
pokoli zadosti
niesu iste usti ove izriet' njih sladosti,
ke s takom radosti
celove davaše,
kad ćes tu imaše.

1055. najsrećni'] najsrechnj *a*.

RADMIO:

O srećno lupeštvo, o slatci celovi!

LOVORKO:

Slatke ih ti zovi,
nu srećne nikako,
zašto ih onako
ljubav ne vraćaše
kako ih primaše.

RADMIO:

Da nu mi reci ti, kako onda pribiva,
kako li se oćuti, kada ju celiva?

LOVORKO:

Rieti ću, Radmile,
Na usta onda me i na nje, jaoh, mile
vas moj duh i život bješe se stanio,
da drugo, mogu reć', niesam ja tad bio
neg' celov sam jedan,
koji mi učini iziti sebe van
u strahu n'jekomu,
er snage ne čujah u bitju prem momu.
Nu' blizu kada bih
nje draga pogleda, u sebi vas umrih,
kako taj, ki no znah,
er privar njoj činjah;
cieć česa bješe me obujmil svega strah.
Neg, ona za milos
smiehom nje od raja čini mi steć' kripos,
i k njoj se približat'
za moć', joj celov dat'.
Ni kad joj poklonih,
nevim riet', ali živ, aliti mrtav bih.
Er Ljubav, koja tu,
jak pčela u cvitu,
stojaše skroveno, ranu, joh, prem ljutu
učini srcu mom,
koje bi reć' da mi tad s hitrosti vrati tom,
neka cieć prihude
česti ga žalosna izranit' već bude.

1087. me] mê *a*. 1100. kripos] krepos *a*.

Nu kad se do smrti čuh tako izranjen,
kako taj, ki ćuti u sebi, da 'e smamljen,
bih zacieć osvete
ugristi blizu njoj krvnice usni te.
Neg' n'jeki sladak čuh,
koji joj iz usti s mirisom izit' čuh,
vrati mi um i svies,
ter ne da učinit' taku joj tu boles.

RADMIO:

Um i svies čini taj
nesviesne ljuvene veće krat na sviet saj.

LOVORKO:

Jur svaka od vila
tih svojih celova bješe igru svršila,
i svaka čekaše,
da čuje, er dobit' vienčac taj scienjaše,
koju će osudit', da 'e slagje ljubila:
kad rajska l'iepos taj
k meni, jaoh, obrati od oči svojih raj,
ter mi ti gizdavi
vienačac od cvitja na glavu postavi,
rehši svim, srce u njoj
da je ćulo u sebi najslagji celov moj.
Koju stvar kad čuh ja,
i vid'jeh na glavi taj vienčac od cvitja,
vas sgorjeh u taj čas, kako to jedan klas,
kad l'jeti s neba zgar najvruće sunce sja.
I uzeh za milos,
ter krunih nje lipos
vienašcem, za slavu
ki meni stavila bješe ona na glavu,
rehši joj: gospoje, tebi se dostoje
za gizdu časti ove,
ka s' moje celove
slatke, jaoh, vrh inih tim slacim tvojima
učinil' ustima.
primi ga s ljubavi,
u mjesto kojega pak meni postavi

1113. da 'e] daê *a*. 1117. čuh] cjuh *a*. 1138. lipos] liepos *a*.

oni, ki nosaše ona ista na glavi;
ki je ovo svenut vas, jak vidiš, ki ću ja
godišta sva moja
do časa smrtnoga
nosit' cieć spomene vremena jur toga.

RADMIO:

Dostojan već si ti
žaljen bit' nego li navid'jen na svieti.
U igri ljuvenoj za šalu tko tvori,
veće krat život svoj on na zbilj umori.
S velikom žalosti
kupi ti na pokon te tvoje radosti.
Da jeda se što stavi
ona od tej tvoje varane ljubavi?

LOVORKO:

To t' ne vi riet' ma svies.
Nu dokli postala u našoj zemlji jes,
znam, da je svegj bila
vesela, kad godir mene je vidila,
i znam, da s milosti
vazda mi dala jes gledat' sve l'ieposti.
Nu n'jekad čes huda
prešno je ugrabi za me zlo otuda.
Nesrećan toga rad dogjoh ja ovdi sad,
gdi jošte otac moj
od svojih starina ima stan ubog svoj.
Dogjoh; jaoh, na taj čas,
ki dogjoh, mogu riet', rani me hud poraz,
er netom nje lice,
lice, ko l'jepše jes od biele ružice,
pogledah očima,
srčno ona obrati nazad se svojima,
i ne htje, cienju ja, radi te spomene
da gleda na mene.
Rih tužan tada ja: bit' će ovo smrt moja.
Ljubica nije ovo, Ljubica, jaoh, koja
milo tač gledaše
na mene, u stranah čim našieh stojaše.

1166. sve] svê *a*. 1167. n'jekad (= njeka t ?)

Nu do čas huda čes
donie mi plačan glas, koji mi reče toj,
da stari otac moj
cieć moga pošastja na smrt, joh, došao jes.
Cieć česa meni bi
pri takoj potrebi
sila se vratiti
k mom stanu opeta za oca vid'jeti.
Gdi kad mi bi doći,
taj čas on ozdravi od svoje nemoći,
a na me zlo pade,
od koga ozdravit' ne mogoh nikade.
Tim sila ocu bi
za tu zled pitat' mu višnjega od nebi,
koji mu reče toj:
znaj, er sin nigdi tvoj
ozdravit' neće moć',
dokle opet ne bude za sebi dat' pomoć
u svietlu odovle Arkadiu vašu poć'.
Tako se, Radmile, opeta vratih ja,
Ljubica gdi moja
život mi ozdravi
za činit', da mi svies u zlu viek boravi.

RADMIO:

Lovorko, čudnu stvar ti mi si rekao sad,
ku neću čut' ikad,
i nije moć' rieti,
neg' da si dostojan bit' od svieh žaljen ti.
Vrieme je meni poć',
da mi je čuda taj skazati Mioni moć'.
K jezeru pogji ti, dok li ja doć' budu,
jeda se vratiti ne budem zaludu.

LOVORKO:

Bog s tobom! Radmile, koji ti za taj dar
obilnu vrati har.

1213. jezeru (= jeceru) *a*.

SCENA II.

ZAGORKA, VUKOJE I DUBRAVKO.

ZAGORKA:

O verna, i mila razbludo jur moga
Dubravka l'jepoga,
da mogu njemu ja draga, jaoh, tač biti,
koli mu drag si ti
Melampo čestiti,
blažena sve me dni bila bih na svieti.
On rukom svojome,
kom mori na svak čas jadovno srce me,
blazni, jaoh, i pita
tebe, ki s' njegovo sve dobro od svita.
On s tobom dan i noć
boravi, a meni krati se dat' pomoć.
I čim ga molim ja,
on tebe celiva, a usta, jaoh, moja
u kih ni pokoja,
pucaju na dvoje,
navideć u sebi radosti tej tvoje.
I drugo er meni prijat' ni' moć' sada,
cieć tuge i jada,
bez koje mlados ma ne žive nikada,
eto i ja ovdi stav,
celov ti davam moj njegovu za ljubav.
Može bit' dobra čes
s uredbom od nebes
k meni te tako sad dovela trudna jes,
neka, jaoh, s tobome
žalostan budem ja, idući gorome,
u lovu nać' njega, ki je sve dobro me.
Tim pogj'mo, pogj'mo već,
er mnokrat gubi se veliko dobro ckneć,
ti, tebe gdi bude voditi tva narav,
ja, mene ma ljubav.
Nu kako da čuju gorom rog trubiti,
ovo će on biti.

1225. pita] pitta *a*.

Jeda ga ljuvena
sreća k nam dovede?

DUBRAVKO:

Melampo, na, na, na!

ZAGORKA:

Glas je ovo i način njegove besjede,
Dubravko bit' će ovo
Melampa žudi nać', zvan'je je njegovo.
Ah, srećo, da si ti sve vieke blažena!

DUBRAVKO:

Melampo, na, na, na!

ZAGORKA:

On je ovo, sumnjit' ni';
ah, da su svi sada moji trudi blaženi,
pokli mi dobra čes
dovela, što žud'jeh, u ruke sada jes!
Nu bolje, mnim, će bit',
podalek od mene da budem ja hranit'
Melampa njegova.
Za što mi dat' bude može bit' sreća ova,
da dobit' njim budu njegovu ja ljubav,
ku želim ne pristav.
Vukoje, ti za toj
poved' psa ovoga, ter skrovno š njim postoj
sred one zeleni.
I čuv se š njim ne doć' nikako prije k meni,
neg' te zvat' budu ja.
Sprav' se tim, pogji već, čin' vjera da tvoja,
kako se dostoji, bude mi prava bit'.

VUKOJE:

Ne brin' se, mirna stoj, sve ću toj opravit'.

DUBRAVKO:

Jur mjesta svakoja obidoh, ištući,
Melampo, tebe ja, gorom se tukući,
ni veće znam, gd'je ću iskat' te po ljuti,
bog ubio zlu sreću, i zvier, ku tjera ti!
Eto sam trudan već, daj da je tko godi,

1272. ne doć] nedoch (= nedogj'?) — *ili* čuv' (= čuvaj?)

tko bi mi umio reć' za tebe što godi.
Nu eto n'jekoja ovdi vil gd'je stoji,
od nje ću iskat' ja znat' za te glas koji.
Ah, da je bog vidi! ovo je huda čes,
ka mene svud slidi, trieba je podniet' jes.
O liepa vilo ti, jeda s' gdi boga rad
mogla ovdi vid'jeti srećom psa moga sad?

ZAGORKA:

Dubravko, liepa ja!
zač liepom sad zove vrlos me taj tvoja?
kad liepa očima
nesrećna niesam ja vid'jeti tvojima?

DUBRAVKO:

Liepa li, gruba li, reci mi samo toj,
neka ti zahvali svim srcem život moj,
jes ga gdi vid'jela? er mi je za njime
odovle poć' sila iskat' ga sve vrime.

ZAGORKA:

Prik ti si, cieć boga, prema toj, ka tebe
već ljubi neboga, neg' sama prem sebe.
Tko bi mnil ikada, da ta tvoj liep obraz
može imat', jaoh, sada sobom grub tač poraz?
Ti tjeraš po gori
zvier, bježeć ka tebe i trudi i mori,
i sliediš stupaje psa, za te ki nikad
ni misli, ni haje, ni je tvom lovu rad;
a bježiš od mene,
ku moru cieć tebe sve želje ljuvene.
Ne sliedi, ne slied' već,
Dubravko, zvieri te, s ke miran biti neć',
nu sliedi onu zvir,
ka želi srcem svim tvu ljubav i tvoj mir,
zvier, koju ne tireć
u rukah stignutu da imaš ti, možeš reć'.

DUBRAVKO:

Melampa ja ljubim, koga ovdi nać' dogjoh,
ne vrime da gubim, bog s tobom! već pogjoh.

ZAGORKA:

Dubravko mili moj, ne bježi, rieću ti,
Melampo gdi je tvoj, koga tač žudiš ti.

DUBRAVKO:

Šališ ti sa mnome?

ZAGORKA:

Ne šalim, kunu se ljubavi tvojome,
kako znam ja gdi je.
Za zecom nies' li ga pustio teć' malo prije?

DUBRAVKO:

Istinom pustih ga,
nu veće u taj čas vidjet' mi ne bi ga.

ZAGORKA:

Počini, imaj mir;
u rukah 'er mojih i on je i taj zvir.

DUBRAVKO:

U rukah u tvojih?

ZAGORKA:

U mojieh, Dubravko, bez šale, kako t' rih.
Nu se ti boliš reć' za tu har držan toj,
ka tebe ljubi več, neg' isti život svoj.

DUBRAVKO:

Ah, da' mi ih, molju te, draga vilo moja.

ZAGORKA:

Nu t' rane me ljute, da to sam za to ja
draga ti vid'jeti?
al' vjeruj, Dubravko, er ih neć' ponit' ti,
dokle mi dar nedaš.

DUBRAVKO:

Pravo je, da ga imaš;
poću š njom šaliti.

ZAGORKA:

Koji dar dat' mi ć' ti?

DUBRAVKO:

Dvie zlate jabuke, ke majka za mu čes
jučera iz ruke dala mi svoje jes.

ZAGORKA:

Jabuke imam ja, Dubravko, pri sebi
pol'jepše neg tvoja majka ih da tebi,

ke da hoć' primiti od mene ti sada,
bile bi draže ti, neg' te, ke t' majka da.

DUBRAVKO:

Da što bi htjela ti drugo sad van tega,
ovčicu, aliti jaganjca kojega?
Ne mogu dat' ti toj, er jošte tolike,
ne da mi ćaćko moj slobode velike.

ZAGORKA:

Ne žudim ni toga, ni drugu stvar koju,
neg' tebe samoga i ljubav tuj tvoju.

DUBRAVKO:

I neć' ti za taj dar, Zagorko, na svitu
od mene drugu stvar, neg' samu ljubav tu?

ZAGORKA:

A ka stvar na saj svit
slagja od nje može bit'?

DUBRAVKO:

Sva na dar da ti je,
da nu sad kaži ti, Melampo moj gdi je?

ZAGORKA:

Dubravko, da ti znaš, koli je pod nebi
dar, ki mi obitaš, poglavit u sebi,
i da nije srce tve razdiono od njega,
blažena vrime sve bila bih ja s tega.

DUBRAVKO:

Od mnogo vele dni u ovoj dubravi
besjediš ti meni o n'jekoj ljubavi,
po ničem koju ja ne poznam, i u toj
hoć' mlados da moja svegj ljubi život tvoj.
A ja, znaj, ljubim te, koliko ljubiti
toli mlad umim te, svim srcem na svieti.

ZAGORKA:

Nesrećna Zagorko, prem se tve može riet'
žalosno i gorko življen'je na saj sviet.
U što, jaoh, ti stavi
ufan'je od tvoje pravedne ljubavi?
U mlaca pod nebi,
po ničem još ljubav ki ne zna u sebi.
Dubravko mili moj, oganj si meni ti,

ali ga život tvoj u sebi ne ćuti.
Ti s' ljubav sva moja,
ali ju ne čuje još mlados, jaoh, tvoja.
Tebe ja, mogu rit',
božica jur ona, ka hotje porodit',
ka za mu hudu čes
rodila Ljubav jes.
Ti imaš stril tvoje i oganj, ki mori,
to srce zna moje, ranjeno ke gori.
Još krila na pleći
da staviš, Ljubav bi mogao se svim reći.
I sve ino, dim uprav,
Ljubavi, imaš ti, neg' samo ne ljubav.

DUBRAVKO:

Ja ne znam ljubav tu,
kako t' rih, Zagorka, po ničem na svitu.

ZAGORKA:

Kad god ja vidim taj
Dubravko, lica tva, ljubav je meni raj;
kad li pak za zlu čes
pogledam srce me, ljubav mi pak'o jes.

DUBRAVKO:

Nu dosta, cieć boga,
da' mi već psa moga!

ZAGORKA:

Daj prvo ti meni
dar, ki mi s' obećao, kako znaš, ljuveni.

DUBRAVKO:

Da to t' ga niesam dao? trudno t' je prem ću rit',
Zagorka, u zao čas srce tve samirit'.
Eto sam vas ovdi, cieć želje ljuvene
uzmi sve, što godi ti hoćeš od mene.
Što stojiš, ter ckniš već, gubeći vrieme man?
Ne moj ti paka reć', da t' niesam bio haran.

ZAGORKA:

Istinom mož' rieti,
jadovna Zagorka, da vrieme gubiš ti.

DUBRAVKO:

Za što me u trudu držiš već čineći,

da vrieme zaludu gubim psa želeći?
Izpuni tve volje, u ruci imaš čes,
nemoj već, da kolje srce ti zla boles.

ZAGORKA:

Dubravko, znam er neć'
dobro imat' od mene psa, koga ljubiš već
neg' oči, a uteć'
uzbudeš oni čas,
neka ja ostanem cvileći za viek vas.

DUBRAVKO:

Varaš se u toj sad.

ZAGORKA:

Da daj mi ki zaklad.

DUBRAVKO:

Ki zaklad, ja neznam,
htjela bi, da ti dam.

ZAGORKA:

Jaoh, ne smijem riet' ga ja.

DUBRAVKO:

Što ima biti toj?

ZAGORKA:

Er hita n'jekoja
nejakos život moj,
a sram me riet' ga jes.

DUBRAVKO:

Sram ga ima riet' tva svies?
a ne bi jur bila
sramota onda, u milos kad bi ga primila?

ZAGORKA:

Htjela bih mučeći čuvena tužna bit',
er me je strah reći, što mi pak dat' neć' ti.

DUBRAVKO:

Slobodno reci sve,
ako hoć' da budu razumjet' srce tve.

ZAGORKA:

Srce bi, jaoh, moje kroz svako tve dilo
i misli jur tvoje razumjeti 'milo.

1429. 'milo] millo (imilo ?) *a.*

Dubravko, znaš i ti,
što žudim i ja sad, a ne smijem izrieti.

DUBRAVKO:

Znaš, prorok niesam ja, ako ti mučat' hoć',
želja će taj tvoja u vjetar s misli poć'.

ZAGORKA:

Ah, plaćna samo toj, što t' kad god majka da,
lieposti toj tvojoj, ku ljubi i gleda.

DUBRAVKO:

To li ku samlatnicu (?) najveće pravo dim,
po glavi i licu ona me bludi tim.

ZAGORKA:

Istina, znam, ni' toj,
da to ti vik ne da, bludeć te, celov svoj?

DUBRAVKO:

Ni me ona celiva,
ni hoće, da drugi moj celov uživa.
Bržek bi za zaklad cieć želje ljuvene
htjela ti celov sad taj primit' od mene.
Odkriva sram te tvoj,
i poznam, Zagorka, istina da je toj.
Da t' bude! nu prija ti
psa moga da budeš s lovom mi vratiti.

ZAGORKA:

I dat' mi ć' celov tvoj?

DUBRAVKO:

Dat', ako ti meni izpuniš prije toj.

ZAGORKA:

Vukoje, izid' već,
Vukoje izidi, ali i ti čut' me neć'?

VUKOJE:

Ah, tko me s pokoja
dviže? sad idu, idu, vjeruj mi, ne spah ja.
Nu ovi uza me
spaše pas i za me.

ZAGORKA:

Dubravko, evo tve
razblude, psa tvoga, u ruke ki ove

1442. bržek] barscech (= aržeć) *a*.

s povećom milosti
dogje, jaoh, neg' mi ju sad kažu tve lieposti.

DUBRAVKO:

O koli veseo sam, Melampo!

ZAGORKA:

Nut' ciene!

DUBRAVKO:

Gdj'e si bio tako sam zašao se bez menė?
Tisuću celova
hoće ti dat' sada od želje usta ova.
Jeda si zlo koje
trčeći gdj'e našao bez družbe bez moje?

ZAGORKA:

Melampo prem srećni!
za što sad za milos meni, jaoh, dato ni'
da mogu s tobome
promienit' bitje me?
Ah, da li navidim
još i psu sreću ja, žalosna gdi vidim,
da ga on celiva
na oči sad moje, a mene snebiva?
Pogji ti domome,
Vukoje, i ja bit' do čas ću s tobome.

VUKOJE:

Da bude, poću ja;
dao t' bog, da nagješ dobra tuj sva tvoja!

DUBRAVKO:

Zlo niedno ne imaš ti,
Zagorka, pas je ovdi, da gdj'e će lov biti?

ZAGORKA:

Ali ga živa hoć' Dubravko, al' mrtva?

DUBRAVKO:

Nikako nije mi moć' razumjet' dj'ela tva.
Gdj'e živ on može bit',
ako pas htje ga ubit'?

ZAGORKA:

Da ako ga ne ubi pas?

1461. ciene] zjenne] *a*.

DUBRAVKO:

Njegova ta hvala bila bi, a ma čas,
da to zvier živa jes.

ZAGORKA:

Živa još, nesrića, za hudu svoju čes,
u srcu nego tu
ima ranu priljutu.

DUBRAVKO:

Da kako živa jes,
ako ima u srcu od rane te boles?

ZAGORKA:

Dubravko, ja sam taj
zvier, ku ti uhiti, ne tireć na sviet saj,
živa, ako hoćeš ti za tvu me primiti,
mrtva, jaoh, ako pak cieć take spomene
pobjegneš od mene.

DUBRAVKO:

Da to li zvier je ta,
ku doniet' malo prij' ti meni obita?

ZAGORKA:

To nu što, vajmeh, bi,
ter se ti smuti sad toliko u sebi?

DUBRAVKO:

Ni mi si draga ti,
ni mogu s ljubavi nikad te viditi,
pače već mrzim ja
na tebe, neg' na zla od svieta svakoja.

ZAGORKA:

Dubravko žugjeni,
to li, jaoh, plata bi nesrećnoj sad meni?
tuj li mi vrati har za toli mio dar?
Psa tvoga hrani ti,
al' hotjej i mene š njim tužnu hraniti;
prošteno da ti je sve,
ištom, jaoh, k meni opet da svrneš oči tve.
Ja ti ću družba bit'
pobolja, neg' ti pas, koga uze ti ljubit'.
i kad se po sreći
umorit' budeš ti, za zecom trčeći,

ja t' s lica hoću znoj
utirat' kosami, a ti ćeš drag pokoj
na ruci na mojoj
uživat', i ja tvoje
oružje svakoje
i lov ću nositi vrh ruke vrh moje.
I ako drugu zvir
ne budeš nikat nać' u gori, za tvoj mir
ja ću zvier bit' tvoja,
proć koj ćeš tratit' moć' striela vik bez broja.
Ja biljeg, nu ne ja, neg' srce me ovoj,
proć komu ti ćeš moć' vazda luk trudit' tvoj.
Nu s kim, jaoh, besjedim?
s jednim, koga ovdi ni' i koga ne vidim,
pače ki za zlu ćud
od mene bježi svud.
Nu neka, jaoh, bježi, uteć' mi neće moć',
er ću još za njim poć'
u strane pakljene,
ako su strane ke gore tu od mene,
i od zla mojega,
koje ja ćutim sad nemila cieć njega.

SCENA III.

MIONA *sama:*

Sreća ova jur moja
veće me pomili, neg' ufah ista ja.
Veliku prid svima,
može se pravo reć', da kripos ona ima.
I za to ljudi ti
zaman je ne zovu božicom na svieti.
Nu je trieba sresti jes,
i blagu kazat' joj, ne srčnu igda svies.
Zaludan a čovjek
u svomu životu srićat (!) bit' neće viek.
Da nije mene bila
Ljubici hitros ma drugom učinila,
što bi mi prudilo

1536. gore] gorre *a.*

sad ovo, ko'e činim, prem znano me dilo?
Druga bi luda, ka stvorena na svietu
utekla družbu tu,
od one, ka no bi
od mladca jednoga ljubljena u sebi.
Čula (?) se jur toga,
koga bi draga taj držala za svoga.
I to bi zlo bilo,
za čto nam već udi skroveno ke dilo,
kad nam se protiva
gd'je čini, nego toj, ko nam se odkriva.
U moru kami, ki ne vidiš od zgara,
veće krat privari i znana mornara.
Tko ne umije hiniti,
ni živjet' ne umije taj, reče se na svieti.
Danas će moć' vidjet' svak svojim očima,
što će umjet' hitros ma.
Nu niesam, mogu riet', toliko pod nebi
luda ja u sebi,
da ne znam, sred svoga
er ona srca ima Lovorka dragoga.
Da će to drugomu
razumjet' svakomu,
ne meni stvari tieh,
koja sam meštrinja vrh drugih žena svieh
jedna d'jevičica,
koja je prem na dvor odkrila svoja lica,
i u ku, mogu rit',
prve sve sladosti da Ljubav htje stavit'
od mnogo vremena
od svoga dragoga svim srcem ljubljena,
pače već ka primi od njega tolike
s milosti pričudnimi (!) celove razlike.
Krepka će moć biti
da neće ljubiti.
To druga svakoja
vjeruj sad, er viku vjerovat' neću ja.

1552. ko'e[koê *a*. 1558. draga] druga? 1560. zašto nam] sacto nam nam *a*. 1580. sve] svê *a*.

Al' nu ti me česti!
Od ovud eto gre; poću ja ul'jesti,
sakrit' se od nje sad unutra meu dubja.

SCENA IV.

LJUBICA I MIONA.

LJUBICA:

O mile i slatke u dobro vrieme toj
dubrave, meni ke bili (!) ste drag pokoj.
Koli još liep ures
ugodno meni jes
uživat' sad ovdi,
s veseljem gdi ljubav svo'e bitje provodi;
koli se rado ja
vraćam k vam ovdi sad, gdi dobra svakoja
plode se s radosti
za shranu od moje gizdave mladosti.
Da zviezde s nebi zgar
za milu svoju har
htjeli (!) su dat' meni
poživjet' ki god dan pod slatkom, jaoh, sjeni
od vaše zeleni,
ne bih ja jur toga
života dragoga
na niednoj promienil' radosti od svita,
još da bih čestita
do svrhe mn'jela bit' prem moja sva lita.
Er nije toj pod nebi
dobro, u kom život naš nije miran u sebi.
Blažena sred gore pastirska mlados taj,
ku misli ne more zalihe na sviet saj,
neg' slatko uživa meu stadom jur svojim
i život pokriva priprostim ruhom kim,
bogata samo tom
ugodnom l'jepotom,
za milos i ljubav
koju joj dala jes s početka svoja narav,
ku ona prije reda

1604. htjeli *a*. 1613. naš] nas *a*.

ne grubi napravom, ni se indj'e ogleda,
neg' naći gdi bude,
što misli nje žude,
sred rosne travice
tih jezer gdi godi od bistre vodice.
Nju niedna prika stvar
ne straši nikadar,
uboštvo er bljude
svake ju na sviet saj nesreće prihude,
pase nje po gori
stada jur zelencu (?), a slatkim pozori
pase ona svojega,
koga joj za milu i dobru svoju čes
obrala Ljubav jes;
s kim pogje veće krat
za pokoj drag mu dat'
sred ke god zeleni,
gdi poju slavici od dubja u sjeni.
I tu se bez straha meu sobom poblude
jak srca njih žude,
da mnokrat, dim uprav,
u bitju svojemu
na dobru jur temu
bude im zavidit' s neba ista taj Ljubav.
Životu blaženi!
oh, da je moć' meni
za dobru moju čes gdj'e mienit' s tobome
žugjen'je ove me!
koli bih pod nebi
blažena bila ja sve vrieme u sebi!
Nu kako, onamo da vigju Mionu ja,
gdi stoji, o moja
sestrice, prem tebe naći sam ja htjela.

MIONA:

Tko me ovo sad zove? O draga i mila
Ljubice, ti li s' toj?
koli mi milo jes vidj'et' drag pogled tvoj?
Kamo greš? nu hodi, hvaljen bog! ako ikad.

1627. jezer = jecer *a*.

LJUBICA:

Nikamo, neg' ovdi, gdi me ti vidiš sad.
A gdj'e sam mogla doć'
bolje ja, neg' s tobom besjedit' gdi ću moć'?
s tobom, jur u kojoj
stoji vas moj pokoj.

MIONA:

Mogla doć' nies nikad
istinom bolje ti, neg' gdj'e si došla sad.
Er nije pod nebi druga vil nikoja,
da veće u sebi ljubi te, nego ja;
al' ti već od mene
ne imaš, mogu riet', nikakve spomene.

LJUBICA:

Za što toj hoć' rieti?

MIONA:

I za što pitaš me? Nevjesta za što s' ti.

LJUBICA:

Nevjesta ja sada?

MIONA:

Nevjesta, što mi riet' nies' htjela nikada.

LJUBICA:

Kako t' sam mogla stvar
riet', ka mi očita nije bila ikadar?

MIONA:

I još se rugaš ti?
još neć', da znam ja, što svak zna na svieti?

LJUBICA:

Šališ ti, ali bilj veli rieč toj (?) tvoja?

MIONA:

Šališ ti, a ne ja.

LJUBICA:

Dake mi spoviedaš, istina da je toj?

MIONA:

Kako isti život tvoj;
da toli ne znaš ti?

LJUBICA:

Znam samo, er rieti htješe mi otac moj,

da me 'e htio vjeriti; nu da je tolikoj
vjera taj naprieda,
kako mi odkriva tvoja sad besjeda,
ne scienim toga ja.
Nu tko ti (?) riet' hotje, toj kaži mi svies tvoja.

MIONA:

Brat Rad'jen dragi moj od ljudi bez broja,
ki kaza, da reći
ču jučer taku stvar planinom hodeći;
ni se već, veli on, megju svim u gori
o drugom govori,
nu kako da se ti
htje n'ješto rad toga u tebi smutiti.

LJUBICA:

Ah, Miona, teško je
na taku mislit' stvar; n'jekad ja od moje
majke sam čula rit',
da je to u sebi, prem kako da izit'
rodiv se opeta na ovi imaš svit.

MIONA:

Istinom opeta
na dobro polje ragja' se od svieta,
i za to imaš ti
veselo živiti,
a neka plače taj
žalostan na sviet saj.

LJUBICA:

Tko je taj žalostan?

MIONA:

Lovorko, ki se tuj namjeri oni dan,
Kad Rad'jen bratac moj
htje meni rieti toj,
i malo, vjeruj mi, kroz tolik nepokoj
ljubavi cieć tvoje
ne svrši nesrećan pokonje dni svoje.
I toj bi zlo dilo
sve se tad sgodilo,

1700. daje] daê *o*.

da mu ja ne rekoh opeta za pokoj,
er ću sve smesti toj.
I za sve da mu rih
za šalu, još žena u meni bila bih,
sve toj bilj koja bih
učinit' umjela,
na volju kad bi ti pristati mu htjela.

LJUBICA:

i taku na svieti
učinit', jak veliš, mogla bi satvar ti?

MIONA:

Moga ti na pomoć
Kad bi mi htjela doć'

LJUBICA:

Da mogu toj ufat',
i da mi hoćeš ti iz srca vjeru dat',
nikomu ne rieti, što t' budem spoviedat',
sad bih ti odkrila
stvar, ku sam odavna u srcu mom krila.

MIONA:

Odkriti tebe ja!
prije duša da moja
sa mnom se rastavi,
i da me ovoga života izbavi.

LJUBICA:

Znaj dake, Miona ti,
er kad ja u meni stavim se misliti,
da imam podložna jednomu, jaoh, biti
mladcu, ki loveći
tuče se gorome na mene mrzeći,
i koji za svoj mir,
kako to ponosit i hvaljen taj pastir
već cieni psa svoga, iliti jednu zvir
neg' sve vil u gori,
lieposti tom svojom nemilo ke mori;
u mojoj mladosti
ne mogu nesrećna neg' ćutit' žalosti;

. 1723. mu] mû *a*. 1726. moga = mogla? 1730. nikomu] nitkomu *a*.

pače cieć tolike jadovne gorkosti
ne mogu u meni
svrhu, jaoh, ne žudj'et' pokonjih mojih dni.
Nu ne smijem neboga
objavit' ni rieti ikomu ja toga
za radi časti me, pošten'ja i moga,
i zacieć n'jekada
vjeru, ku cieć toga dah ocu ja mlada.
Nu ako po tebi,
al' s časti mojome! smeteno sad toj bi,
dokle god tielo ovo sdrži duh u sebi,
biti ću harna ja,
i ti ćeš na svietu sva rados bit' moja.

MIONA:

Ako se toga rad,
Ljubice, boliš ti u tvomu srcu sad,
razložno činiš toj;
er je grieh, lice tve i rajski pogled tvoj
u takoj nescieni
bez niedne ljubavi da traje svoje dni.
Nu nies' ti nikako
imala mučati u sebi zlo tako.

LJUBICA:

Mučah ga (?) cieć srama.

MIONA:

Sram je zlo veliko nesrećnim ženama;
nu i ti ako bit'
razumna uzbudeš, jednom ga ć' izgubit'.

LJUBICA:

Izgubit' nikada'
ne može sram se taj, ki narav komu da.
Er ako goniš ga iz srca na dvor ti,
na licu vidiš ga, gd'je taj čas bježi ti.

MIONA:

Razuman zlo svoje kad muči do vika,
mahnit pak na dvoje glasom ga svim vika.
S početka da si ti

1753. ikomu] itkomu *a.*

meni tu tvoju zled htjela odkriti,
mogla bi, vjeruj mi, zdrava se sad riti.
Nu vid'jet' još budeš,
ako se u napried toga zla uzbljudeš,
vrh take potrebe
što Miona učinit' uzbude za tebe.
Nies' mogla ikada
na bolje ruke doć', neg' dogje ti sada.
Nu kad ti taku stvar
učinit' budem ja za ljubav i za har,
i kad te slobodit' uzbudem cieć truda
čovjeka tač huda,
neć' li uzet' za tebe
drugoga, ki će te već ljubit', neg' sebe?

LJUBICA:

Na to ću ja i ti
po tiho misliti.

MIONA:

Neće moć' srce toj
Lovorka ne ljubit', ki sluga vas je tvoj.
A ti znaš, pastira er nije boljega
na svietu od njega,
ni koji l'jepši jes,
ni togjer ki ima čistiju neg' on čas.
Neg' mu bit' ne mila
u tvoja svegj dila,
čut' ga ćeš, da ti rit'
jednu rieč uzbude prij', nego bude umrit'.

LJUBICA:

Najbolje za njega
bilo bi, da se on ukloni od tega,
i to, što nikada neće mu moć' biti,
da bude pustiti.

MIONA:

Dopus' mu tva lipos
prije smrti tu milos.

LJUBICA:

Trud mu će veći bit',
kad godir tuj milos budem mu dopustit'.

MIONA:

Neka to misli on.

LJUBICA:

Da što bi na pokon
bilo pak od mene, navlašto otac moj
kada bio čuo toj?

MIONA:

Mala ti s' (?) srca ti.

LJUBICA:

Neka je i manje, ištom da iziti
na dobro bude mi,
i da čas bljude mi.

MIONA:

Ljubice, pokli neć'
učinit' stvar mi tu, i ja ću otit' već
i pustit' posao tvoj,
hvala ti, s bogom-stoj!

LJUBICA:

Ne bježi, kud ideš? Miona nu me čuj.

MIONA:

Prije neg' ti obećaš učinit' stvar mi tuj,
najmanju rieč tvoju
neću čut' nikoju.

LJUBICA:

Čut' ga ću, mirna bud',
al' niedan mimo to najmanji drugi trud
cieć česti sve hude
da mi dat' ne bude.

MIONA:

On drugo ne žudi,
nego to, što ga svegj u srcu svom trudi.

LJUBICA:

I ne moj, da zna on,
da ja znam od tega niednu stvar napokon.

MIONA:

Dat' mu ću razumjet', da se to sve dilo
ne hote sgodilo.

LJUBICA:

I da se za mu čas
dieliti mogu ja odtole oni čas.

MIONA:

Kako drago (?) bude ti,
ištom da s ljubavju uzbudeš ćut' ga ti.

LJUBICA:

I brzo da svrši.

MIONA:

I to da izvrši.

LJUBICA:

I dalek toliko
od mene da stoji,
kopje ovo koliko
vidi se sad tebi, da 'e dugo u sebi.

MIONA:

O, koli trudno jes
pogodit' sad tebi, i smirit' tvoju svies!
Sve mu će drugo bit'
svezano, neg jezik, kim se će govorit'.
Hoć' drugo veće što,
za boga! mimo to?

LJUBICA:

Drugo t' neću riti.

MIONA:

Da kad će toj biti?

LJUBICA:

Kad sama hoćeš ti,
ištom da toliko imat' ja budem moć'
vremena, koliko do doma budem poć',
za što god razumjet'
od vjere moje te, ku mi ti hotje riet'.

MIONA:

Pravo je, ter pogji;
nu opet, kako t' rih, za izvršit' toj dogji.
I nu čuj, o moja
Ljubice, u meni smislila što sam ja.
Danaske kad biti
prem podne uzbude, da ovdi sama ti
došetaš, gd'je će bit' u družbi sa mnome
tri vjerne vile me
Tratorka i Vojna

i hitra još Stojna,
s kim ćeš ti, kako općiš za šalu veće krat,
na zeca sliepoga za čas se poigrat'.
Lovorko neće mnit',
da s' došla za drugo, neg' za igru ti činit'.
Koga ću u grm ja podalek tebe skrit',
i dat' mu, da je toj, kako t' rih, razumit'.

LJUBICA:

Namišljaj taj tvoja
dobra mi vid'jet' jes, nu nebi t', Mione, ja
uzela, tej' tvoje
da vile tuj stoje
na rečieh u gori,
ke sa mnom Lovorko za ljubav uztvori.

MIONA:

Razumijem, mirna stoj,
s načinom sve ću ja opravit', vjeruj toj,
i pogji veće ti,
neka se na vrieme mož' opet vratiti,
i nemoj tamo stav
vrć' po tleh mu ljubav.

LJUBICA:

Ako sam u tebe
stavila, mogu riet', samu istu ja sebe,
kako ću moć' sva moja
godišta ne ljubit' svim srcem tebe ja?

MIONA:

Što ti se vidi sad?
Neće ova moć' ikad
Lovorku ostati,
kad joj se prigodi njegov plač slušati.
I ja znam, rieč blaga
što može od liepa čovjeka i draga
u srcu od jedne
d'jevice hvaljene,
ako se dopusti,
kako mi sad iste rekle su nje usti,
na igru ovu doć',

1892. mu] mû *a*.

činit' ću svakako, da poznat' bude moć',
što je ljubav na svietu, i hitre žene moć.
I tuj ću najbolje
sve poznat' nje volje,
i sve joj srce odkrit',
koje se sili sad pošten'jem svojim krit'.
Što kad ja u mojoj
u ruci uzimam, na lasno svakojoj
činit' ću, da volji pristati moj bude,
i sve, što uzžude
me misli u sebi, da im se sve sbude,
i ona da reče po ovoj svoj dubravi,
da joj se steče cieć same ljubavi.

SCENA V.

MIONA I SATIR.

MIONA:

Jaoh, eto ja umrieh.

SATIR:

Dostojnu smrti te čini zloba i grieh.

MIONA:

Vrati se opeta, Ljubice, ako ikad,
jeda bih oteta po tebi bila sad.

SATIR:

Ljubice nije odi,
zaman je zoveš ti, da te ona slobodi.

MIONA:

Jaoh, kosi zlate me!

SATIR:

Tebi, ka dostojiš od mene zlo svako,
niesi li ona ti
meštrinja od zloba najhugjieh na svieti?
ona, ka bez hari sramotno za druzih
veće krat privari mene, ki t' vjeran bih.
Od rieči ka činiš trg laživ svakomu,
i varaš i hiniš sebe istu u tomu.

1932. laživ] lascivsi = laživši *a.* — rieči] rjecj *a.*

MIONA:

Jaoh, jesam ja ona nesrećna na svieti,
nu ne ona Miona, ku n'jekad ljubi ti,
Satiru čestiti.

SATIR:

Čestit sam ja sada, zla ženo bez hari,
al' ne bih onada, kad me ti privari,
i pusti za tvoga
Ned'jelka dragoga.

MIONA:

Za njega ja tebe,
koga sam ljubila već, samu neg' sebe?

SATIR:

Što t' para od čuda? nova je stvar nika
ženi, ka prem luda bila je od vika,
da onda, kad Vojni luk uzeh ukradom,
a ruha sva Stojni ka spaše prid stadom,
kad ubrus Tratorki skrih, kom bi ti rada,
a crevlje Zagorki, ke plače i sada.
Koj (?) ti pokloni srce me za ljubav,
za meni priku stvar učinit' ti ga da
Rad'jenu tvom na dar, ki ga ima i sada.
A one studeni, u zimnje noći ti
veće krat ke meni učini patiti,
dajući mi jak ludu razumjet', da ćeš doć'
za momu, jaoh, trudu dostojnu dat' pomoć;
onda sam čestit bio i ti me s' ljubila,
jadovna zla zmijo, za huda tva dila.
Nu ćeš sad platiti
sva zla, ka nepravo čini tad meni ti.

MIONA:

Prem mičeš ti mnome, kako to, mogu rit',
junicom jednome, ka neće k stadu it'.

SATIR:

Vik niesu rieč bolju mogli riet' usti tve,
miči se na volju, biti će zaman sve.
N'jegda mi s' bježala, ali neć' sad bježat',
er su se tvoja zla svakomu dala znat'.

1962. mogli *a*. 1965. dali *a*.

U rukah ako sad ne ostaviš glavu istu,
neć' uteć' moć' ikad k drugomu ti mistu.

MIONA:

Nemoj mi daj branit',
neka ti na mirno moj razlog mogu rit'.

SATIR:

Govori, što hoćeš.

MIONA:

Govorit' svezana da budu, kako ćeš?

SATIR:

Da što bi htjela ti,
da te ja budem sad slobodnu pustiti?

MIONA:

Vjera ti ma budi,
neću uteć' nikudi.

SATIR:

Ku vjeru ti da daš,
ka vjere u sebi nikakve ne imaš?
Nu ako ikada,
sve griehe jur tvoje platićeš ti sada.
U ku god vrh gore ja mu ću s tobom poć',
gdi svjetlos ne more od sunca vieku doć',
i tuj ću osvete na puno svršiti
svega zla i štete, ke čini meni ti.
Ostalo, što će bit', kad se dug taj plati,
nije trieba skazati.

MIONA:

I moćeš ti gledat', gdi gine u sebi
pram ovih kosi zlat, kim svezan n'jekad bi?
Lice ćeš ti moje gledat' moć', jaoh, sada
u zlu, koje sve tvoje dobro bi n'jekada?
trpjet ćeš, da pati Miona tva tu nehar,
ku n'jekad ljubi ti već, nego ijednu stvar?
i za ku veljaše
da t' ne bi trudno bil', još da umriet' imaše?
O srićo, gdi sad ja
postavih za zlo me ufan'ja sva moja!

SATIR:

Još, huda ženo, ti
scieniš moć' svies moju zlom tvojim vratiti?

MIONA:

Satiru mili moj,
molim te, ne moj bit' tolikoj prik onoj,
ka dvori, i ljubi, i počti život tvoj;
niesi zvier, kako znaš,
ni zvieri srce imaš.
Evo me žalosne na nogah na tvojih,
milos ti pitam sad,
prosti mi, ako ikad
proć tebi učinih
najmanji ki god grih.
Za ova jakosna kolj'ena jur tvoja,
ka t' ovdi grlim ja,
i za onu tvu ljubav,
ku mi si n'jekada nosio ti ne pristav,
i za sve radosti,
ke s' primil ikadar od moje mladosti,
i za plač jadovan,
ki lj'evam ovdi sad iz oči mojih van,
oči jur, ke tebi
već sjahu n'jekada, neg zviezde na nebi,
prosti mi, pus' me već,
milos mi tu ne moj u srcu tvom poreć'.

SATIR:

Žalosti svojome
prem kako nevjerna da smuti srce me.
Nu nije moć' vjerovat',
bez vjere srce nje da može vjeru imat'.
Ti s' huda od veće,
i s tobom bit ljubav pravedna vik neće
u molbah u tvojih
nevjere kriješ ti i zlobe tvoje grih.
Nikako ne mož' ti
razdiona bit' s tvojom zlom ćudi na svieti.

MIONA:

Glavu mi odkide!
postoj još jedan čas, neće t' s me besjede

zlo doći nikoje.
Daj mi ovu čas milos ljubavi od tvoje.

SATIR:

Ka će toj milos bit'?

MIONA:

Još jednu da ti rieč na mirno mogu rit'.

SATIR:

Pohibnim tvojime
riečmi ti scieniš moć' privarit' srce me?

MIONA:

Ah, mili Satiru,
to me ti hoć' trudit' u takom nemiru?

SATIR:

Poznat' ćeš, sjemo hod'.

MIONA:

I neć' mi ukazat' milosti tvoje plod?

SATIR:

Plod moje milosti
za tebe hoće bit' čemer zle gorkosti.

MIONA:

I u to s' stanovit?

SATIR:

Stanovit; hoć' li već što drugo uz to rit?

MIONA:

Prem gade od ljudi,
nakazni naravi, komu hoć' da prudi
uz taku priliku
stat', koja u ničem nije slična čoviku?
ako ti držiš toj,
da Miona ne ljubi pravedno život tvoj,
istinu držiš, znaj;
er tko hoć' da može ljubiti na svit saj
tako prem veliku
gruboću, ka ima od koze priliku?

SATIR:

Meni toj, zla ženo?

MIONA:

Tebi, ki zao se riet' mož' u svem svršeno.

SATIR:

I ne ću t' ovim ja rukami izeti
jezik taj prokleti?

MIONA:

Ako me (?) blizu stat',
vjeruj mi, uzbudeš, neć' mirno srce imat'.

SATIR:

Sramotna žena tač toliku da ima
slobodu s riečima?
i u vlasti moj gdi je, psovat' me da smije?
poznat' ćeš, što je imat' srce toj od zmije.

MIONA:

Što mi ć' moć' učinit' s tom vrlom nesviesti?

SATIR:

Živu te izjesti.

MIONA:

Kim zubi, ako ih u glavi ne imaš?

SATIR:

Poznat' ćeš, napried hod', kud se poć' otimaš.

MIONA:

Neću ga napried već.

SATIR:

Hodićeš na tvu čas, ili hoć' ili neć'.

MIONA:

Ne ću ga, velju t' it'.

SATIR:

Hodićeš još, da znam ruku ovu ostavit'.

MIONA:

Nikako neću doć',
bez glave da znam poć'.

SATIR:

Daj, da sad vidimo, tko je jači meu nami,
ali ti glavom tvom, ali ja rukami.
I ruke stavit' hoć'?
pomoć' se ni teziem nikako nećeš moć'.

MIONA:

Sad ćemo vid'jeti.

2065. gdi je] ghdje *a*.

SATIR:

Istinu veliš ti?

MIONA:

Poteži, Satiru, pogjoh ja, s bogom stoj!

SATIR:

Ah, kako bi ovoj?
Jaoh, glava, jaoh, pleći, jaoh, život vas si moj,
teško ti padoh sad,
jedva se podvižem, ovoj se prije nikad
sgodilo nije na sviet,
da je moglo bez glave tielo uteć' i hodit'.
Trčite, o vile, pastieri, trčite,
da čudo vidite
sred ove dubrave
od jedne, ka bježi i žive bez glave,
koliko laka jes, kako iz nje krv ne ide!
Nu koju sad vide
oči me stvar odi?
Oto ta bez glave da žive i hodi?
Bez glave hodiš ti
er u njoj ne kažeš nikakve pameti.
Ali ti ne bi toj
dosta, plač što laga, srce, rieč i obraz tvoj,
neg' hotje (?) još lagat'
kosi, ke puštene nosjaše niz bio vrat?
spjevaoci nesviesni, evo 'vam hodite,
da za rug vidite
zlato, koje tolikoj u pjesni hvalite,
da vid'jet' budete d'jelo vilovito
u kosah skrovito
žene, ka iz greba, gd'je mrtve kopate,
strigla je prame te,
i na se stavljala,
čim je vas varala,
i uzrok veće krat dala vam hvaliti
toj, što bi huliti imao svaki vas,
kako to gadnu stvar, pojući u vas glas.
Vigj'te i vi ljuveni,

2103. evo 'vam] evovam *a*. 2112. dala vam] dalam *a*.

jesu li prami ovo od kosi zlaćeni,
  u kojih, dim uprav,
veće krat mniste vi, da stoji taj ljubav?
  Jesu li uze ovoj,
kim čuje svaki vas savezan život svoj?
  Sramuj se svaki sad,
gledajuć očima svu gnjusnos i svoj gad,
  gad, ki ću hulit' ja
godišta sva moja.

AT TREĆI.

SCENA I.

LOVORKO *sam:*

  O slatko prolitje,
godišta mladosti, s kim trava i cvitje
i ljubav vraća se; ka zdrži me bitje!
  ali se dobro toj
ne vraća, koje n'jekad uživa život moj.
  Vraćaš se, vajmeh, ti,
vraćaš, nu s tobome drugo se na svieti
ne vraća sa mnome, što mogu vid'jeti,
  spomena neg' sama
tih dobar, ke sada izgubi mlados ma.
  Ti s' ono, ko prij' bi
gizdavo i liepo i milo u sebi,
nu niesam oni ja, koji bih pod nebi,
  kadno me ljubljaše
vil, dočim u stranah Elide stojaše.
  Ljuvene sladosti,
sladosti gorke prem, koliko žalosti
veće su zgubit' vas neg' prijat' radosti,
  ke se u vas imaju,
i ke nam zgubivši ih život pak skončaju.
  Koli bi bitje toj
ljuveno u sebi zvalo se vas vik svoj
čestito, dogod'jer ne gubi taj pokoj,
  koji se uživa,

2116. kosi] kosj = kosî *a.* 2122. svu — svoj] svû — svôj *a.* 2124. *Ozdol ovoga stiha stoji* Kor *u rkp.*

kadno se s ljubavi u društvu pribiva.
Nu ako na svoju
običaj ne bude za žalos, jaoh, moju
ufan'je mrtvo me, danaska gospoju
ovdi ću očima,
kako mi je rečeno, uživat' mojima;
ovdi ću za mu čes
s milosti vid'jet' ja gizdavi nje ures,
gdi sluša tužbe me i žali mu boles;
ovdi, jaoh, prid njome
gledaću u njoj sve pravo dobro me.
O dnevi, ki sam ja
žudio srcem svim godišta sva moja,
za milos ako sad svjetlos mi taj tvoja
s ljubavi dopusti
čut' samo jednu rieč medenieh nje usti,
u napried po sve dni
zvat' ću se i scienit' pravedno u meni
vrhu svieh, ki su bil' na svietu blaženi,
i ne ću na tomu
blaženstvu zavidit' od ljudi nikomu.
Radmio mi rekao je,
da Miona s Ljubicom, ka'e dobro sve moje,
ovdi ima danas bit' cieć igre n'jekoje,
ku ima, kao htje rit',
od n'jeke sl'jepice s nje drugam učinit'.
Nu druge ne vidim
sl'jepice ovdi ja, neg' moje, ku slidim
volje, jaoh, cieć česa u meni vas blidim,
strašeć se, da koje
zlo se ni' upričil' nesreće cieć moje,
zlo, pravlju, gdi nje ni'
od nikud, vajmeh, još, a meni sve se ckni,
želeći vid'jeti nje pozor ljuveni.
Er tomu, ki ljubi,
rekao bi, čekajuć vrieme se man gubi.
Nu da sam kako ja
ucknio doć' k njoj ovdi, bila bi smrt moja.

2157. mu] mû *a*. 2183 tomu] *ili* temu *a*.

SCENA II.

LJUBICA, LOVORKO, KOR OD VILA I MIONA.

LJUBICA:

Evo vam sl'jepice.

LOVORKO:

Sunca evo zgar s nebi i zviezde danice.

LJUBICA:

Što se već man stoji?

LOVORKO:

Ah, rieči, ka mene sasma prem osvoji.

LJUBICA:

Tratorka, gdj'e si ti,
ka toli željaše igru ovu činiti?
Što mučiš, o Vojna?
Gdj'e li su pošle sad Radj'enka i Stojna?

LOVORKO:

Sad se riet' može toj, da Ljubav zgar s nebes
istinom sliepa jes;
nu da htje svezati za hudu moju čes
koprenom od zlata taj sliepi pogled svoj.

LJUBICA:

Čujte me vi, koje
ruke ovdi sad moje
držite, kad budu ostale na igru doć',
čin'te mi dalek poć',
gdi godj'er od dubja, slobodno neka ja
mogu se vrtjeti
i igru ovu s načinom meu nami početi.

LOVORKO:

Nu što će, vajmeh, bit'
od mene? dosle ja nemogu jur vidit',
igra ova da će moć'
meni dat' ku pomoć;
a Mione nigdir ni',
koja je u svemu razgovor sam meni.

LJUBICA:

Napokon došli ste,
čuju vas, da se igra, lud'jače, što mniste

oči mi svezati,
a pak samu ovako bez vas me pustiti?
Okolo nu stan'te
svih strana, ter pojuć oko mene igra'te.

KOR VILA:

Za sve er sliepa s' ti. Ljubavi,
veće vidiš tim očima,
neg' taj, koji po naravi
tisuću oči sobom ima.
Nu te sliepu ja ne sugju,
neg' kako se meni vidi,
činiš sliepu želju tugju,
želju, s ke nam lice blidi.
Eto od tebe mi bježimo,
er bez vjere i nemilu
svieh te strana jur vidimo
u svakomu tvomu dilu.
Ali ti se k nam približeš,
i hoć' da nas gdi uhitiš;
nu za sve er nas i dostižeš,
uhitit' nas man se siliš.

LJUBICA:

Iz dalek činite
igru vi, i odveće strašeć se bježite.
Ima se, i ja znam, istinom bježati,
nu se bježeć ima prije ruho me ticati.
Pobliže stan'te ovdi, tič'te me kad godi,
bit' svegjer nećete u vašoj slobodi.

LOVORKO:

O bože, gd'je sam ja?
Što vidim sad ovdi? je li ovo svies moja?
Jesam li u sebi?
Ali grem po zemlji, ali sam na nebi?

KOR VILA:

Opet me ti k sebi
prizivaš, Ljubavi, al' ne ću ja k tebi,
er igra kad godir
taj tvoja daje plač, i žalos i nemir.

2213. lud'jače] ludjacce *a*. 2237. me] mê *a*.

Al' nu za čas doć',
da vigju, što može tva hitros i tva moć.
Eto te i tičem,
i opet se slobodno od tebe odmičem.
Na malu tvoju har
učinit' neć' mi moć' najmanju niednu stvar
za što si sliepa ti, a ja sam s očima,
a ti znaš, tko ima
po zore, kako ja, koliko zla njima
umrlim veće krat
na svietu bude dat'.
Al' nu ću sad rieti,
umrla da nies' ti,
istinom umrla da niesi neg' Ljubav
nu i ti u momu pogledu mnokrat stav,
služila s' mu liepos,
davši mi u ruke svu tvu moć i krepos.

LJUBICA:

Na vjeru, kako mnih,
Radj'enka, da tebe prem istu uhitih,
a nagjoh, u mjesto u tvoje da zaman
uhitih dub jedan.
Smiješ se, čujem te.
Ah, jeda gdi godir uhitit' budem te?

LOVORKO:

Da kako može bit'
meni se u dub taj nesrećnu pritvorit',
koli bih blažen bil
megju svim, ke višnji na sviet je satvoril!
Nu kako onamo da vigju Mionu ja,
rek bi, da n'jekoja
kaže mi rukami, a ne umi svies moja
dohitit', što bi htil.

KOR VILA:

I opet na tvoju
običaj išteš ti, Ljubavi, da moju
priblaziš gdj'e liepos,
ali ja ne scienim za ništa tvu kripos,

2263. mu] mû *a*.

er srce slobodno
nahodim, i činim sve što mi je ugodno.
Hotjen'ju vidi se (?)
a ti nu stavi se,
da kako sad mene
uhitiš u tvoje tonote zlaćene.
Zaman ti sve će bit',
bez vida er si ti, ja s vidom, mogu rit'.

LJUBICA:

Ah, da bi s granami
svim svenuo dub ovi, često ti pada mi (?)
u ruke i sad mnih,
na vjeru, da ku vas od vila uhitih.

LOVORKO:

Još Miona nastoji
kazat mi n'jeku stvar, i kako da stoji
rasrčna u sebi, bržeć bi hotila,
da se i ja umiešam u oni broj od vila.

LJUBICA:

To li imam igrat' ja
vas kolik ovi dan okolo dubja man?

MIONA:

Trieba mi izit' jes,
i silom govorit': gd'je ti je brižan svies?
Pogji k njoj; što bi htil,
da ona doć' bude sama ista u tvoj kril?
Ali daj ti se da'
uhitit' njoj sada.
Pust' kopje meni toj,
a ti se slobodno u ruke prida' njoj.

LOVORKO:

Jaoh, kripos u meni
jednaka srcem ni'.

LJUBICA:

Još· ću ja jednome
učinit' igru ovu, pak ću poć' domome,
er mi već dotrudi

2297. bržeć] barscech *o*.

vrtjet' se svegj zaman oko vas ovudi,
a strah me 'e od ljudi.

KOR VILA:

Još se vrtiš ti, Ljubavi,
prem kako to da ova kripos
išt̄e ovu našu lipos
svom kripostju da zatravi.
Zaman siliš sama sebe, er slobodno mi ovako
i s očima, znaj, nikako ne hajemo sliepu tebe.
Čini što hoć', nećeš moći,
zašto te se ne bojimo,
ovdi u društvu gdi stojimo
nijednoj od nas vrha doći.
Vrti se igra', vjetar hita',
zaman ti su sve kriposti,
prema našoj er hitrosti
sve su ništa stvari od svita.

LJUBICA:

Šuti, neć' pokojna
bit' s rieči već tezieh, ovo će bit' Stojna.
Dogje li u moje
napokon ruke ti, zaman su sve tvoje
sile te, ke činiš,
što hoće da bježiš.

MIONA:

Dagod'jer niesam ja
silom ga tisnula, zaludu sva moja
namišljaj bila bi,
i igra naša ova sva u vjetar pošla bi.

LJUBICA: [1]

Ti neć', da govoriš, neg' se išteš oteti,
jesi li Stojna ti?

MIONA:

Ovdi ću prislonit' njegovo kopje ja,
a pak se opet skrit' unutra meu dubja,

2330. šuti] Scin ti *a*.
[1] Ljubica *ne ima a*.

da mi je vidjet' moć',
ka svrha napokon s igre će ove doć'.

LJUBICA:

O sad te poznam ja,
uzrasla bez kosa Miona si ti moja.
Prem tebe i žugjah najprije uhvatit',
da mi te 'e namlatit'.
na, neka budeš znat, kroz hitra tva dila
koga si trudila:
nu veće, brače moj,
odrieš' mi s očiju zlaćeno platno toj,
a hoću za tu har
najslagji od usti celov ti dat' na dar.
Što činiš? prem kako obje dvie da ruke
tresu t' se od muke.
Zube stav', ako ćeš,
kad rukom ne možeš,
prem ti si spućena, pust' meni, cieć boga!
nut' uzla ovoga,
koliko stegnut jes.
Jesi li brižna svies
imala ovako
stegnut me prem jako?
Jedva se slobodih.
Nu tko je, jaoh, ovo? pusti me sad umrih.

LOVORKO:

Bud' mirna, dušo ma.

LJUBICA:

Pusti me, velju ti. To li se sila ima
i privar činiti
vilama ovako poštenim na sviti?
Nu gd'je vi pogjoste,
o druge, ter samu mene ovdi ogjoste?
Pusti me, velju ja,
ako neć' da bude sila tva smrt moja.

LOVORKO:

Oto te puštene.

LJUBICA:

Miona je sve ovo smotrila od mene.

2347. kosa] kosà *a*.

LOVORKO:

Kad za moj vječni jad, o vilo, bježiš ti,
daj stani, da mu sad smrt budeš viditi.
Eto ću ovome
sulicom za tvoj mir proć' plačno srce me.

LJUBICA:

Što, vajmeh, činiš toj?

LOVORKO:

Ono, što može bit' tebi je nepokoj,
da drugi sad čini u trudnom tielu svom,
što no bi htjela ti učinit' rukom tvom.

LJUBICA:

Eto ja s toga grem žalosna na smrt sad.

LOVORKO:

Ako imaš, er ja mrem, po sebi ki god jad,
ovo ti oružje, ovo ti prsi me,
ti sama rani me.

LJUBICA:

Dostojno bilo bi,
pokoli slobodan toliko sobom bi.
Nu tko t' to srce da?

LOVORKO:

Ljubav, ka mnom vlada.

LJUBICA:

Ljubav taj nije bila
uzrok vik na svietu niednoga zla dila.

LOVORKO:

Uhitih tebe ja cieć želje ljuvene,
nu liepos, jaoh, tvoja uhiti prij' mene,
i nije mi to bilo
kako je tebi sad, što kažeš, nemilo.

LJUBICA:

Ako ja prij' tebe, što veliš, uhitih,
sliepa bo onda bih.

LOVORKO:

Cieć moje nesreće
toliko sliep sam ja od tebe, znaj, veće,

2379. mu] mû *a*.

koliko već ljubim
tvu liepos od raja, s ke život sad gubim.

LJUBICA:

Molbe i razblude
imaju, ki ljube, kad milos steć' žude,
kazati, ne sile,
ke niesu u sebi ni druzim čut' mile.

LOVORKO:

Kako zvier, ka bude iziti u gori,
kad joj glad primori,
ter nagje putnika,
ki ju zla tolika
cieć česti sve hude
slobodit uzbude;
tako ja, ki živem tobom jur od vika,
buduć te vidio,
k tebi sam pristupil, jeda bih sit bio
lieposti tej tvoje,
koja je hrana ma i dobro sve moje.
I ako molbami
ne iskah ti omehšat' od srca tvrd kami,
učinih, vjeruj, toj,
er viek nies' htjela ti čut' molbe, ni plač moj.
Tim krivi u tomu
najveće sebe istu, a ima' zlu momu
milos, kom slavna biti
uzbudeš sve vrieme meu slavnim na sviti.

LJUBICA:

Imao si ne slidit'
toj, što t' nije ni molbom, ni silom moglo bit'.
Znaš dobro, s početka da s' mene na sviti
zaludu sliedio ti.
Što bi htil od mene?

LOVORKO:

Prij' neg mi žalosnu život si povene,
neka har dobudeš,
da me čut' uzbudeš.

LJUBICA:

Možeš mi zahvalit', imao er si to
prije, neg' si i pit'o.

LOVORKO:

Što godir do sada od tebe pitah ja,
znaj liepos taj tvoja,
er kaplja jedna ni'
od suza, ke l'jevam cieć tebe po sve dni.
Tim ako za ljubav,
s početka ku t' nosim u srcu ne pristav,
nećeš me sad čuti,
daj hotjej čuti ti
za pokoj i rados,
ku prija s moga zla gizdava tva mlados.

LJUBICA:

Za dvignut' trud meni, a milos dat' tebi
s ovacim načinom hoću te slušati:
malo reć', brzo pogj' i već se ne vrati.

LOVORKO:

Prem u mao savezaj, htjela bi, tužan ja
da skupim na sviet saj žugjen'ja sva moja.
Kada se drugome
mogu stvarju izmjerit' neg' misli samome,
jedva bi na svietu,
vjeruj mi, mogli stat' u ljudsku misao tu.
Da ljubim ja tebe,
ako to ne poznaš, već nego sam sebe,
upitaj sve ove
dubrave, gd'je liepos po meni tva slove;
upitaj i zvieri, i vode i gore,
ke sa mnom o tebi na svak čas govore,
i ke sam mnokrat ja kroz gorki nepokoj
omehšao na plač moj.
Nu nije velika
vjere tej potreba, gdi je liepos tolika.
Vigj sve, što liepo jes
na svietu ovomu, sve sdrži tvoj ures,
i sve me sili sada žugjen'ja kroz moja,
da ljubim tebe ja.
U meni nikoje nije, vjerui, kriposti,
na službi ka tvoje od vik nije lieposti.

2470. sada *m.* sad?

Ti s' moja sva rados, ku želim pod nebi,
tobom se ma mlados uzdrži u sebi,
i prije bi moglo bit' bez sunca nebo i svit,
nego bih mogao ja tvu liepos ne ljubit',
ku neće nikad moć'
iz moga srca izet' nikoja prika moć.
Nu zacieć er mi ti
rekla si, da budem u kratko svršiti,
svršiću, rehši toj,
da će s tve ljubavi poginut' život moj.
Nu kada za hudu
nemilu ćes moju poginut' ja budu,
hoće li daj tada žalit me za milos
gizdava tva lipos?
Obrati sad k meni, ma slatka Ljubavi,
tvoj pozor ljuveni, kim se ovi lug slavi,
obrati neka daj
kako uzrok n'jekad bi mojega na sviet saj
žugjen'ja, tako da uzrok mi, jaoh, sada
za milos uzbude od smrti prihude;
neka oči tej, koje
stegoše n'jekada kreposti sej moje
na ljubav od slatke kreposti, jaoh, tvoje,
na smrt ih stegnu sad,
kojoj ću cieć tebe biti ja velmi rad.
Nu što već tužan ja
molim se, to veće vrloća taj tvoja,
ka me sad porazi,
hugja, jaoh, proć meni i vrlja izlazi.
Koje je cieć boga u tebi srce toj,
na svrsi da mojoj
ne mogu jednu rieč u take potrebe
da mi neć' daj rieti (?)
prij' nego uzbudem pri tebi umrieti:
pogj', gdi te nikad već ja neću vid'jeti!

LJUBICA:

Za milos s početka u tej tve potrebe
čut' rekoh ja tebe;
nu t' ne rih vratiti
odgovor, ki kažeš da toli žudiš ti.

Bol'jet' se tim ne imaš nikakva razloga
mučan'ja od moga.
A što me zoveš sad
nemilu, bezočeć (?) u meni neljubav,
ku tebi, veliš ti, da nosim ne pristav,
ištući tezieme
obratit' na milos proć tebi srce me,
znaj, s toga život moj
ne ćuti u sebi nikakav nepokoj;
nu čujuć, laživo s tolikom kriposti
gdi hvališ, u meni ke niesu, lieposti,
ne mogu rad toga
ne samo ne ćutit' sred srca ja moga
nepokoj, ki velim, nu imat' u sebi
zlu volju, srgjbu i gnjiv sve vike proć tebi.
Za što bit' nemila
proć drugom svakomu griešna bi stvar bila.
Nu nije griešna stvar nemila bit' tomu,
u srcu ki svomu
nečisto, kako i ti,
uzme gdi ku liepos poštenu ljubiti.
Nu bud' grieh kako hoć', ali ne: kad tebi,
nu mi rec' u sebi,
i kad šam ja bila,
jakino veliš ti, toliko nemila?
jeda onda, kad pravda bila bi i milos,
da ti sam nemilos
hotjela ukazat', kako htih kazati,
milos, ku za ništa ne držiš sada ti,
onada, velju ja,
meu čiste d'jevice kad nesvies jur tvoja
u ženskieh haljinah ul'jeze, ter bludnim
celovi otrova pošteno srce njim?
Nu te ja, zna to bog, svakoja ki vlada,
s početka onada
poznah; nu do čas vrh sebe kako stah,
tere te razabrah,
čuvah svies, da ne bi

2517. bezočeć] besocech *a*.

čula kako u sebi
ono, jaoh, što čuše tad usti ove me,
koje ti otrova celovi tvojime.
Nu kad se s privari tko godir celiva,
ter celov pljuje pak, sramotu pokriva;
al' nu mi htjej riti,
da te sam vilam tim hotjela odkriti,
gd'je bi se meu njima sam tada našao ti?
Ne bi živ, vjeruj mi za, toli težak grih
iz ruka se izeo njih.
Nu ti ona pomoć da
nepravo ku zoveš nemilom ti sada;
ali ti nije bila,
koliko govoriš, toliko nemila.
Nu kad si s nemilom slobodan toli bil,
što bi s tom učinil,
ka bi ti cieć svoje, jak želiš, nesreće
mila bila odveće?
Onu ti milos ja,
Lovorko, dala sam, ka mi se dostoja;
drugo ti hoće bit'
zaludu, vjeruj mi, i ufat' i žudit'.
Ljubi čas ti moju,
ako ti mila sam, već volju neg' tvoju.
Daleko vele si
od toga, za zlo tve što žudit' uzeo si.
Bud' miran za toj ti,
i mene nemoj već tim riečmi smetati.
Daleko gdi godi
pogj', gd'je ćeš živjet' moć' u tvojoj slobodi;
i život od smrti najveće bljudi ti,
er čovjek, čistu svies ki ima u sebi,
bljude se, da ne bi za boles nikoju
došao, kako t' rieh, na vječnu smrt svoju.

LOVORKO:

U vlasti nije toga,
koji se nahodi bez srca, jaoh, svoga,
smrti se čuvati,
kako sad veliš ti.

LJUBICA:

Razuman tko no jes,
dobiva napokon svakoju svu boles.

LOVORKO:

Razum tuj ne stoji u svojoj slobodi,
gdi Ljubav gospodi.

LJUBICA:

Tko ono učinit', što hoće, ne može,
čini to, što može.

LOVORKO:

Zakona, sviet pravi,
ne ima u sebi nevolja ljubavi.

LJUBICA:

Kad čovjek ki poći na dalek bude kraj,
od svake nemoći ozdravi u čas taj.

LOVORKO:

Zaman se bježi toj,
što no se u srcu po vas vik nosi svoj.

LJUBICA:

Vrieme je, na svietu
koje krati napokon i tlači ljubav tu.

LOVORKO:

Ali prije ljubav taj
potlači i skrati život naš na sviet saj.

LJUBICA:

Dake lik nije tebi
u ničem pod nebi?.

LOVORKO:

U ničem za zlu čes,
u smrti neg' samoj, koja me blizu jes.

LJUBICA:

U smrti! da nu sad čuti me hotjej ti(?),
i čini, rieči ove za zakon da t' su sve.
Ako bi po griehu misao ti došla ta,
znaj, er bi nemila smrt tvoja taj bila
toliko od tvoga nesrećna života
smrt, koliko od moje

2595. čini] cinj (= činî) *a*. 2596. pravi] pravvj (= prävî) *a*.

časti, ku želim ja, da 'e dobro sve tvoje.
Za toj htjej živjeti, ako me ljubiš ti,
i riet' ću po temu, da si ti u svemu
razuman još veće, u napried od sada
ako se uzbljudeš, čim živjet' uzbudeš,
prida me ne dogji veće prem nikada.

LOVORKO:

Nepravdo zla moja,
bez moga života kako ću živjet' ja?
Kako li, ne htijuć žugjenu smrt prijat',
bolesti mojojzi moću ja svrhu dat'?

LJUBICA:

Lovorko, veće ti
spravi se otiti,
i smirit' život tvoj,
er sam nies', nepokoj
ki ćutiš u sebi na službi ljuvenoj.
Velici, znaj, tuže,
ki Ljubav kako i ti u zaman tač služe.

LOVORKO:

Tužan meu ljuvenim istinom sam niesam,
nu sam megju živim svim i mrtvim izgled vas (?),
pokoli na saj svit
ne mogu ovako ni živjet', ni umrit'.

LJUBICA:

Pogji več, ne stoj tu.

LOVORKO:

Pošastje trudnije nikomu na svietu
nije bilo do sada,
nesrećnu neg' meni, ki živem pun jada.
Eto, jaoh, odhodim, kad hoće tvoj ures,
i za sve da ne mrem odhodeć, nu boles
svud sa mnom nosim te zle smrti proklete,
smrti, jaoh, kom ću ja
živjeti cieć tebe godišta sva moja.

SCENA III.

LJUBICA *sama:*

Lovorko, dušo ma,
unutra da mož' ti, jaoh, vid'jet tvojima

žugjenim očima
srce one, ku veliš za hudu tvoju čes
nemila da ti jes,
znam, da bi njome ti
onako u sebi bolio se na svieti,
kako no žudiš sad, da se ona boliti
cieć česti tve hude
tobome uzbude.
O duše, sasma prem u vašoj ljubavi
nesrećne naravi
što tebi srce me ljubjenu prudi bit'
od mene na saj svit?
Što li, jaoh, u moj plač
pomaga sad meni, da me ti ljubiš tač?
Uredbo, za što ti
držiš nas ovakoj razdione na svieti?
Što li ti, Ljubavi,
kad se nam odkriva
uredba ovako s milosti protiva,
srce nam sdruženo i volju sastavi?
O zvieri gorske vi,
ke se riet' možete u vašoj ljubavi
odveće prem sada
čestite u sebi, pokli vam narav da
zakon u ljubavi, što vigju, dim uprav,
ne drugo neg' ljubav.
Lovorko dragi moj,
prosti ti sad onoj,
ka no se protiva za hudu svoju čes
ne voljom svojome, neg' er joj sila jes,
tebi, jaoh, s nadvora u licu odkriva.
Ako li ku žudiš
učinit' osvetu, da veće ne trudiš,
ku drugu stvar bolju
za moj trud i štetu a tvoju osvetu
mož' činit' neg' istu držat' tu nevolju?
Er ako s' ti moje,
dobro jak kažeš sad, a srce ja tvoje,
kad god'jer plačeš ti,
u plaču tvojemu smrt srce me ćuti,

nevolje i tvoje
svrha su nesrećne mladosti, jaoh, moje

SCENA IV.

MIONA I LJUBICA.

MIONA:

Nemoj se veće krit', sestrice, od mene.

LJUBICA:

Jaoh, tužna htje me odkrit' plam želje ljuvene.

MIONA:

Dobro sam čula sve.
Ne rih li pravo ja, da gori srce tve?
Sve sad znam, i još ti
od mene hoćeš krit' tve želje na svieti?
Što te 'e sram? za to se smetati, čuj, nemoj,
općeno zlo je toj.

LJUBICA:

Dobita veće sam, istina to je sve.

MIONA:

To veliš, er ti je sam grieh odkrio želje tve.

LJUBICA:

Sad poznam u plač moj, da slabo srce toj
malo, jaoh, mjesto jes ljubavi velikoj.

MIONA:

O, ka' si nemila
Lovorku i tebi kroz huda tva dila!

LJUBICA:

Nemilos to se rit'
ne može, što milos sazdava na saj svit.

MIONA:

Vik grka nije žila
slatku travu iz sebe, što kažu, pustila.

LJUBICA:

Jaoh meni, o Miona!

MIONA:

Stvar je, ma sestrice, uzdisat' usiona.

LJUBICA:

Ne bih li bila ja

2695. te 'e] tè *a*.

u sebi vrlija,
kad bi ga podhibno kroz huda tač dila
bez ufan'ja u takoj ljubavi gojila?
Bil'jeg je, što bježim,
da se, jaoh, bolim njim.

MIONA:

Za što bez ufan'ja, kaži mi, veliš toj?

LJUBICA:

Za što me otac moj
Dubravku obeća, danâ je velik broj.
A ti znaš, žena taj
svomu ljubovniku ka no se na sviet saj
bez vjere odkrije,
zakon hoće u sebi, da živa čas nije.

MIONA:

Prem ti si priprosta,
da to te druga stvar ne drži nego ta?
Ki jači zakon jes u svojoj naravi,
Diane zgar s nebes, aliti ljubavi?
Ljubice, ljubav taj
s nami se rodila s početka na sviet saj,
ni drugi ljubiti
uči nas, neg' narav sama ista na sviti.
I ljubav gdi vlada,
gospostvo drugo tuj nije vidit' ikada.

LJUBICA:

Ali je (?), da zakon ti
Diane bude mi odredit' umrieti;
drugi taj ljubavi,
ki mi tva rieč slavi,
ne bi mi na pomoć
od nikud mogao doć'.

MIONA:

Odveće tančiš ti;
da ćudi jesu te sve žene na svieti,
i da se te biju,
ke živjet' ne umiju,
i koje kad godir uzbudu sagriešit',
bez žena bio bi svit.

U to upadaju,
ke pamet ne imaju.
I dobro zakon jes zabranio megju svim,
vjeruj mi, kragju tim,
koje no ne imaju za shranit' kragju svies (?).
Što je drugo pošten bit',
neg' samo sramotu pošten'jem umjet' krit'?
Vrh toga, vjeruj svak, što ga uči svies svoja,
vjerovat' to ću ja.

LJUBICA:

Vjeruj mi, Mione, ovoj
izpraznos er je toj.
Pamet je puštati,
što nije dato u sebi čovjeku držati.

MIONA:

A tko 'no toj tebi,
lud'jačo, brani sad držati u sebi?
Kratak se taj pravi
život, samo o jednoj ki visi ljubavi.
A ljudi prem dosti
tiesni se nam kažu u svakoj milosti.
A mi smo toliko, vjeruj mi, ljubljene,
s nadvora koliko mlade smo vid'jene.
Nu dvigni l'jepotu,
sestrice, i mlados našemu životu,
bit' ćemo tad ništa,
prem kako bez meda od pčele ulišta,
aliti kako dub bez listja u gori,
kad l'jeti prigori.
Pust' ljudi, da laju,
oni, ma Ljubice, naša zla ne znaju;
ni bitje njih je toj,
koje no se nahodi u ženi neharnoj.
Što čovjek već stara,
to se već u razum pamet mu pritvara;
i kad gubi lipos,
od znan'ja ljudskoga dobiva tad kripos.
A mi, jaoh, jednome

2753. Mione *a*.

kad liepos sgubimo, veće krat s kojome
kriposti ljudske sve i znan'ja na sviti
budemo dobiti,
sve š njome radosti budu nam otiti,
ni može ikadar namislit' ljudska svies
od žene grubšu stvar, koja no stara jes.
Za toj prije nego doć'
uzbudeš na našu općenu tu nemoć,
poznaj tve razlike
lieposti i dike;
i dočiem sreću imaš sdruženu s mladosti,
ne puštaj radosti
ke možeš uživat'
u bitju tvojemu, ko t' narav hotje dat'.
Vrieme ovo proliće,
i nam dan, ki progje, opeta ne sviće.
Za toj, ma sestrice,
dočim nam liepo jes i mlado još lice,
man hodit' ne da'mo
dobro, koje imamo.

LJUBICA:

Ti, što se mni meni, već tako besjediš,
da srce me vidiš;
neg' da mi budeš rit'
istinu, ku mi išteš hitrostju sada krit',
za to znaj, dokle ti
častan mi način ki ne budeš odkriti,
i lasan u miru
za smesti tu viru,
da neću nikad ja
ockvrnit' u meni čas moga pošten'ja.

MIONA:

Ne vid'jeh ikada
vik tvrgje srce ja od tvoga do sada;
i kad to govoriš,
neka već u tvomu bitju se ne moriš.
Nu mi rec', držiš ti,
da ljubi toliko vjeru tu na svieti
Dubravko, koliko
pošten'je toj tvoje kažeš ti ljubiti?

LJUBICA:

Kako hoć' viru tu
Dubravko da ljubit' ne bude na svietu?
Ako od svud ne pristav,
vidi se, da mrzi na milos i ljubav.

MIONA:

Dubravko na ljubav da mrzi, veliš ti?
koli si vid'jeti
pri tvojoj potrebi
priprosta u sebi?
On umije, vjeruj toj,
i mučat' i činit' pomudro posao svoj,
i poveć neg' sebe
ljubi, ma sestrice, nu drugu, ne tebe.

LJUBICA:

Ka je toj božica,
ka ga je zanila? umrla er lica
ne mogu niedna bit',
ka ga su potegla njih liepos obljubit'.

MIONA:

Niti je božica, ni druga vil koja.

LJUBICA:

Što čuju sada ja?

MIONA:

Poznaš li moju ti Vihru službenicu?

LJUBICA:

Ku Vihru hoć' rieti? jeda kozaricu?

MIONA:

Njegov je ona pokoj.

LJUBICA:

Veliš li pravo toj?

MIONA:

Umire za njome,
i cieć nje vik lovi, ni ga je čut' domome.

LJUBICA:

Cieć toga ne zaman
čuju ja trubit' rog od lova svaki dan.

MIONA:

Kad podne bude bit',
on se opći od družbe pomuče uklonit',
ter pogje ukradom, gd'je ona u momu
usjedi za stadom oboru staromu,
i tuj š njom besjedi kroz jednu puklinu
obgrade, jedinu hvaleć joj l'jepotu,
i kažuć, što ćuti za nju u svom životu.
A ona ga usliša,
kažuć mu njegove razblude da kuša,
ke meni pak domom za želju zalihu
spovieda u smihu.
Sad nu čuj, što sam ja
smislila, da liepos njega se već tvoja
cieć česti te hude
slobodit' uzbude.
Ja cienim, da znaš ti, er isti zakon taj,
ki sili na sviet saj
žene, da držati čisto prem sve vrime
uzbudu vjeru i čas mužovom svojime,
takogjer i ljudi
da sili i sudi
na istu službu tu
od vjere na svietu,
i da se po griehu cieć česti sve hude
s drugom naći bude,
da taj čas (?)
slobodna ostane od njega na sviet saj.

LJUBICA:

Sve ja znam dobro toj.

MIONA:

Da nu čuj sad ovoj.
Vihra ma od mene naučna jur tako
rekla je Dubravku jučera ovako,
da za svoj drag pokoj
danaska doć' bude u jamu onu k njoj;
gd'je hoću, da ga ti
uhitit' š njom budeš, kad bude otiti,
a ja ću tuj biti
za radi svjedočbe uza te, neka sve

na dobro bude tve
  stvar izać', jak žudiš,
da s toga veće zla u sebi ne trudiš.
  Tako ti s časti tvom s privari sad ove
od vjere njegove budeš se slobodit',
  i tvom pak Lovorku dostojna ljubi bit'.

LJUBICA:

Dobro ti je, Mione, toj
  namislio razum tvoj.

MIONA:

Otićeš za toj ti
  k jami toj, sred ke ćeš puklinu vid'jeti
zaraslu svih strana
  brštanom zelenim, neka nije poznana.
U ku ćeš ul'jesti,
  i skrovno s strane pak pomudro gd'je sjesti.
S vrha ima otvor mao,
  koji bi svak rekao
da joj htje narav dat',
  neka se po njemu, što je u njoj, bude znat'.
I tuj ćeš ti čekat', a ja ću naći poć'
  Vihru mu, neka i ona za tobom bude doć'.
Paka ću Dubravka prežati, dokle on
  tuj dogje napokon.
Za kim ću pomuče
  ul'jesti unutra, kad se i on uvuče,
i njega uhitit',
  a ti ćeš na pomoć s Vihrom mi u toj bit'.
S kom ću ja učinit' od rieči velik broj,
  neka ti polašnje opraviš posao tvoj.
Tako po zakonu ti se ćeš tužiti
  na njega, a ja ću s Vihrom ti drug biti;
cieć česa redovnik bude te za svu čas
  po pravdi slobodit' tej vjere u taj čas.
Tim veće pogji ti.

LJUBICA:

  U crkvu prije ću poć' bogu se pridati,
bez boga dobra stvar
  er se nije na svietu stvorila ikadar.

2901. svu] svû *a.*

MIONA:

Tko je s bogom zgar s nebes,
vjeruj mi, er mjesto svako mu crkva jes;
a ti ćeš toga rad
vremena izgubit', mni mi se, mnogo sad.

LJUBICA:

Ne gubi vrieme taj,
ki moli onoga
cieć posla jur svoga,
ki no je vrieme isto satvorio na sviet saj.

MIONA:

Dake već pogji ti,
neka se na vrieme mož' opet vratiti.
Dosle mi dobro sve,
što vigju, izlazi s privari sad ove.
A sad mi Ned'jelku
mojemu ostaje učinit' privar ku.
Dat' mu ću razumjet',
da žudim u jami danaske s njime bit';
gdi ga ću uputit' taj čas, ki viditi
Ljubicu budem ja, k njoj prešno otiti;
gd'je kada doć' budu,
za njih čes prihudu,
po drugom putu poć' dozvat' ću dvorane
božice Diane,
neka nju uhite,
i na sud povedu za hude zlobe te.
Ku će, znam, suditi,
jakino grešnicu, da bude umriti.
Što kad se dogodi,
ja ću imat' Lovorka u mojoj slobodi,
nemio ki mi jes,
zaradi er ljubi gizdavi nje ures.
I prem ga evo ovdi.
O, koli na vrieme truda me slobodi!
Poću, čim Ljubica ovuda proć' bude,
odkrit' mu me trude.
Dogji ti, Ljubavi,
ter se u me za milos usti sad postavi.

SCENA V.

LOVORKO I MIONA.

LOVORKO:

O dusi paklјeni, čujte ovi mojzi trud,
za žalos ki je meni odredil višnji sud.
Gledajte, drag obraz
liepe vil u sebi koli ima hud poraz.
Eto ona, mogu reć',
od pakla vrlja već
ne moguć sita bit'
smrti, jaoh, jednome, život moj pogubi,
za sve er mi za zlu čes
smrt ista život jes.
Čini mi zapovied živjeti, da takoj
vik bude život moj
shrana ista od zle te
smrti jur proklete.

MIONA:

Kazat' ću, da dogjoh u ti čas prem sada.
Kako to n'jeki glas da čujem pun jada
nesrećna jednoga
pastira, ki cvili, a ne znam cieć koga.
To li s' ti, Lovorko,
ki cviliš tač gorko?

LOVORKO:

Ja tužan, za plač moj,
ah, da bih gola sjen i suh prah bio takoj!

MIONA:

Kaži mi: odkle si
s tvom dragom besjedil, u sebi kako si?

LOVORKO:

Kako to jedan ti
nemoćnik, ki dugo žud'je se napiti;
kojemu donieti
kada čašu uzbudu,
u mjesto od zdravja, koje želi zaludu,
popije smrt hudu,

2955. shrana] shranna *a*.

i prije š njom s uzdasi
život svoj nesrećan neg' žegju ugasi.
Tako ja nemoćan
od mnogo vele dan,
i od želje ljuvene izgoren u sebi
pogjoh, jaoh, na jezer od oči, gd'je nu bi
za žegju upiti
u mjesto vode te
za mene proklete
nać' čemer jadovan, s koga ću umriti.

MIONA:

Toliko, vjeruj mi, ljubav je moguća
u sebi i vruća,
koliko moguću, kako svi vidimo,
mi ju isti činimo.
Nikada ne daj ti,
da se ona ustara u sebi na svieti.
Često ju promjenuj
mene u to vještu čuj.

LOVORKO:

Prije da se rastavi
životom mlados ma, nego s tom ljubavi.
Ljubica ako ni'
blaga, jaoh, sad meni,
i ako kroz gork jad
nemilo život moj skončava ovdi sad,
nemila, znaj, takoj
ona je život moj,
ni može srce me
gorjet' već nego nje ljubavi jednome.

MIONA:

Nevoljan pastiru,
koli ti zlo poznaš nje ljubav i viru,
koli si nesviestan
sliedit' ju tač zaman,
i hodit' za njome,
pokli ona rug tvori tom vjerom tvojome!

2978. jezer] jezer (= jecer) *a.* — nu (*m.* mi?) *a.*

LOVORKO:

Jak zlato u ognju kaže svu dobrotu,
tač u zlu životu
odkriva svoj ures
vjera, ka čista jes;
i dobre sve stvari, koje se imaju,
u zlu se poznaju,
neka me svegj gori
srce, jaoh, i mlados neka se ma mori,
i neka, jak žudi,
Život mi mre svudi;
i oganj i smrt taj
slatka će bit' meni radi nje na sviet saj,
ištom vik da viru, kom ljubav moja sja,
ne budem pustit' ja;
er život bolje jes
promienit', neg' viru, života ka je ures.

MIONA:

Koli se varaš ti!
nije u ljubavi zlo veće na svieti
od vjere, ku se s' ti stavio tač hvaliti.
Tužno je srdce toj,
koje se u vlas poda njoj,
njoj, koja kroz gork vaj
radosti smeta sve ljuvene na sviet saj.
Nu kaži ti meni
s tom vjerom tvojome, u kojoj hvale ni',
što ljubiš u tvojoj
Ljubici, ka toli navidi život tvoj?
jeda obraz rumeni
i liepos, ka tva ni'?
jeda mir i rados,
ku ne ima tva mlados?
aliti ufan'je,
s koga imaš skončan'je?
drugo ti ne ljubiš, ako ćeš pravo rit',
neg' što ti čini mrit'; i hoćeš toli bit'
otvrdnut u sebi,

3007. svu] svû *a*. 3013. me] mê *a*. 3021. ku] kij *a*.

i ljubit', tko ljubav ne nosi vik tebi?
Dvigni se, Lovorko,
ter pozna' bitje tve jadovno i gorko.
To li ti neć' imat'
gospoju, za ljubav ka će ti srce dat'?
neće li vila bit',
koje će tvu liepos svim srcem obljubit'?

LOVORKO:

Slagje mi tužit' jes ovako za njome,
neg' imat' dobru čes i uživat' s drugome.
I ako za plač moj Ljubav, sviet ka vlada,
brani mi drag pokoj imati š njom sada,
danaska za mene sve dobro da . . .
neka vik pokoja s drugome ne . . .

MIONA:

Ah, srce rad tvoje prem iste nesreće
smamljeno odveće,
dake ti cieć jedne, nemila ka ti jes,
navidiš tvoju čes?

LOVORKO:

Tko ne ufa milosti,
niedne se na sviet saj ne straši gorkosti.

MIONA:

Nemoj se varati
do svrhe, Lovorko, u tvom zlu tako ti.
Još bržek istine
ne poznaš, da tebe nje lice jedine
ni ljubi, ni scieni.
Nu da znaš, što mnokrat i druzim, i meni
od tebe ona jes
govoril', vjeruj mi, kazao bi drugu svies.

LOVORKO:

Vesel'je i dobit ljuvena sve to je
od vjere od moje;
teziem ću ljubav ja
gospodit' na svietu godišta sva moja.

3048. vila] vilâ *a*. 3064. bržek] barscech (= bržeć) *a*. 3065. jedino *a*.

MIONA :

Mislite, koliko bio bi ovi srcem rad,
kad bi znao, toliko da je od nje ljubljen sad.
Lovorko, žalim te; nu mi reć', jes prije kad
ljubio ku drugu vil,
neg' ovu, protivna ka ti je vazda bil'?

LOVORKO :

Ljubica sama bi,
s početka srce me koju, jaoh, obljubi,
i sama će ona bit',
do svrhe ku ću ja milovat' i ljubit'.

MIONA :

Dake, što vigju ja,
vik mlados nije tvoja
poznala pod nebi
vesele ljubavi, ni slatke u sebi?
Ah, da ti je jedan čas
poznat' nje žugjeno vesel'je i nje slas,
koli bi toga dil
u sebi blažen bil!
Stav' se tim, da poznaš
dobro nje, čim vrieme i sreću tu imaš,
neka daj mož' reći,
koje se veselje uživa ljubeći.

LOVORKO :

Veselje neka to uživa sad oni
u svojoj slobodi,
pod zviezdu komu tu rodit' se prigodi.

MIONA :

Lovorko, imaš znat',
er jedna l'jepša vil', neg' je vik niz bil vrat
na vjetric razpustil' pram kosi svojih zlat,
cieć gizde i dike
dostojna tvoje te ljubavi velike,
kako no jesi ti
milosti svake nje dostojan na svieti;
čas ovieh livada,
ka slacim pozori srce svim ukrada;

3096. komu] tkomu *a*. 3100. kosi] kossj (= kosî) *a*. 3105. čas] cjâs *a*.

pastiri od gore
ku zaman svi služe, i ljube i dvore;
samoga tebe ona, sugjena komu bi,
miluje i ljubi.
Sad ako razuman, Lovorko, budeš bit',
nećeš je pogrdit';
ona te sliediti
kako sjen uzbude sve vike na svieti.
Ona će dan i noć
uza te stati moć',
ona ti bit' pokoj
u strani svakojoj.
Lovorko, tim nemoj
sreću ovu pustiti, ka će bit' život tvoj;
er nije slas, kako taj,
ka no se ne plaća neg' srcem na sviet saj.
Pusti lov od zvieri,
ter srce nje milom ljubavi samiri;
prigrli tuj, koja
veće te jur ljubi, neg' dobra sva svoja.
Ufan'jem neću ja gojit' te sred gore,
neg' srcem, koje ti skrit' ničiem ne more.
Blizu je, ako hoć',
taj, ka ti u milos svim srcem žudi doć';
bud' joj tim u pomoć.

LOVORKO:

Srce ovo u meni
pokoju ljuvenom podložno, vjeruj, ni'.

MIONA:

Podlož' ga jednome,
a paka se opeta povrati k zlu tvome;
daj neka mož' rieti,
kako se uživa ljubavi na svieti.

LOVORKO:

Usta, ka u sebi ku nemoć imaju,
jestojsku ne haju.

MIONA:

Daj učin', vajmeh, toj, da život daš onoj,
ku goji i hrani sunčani pogled tvoj;

3146. nemoj je] nemoje *a*.

i ti znaš, što je ljubit',
i što je žud'jeti od drage ljubjen bit'.
I ako na svietu
za tebe žudiš ti izdvorit' milos tu,
nemoj je ni druzim
braniti, er milos ima se kazat' svim.

LOVORKO:

Ku milos može dat'
taj, ki ju za sebe ne može viku imat'?
A ti mož' ovo znat', o Mione, er sam ja
odredio do svrhe godišta sva moja
Ljubici nositi
vjeru, ku ockvrnit' išteš mi sada ti.

MIONA:

O sliepi, nesrećni Lovorko, komu mniš
da vjeru ti držiš?
Ne htijah riečima smetat' te mojima,
ni tugu umnažat' tim tugam tvojima;
nu imaš znat' ovo, da cieć tve nesreće
ti si izdan odveće;
i jer te ljubim ja,
trpjeti nikako ne mogu zla tvoja.
Scieniš ti, Ljubica
za drugo da t' kaže nemila sva lica,
neg' zacieć odavna er je ona za svoga
uzela dragoga,
kojega uživa na tvoju malu har
svegj kako svoju stvar?

LOVORKO:

Što čuju? ne znam, jaoh, rad huda tač jada,
jesam li živ sada.
Može li toj biti,
što mi sad kažeš ti?

MIONA:

Istina sve to je.

LOVORKO:

A ja ti velim sad, istina ako je,
er u si (?) ovi čas
od smrti od moje vid'jet' ćeš hud poraz.

MIONA:

Nastoj ti, da si živ,
i smrt dat' ne sebi, nu tomuj, ki je kriv.

LOVORKO:

Ali toj vjerovat' nikako ne mogu.

MIONA:

Hoćeš ti svakako,
da ti ja govorit'
budem ja, što ti će, kad čuješ, trudno bit'.
Vidiš li spilu onu? Ondi ona veće krat
za pokoj sebi dat'
opći se bluditi
s pastirom, koga je uzela ljubiti.
Pogj' ti sad, ter plači, uzdiši, drž' viru
jednoj, ka pastiru
priprostu da se u dar,
a tvoju pogrdi službu, čas, vjeru i har.

LOVORKO:

Jaoh, Miona, dake ti
kažeš mi sada toj, što će smrt moja biti?

MIONA:

Kažem stvar, ku što već uzišteš ti znati,
veće ćeš plakati.

LOVORKO:

Jes' li ti vidila
taj huda nje dila?

MIONA:

Ne samo da sam ja
vid'jela zla ta nje, koja su zla tvoja,
nu ih ćeš moć' i ti
danaska sam isti, ako hoć', viditi,
er je ovi isti dan
za biti za'edno tu meu njimi način dan.
Tim ako gdi godi
meu dubja skrit' se ti uzbudeš sad ovdi,
vid'jet' ćeš i nju proć',
i njega pak za njom u istu spilu doć'.

3198. nu ih ćeš] nuijchjesc *a*.

LOVORKO:

Toliko brzo ja imam, jaoh, umriti!
Ah, koli sad riti
može se u sebi življen'je me gorko!

MIONA:

Vidiš ju, Lovorko,
gdi slazi od zgara od crkve putem ti,
vidiš, prem za tvoj jad
ul'jesti gdi će sad?
Čeka' tu, ja ću poć',
neka ti 'e ostalo do svrhe vid'jet' moć';
l'je i ja opeta brzo ću k tebi doć'.

LOVORKO:

Pokli sam blizu ja
vid'jet' zla sva moja,
do svrhe čekat' ću,
i moju istu smrt očima gledat' ću.

SCENA VI.

LJUBICA *sama*:

Čovječe, nemoj ti
bez božje pomoći vik išto početi.
Eto ja jur pogjoh
smetena u crkvu, a iz nje sad dogjoh
vesela u svemu,
er bi reć' višnji bog žugjen'ju mojemu
i molbam mojima da se je svoje dil
milosti umolil.
Skroven duh n'jekoji
meni se činjaše u crkvi da stoji,
ter da mi rad svoje ljubavi veljaše
taj, srce gdi moje bogu se moljaše:
što predaš, Ljubice?
Ul'jezi slobodno, razvedri tvoje lice,
veselo ter tvoga
čeka' tu dragoga.
Za toj ću ul'jesti

3225. reć'] rech (*možda* = rek'?) *a*. 3232. predaš] preddasc *a*.

veselo s bil'jegom od dobre tej česti.
Božice liepa ti,
ka Ljubav porodi umrlim na sviti,
s pomoći hotjej doć'
k meni, jaoh, ka čekam i žudim tvu pomoć.
ako si ikada
čula ti oganj nje, ki čujem ja sada,
u toli zlo vrime
pomozi za milos jadovne tuge me;
milos mi sad tvoja
dovedi pastira, komu dah vjeru ja.
A ti, o skrovena
spilo, u koj ima bit' ma rados žugjena,
u tmine tej tvoje za ljubav sad ovu
primi, jaoh, slugu tvu.
Nu što ckniš veće ti? Ovdi nije, Ljubice,
tko čuje tve rieči, i vidi tve lice.
Ul'jezi slobodno, ah, da je gdi godi
Lovorko sad ovdi!

SCENA VII.

LOVORKO *sam:*

Jaoh, ne spim tužan ja,
ne spim, nu na puno vidim zla sva moja!
Koli bi bolje bil',
da se sam bez oči na svitu porodil,
neg' da sam smrt moju ovako sad vidil!
Što će već, vaj meni!
na svitu život moj u muci ljuveni?
Kako ću od jada
nesrećan ja sada?
moj život pogrgjen
od nje (?), kojoj bih za slugu osugjen —
otit' ću gdi godi
cieć ove žalosne i prieke nezgodi
moje dni svršiti,
neka se krvi me nje srce nasiti.
Ma kako umriti
da budem tužan ja bez nje zla na sviti?

Kako li da zlo njoj
učinit' moć' bude ikada život moj
. . . . odsvetit (?).
Vrh toga ki hoće uzrok zla moga bit',
daj tomu da budu
za platju dat' svoju smrt vrlu i hudu,
poću se rad toga meu dubja gdi godi
stram puta skrit' odi,
i njega dočekat',
kad bude spili doć' za hudu smrt mu dat';
ali ću unutra u spilu ul'jesti,
ter muče gdi sjesti,
i tu ga iznenad, gdi će bit' kako mrak,
kad dogje, ubit' pak.
Ma kad toj učinit'
uzbudem, svak će rit',
da taku hudu stvar
učinih za zlo me i za nje zlu nehar;
čim će taj nje biti
sramota očita svakomu na sviti.
A ja ću prije umrit',
neg' uzrok zla toga bit'.
Da što ću napokon nesrećan učinit'?
Pak ga ću skrovno tu svakako ubiti,
a paka mrtva ga doniti.
I kada budem toj
za moju osvetu,
da ga ona prid sobom studena vidi tu,
učinit', pak sebi sam isti život svoj,
neka tu jedan čas
vid'jet' se trih bude od smrti hud poraz,
dvojice od gvozd'ja,
učinit' što ću ja,
a tretje od svoga
truda, jaoh, istoga;
i neka spila ova,
imala ka je bit' š njom rados njegova,
od smrti prihude
i od njih sramota vječni im grob bude.

SCENA VIII.

SATIR:

Mioni ovi vjeruje,
ku mi reć' da ženu jak časnu poštuje,
i u spilu nju slidi;
ostalo tko ne zna, pametju ne vidi.
Veličak, znaj, zaklad trjebuje imati,
ako vjeru sad (?) vjeri nje hoć' dati,
i tjesnije svezanu držat' ju neg' ovdi
meni se prigodi,
kada ju za prame
od kosi držah ja svezanu uza me,
nu jače uze ti,
što mogu poznat' ja, nies' mogao imati
š njom, ka je meštriuja od zloba i mati,
neg' dare i pjenez,
najveće čemu nje podložno srce jes.
Ne može bit' ino
neg' ovo od zloba zrcalo jedino,
da se je sad njemu
prodalo sramotno u zlu istom svojemu,
i ovdi u spili
da zli duh njemu ta povraća i dili.
Nu scienim da te 'e tu
dovelo nebo sad za moju osvetu.
Poći ću dake ovdi učinit' liepu stvar
za platit' nje nehar,
kamenom onime od spile otvor zgar
sada ću zavalit',
neka im iz nutra nije dano već izit';
za tim ću prešno otit'
starom redovniku Ljubmiru sve kazat',
neka mi bude dat'
dvorane on svoje,
pri njemu ki stoje.
S kojim ću otit' pak

3333. te 'e] tê *a*. 3335. poći ću] pocichju (= poči ću) *a*. 3338. *može se čitati i* savalit'.

putem zgor od crkve, kim ne umije hodit' svak;
i tu ih zateći
u spili, iz koje neće moć' uteći.
Tu naći (?) kad budu,
neka joj zakonom smrt dadu prihudu,
Ned'jelku er ona vjeru je jur dala,
ku je sad izdala;
a zakon naš hoće, da bude umriti
žena, ka sgriešiti
cieć zlobe prihude
svomu ljubovniku nevjerom uzbude.
Vrimena neću već
gubiti za ludu, posao se viku ckneć
ne čini nikoji.
Tim da se man veće jedan čas ne stoji;
ovi je jak kami
saviše, vigju ja, neću ga rukami
nikako krenut' moć';
a ja ću od duba ulomit' granu poć',
ter ću njom podprit' ga,
i tako polašnje na nju zgar svalit' ga.
Ova će dobra bit'
granica, njom ga ću i krenut' i svalit'.
Što je ovo? gdi su me vasdanje kriposti?
Da to li ni grana, ni snaga nije dosti
za krenut' jednime
kamenom u toli potrebno jur vrime?
O zviezde nemile,
što ste sad za plač moj u vas odredile?
Na vašu malu har,
još da je veća stvar,
krenut' ću njim sada.
Bože ti, po kom se gospodi i vlada
država sva ova,
ako te kripos ma svegj u njoj poštova,
ti mi da' vlas i moć,
kamenom ovime da mi je krenut' moć'.
I evo u ime
u tvoje, kako htjeh, prem krenuh sad njime,

3349. budu] buddù *a*.

i evo napokon
s pomoću tvojome na mjesto pade on.
Lisica zla sade,
gdi doć' vik mn'jela ni', kako htjeh, upade.
Ovako, hotio bih,
sve žene nemile da svrše za svoj grih.

SCENA IX.

ZAGORKA *sama:*

Na molbe vruće me,
i na moj grozni plač s uzdasi tužnime
Dubravko, smrt moja, za niedno jur vrime
neće mu zled skratit',
ni k meni milostiv svoj pogled obratit'.
I toli sred gore
scieni hras tvrd koji tih vjetric od zore,
aliti kamen kraj kad bludi š njim . . .
koliko čiem prieti,
on scieni ljubavi tve zrile na svieti.
Koli sam liepa ja,
jur dobro pozna toj družina sva moja
pastiera ovezieh, bez rati i boja
koje sam stravila,
i milo pod mu vlas š njih voljom stavila.
Jučer sam vrh rieke
Alfea, ku slave u pjesni razlike,
Milić, meu pastiri ki ne ima prilike,
s lirom svom upored
ovako plakaše ljuvenu svoju zled:
O vilo, s životom
ka gojiš razbludno u dragom licu tvom
i milos i ljubav sdruženu s l'jepotom,
kako bit' može toj,
budući ti sva moja, da ja vas niesam tvoj?
I uz to hvaleći
sad oči svietle me, sad kosi, leteći
koje ti niz moj vrat raznosiš pletući (?),
od zlata mrežu, kom
na svietu malim daš živjeti s slobodom.

3400. zrile] srille *a.* 3408. Milić] milich *a.*

A paka s napravi
na otar prisveti, gdi se tva moć slavi,
obećava miris od cvitja gizdavi,
ako ti učinit'
uzbudeš, da njega ja budem dobro htit'.
A svietla moja čas mori se prida mnom bježeći svaki čas,
prid Panom kako ona, ljuveni ku poraz
sred vode obrati
u jednu trs, i tim život joj prikrati.
On toli mio bi
sam sebi, sličan svim tomu jur pod nebi,
ki sebe ne družih kruto tač obljubi,
budući vidio
sred vode svoju sjen, za kom se smamio.
Moj cviete, budi znat',
er neće vik mliko tva lica odivat',
ni u tvom pogledu razbludos (!) pribivat',
nu će doć' za tim pak,
tko će od tve svjetlosti učinit' tamni mrak.
Tim nemoj, čim zenu
tva lica gizdava, u brzo da svenu,
er svaka na svietu ima stvar promjenu.
I znaj, bog od zgara
neće vik njegov stvor da liepos raztvara.
Liepos je stvorena,
od stvorca da se njom uzmnaža spomena,
i njome umrli da za sva vrimena
vesele sve oči,
kako se suncu sviet veseli s iztoči.
Za toj ti na mu zled,
s koje se skončavam prid ognjem kako led,
milostiv odvrati (?) od raja drag pogled,
neka već u tuzi
ovako srce me žalosno ne suzi.
Ako li za zlu čes
tužnu me mladosti uredba zgar s nebes
nemila odredit' hotjela tebe jes,
daj stvori jednome

3421. na pravi] napravi' *a*. 3429. trs] Tars *a*. 3448. sve] svê *a*

da me dni prikrati smrt moći svojome,
neka već, jaoh meni!
plačna ja ovakoj u muci ljuveni
ne trajem bez reda nesrećne moje dni;
nu da se sve skrati,
i vas moj nepokoj u zlu smrt obrati.
Nu s kim, jaoh, govorim,
kad ovdi njega ni'? prid kim li glas morim,
komu li odkrivam oganj, kim vik gorim?
gubeći za ludu
ovako nesrećna rieči me u trudu.
poću nać' Vukoja,
ter ću se u ruho njegovo obuć' ja,
jeda mi daj tako dopusti čes moja,
da mogu gdi godir
nać' njega, gdi lovi po gorah strašnu zvir,
ter da ga gledati
skroveno uzbudem, gdi strile sve trati,
jeda ku po sreći k mom srcu obrati,
ter da tuj prid njime
jadovna uzbudem življen'je svršit' me.

KOR. [1])

AT ČETVRTI.

SCENA I.

MIONA *sama:*

Toliko prij' moja
bi misao na privar Ljubice, ter još ja
nikakve spomene
ne učinih žalosna na kosi zlaćene,
na kosi ovi dan ke mi, jaoh, ugrabi
zli Satir, ki varan od mene mnokrat bi.
Nu drugo učinit'
ne mogah onda ja, za časno moć' izit'
iz ruka njegovih,
neg' kosi pustiti, kim mnozim mila bih.

3474. strašnu] strascne *a.* 3476. sve] svê *a.*
[1]) *Kor što govori, ne ima u a.*

Er za sve da je on
prem strašiv u sebi, mogao mi je napokon,
držeć me onako
u rukah uza se, učinit' zlo svako.
Rugah se njime ja
sramotno, mogu riet', godišta sva moja,
i dokle imah vlas,
pih mu istu štetno krv iz srca na svak čas.
Sad tužbe svud tvori,
er srce nikad me cieć njega ne gori.
I razlog bi imao vas krivit' mi taj dila,
da ga sam jedan čas, što veli, ljubila,
ako 'e moć' ljubiti
d'jevici gizdavoj grubu stvar na svieti.
Kazah mu istino podhibno, da njega
ja ljubim vrh svega;
nu mu tu činih čas
za koris, ku vagjah od njega na svak čas.
A sad ću vid'jet' poć',
Ned'jelko jeda moj hotio je k spili doć'.
Nu ka je stvar ovo?
koje čudo vidim ja? što će ovo bit' novo?
jesam li s očima,
ali spim, aliti ne vidim prem njima?
Svegjer sam ja znala,
da je od zgar jama ova otvor svoj imala;
da ka srgjba od nebes
kami ovi težak sad vrhu nje vrgla jes?
Ah, da znam, je li u njoj
zatvoren s Ljubicom Ned'jelko mili moj?
Lovorko da ih ni' tu zatekal hotio (?) doć'?
srgjba i gnjiv ljuveni imaju strašnu moć.
Da je srećom taku stvar
učinio, ja bih mu imala dragu har.
I da već cieć toga misli me ne more,
poći ću od gore
putem k njoj, i tako
vid'jet' ću istino, i znat' zlo njih svako.

3516. srgjba] sargba *a*.

SCENA II.

ZAGORKA I LJUBDRAG.

ZAGORKA:

I nies' me, Ljubdraže, poznavao nikako?

LJUBDRAG:

U ružnih haljinah tko bi te sad tako
za liepu Zagorku mogao znat? nu tko bi,
tko vučju kožu tu, kaži mi, da tebi?
Gdi je svies sad tvoja?
Što vigju od tebe, Zagorka, ovdi ja?

ZAGORKA:

Vidiš, jaoh, Ljubdraže,
što ljubav u meni kripostju svom kaže.

LJUBDRAG:

Jedna d'jevičica mlagjahna, kako ti,
do skoro, mogu rit', ka bješe vid'jeti
d'jetečce prem jedno,
i ku ja do jučer učio sam zajedno
i ćaću i mamu
riečmi zvat', i hodit' uza me i samu,
i ka prije neg' ljubav u srcu ćutjaše,
od svega, dim uprav, strah gorom imaše,
bez straha sad hodi
slobodno svud sama po gori i vodi,
nit' ima već sumnje, neg' srta, gdi tiri
volja ju sama nje bez straha od zviri.

ZAGORKA:

Koga ljubav rani,
u njemu od druge zledi, jaoh, straha ni'.

LJUBDRAG:

Prem vele pod nebi
mogla je ljubav ta, Zagorka, u tebi,
pokli ti učini,
prilike od žene da u tebi veće ni'.

ZAGORKA:

Ljubdraže, eto ti
dobro mož' viditi,

3534. Ljubdraže] Gljubrasce *a*. 3542. ćutjaše] chjutiasce *a*.

što bih ja n'jekada,
i što sam žalosna u sebi, jaoh, sada.

LJUBDRAG:

Vigju, i toj kolje me,
er si ti, mogu riet', prem kako diete me.
Ma nu mi htjej rieti, pravlju ti opeta,
gdi može naći ti priprosta ruha ta?

ZAGORKA:

Rieti ću. Jutros ja
htih rano otiti,
da mi je kako lov kod vrila viditi,
Dubravko, smrt moja,
koji tu u društvu s lovci i pastiri
od strašne tej zviri
učinit' imaše,
zviri, ka zlo mnogo svakomu činjaše.
I htjeh prem ziti (?)
niz brdo k vodi toj, gdi bjehu lovci ti.
Melampo eto gre, Dubravka pas moga,
od puta ki svoga
trudan se vigjaše, i kako n'jekome
odlukom od nebi u ruke pade me.
Ja, koja sve stvari
njegove držim, jaoh, u cieni i hari,
primih ga s radosti
za cienu i ljubav njegove mladosti.
I misleć, kako bi opet ga vratila
njemu, i tim ku milos od njega dobila,
eto gre od tuda
Dubravko ištuć ga, pun smeće i truda,
i pita za njega
mene, jaoh, ka cvilim gorko zacić toga.
Od šta bi dugo bil'
da t' kažu redom sve, što se je tuj sgodil';
neću (?) t' rit' samo toj,
er kako iztrudi nesrećni život moj
laživim riečima,

3570. ziti] siti (*m.* iziti?) *a.* 3586. šta] seta *ili* seto *a.* 3588. neću] nechju (*m.* nuchju?) *a.*

podhibno kojima
izmami psa svoga, uteče od mene
u srčbi, neka tim vik mlados moja vene.

LJUBDRAG:

Prem hudi nemili Dubravko! da što ti
u srcu tvojemu
učini proć njemu?
ne htje li srčbu i gnjev istu mu odkriti?

ZAGORKA:

Ne; pače koli bi
on veće proć meni rasrčnij' u sebi,
toliko veće ja
proć njemu milija
odkrih se, i kako da srčbom on tome
na veću jur ljubav podžiže srce me,
pogjoh ga sliedeći
tuj gorom, gdi do čas bi mi nać' po sreći
Vukoja mojega;
iz ruha kojega,
kako mož' viditi, svukoh ja svojega
i sebe obukoh, neka tu mogu stat'
slobodno meu njimi, i liepos uživat'
Dubravka dragoga,
vrh svega inoga,
kako htje čes moja,
pravedno srcem svim kojega ljubim ja.

LJUBDRAG:

Tako si stala ti
slobodno gledati
u ruhu vučjemu (?) i mjestu skrovitu
lov, ki se činio tu?

ZAGORKA:

Stala, jaoh, nu ne lov gledajuć toliko,
žalosna koliko
lovca, ki mogu rit',
da je dobro sve moje, koje želim na saj svit.
I kako na svako najmanje njegovo
krenutje srce ovo

3603. podžiže] podscgisce *a*.

i duh moj igjaše
tuj, gdi ga vigjaše,
predajuć, da ne bi rad koje nezgodi
od vrle zvieri te poginuo gdi godi;
strahoća ere (?) nje blaženstvo sve moje
smetaše, rad koje
uživah mlada ja uz njega tuj stoje.
Za što od svud, jaoh, vigjah,
rad česa neboga u meni sve bligjah,
po tli pse ub'jene, oružje slomjeno,
i mnoštvo veliko od ljudi ranjeno;
kolikrat žud'jah ja
učinit' ugogjaj s prokletom zvieri tom,
da mojim životom
zaslonit' uzbudem Dubravka, i moja
da se za nj meu svimi uzbude krv prolit',
neka on sve vrime živ i zdrav bude bit'!
Kolikrat prsi ove
prsi, jaoh, njegove
od prieke smrti te zaštitit' želiše!
I usti plačni (?) me u sebi tuj riše:
O zvieri, nemoj ti
njemu, jaoh, života ti njemu (?) skratiti!
er ako umre on, i ja ću umriti.
Tako ti žalosna za tolik velik strah
uzdišuć i moleć u srcu ja veljah,
kad svoga napokon
protiva zvieri toj Melampa pusti on;
od koga, Ljubdraže, ne bih ti mogla ja
godišta sva moja
spovidit' rieči mom,
koliko hitro on vojeva s zvieri tom;
i vrieme cieć toga man svoje ne gubi
Dubravko, što njega miluje i ljubi;
uhiti, dim uprav,
za uho zvier vrlu tu, kako toj jedan lav,
i tim ju svu smete,
koliko da štete

3627. predajuć — nezgodi] preddajuch — nesgode *a*. 3631. stoje] stoje' *a*. 3637. ugogjaj] ughoghjaj *a*.

ne bi joj činit' moć' u napried nikomu.
Ku kada ljubav ma u bitju jur tomu
zamjeri, uze stril, i kako veljaše:
Diane, toga dil na pomoć ku zvaše,
božice, tebi ja
kletvom se obitam, ako ova stril moja
prikrati zvieri ovoj
jadovni, strašivi i vrli život svoj,
za tvu čas i slavu
staviti u crkvu na zavjet nje glavu;
u ime tim tvoje
puštam ju k njoj sada iz ruke ja moje.
I tako veleći
pusti ju, i rani, gdi hotje, sred pleći;
ku ranu kad ta zvir oćuti u sebi,
cieć ere smrtna bi,
prostrie se i pade po zemlji; a ja stah
veselo u sebi, kad tu stvar ugledah.
O zvieri čestita,
pokli bi dobita
u ovo sad vrime
od ruke, ka slatko i srce dobi me.

LJUBDRAG:

Da ku će napokon
od mrtve zvieri tej učinit' svrhu on?

ZAGORKA:

Ja ne vim toj riti,
er prva od tole hotjeh se diliti,
za ne bit' poznana;
ku cienju da će glava nje bit' poslana
u crkvu pričistoj božici od nebi,
Diani, kojoj bi
od njega vriedna taj
učinjena obećaj.

LJUBDRAG:

Da neć' li pustiti
haljine vučje te, Zagorka, s tebe ti?

3690. ku] ku (*m.* nu?) *a.* 3696. vučje] vucije *a.*

ZAGORKA:

Hoću, ma Vukoje
ruho ima sve moje,
ki reče, odi (?)
hoće me dočekat' počivav pri vodi;
ali se nać' mi ga nesrećnoj ne sgodi.
Ljudbraže mili moj,
ako ti ljubiš sad moju čas i pokoj,
za dobro pogji me,
ištuć ga gorome,
a ja te čekat' ću u ovoj zeleni,
er domom ovako neće se poć' meni.

LJUBDRAG:

Poću ja. Odtle ti,
dokli se ne vratim, nemoj se dieliti.

SCENA III.

KOR OD PASTIERA I RADMIO.

KOR:

Jeste li, pastieri,
čuli vi, kako nas od strašne tej zvieri
danaska slobodi
Dubravko naš odi,
Dubravko, ki je čas oda svih pastira,
sin pravi i vriedni slavnoga Ljubmira?
Za to (?) li pošten dar
ako mi hoćemo dostojnu dat' mu har,
sad, gdi se prisvete
spravlja doć' u crkvu odriešit' zavjete,
hod'mo poć' proć njemu,
i dat' mu rad toga hvalu i čas u svemu.
„Er hvalu dostoji,
tko na čas nastoji."

RADMIO:

O teška žalosti,
o zgodo gorka prem, bez lieka rano ti,
o dnevi, ki ću ja
s suzami misliti godišta sva moja!

3723. čas] cjás *a*. 3726. ki] kij (*m*. kih?) *a*.

KOR:

Ki strašiv glas sada
od ovud čujem ja, pun tuge i jada!

RADMIO:

O zviezde nemile,
ke ste se za plač naš sve jadom pokrile!
Tako li visoko
ufanje, jaoh, naše
nevjere cieć vaše
dvigoste, neka pak pade tač nizoko?

KOR:

Ovi, ki boli se,
Radmio mi čini se.

RADMIO:

Ma za što zlobim ja
nebesa? Radmile, zlob' dila zla tvoja.
ka uzrok sam biše
nesrića, ke se nam sad ovdi sgodiše.
Ti oganj razgori,
kim sada, mogu rit', Arkadia sva gori.
Ma zna bog, što stvorih,
er milos sama bi, ne ni'edne zlobe grih.
Nesrećni mlaci prem,
Ljubice žalosna, cieć ke ja suze trem,
Milate, ki sada za zlu ćes izgubi
sve dobro, n'jekada ke ima i ljubi,
Ljubmire bolesni,
pusta Arkadijo, gdi niedan bil'jeg ni'
od dobra vidit' već,
ni si ti, ka prije bi', mož' sada pravo reć'.

KOR:

Jaoh, koje nam odi
zlo se čut' dogodi,
zlo, ko sva druga zla najhugja nadhodi!
Pastieri ljubimi,
proć njemu poj'mo mi.
A eto i on gre
proć nami žalostan, i s oči suze tre.
Reci nam, Radmile,

ke tuge nemile
čine ti, da takoj
boliš se i tužiš kroz gorki nepokoj?

RADMIO:

Priatelji moj' drazi,
rasap me općeni od svih nas porazi.

KOR:

Ah, što nam kažeš ti?

RADMIO:

Kažem vam i moje i vaše žalosti.
Palo je sdržan'je,
o komu visjaše sve naše ufan'je.

KOR:

Kaži nam po bolje,
da znamo, ke su to općene nevolje.

RADMIO:

Jedina kći prava
Milata vriednoga, ki (?) bi čas i slava
i krepko sdržan'je
kuće sve, a sdravja našega ufan'je,
Dubravku koja bi
odrejena od bogov, kako znate, za ljubi,
nebeska ona vil,
koj slike u časti vik odi nije bil',
Ona, jaoh! Ljubica,
pošten'je koj sjaše s l'jepotom sred lica,
ona, ah! — ne mogu kazat' vam od jada.

KOR:

Jeda ju nebogu mladu uze smrt sada?

RADMIO:

Ne, vajmeh, nu blizu za hudu svoju čes
tej prieke smrti jes.

KOR:

Ah, što sad čujem ja?

RADMIO:

Još ništa, za što mre bez svoga pošten'ja.

KOR:

Ljubica, veliš ti,
da sad mre bez svoga pošten'ja na sviti?

RADMIO:

Ljubica, u družbi
s Lovorkom našasta u spili koja bi.
I ako brzo otiti
ne budete odovle, moćete viditi,
u crkvu gdi mladu
vode ju svezanu, da joj smrt zadadu.

KOR:

O liepa, nu slaba, mogu riet', kreposti
od ženske lieposti
čistoćo na sviti,
koli se meu nami nahodiš rietko ti!
Dake se zvat' veće
časna u svom životu nikoja vil neće,
neg' jedna samo taj,
koja nije moljena od draga na svit saj!

RADMIO:

Istinu veliš ti.
Moće se sad svake druge vil na sviti
pošten'je sumnjiti,
čistoća kad ista
sada se nahodi u sebi nečista.

KOR:

Pastieru ljubjeni, nemoj ti trudno bit'
sve nam toj sada rit'.

RADMIO:

Riet' vam ću. Jutroska, prem zora kad biše,
redovnik i Milat u crkvu doć' htiše,
Milat, ki otac jes
vile tej, ka gine za svoju hudu čes.
Dogjoše za molit' višnjega zgar s nebes
cieć vjere, željome
ku svršit' imahu meu djecom svojome;
i bihu živine na otaru svetili
i s krvju stvari ine sve čiste vidili,
kad prorok sliepi ti
bil'jege za take Ljubmiru htje rieti:
Dubravko danas tvoj

vjerenik će biti jedini kćeri toj
Milata slavnoga:
poj'te pir spraviti oba dva cieć toga.
O slabe pameti
proroka, i ti, ki s' unutra viditi
veće sliep neg' s dvora,
Milata da si htil od kćere smrt riti,
smrt, ka mu hoće bit' sve vike s prikora
u mjesto od pira,
bila bi istina tvoja rieč i vjera!
Jur svi mir, i pokoj, i rados imahu,
okolo ki stahu,
i oči od n'jeko slabosti plakahu;
a Milat već biše
otiša', u crkvi kada se vidiše
zlamen'ja velika,
i strašna i prika,
počeli (?) od sržbe bogova, ku s nebi
htješe odkrit' u sebi.
Cieć česa mislite kako osta svaki nas
u srcu u taj čas,
kad tako vidismo
zlamen'je, s koga prij' veseli svi bismo?
U to redovnici, unutra ki stahu,
s nami s dvora u pored svi boga moljahu;
kad Satir doteče,
ki iska, osobno jednu rieč da reče
Ljubmiru; i ja bih,
koji ga k njemu tad unutra upustih.
Ah, da bi toj bilo
došastje njegovo prokleto, i dilo,
koje tad učini
priličan u svemu od gore živini.
Dogje k njemu, i riti
hotje mu: oče moj, nemoj se čuditi,
zavjete na tvoje
ako ti s ljubavi nebesa ne stoje,
i ako živine,

3824. biti] bit *a*. 3831. prikora] priroka *a*.

ke svetiš, za da ti neka prav ne izgine
cieć tugje krivine, niesu ti vid'jeti
izpravne u sebi, kako bi žudio ti;
i uz to ako plam od ognja, ki činiš,
u sebi crn vidiš,
er i to crno jes,
što se sad sgodilo za svih nas hudu čes
u spili skrovenoj,
na gori ka je onoj,
gdi se je pogrdil prisveti zakon tvoj.
U njoj sad jedna vil
s pastierom n'jekime, koga je obljubil'
(što trpjet' pravo ni'),
svomu sugjeniku vjeru i čas ockvrni.
Dvorane te mi daj,
da š njimi pogjem ja, neka im huda taj
zla budem ukazat',
da im ti pak budeš dostojnu platju dat'.
Odaše tada on
cieneći, da uzrok nagje se napokon,
koji mu činjaše,
da čisto ne sjaše
plam, koji na svomu otaru imaše.
I tada naredi najvećemu oda svieh
dvorana svojih tieh,
da bude s Satirom otiti i nać' njih.
Ostojko zato je
otišao s mnozima od družbe od svoje
za nać' ih po putu
najprječem, kako rit' hotje mu Satir, tu.
Gd'je kako dogjoše
zubljami užeženim, Ljubicu nagjoše,
od straha neboga
ka bješe digla se, da bježi cieć toga.
Nu nagje zavaljen otvor taj, put koga
bješe se stavila
nesrećna da bježi za pokrit' taj dila.

3868. sad] sada *a*. 3876. te (= ti?) *a*. 3880. odaše] odásce *a*. 3885. najvećemu] najvechmu *a*. 3896. *ili* savaljen?

KOR PASTIERA:

Da nu nam kaž' sada,
što Satir učini od sebe zli tada?

RADMIO:

On pogje oni čas,
koji put ukaza Ostojku, a od nas
svak osta u sebi
smeten, tač videći očito, da toj bi
Milata kći prava,
oda svih pastira ki je čas i slava.
Ku kako nagjoše, ne vim riet', od kuda
Lovorko pun truda
izide, vršiv se sulicom svojome
na Ostojka, kojome
da ondi doć' htjaše,
gdi je on uputil u srgjbi toj b'jaše,
Ostojko u taj čas mrtav se vigjaše.
Nu čim se Lovorko
sulicom vrže tom, s strane sta Ostojko.
I kako uteče udorac smrtni taj,
a on bi za svoj vaj
uhićen od družbe ostale dvorana.
koji ga svezana,
kako mi rekoše,
po putu drugomu k crkvi odvedoše.

KOR PASTIERA:

Česa rad zlo takoj
njega su poveli svezana k crkvi toj?

RADMIO:

Da bolje budu moć'
na svrhu istine od tega d'jela doć';
aliti može bit' i njemu da budu
za tako stvar hudu
dostojnu platu dat'.
Daj da sam mogao ja nesrećan vrieme imat'
za moć' ga čim godi
plačna razgovorit' u takoj nezgodi!

3909. vršiv] varsciv *a*.

KOR PASTIERA:

Za što učiniti
nies' mogao toga ti?

RADMIO:

Za što? da t' budem rit', zakon brani svime
s grišnici govorit' dvoranom mlagjime;
i za to ovako izmegju svih inih
ja se sam uklonih, i putem druzime
k crkvi ću otiti,
za boga cieć njega nesrećna moliti.
I vi, o pastiri, u ovo sad vrime
molbami vašime
htjejte me sdružiti,
jeda srgjba u njemu bude se smiriti.
I s bogom stojte već, er ću ja otiti.

KOR PASTIRA:

Sve ćemo plačni toj
izpunit', kad časno i vriedno d'jelo ovoj
Dubravka našega
počtiti budemo sred mjesta ovega.
A vi, o bogovi,
koji ste na nebi, ukaž'te dan ovi,
da veće milos vas
nam vječne odkriva, neg srgjba i poraz.

SCENA IV.

MIONA *sama*:

Mrče vi zelene
s javori u pored, krunite sad mene,
hrabreno er danas
meu vojskom ljuvenom imah ja svaku čas.
Sve sada u ovoj dubravi za mene
kriposti blažene
s naravi, i s srećom, i s svietom bješe boj,
i priki još Satir, ki mrzi na mir moj,
za dobru moju čes
ne scieneć, mogu riet', pomoć' mi hotio jes.

3953. mrče] marcje *a.* 3961. scieneć] szjegnech *a.*

Koliko bi bolje,
Lovorko u spilu, i priko me volje,
što pogje, nego li
Ned'jelko, ki se sad u zlu njih oholi!
Lovorko er će bit',
što mogu ja vidit',
s uzroka većega
Ljubici od grieha, ku žud'je vrh svega.
I za sve da i on
uhićen š njome bi, on će se napokon
slobodit' od toga, er za grieh samo ti
pedepsa dava se mladicam na svieti.
O slavna dobiti,
o hitro d'jelo me,
sad, lažo, meni ti učini časti sve.
Er u ovom jeziku kriposti bješe sve
cieć hude njih sreće,
prem čudne, mogu riet', u sebi odveće.
Nu što se ti odi,
o Miona, vrtiš već? prešno se slobodi
iz mjesta ovoga
daj, dokli vidi se svrha od njih zla toga;
er će ona za sebe
osvitlat' prid sudom, okrivit', znaj, tebe.
i htjeće redovnik,
prije neg' nju osudi za grieh tač hud i prik,
čut', što će tvoj jezik
riet', za to istine ki ne umije rieti vik.
Bježi tim, bježi već
prij' neg' se zlo koje i tebi bude steć'.
Er za laž zlo stoji
taj, ki se pokore od lažtva ne boji.
Poću se đake ja
megju ovu skrit' sada gustinu od dubja,
i u njoj čekati
pokli (?) š nje zla toga dobro se me vrati.
i dokli doć' bude
vrieme, jaoh, za mene, koje misli me žude,

3978. bješe] bjesce *a*.

vrieme, u ko budem ja
s Lovorkom uživat' godišta sva moja.
O Miona blažena,
ako to ikad bi, vrh inieh svieh žena!

SCENA V.

OSTOJKO I LJUBICA.

OSTOJKO:

Bio bi prem u sebi tvrd kami čovjek taj,
ki žalio sad ne bi tvu tužbu i tvoj vaj,
nesrećna mladice, gledajuć na tvoje
rumeno toj lice, koje rajem sve poje,
i misleć, prika čes, zla pamet i ljubav
na što sad tebe jes dovela ovdi stav,
tebe, ka na sviti megju inim bi svime
dostojna živjeti pošteno sve vrime,
na svrhu rogjena općene cieć slave
vrh inih svih žena od ove države;
videć te, jaoh, sada nepravu jak ženu
za zlo svih a tvoj jad na smrt osugjenu,
gd'je ideš mladica, neka tu, mogu rit',
jak jedna ovčica zaklana budeš bit',
Milata kći prava, nevjesta Ljubmira,
ki su čas i slava svieh ovih pastira.
Tko vidi, velju, toj, ter kroz taj tvoj nemir
ne prija nepokoj, nije čovjek, neg' je zvir.

LJUBICA:

Ostojko pošteni, da je grieh ki god moj
nesreći u ovoj,
koju grieh držiš ti, a grieha nije u njoj,
ali u njem nedilo najmanje nu koje
mišljen'je da je bilo pameti zle moje,
za sve er sam i mlada,
ne bi mi, znaj, bilo trudno umriet', jaoh, sada.
Dostojno za što jes
po pravdi i ljudskoj i višnjoj od nebes,
da ima platu ti,
tko bude sgriešiti.

4015. sada] sad *a*.

Nu er grieh žalosna
ne učinih nikoji, kako bog višnji zna,
teško oni plačni jes, ako ću pravo rit',
ostavit' ovi svit,
navlašto kad smislim godišta, jaoh, moja
i sreću, u koj bih rogjena ovdi ja.

OSTOJKO:

Ah, da su zli ljudi,
žalosna mladice, cieć zlobne njih ćudi
prije sada u sebi sgriešili proć tebi,
neg' si ti sgriešila proć bogu na nebi,
lašnje bi, znaj, bilo
osvitlat' pravedno i časno tve dilo,
nego ćeš srgjbu bit'
od pravde od višnje osvitlat' i smirit'.
Nu ne vim naći ja,
tko drugi sagrieši proć tebi neg' tvoja
slaba svies i luda,
ka je uzrok svakomu od štete i truda.
Nies' li ti sgriešila,
buduć sama u spili našasta sad bila
s Lovorkom tvojime, ki t' d'jelom jur time
ockvrni pošten'je, vjeru, čas i ime?
i nie li tva vira
podavno jur sinu slavnoga Ljubmira
bila obećana,
gdi se namjerila božica Diana?
nies' li sad dake ti
savezaj vjere ti
nepravo izdala,
i druzim u ruke pošten'je tve dala?
Tim kako mož' riti,
da s' prava u tvomu žugjen'ju sada ti?

LJUBICA:

Prava sam za sve toj,
i niedan nije grieh učinio život moj

4042. sada] sadá *a*. 4061. savesaj *a*. — ti] tj *a*. 4065. žugjen'ju] scjughjenu *a*.

ni suproć toj viri,
ni suproć božici, ka se tuj namiri.

OSTOJKO:

Kako bit' možeš toj,
buduć grieh odkriven svakomu sada tvoj,
pokli tu u jami
našasti biste vi skroveni i sami?

LJUBICA:

Nebesa i ljudi
(ako se riet' može, da nebo komu udi,
i ako š njega zgar
izlazi svaka stvar)
sgriešiše proć meni,
er nitko drugi ni',
tko može učinit' neg' višuji zgar s nebes,
sramota da tugj grieh i šteta meni jes.

OSTOJKO:

Kako to govoriš?
Uztegni jezik tvoj, vidiš li, er tvoriš
novi grieh, besjedeć
proć bogu, ki se sam dobrota može reć'?
Ne krivi, ne kriv' ti
nebesa, er drugi ne može kriv biti
našojzi nesreći,
neg' mi isti, opako i krivo živeći.

LJUBICA:

Od neba drugo ja
ne krivim, neg' samo uredba što moja
hotje mi kriva bit'; nu veće tuj, koja
htje zlobom svojome vjeru mu privarit'.

OSTOJKO:

Tebe u tej ti stvari
najveće krivi istu, er se ti privari.

LJUBICA:

Privarih se istinom,
nu druzih krivinom.

4068. ni] Nij *a*. 4093. mu] mû *a*.

OSTOJKO:

Privar se ne čini,
gd'je privar draga ni'.

LJUBICA:

Dake tim riečima
nečasnu, što vigju, mene tva svies ima?

OSTOJKO:

Ja t' ne vim toj riti,
d'jelo isto pitaj ti.

LJUBICA:

Bil'jeg svegj istini
od srca d'jelo ni'.

OSTOJKO:

Srce mi sudimo
d'jelom, koje vidimo.

LJUBICA:

Srce se vid'jeti
ne može, neg' okom od same pameti.

OSTOJKO:

Sliepa je naša svies,
gd'je sliepo oko jes.

LJUBICA:

Sudi me, kao hoće, sad pamet taj tvoja,
znam, er sam prava ja.

OSTOJKO:

Tko drugi čini ti
ul'jesti u spilu, neg' ista sama ti?

LJUBICA:

Ostojko, slabos ma
i što htjeh vjerovat' saviše druzima.

OSTOJKO:

To, što si hotjela
priatelju vjerovat', život, čas i djela —

LJUBICA:

Priatelju niednomu,
neg' jednoj, koja me privari u tomu.

OSTOJKO:

To tvojoj ljubavi
i volji, koja te na zlo toj postavi.

LJUBICA:

Ne, nego za zlu ćes
Rad'jena sestri toj, ka me izdat' htjela jes.

OSTOJKO:

Slatko je izdan'je
priatelju, s kim se ima od srca poznan'je.

LJUBICA:

Ja ne znah, da tu bi
Lovorko, to zna bog, ki sjedi na nebi.

OSTOJKO:

Da na ku s' svrhu ti
i za što, kaži mi, htjela tu ul'jesti?

LJUBICA:

Za njega nikako,
to mi htjej vjerovat', molim te, da 'e tako.

OSTOJKO:

Ako neć' drugo rit',
dobita s' u tomu, istinu nije moć' skrit'.

LJUBICA:

Neka se napokon,
jesam li prava ja, o' toga pita on.

OSTOJKO:

On, ki je uzrok zla, da se uzme pitati,
jesi li prava ti?

LJUBICA:

Daj neka vjeru da
taj, koja nepravo ovdi me sad izda.

OSTOJKO:

Ku vjeru hoćeš ti, da da taj druzima,
ka vjere ne ima?

LJUBICA:

Ja ću se zakleti
božice Diane na otar prisveti.

OSTOJKO:

Zlim d'jelom saviše ti si sad tvojime
ockvrnil' nje ime.
Varat' te neću ja;
nesrećna mladice, da znaš sad svakoja,

koja ćeš poslije znat',
neka umiješ spravno stat',
a ne se smetati,
kako bi u sumnji mogla se smesti ti.
Voda, ka mutna jes, gnusnoću ne umiva,
i što d'jelo odkriva,
zaman se sili toj da hitros pokriva.
Imala s' ti tvoju
veće čas gledati, neg' drugu stvar koju.
Sad se već u trudu
varati zaludu.

LJUBICA:

Jaoh, dake umriet' ja
imam sad, i svršit' godišta sva moja?
Da to li neće bit',
prid kim ja razlog moj pravedna mogu rit'?
nit' će tko za milos od mojih k meni doć'
za dat' mi ku pomoć?
To li ću puštena
ovako od svih bit' i na smrt sugjena,
ne rekši, jaoh, moga
za svjetlos istine i časti razloga?
Na svrsi to li ovoj neće bit' sa mnome,
neg' samo nepokoj i smrtne tuge me?
I ti ćeš s neba zgar
moć' trpjet' ovako nepravu, bože, stvar?

OSTOJKO:

O vilo, mirna bud',
i ako za sgriešit' uze svjet toli lud,
uzmi daj razuman
za podniet' ono sad, što ti je bježat' man.
K nebu oči obrati,
i ako je istina, da s neba jesi ti,
znaj, kćerce, sve er odi
ili zlo, ili dobro s neba nam dohodi.
A zna bog u sebi,
ki sjedi vrhu svieh u slavi na nebi,
i ona božica, koje sam jur od vik,

4167. to li] toli *a*. 4178. ti je] tje *a*.

kako znaš, redovnik,
er mene tvoja taj
nesreća boli sad u srcu i tvoj vaj.
I ako te uvridih
kom rieči. ku ti zlo i priko sada rih,
znaj, er to učinih, ne da ti zlo koje
satvorit' budem ja, er me zlo toj tvoje
zaradi općene, mogu riet', nesreće
boli prem odveće;
nu za riet', neka ti
istinu znat' budeš zla tvoga na sviti.
Za toj se htjej smirit', protiva i nemoj
nikako sada bit' odluci toj tvojoj.
Er gori na nebi
pisano sve stoji, što ima bit' tebi.

LJUBICA:

Ah, pismo nemilo,
gdi godir s početka pisano jes bilo!
Nu gori na nebi,
ne mogu vjerovat', pisano da vik bi.
Pravednos er moja
gori je poznana prid višnjim svakoja.
Nu što mi prudi toj,
ako imam nesrećna sad umriet' ovakoj?
Trudno mi 'e mislit' prem,
Ostojko, ovako nepravo gdi sad mrem;
trudan je ovi put
u sebi samo ćut',
a nego učinit'
mladici ovakoj, kao se ja mogu rit'.
Za to te molim ja
za milos i ljubav, kom vriednos sja tvoja,
postoj još, nemoj tač
prešno me vodit' sad na taj moj vječni plač.

OSTOJKO:

Tko ima umrieti,
kako imaš umriet' ti,
i za smrt ćuti tu u sebi ku (?) boles

4209. mi 'e] mje *a*.

svaki čas smrt mu jes.
Nije truda na svietu
u smrti većega, neg' mislit' na smrt tu.
I kad tko na smrt gre,
koliko prije mre,
toliko prije se te jadovne nezgodi
od smrti slobodi.

LJUBICA:

Može bit' čekajuć, da mi, jaoh, bude doć'
od kud god ka pomoć.
O dragi ćaćko moj,
i ti li ostavi kćercu tvu ovakoj,
ćaćko, jaoh, jedine
kćeri ove, ka tebi nepravo sad gine?
Ovako, vajmeh, ti
puštaš me, da budem bez tebe umriti?
bez tebe, ki moje
bi dobro svakoje.
Na svrsi daj nemoj
branit' mi žugjeni i dragi celov tvoj.
Dva srca jedan mač
ranit' će, jaoh, meni za vječni za moj plač;
kroz ranu sad moju
prolit' ću tužna ja s mom krvi krv tvoju.
Ćaćko, ime slatko toj,
koje ne zvah ikad ja zaludu u plač moj,
ovaki činiš sad
pir kćerci, ku ljubi toliko ti n'jekad?
Nevjesta izbrana
iz jutra, a pak zvier k večeru zaklana!

OSTOJKO:

Nemoj se mučit' već,
o vilo, er tako, vjeruj mi, ti čineć
bez niedne potrebe
odveće trudiš sad i druzih i tebe.
Vrieme je k crkvi poć'
naprieda već meni, ckn'jet' meni nije moć'.

LJUBICA:

Dake već, o moje dubrave drage prem,

pokli ja na smrt grem,
ostan'te s bogom vi,
i ove pokonje uzdahe s ljubavi
sad moje primite,
dokli me studen duh opeta vidite
megju ove, jaoh, sjeni
vratit' se od vaše blažene zeleni.
Pravedan er tko jes,
k paklu poć' ne može, gdi 'e vječna taj boles,
a stati u raju
nemogu ti, koji mir sobom ne imaju.
Lovorko, Lovorko,
prem vrieme bi ono jadovno i gorko,
u koje te vid'jeh ja,
i dan, ki omili liepos ti, jaoh, moja.
Ovako mre sada
ona, ka nemila htje ti bit' n'jekada
za živjet' pravedno
s pošten'jem zajedno;
ah, za me u sebi
i ljuven i goruć saviše koji bi!
A malo ovi dan,
prem za se slobodan,
pobolje bješe, jaoh, ali uteć', aliti
ne utehši sgriešiti.
pokoli svakako
imaše se umrieti bez grieha ovako,
imaše se, o mili,
bez tebe na on sviet otiti po sili.
Lovor . . . .

OSTOJKO:

Jaoh, jaoh, nesrećna s duhom se razdili
u njegovu imenu,
netom ga žalosna iz srca spomenu.
Trčite, trčite,
ter sa mnom za'edno plačnu ju sdržite.
O stvari prem čudna
misliti i trudna!

4266. gdi 'e] gdje *a*.

Ljubav sadi žalos
prije gvozd'ja skratiše nesrećnu nje mlados.
O tužna mladica. još bi rek', da žive,
još n'jeki uzdisaj, rekao bi, da lica
kreće joj, i n'jeke skrovene kriposti
kako to da istoj smrti se protive;
daju joj milosti
od slatka života, ki ona zadosti
pogrdi, za što bi
prem luda, mogu riet', i plaha u sebi.
Nu blizu jes ovdi
tih jezer studene i bistre vodice,
uzmimo, k toj vodi
tere ju pones'mo, može bit', kad lice
umit' joj budemo, s onoga da svieta
duše joj sginute vratimo opeta.
Nu tko zna, da dilo
nije sobom nemilo,
hoteć bit' milostiv toj, koja svršiti
kroz boles htje sve dni, neka, jaoh, umriti
cieć česti prihude
kroz jadno gvozd'je toj i vrlo ne bude?
L'je što god sada jes,
po nas se učini ono, što ljudska svies
uči nas činiti,
a paka da bude, što ima jur biti,
i što bog u sebi
odredi, ki sjedi vrhu svieh na nebi.

SCENA VI.

KOR LOVACA, KOR PASTIERA S DUBRAVKOM.

KOR LOVACA:

O mladče hvaljeni, ki s' ures i dika
svakoga hvaljena i vriedna čovika,
ti kad zvier dobi tu,
mož' se riet' pravi rod Erkula na svietu.

KOR PASTIERA:

O mladče hvaljeni,

4306. jezer] jezer (= jecer) *a*. 4324. čovika] cjovjeka *a*.

po komu srdita zvier osta dobita,
zvier, ku sviet veljaše da dobar nitkor ni'
u ovoj zeleni
dobit' vik. od koje glava ista ovo je
i mrtva, ka, bi rek', da smrti još priti
umrlim na sviti.
Ovo je slavni trud,
ki za nas učini, kako htje višnji sud.
Dubravko pošteni:
slav'te ga za to vi, pastiri ljuveni,
da časno meu nami
vik slove dan ovi njegoviem hvalami.

KOR LOVACA:

O mladče hvaljeni, ki s' ures i dika
svakoga hvaljena i vriedna čovika,
ti kad zvier dobi tu,
mož' se riet' pravi rod Erkula na svietu.

KOR PASTIERA:

O mladče hvaljeni,
ki život isti tvoj za druzieh ne cieni,
to je oni pravi put,
kriposti ki u skut
svieh vodi na sviet saj, bez koga do danas
nije mogao čovjek taj vik steći častan glas.
Er je trud. po komu
na svrhu hodimo k dobru mi svakomu,
i svak je trudeći hvaljenu liepos tu
i stekao, mogu riet', i dobio na svietu.

KOR LOVACA:

O mladče hvaljeni, ki s' ures i dika
svakoga hvaljena i vriedna čovika,
ti kad zvier dobi tu,
mož' se riet' pravi rod Erkula na svietu.

KOR PASTIERA:

O mladče hvaljeni,
po kom se vratiše livadam dobri dni,
livadam, do sada

4334. Ovo je] ovoje *a*. 4355. vriedna] vridna *a*. 4357. Erkulu *a*.

ke bješe zarasle sve dračom od jada.
Težaci, pogj'te vi,
ter veće težite slobodno zemlju svi,
i vaša sjemena
sad radi toliko ugodna vrimena
bez straha svud sijte,
da koris od njega za vaš trud vidite.
Er nije već zvieri te,
da vam ga u travi pohara i smete.

KOR LOVACA:

O mladče hvaljeni, ki s' ures i dika
svakoga hvaljena i vriedna čovika,
ti kad zvier dobi tu,
mož' se riet' pravi rod Erkula na svietu.

KOR PASTIERA:

O mladče hvaljeni,
prem kako slavu tvu pod svojom zgar sjeni
da nebo vigjaše,
pripravno za čas tvu u sebi ter staše,
s dobiti neka te,
ku ti sad učini od zvieri proklete,
svud budeš hvaljen bit',
dokle god uzgrije zgar sunce s neba svit.
Što dobit tretja bi
Erkulu zvieri te, to 'e tebi sad prva.
Ti kad mlad činiš toj,
zreliji kad budeš, moćeš bit' s slavom boj.

KOR LOVACA:

O mladče hvaljeni, ki s' ures i dika
svakoga hvaljena i vriedna čovika,
ti kad zvier dobi tu,
mož' se riet' pravi sin Erkula na svietu.

KOR PASTIERA:

O mladče hvaljeni,
po tebi sada mi ostasmo blaženi,
za što nas slobodi,
kako se vidi sad, od vječne nezgodi.

4366. sijte] sijte (= *i* site) *a*. 4372. vriedna] vridna *a*. 4389. Erkula] Erkulu *a*.

Diano prisveta,
ovo ti od tvoga Dubravka zavjeta,
ovo one strašive
glave, ka i mrtva vid'jet' je da žive.
U tvoje ime on
pokli je dobio jes, tebi se napokon
slava od te dobiti
i prosi i pita pravedno na sviti.
Ti dake od svih nas
da si sad hvaljena dostojno za viek vas.

KOR LOVACA:

O mladče hvaljeni, ki s' ures i dika
svakoga hvaljena i vriedna čovika,
ti kad zvier dobi tu,
mož' se riet' pravi rod Erkula na svietu.

SCENA VII.

NED'JELKO *sam:*

Sam sobom dosle bih u sumnji, i viru
dat' niednu jur ne htih od rieči Satiru,
ki mi zlo prem sada od Mione riet' je htil,
koju on n'jekada srcem je svim ljubil,
u meni misleći, da mi je sve sad toj
za zlobu htil reći i za prik život svoj.
Vjerovat' er moć' ni', da ona hotje bit',
ako je htil meni Rad'jenka (?) pravo rit',
našasta s druzime za svoju hudu čes,
gd'je sa mnom samime imala biti jes.
Nu bil'jeg veličak ovo je, mni mi se,
što kami tvrd i jak vrh spile vidi se,
u srgjbi kim ju on zavali za svoj bies,
prem kako napokon rekao mi sada jes.
Ah, Miona, Miona ti, hodeć tač opako
nies' mogla neg' pasti nesrećno prem tako!
Tolike privari, tolika jur tvoja
lažtva, ka ne mari činit' mi bez broja,
mogli si (?) istin bit' bil'jeg svim zla tvoga,

4406. kad] kada *a.* 4415. *ili* Rad'jenko? 4420. zavali] savalj *a.* 4426. mogli si] moghlisi *a.*

ki niesu na saj svit bez vida bil' svoga.
Sreća je bila ma, što ckn'jeh ja ovakoj,
uza se i doma što me otac drža moj.
Er da se taka stvar nije meni sgodila,
u štetu sva privar meni bi taj bila.
Nu što ovdi ja veće ovako zaman cknim,
ter cieć te nesreće osvetu ne činim?
Što bi stvar taj bila njoj s časne spomene,
kad bi se vid'jela plaćena od mene?
Pravije za što jes u zlu tom žalit' je,
neg' kroz plah toli bies osvetom platit' je.
Da to t' ću žalit' ja onu, ka bez sciene
za dila zla svoja varala jes mene?
Sebe istu privari pustivši mu ljubav,
bez vjere i hari sadruživ neljubav;
i neću osvete učinit' nikoje
cieć take ja štete ljubavi od moje?
Jur me 'e pogrdila davši se drugomu?
Nije nego počtila najveće u tomu.
Pošten'je za što jes pogrd'jen bit' od te,
ku vlada samo bies ljubavi proklete,
i koja, mogu rit', ne pozna na sviti,
ljubljena što je bit', ni što je ljubiti.
Da nu ti kaž' mi sad, Ned'jelko, ako neć'
za drugu prem nikad osvetu taku steć'?
Neću je daj steći; za to li drugu vil
ku si sad ljubeći nepravo izgubil?
Nju ljubil niesam ja u ničem, er znao sam,
da bila nije moja, nu sebe našao sam,
sebe, jur ki druzih cieć d'jela zla moga,
mogu rit', veće bih, neg' sebe samoga.
A kad se izgubi ne scieneć jedan čas,
žena, ka već ljubi sramotu nego čas,
sgubljen'je nije toj, ni šteta, ni privar,
ni se ima nepokoj za toli slabu stvar.
Nu što sam izgubil napokon neg' stvar tu,
ka nije moja bil' ikadar na svietu?
Liepos bez pošten'ja, obraz bez pameti,

4438. sciene] szjenne *a*. 4440. mu] mû *a*. 4444. me 'e] mê *a*.

hip, srca gd'je vik ja ne mogoh vidjeti.
Neću imat' ja žena, kad Mione nebude,
od ke zla imena smrt se ista sad bljude?
Gospoja neće bit', cieć želje ljuvene
koje će svud ljubit' pravedno daj mene?
Ned'jelku vik neće, kim se ovi lug slavi,
pomanjkat' tej sreće, ni vila ljubavi.
Nu nestat' bude njoj, tko je će ljubiti,
kako je život moj ljubio je na sviti.
Nu da ja učinit' hoću od nje stvar, koju
Satir mi hotje rit' osvetu za moju,
tužbu bih učinil, govore, da sada
ona je ockvrnil' vjeru, ku meni da.
Za ku bi bila stvar neprava jak žena,
po pravdi višnjoj zgar na smrt osugjena.
Nu slaba niesam ja srca tač odveće,
da me stvar svakoja obraća i kreće,
navlaš zled i nesvies žene, ka na s . . . .
slabija mnogo jes. neg' je ista slabos.
Dobre (?) bi se imale od žena zle ćudi,
kad bi se plaćale nemirom od ljudi.
Za mene toga rad cieć zlobe sve hude
da žive Miona sad; al' da umriet' ne bude,
život će nje biti u svako jur vrime
osveta na sviti protive svake me.
Sramoti neka tim i drugu bude vik
živjeti megju svim, pokli je on taj čovik,
da ga ja zlo neću (?), za sve er ga zla vidim,
njegovu ni sreću u ničem zavidim.

SCENA VIII.

DUBRAVKO *sam:*

Božice ljuvena,
božica ka nies' ti, bez hari neg' žena
od ljudi izpraznih,
koji ti za svoj grih
nečistom pameti

4466. žena] scenâ *a*. 4468. gospojâ *a*. 4471. vilâ *a*. 4476. govore' *a*. 4482. s . . .] s (*m*. scjalos = žalos?) *a*. 4486. svê *a*.

otare i crkve, gdi se ime tve sveti,
nepravo stavljaju,
nu sebe u tomu, ne druzih varaju.
Er se toj ne broje
otari, ni crkve, neg' mjesta, gdi stoje
sramote i ruzi gd'je se sva zla goje
i gadi nemili,
ki se su s početka jur s tobom rodili.
Ti li si, ku pravi
sviet majkom i zove nečiste Ljubavi?
Ti ljubav ne rodi,
da nu se od tebe svako zlo razplodi.
Sve mirne pameti
u nemir stavljaš ti.
Razlogu protiva
u svem se volja tva i htjen'je odkriva.
Ti smetaš stvar svaku, uzrok si zala svih,
narav te 'e opaku stvorila za naš grih.
More je nemilo
tebe jur na saj sviet istinom rodilo,
more, u kom stoje te
nakazni proklete,
nakazni, ke čine
čovjeku, da gine,
kad no se gdi godi
za svoju potrebu po njemu on brodi.
Eto u ko zlo stavi
dva mlaca ti ova tvojom tom Ljubavi?
Eto ako život njih
volja tva pogubi, ka je uzrok zala svih,
pogji sad ti, koja
spoviedaš, da može vrh svega vlas tvoja,
pogji ti, ter sada
na svrsi vili toj nesrećnoj pomoć da',
vili, ku ti stavi
pod vlas tve Ljubavi.
O za me pod nebi
prem blažen dan oni, u koji ja tebi

4516. te 'e] tê *a*.

od srca željome,
božice Diana, posvetih htjen'je me!
božice jur čista,
ku slave sva mista,
sred prave slobode,
gdi ljudi s razlogom dni svoje provode,
koliko na sviet saj
bolja su d'jela taj,
ke čine i tvore
oni, ki tvoju moć poštuju i dvore,
neg' stvari, neg' razum,
ki čini onezieh, ki sliede ljuven drum.
Mi sluge jur tvoje
po gorah lovimo zvieren'je svakoje,
i kad god čovika
slobodit' budemo zla koga velika,
a Ljubav lovi ta
njih, ka je hugja zvier svih zvieri od svita;
neka doć' sad bude
nesviesno . . . toj da mene dobude,
da sa mnom bije boj,
da vidi, koju vlas ima luk ovi moj,
i ove me strile
kolika nemilim na svietu zla dile;
i riet' ću u vas glas,
neka me čut' budu, okolo ki su nas:
za sve er me nies' obr'o,
er te ovdi čekam ja,
za s tobom boj biti,
još da znam umriti,
i s častju izgubit' ostalo sve dobro.

Dobro.

Tko si ti, ki sa mnom besjediš skrovno stav,
gora, ali taj Ljubav?

Ljubav.

Prem tebe ištijah, nu jes' li ti ista,
reci mi, Ljubav ta?

Ta.

Da što se kriješ tač, ter izit' neć odi?

'Di?

Ovdi, gdi za tvoj plač u mojoj slobodi
čekam te ja sada.
Sada.
Da ako te dobudem, hoć' li me zlo htiti,
ali me ć' ubiti?
Ubiti.
Dobit' me, ubit' hoć'?
Nu kako taku stvar učinit' ti ćeš moć'?
Moć'.
I mrtva ostavit' tako ćeš ti mene?
Ne.
Da toj ću za'edno bit' ub'jen ja, i živ it'?
It'.
Tko će toj učinit', riet' mi se ne krati.
Ti.
Ja, kako toj dati
da budem smrt sebi, a tebe puštati?
Puštati.
Puštati ja tebe, a ubit' sam sebe?
Sebe.
Toj hoćeš riet' tebe?
Tebe.
Čudne mi stvari ti govoriš n'jekoje.
Koje?
Da ću ub'jen ja biti od ruke od svoje.
Svoje.
Da za toj učinit' koga s' ti postavil'?
Vil.
Ka će vil sobom bit' toliko prem gorka?
Gorka.
Toj hoć' riet' Zagorka?
Zagorka.
Zagorka mene ubit'?
jeda toj cieć da ja budem ju obljubit'?
Ljubit'.
Zagorku ljubit' ja da budem na sviti?
Ti.
Već ako svies moja bude se skratiti —
Ti, ti.

Gd'je će se sgodit' toj? dubravi u ovoj?
Ovoj.
Jeda će d'jelo toj stvorit' luk brže tvoj?
Tvoj.
Moj će luk mene ubit',
ali će Zagorka od toga uzrok bit'?
Bit'.
To će bit' sve nazad (?)
Sad.
Sada ću ja ub'jen bit', Zagorku i ljubit'?
Ljubit'.
Da neka ne bude ništa to tako bit',
odavle ja ću otit'.
Nu kako da, meni čini se, n'jekoji
u onoj zeleni pasuć vuk da stoji;
vuk isti vid'jet' jes, ah, koje ljubavi
sad kaže dobra čes meni u ovoj dubravi!
Čudne su sreće ovoj, u jedan dan ovi
s dvie zvieri biti boj, i dobit' obje dvi.
Božice Diana, čin', da s tvom pomoći
ova stril izbrana bude k njoj sad poći.
Ku ako dobiti
budem ja, kožu nje tebi ću doniti.
I evo u tvoje
ime ju puštavam; prem dogje, gdi moje
odredi oko je.
Ah, koli u sebi
udorac sad ovi za mene srećan bi!
Koli mi trudno jes,
da ne imam ovdi sad sulice za mu čes;
kom bih ju dovršil,
i s toga čestit bil.
Nu pokli nje mi ni',
kami ću ki god nać' sred ove zeleni,
te ću š njim učinit',
što bi mi sulicom činjeno moglo bit'.
Nu što ću drugo ja
oružje iskati, kad striela bez broja

4622. nazad] nasad *a*.

ovdi imam uza me?
Ah, plačne oči me,
koju stvar sada, jaoh, ovdi vi vidite?
Dubravko nesrećni, ovdi li doni te
prihuda tvoja čes
s uredbom od nebes!
Vidiš li, ku si stvar
loveći stvorio ti od zviri u privar?
Pastira n'jekoga
ubio si žalostan; što ćeš' već od tvoga
života sada ti s tim grihom na sviti?
ti, ki se nies' hotio ikada kratiti
s nakazni boj biti,
za njih, jaoh, od njih zla i straha braniti.
Ah, strielo prem huda,
božice huda i ti, ka joj vlas taku da!
Što ću već tužan ja?
Kamo će život moj i mlados, jaoh, moja?
To li ja uzrok bih
od smrti pastiru, nesviesno koga ubih?
Ljubdrag, jaoh, uza nj gre,
i on ga uzdrži, i on mu ranu tre.
Ah, lovče nesrećni,
lovče, u kom ni časti ni bitja veće ni'!
pogj', ter već striele sve
izlomi, i vrzi oružje hudo tve.
Evo ih, što ću ja?
smrt će ovo bit' moja.

SCENA IX.

LJUBDRAG, DUBRAVKO I ZAGORKA.

LJUBDRAG:

Uzdrži se, kćerce moja,
na ovih slabih rukah sjede.
Ah, Zagorka, zla čes tvoja,
na što t' ovdi sad dovede!

DUBRAVKO:

Jaoh, Zagorka brže ovo je.

4682. rukah] rukad *a*.

ZAGORKA:

O Ljubdraže, ćaćko istini!

DUBRAVKO:

Zagorka je, ah, zlo koje
striel ma ova njoj učini!

ZAGORKA:

Prem, Ljubdraže, zgara s nebi
bi sugjeno do istine,
da se uzdrži, jaoh, po tebi
si moj život, ki sad gine.
Ti me primi n'jegda u miru,
kad se rodih liepa i mlada,
ti takogjer, gdi umiru,
hoć' me primit' plačnu sada.
Tej tve ruke, ke mi biše
kol'jevčica, mogu riti,
onda, kad me, jaoh, primiše,
grob mi hoće sada biti.

LJUBDRAG:

Kćerce od kćerce primilija
meni, ki sam sad u trudu,
od žalosti nije moć' da ja
tebi odgovor vratit' budu.

DUBRAVKO:

Što si ovdi, zemljo ti,
otvrdla, ter mene ne hoćeš proždrieti?

ZAGORKA:

Uzdrži hod i plač tvoj, er jedno dava mi,
Ljubdraže, nepokoj, drugo zled vriegja mi.

DUBRAVKO:

Ah, tužna Zagorko, jadno ti ovdi stav
platih ja i gorko vjeru tvu i ljubav.

LJUBDRAG:

Ne straši se, kćerce moja,
er nije smrtna taj zled tvoja.

ZAGORKA:

Ali sam ja blizu smrti te sobome

4692. si] sj (= sſ) *a.*

cieć tuga, ke grizu jadovno srce me.
Da mogu daj znati,
tko ranom ovome hotje mi smrt dati.

LJUBDRAG :

Liečimo sad ranu,
a krivca, kćerce ma, pustimo na stranu.
Er nigda pod nebi
nije minul' ijedna zled osvetom u sebi.

DUBRAVKO :

Nu što već činiš ti,
Dubravko, što ckniš već ter ne ideš vid'jeti,
jadovna tva strila
ku je vil u privar smrtno tač ranila?
Nu kad, jaoh, budeš poć' i tu vlas srcu daš,
kako ćeš podniet moć', da na nju pogledaš?
kako ćeš trpjeti,
da bude ona tuj tebe okom vid'jeti?
Bježi, zli krvniče, osvetu bježi tu,
ku ti grieh nariče tvom hudu životu;
bježi, er nije pravedno,
da ti bit' š njom budeš, neg' mrtav zajedno.
Er plata od smrti
smrt je ista na sviti.
Nu, vajmeh, nije moći,
da mogu ikud ja odavle sad poći
Er n'jeka poteže kripos me skrovena,
da poći tuj budu, gdi je ona ranjena.
Smrt, svrha koja tih nje zala hoće bit',
početak a mojih nesreća svih na svit.

ZAGORKA :

To li umriet' ja prava
sad imam, ne znajuć, tko mi smrt zadava?

LJUBDRAG :

Dubravko smrt ti da.

ZAGORKA :

Kako to znaš sada?

LJUBDRAG :

Kako? striel er ovu
poznam ja njegovu.

ZAGORKA:

Slatko mi dake jes umrieti, jaoh, sada,
kad za mu dobru čes Dubravko smrt mi da.

LJUBDRAG:

Evo ide od ovud,
rekao bi, da čini sam isti sebi sud
od grieha, ki stvori,
što tebe nesrećnu ranom tom umori.
Dubravko, eto ti
tim strielam toliko ponosit htje biti,
loveći zvieri te
po gorah proklete;
er njima napokon umori jednu vil,
ka tebe jes ljubil'
dubravi u ovoj,
kako ti isti znaš, već nego život svoj.
Ti, ki si Dubravko, ne Ljubdrag, rec' mi sad,
zlu tomu jes' li rad.
Ah, mladče, odveće
razuman ki htje bit' cieć tvoje nesreće,
da s' ti čut' mene htil,
ne bi sad žalostan u sebi tako bil,
ni bi ovo tvojima
sad ovdi zlo gledao nesrećnim očima.
Što ćeš ti žalostan,
ako ona poć' bude s ovoga svieta van?
U privar rećeš ti,
da s' ubio plačnu nju, vuka mneć ubiti,
kako to da grieh tvoj
strieljati nije bil po gori sad ovoj,
ne gledav gdi striljaš,
ni ali čovjeka ali ubit' zvier imaš.
Koga ti, mogu rit',
pastiera vidio nis' u vučjoj koži it'?
Scieniš, sad stvar ova
da ti se sgodila bez volje bogova?
ali, jaoh, ne vidiš,
er bogu draga ni' oholas, ku slidiš,
ni taj tva . . .
nepravo ku činiš sad od njih imena?

ZAGORKA:

Dubravko, ti ne haj,
što Ljubdrag besjedi, on ne zna na sviet saj,
ljuvenom kriposti
koju vlas imaš ti vrh moje liposti.
Ako me strilja ti,
sve kako tvoju stvar mogao me s' striljati,
i ranio s' srce toj,
koje je od vika bilo sam bil'jeg tvoj.
Ruka tva za mu ćes da mi sad ovu zled,
ku mi dao hugje jes odprije tvoj drag pogled.
Dubravko, evo ti
one, jaoh, s početka ku si zlo hotio ti;
ovo je onako, kako je vid'jeti
žudio si od vika;
evo, jaoh, gdi prika
u rukah u tvojih
mori ju smrt sada za nje zlo a tvoj grih.
Što drugo od sebe
može ti tužna dat' već za tve potrebe?
Ah, srce nemilo,
zla moga nikadar ko'e sito nies' bilo.
Ti kad vik onu zled
vjerovat' hotio nies, ku mi da tvoj pogled,
da hoć' li vjerovat'
daj ovu, ku mi sad ruka tva hotje dat'?
I kada svies tvoja
ruga se krvi onom, kom plakah mnokrat ja,
da hoć' se rugati,
gledajuć sad ovu, ku mi ti htje dati?
Ah, ako u tebi
još nije čas s milosti umrla pod nebi,
čas, koja s početka rogjena s tobom bi,
na svrsi od moga
života tužnoga,
molim te, htjej me ti
daj jednim uzdahom za milos sd ružiti!
Blažena ma će bit'

4816. čas] čsâs *a*.

smrt, ako samo ovu rieč mi ti budeš rit,
rieč s groznim suzama: bog s tobom dušo . . .

DUBRAVKO:

Zagorko, rieću ja: Zagorko, jaoh, moja,
za sve er ni' ma bila vik liepos taj tvoja,
neg' sada, kad gine
cieć moje krivine,
l'je mojom zvat' te ću.
Er ako umreš ti, i mrtvu nać' te ću;
sve, što ovdi u meni
vidi, jaoh, sada tvoj drag pogled ljuveni,
pripravno stoji sve
osvetit' zledi tve.
Ovim te raniti
oružjem hot'jeh ja a mene ovim ti
oružjem rani sad,
sadružen neka gre objeju zajedno jad.
Nemio bih ti ja,
i meni nemila bud' liepos sad tvoja.
Pogrdih ja tebe,
sad klečim prid tobom u moje potrebe,
i molim, da grih moj
budeš mi prostiti, ne život, ki je tvoj.
Evo t' luk i strile,
rani ti njimi sad prsi ove nemile,
prsi, ke vik biše
protivne u svemu, er zlo tve ljubiše.

ZAGORKA:

Ako htje svies tvoja,
Dubravko, da ranit' prsi ti budem ja,
potrebno bilo ni'
snieg i lier odkrivat' njih tako sad meni.
O tvrdi kamenu,
ko'i se vik ne krenu
proć meni žalosnoj na milos ljuvenu,
može li toj biti,
da se sad smili ti,
i da, jaoh, požali

4837. sadružen] sadruscnen *a*.

sej moje nesrećne i smrtne pečali?
Ja da se privarim
raniti sad tebe strielami tvojim tim,
kako se jesi ti nesviesti n'jekome
privario raniti jadovno srce me?
Kako bih ikadar
mogla, jaoh, učinit' toliko priku stvar?
Čin', tebe da ljubav
izrani cieć mene, ka žudim tvu ljubav.
Er će toj sva biti
osveta, ku želim vrh tebe na sviti.
A uz to, brače ti, klečati sad nemoj
prid onom, ka ljubi nada sve život tvoj,
ni se, jaoh, moli toj, ka ište i žudi
služiti vik tebi cieć dobre tve ćudi.
To li hoć' služit' njoj,
dvigni se i ne kleć' prid njome već takoj.
Čin', bil'jeg da pravi
i prvi toj bude njoj od tve ljubavi,
a drugi, da bljudeš
oda zla sam sebe i živit' da budeš.
U tebi er i ja
živjeću veselo godišta sva moja.
I ako sad tebi
pravo se ne vidi, što rana ma ne bi
plaćena nikojom
osvetom od pravde, ni štetom, jaoh, tvojom,
neka ju, vajmeh, ti,
ki no je učini, sad bude platiti.
Luk je ti priki tvoj
učinit' hotio jes; luk da grih plati njoj,
neka se luk slomi,
a da se s ljubavi sdružimo za'edno mi.

LJUBDRAG:

O prava osudo,
i mila u sebi za d'jelo tač hudo!

DUBRAVKO:

Prem da sve to bude,

4877. živit'] scivot *izpravljeno u* scivit *a*.

što misli tve žude.
Ti dake neka vik
već u ovoj dubravi nikomu niesi prik.
Slomit' te hoću ja,
i ovdi pusto vrć' megju ova sad dubja;
i vas, o nemile
i jadne me strile,
izkršit' u peče ovdi ću, neka svit
nikadar ne reče, da ja htih neprav bit',
i neka vi veće
nieste uzrok nikomu od niedne vik smeće.
Sve mi ovo, dim uprav,
govorom od gora nareče jur Ljubav,
ka za mu hudu čes
skroveno malo prij' besjedil' sa mnom jes.
O moći velika,
ka vladaš ne samo na svitu čovika,
nu gori na nebi
bogove, ki stoje podložni svegj tebi,
pokli si stekla čas,
što mene slobodna postavi pod tvu vlas,
molim te, sabljudi
od smrti ovu vil, neka već ne trudi.
Er ako ona sad uzbude, jaoh, umrit'
(što ne dao bog ikad !), ni ja živ neću bit'.

LJUBDRAG :

Dake ste oba vi
ranjena, strielom ti, on tvojom ljubavi.
O rane čestite,
nu jadom polite,
ako ova Zagorke (?) ozdravit' ne bude,
jak misli me žude.

ZAGORKA :

Ljubdraže, ne mo' me
u ovom ruhu ti vodit' sad domome.

DUBRAVKO :

Ti domom da pogješ,
a sa mnom u moj stan, ki je tvoj, ne dogješ?

4895. nikomu] nitkomu *a*.

Kako, jaoh, ikadar
da bude taka stvar?
Inako nećeš ti
neg' u dvor doći moj za ljubi ma biti,
gd'je ćemo do svrhe sdruženo živiti.

LJUBDRAG:

Prem je toj na vrime,
Ljubica kad svrši život, čas i ime.
O družbo blažena,
o srećo na nebu meu višnjim sugjena!

ZAGORKA:

Koli ova zled moja,
Dubravko, trudi me! jedva se mogu ja
na ovoj opriti
strani, jaoh, za mu čes ku mi sad rani ti.

DUBRAVKO:

Bud' mirna, dušo ma,
skoro češ zdrava bit' na našim rukama;
poniet' te hoćemo
domome: Ljubdraže, ruke mi daj sjemo.

LJUBMIR:

Evo ti ruke me.

DUBRAVKO:

Tvrdo ih uzdrži sdružene s mojime.
Ovdi ti, Zagorka, sjedi sad, i jednom
mene ti rukom tvom
zagrli, a drugom Ljubdraga, i nemoj,
da ti je život tvoj
utrud'jen nikako,
nego se postavi vrhu nas onako,
kako se nećeš ti
od zledi tvoje te ni malo bol'jeti.

ZAGORKA:

Stanite jedan čas, malo se uvriedih,
strnu mi život vas, kako smrt da vidih.

DUBRAVKO:

Ne boj se, brače moj,
način' se, kako hoć', Dubravko je s tobom tvoj!

ZAGORKA:

Nu još čas! sad stojim najbolje ovako.

DUBRAVKO:

Ljubdraže, hod' lako.

LJUBDRAG:

A ti bud' kao kami,
i nemoj od zdala igrat' tim rukami.

DUBRAVKO:

Kako se čuješ sad?
Dava li t' veće ku zled boles ali jad?

ZAGORKA:

Još me kad prostrili,
nu trudi svi mi su na ruci tvoj mili.

KOR:[1]

AT PETI.

SCENA I.

MIL'JEN I RADAT.

MIL'JEN:

Još da nije s svojima,
svak dobro stoji tuj, gd'je dobro ko ima;
a čovjek razuman
vas ovi drži sviet u sebi za svoj stan.

RADAT:

Sve je toj istina, što veli razum tvoj,
Mil'jene dragi moj,
i nitkor boljega, vjeruj mi, poznan'ja
na svietu od tega ne ima nego ja,
ja, koji rodni grad
pustih, još bivši mlad,
i drugo želeći,
neg' vrieme u trudu da vodim težeći,
i stada prije dnevi da pasem zorome,
zelenom gorome pogjoh jur hodeći
sad ovdi sad ondi, kako se mogaše,
gd'je me stup vod'jaše,

[1]) *Što kor govori, ne stoji u a.*

i eto napokon,
jak narav da drža u meni svoj zakon,
na moju malu har donikle opet sad
vraćam se ondi star, odkli se dielih mlad.
Draga je i mila svakomu zemlja taj,
ka ga je rodila s početka na sviet saj,
i kako da n'jeka
poteže skrovna stvar k svom stanu čovjeka.
O moje države, države izbrane,
kojim se jur slove od svieta sve strane,
o svietla Arkadio, o mjesto, ko se rit'
najl'jepši mož' dio svih strana na saj svit,
eto te vidim ja,
eto mi dopusti još dobra čes moja,
da s n'jekom milosti
uživam ovdi sad tvoje tej liposti!
Koli se nahodim
u sebi veseo, er po tebi ja hodim,
po tebi, ka s' moje prem dobro svakoje.
Ti dake Mil'jene, koji si ljubio
pravedno svud mene, i drug mi putem bio,
hoću ovdi sa mnome
uživat' da budeš svakoje dobro me.

MIL'JEN:

Drug ti sam ja svuda, pravo riet' mogu toj,
putem bio od truda, Radate mili moj,
ne, vajmeh, od tvoga
pokoja dragoga,
pokoja, ki sada kažeš ti pod nebi
da ćutiš u sebi;
i to je pravo sve, za što s' ti došao sad
u svietlo mjesto tve, u rodni u tvoj grad,
počinut' gd'je ćeš moć', i prijat' drag pokoj,
i svemu vrha doć', što ćuti život tvoj.
Nu ja, ki, mogu rit',
hotjeh se cieć tebe toliko zastranit',
i toli dalek' poć', ostaviv samu sad

4990. svom] svôm' *a*. 4992. slove] slovvè *a*. 5003. drug mi] draghnù *a*.

nejaku mu čeljad
i dobro sve moje,
na stanu jur koje
s ljubavi svakome u prve jošte dni
s općinom mojome uživat' bi méni,
kako ću pokoj dat'
misli ovoj, ka neće
za moć' gd'je bez svoga
rogjen'ja dragoga
počinut' s tobome,
u kom sad, mogu rit', da je sve dobro me,
toliko još veće
gdi vidim cieć moje žalosti i smeće,
da se opet vratiti
neću vik za mojim moć' mirno živiti.
Er dalek stan je moj,
a put je u sebi trudan prem tolikoj;
istinom i ne znam,
tko drugi neg' ti sam
mogao bi izvesti, ne znajuć niednoga
uzroka od toga,
mene, jaoh, ki sam star, iz mjesta iz moga,
i ovdi dovesti,
gdi druga van tebe ne poznam nikoga.

RADAT:

Mil'jene, jur znaš ti,
Lovorko dragi moj, koga mi htje dati
za sreću i liep dar
višnji bog s neba zgar,
u mjesto er ovo podavno hotje doć'
za liečit svu nemoć,
koja ga trud'jaše
na stanu mojemu, gdi svegjer zlo staše;
bez njega i već man ne moguć ja stati
otidoh n'jeki dan nebesa pitati,
neka bih veseo bil,
kad bi se on k meni opeta zavratil;
i za moj razgovor

5033. za] sa (= za *ili* sa) *a*. 5054. savratil (= zavratil *ili* savr.) *a*.

ovi mi htješe dat' napokon odgovor.
Rieše mi: pogj' ti sad,
ter se vrat' u stari u rodni u tvoj grad,
u kom ćeš sve vrime
blažen bit' s pridrazim Lovorkom tvojime;
er mu tu cieć hari
nebesa nariču velike prem stvari.
Za toj htjeh ovdi doć',
Mil'jene dragi moj, gd'je ćeš ti sa mnom moć'
počinut', er s tobom
imam ja živjeti jakino sam sobom,
i dobro svako me
ima mi vazda bit' na poli s tobome.
Ne bih ja življeti
u dobru mogao mom, kad bi se bolio ti.

MIL'JEN:

Tvoji će svi trudi,
Radate, napokon, jak srce tve žudi,
na dobro izaći,
i ti ćeš u dilu svakomu tvom naći,
što ti će drago bit':
nu ću ja smeteno svud s misli mojom it',
koja mi ne dava
pokoja prijati, neg' me od svud skončava
cieć drage spomene
od moga rogjen'ja, koje pustih bez mene.
Nu koji uzrok bi, htjej mi ti sad riti,
ki čini jur tebi rodni grad pustiti?

RADAT:

U prvo još vrime,
Mil'jene dragi moj, mladosti cvietne me,
želeći uzvisit' kuću, i čas i ime,
godišta taj moja
stavih se spievati razlike pjesni ja;
ke ne hteć da samo
zemlja ma čut' bude, htjeh otit' onamo,
vrh rieke Alfea gdi mjesta imamo
od starieh jur dana

5074. dillu *a*.

Elide i Pise toliko poznana.
Tuj vid'jeh u slavi
Egona, gdi sjedi s korunom na glavi;
komu ja dah u dar od srca s ljubavi
s lirom mom upored
sve pjesni i moga življen'ja svaki red.
I za sve da tu bjeh
stekao, mogu riet', slavan glas vrhu svieh,
i došao s pjesnima, gdi srcem doć' žud'jeh,
ne bi mi ni s tega
u dugo moć' imat' blaženstva mojega.
Htjeh vid'jet poć' za toj
pustivši strane te bogato mjesto toj
Arga i Micene, gdi život obra moj
ljubiti i služit'
dobra, ka imaše u scieni tada svit.
I na toj stojeći
što podnieh službi ja u srcu trpeći,
i tebi slušati i meni, jaoh, reći
s pokoja bit' neće;
er su zla u sebi trudna prem odveće.
Nu ti ću riet' sada,
da pisah, plakah, pjeh i gorih ja tada,
tresoh se, tekoh, stah i trpjeh, nikada
što trpio čovjek ni',
ki je u zlu najgorem provodio svoje dni.
Veseo bih, tužih se,
i sada uzvišen, sad po tleh vidih se,
sad hvaljen, sad huljen megju...
od ništa ne imah strah,
a sva zla, ka mogah, u srcu mom imah.
Sve činih, ništa bih,
i za sve er mjesto i bitje promienih,
nikada bolju čes, ni sreću ne vidih.
I mnokrat cieć toga
proplakah slobodu života prvoga.
Napokon vratih se,

5092. Pise (= Pise *ili* Pize) *a.* 5094. korunnom *a.* 5105. Mice ne (= Mičene) *a.* 5120. megju...] meghju in *a.*

pustivši sva zla ta, u kih tad vidih se,
opeta k mjestu mom, gdi blažen prem rih se.
Er mi tu za mu čes
Lovorka dobit' da višnji bog od nebes,
Lovorka, ki mi bi
pravi sam razgovor pri takoj potrebi.

MIL'JEN:

Razložno svud slavit' čovjek se taj ima,
ki umije red stavit' požudam svojima,
tako da ne gubi dobro prema temu,
zaludno što ljubi na svietu ovemu.
Er velik razum jes u dobru bitju kom
poznati svoju čes, i umjet' živjet' š njom.
Reče se, u svojoj da je čestit slobodi
taj, komu je dosta toj, čim život provodi,
a ne ište tolika gospostva, ni iman'ja,
u kih se razlika nahode skončan'ja.

RADAT:

Tko bi mnio ikada tač na zlo s dobra sit',
jak sidoh ja tada, i u zlatu ubog bit'?
ja scienjah dvorove
gospodske časne nać', i u njih da plove
od svieta dobro sve,
i da ih gospode razumni ti ljudi,
koji se svud hvale cieć dobre njih ćudi.
Al' nagjoh, Mil'jene,
prem sasma inako, da me 'e sram od mene
spoviedat' istoga
gnusosti načine, i gade zla toga.
Nagjoh od imena
ljudi i od riči, pri kojih spomena
od dobra d'jela ni';
ljudi u svem himbeni,
i po zloj po svojoj paklenoj naravi
bez niedne ljubavi;
ljudi, ki blag obraz
izvan odkrivaju, a srcem hud poraz;
ljudi, ki rieč koju ako ti budu rit',

5145. sit'] sit (= sit i zit) *a.* 5155. gnusosti] ghnusosti *a.*

njom te ištu privarit',
er su u njih privari
držane za liepe i vriedne prem stvari;
ljudi, ki nastoje
ne dat', što t' dat' budu, nu da tve posvoje,
zašto se najveće u tugju zlu goje;
ljudi svi nadmeni,
nepravo ki žele bit' od svih hvaljeni,
za sve u njih od hvale da niedno d'jelo ni';
ljudi, ki krivinu
najveću čine tad, kad reku istinu,
za sve er je ne mogu
u ničem viku riet' ni ljudem ni bogu
napokon ljudi ti,
u kih ni' kriposti ikakve vid'jeti;
ni boga imaju
prid sobom, niti čas, ni razlog gledaju.
Razumna ne sciene,
a s ludim hitro svud čuhuju i hine;
ako li potrebna gd'je vide, da gine,
ruku mu potisknu,
neka ga paka njom u dublje dno tisknu.
Kad li gd'je napsuju
koga oni, tad sebe najveće počtuju.
A tugja nesreća
njim je čas i koris, i dobit najveća (?).
Š njimi bar i ljubav
ne stoji čas uprav,
svakomu zlo žude,
čim sebi najveće i duši svoj ude.
Ja, ki tu, Mil'jene, bez himbe poživljeh,
i od njih sada tih, mogu riet', ne znan bjeh,
noseći na čelu pisano sve vrime
pravedno srce me,
procien' ti u sebi,
koli njih zlobi toj podložno vazda bi
življen'je ovo me,
koje mi sad milo jes provodit' s tobome.

5192. čas] cjàss *a.* 5196 tih] tijh *a.*

MIL'JEN:

Tko će se moć' riti,
Radate mili moj, blažen vik na sviti,
pokoli tač udi
navidos prokleta vriednosti od ljudi?

RADAT:

Mil'jene, da sam ja,
odkli taj d'jevica sa mnome jur moja
u Argo iz Elide
s pjesnima otide,
vrieme imao tuj postav slobodno spjevati,
kako sam uzrok prav imao vik plakati,
bili (?) bi, znaj, sada
dostojno hvale sve od moga jur grada,
(grada, ki n'jekada
mati bi i otac
od vriednieh spjevalac,)
po stranah od svita
prostrte, da njih glas i slava čestita
svud bi se do nebi
čula it', da hvali ičijoj vik ne bi
zavidil u sebi. Spjevaoci nu su sad
u maloj prem scieni, što ne bi prije ikad.
Njim se sve protive
čine, a pjesnivac, hoće se da žive
veselo na domu u slatkoj slobodi,
mirno u svomu da bitju dni vodi.
Nu vrieme iskat' jes Lovorka nam sada,
pogj'mo već, jeda češ gd'je nam ga naći da.
Koli su, Mil'jene,
strane ove u sebi vid'jet' promienjene!
Jedva mi vidi se,
Arkadia da je ovo, u koj mi sgodi se
u pravo još vrime
rogjen'ja mojega otvorit oči me.

5223. scieni] szjenni *a*.

SCENA II.

MILAT I GLASNIK.

MILAT:

Ali ću, kćerce ma, kroz gorki nepokoj
mojim ja suzama plakat' prije život tvoj,
aliti pošten'je, kim višnji zgar s nebes
za svoje smiljen'je nadaril tebe jes?
Pošten'je plakaću u mojoj misli ja,
koje, znaj, imaću godišta sva moja;
za što se niesi ti nečasna kroz dila
od oca na svieti sramotna rodila;
a za toj život tvoj
plakaću u sebi sam isti život moj,
život, jaoh, za zlu čes
ki mi sad ostao jes,
da budem svrhu ja nesrećan viditi
od tvoga pošten'ja smrti tvom na sviti.
Ljubmire, rieči tve
uzrok su meni sam žalosti sad ove,
rieči, jaoh, kojim ti bezputno veljaše,
da se pir imaše
svakako učinit'
meu tvojim Dubravkom, i njome na saj svit,
i da je višnja vlas
za dobro od svih nas
taku stvar u sebi
s početka meju svojim smislila na nebi.
Ali ja vigju sad,
da se je kroz moj jad
misao taj nemila
za nje pir od smrti na nebu smislila.
Prem je lud, tko scieni
da može duge dni
jedna d'jevičica sama stat' bez svoga
druga, jaoh, dragoga.

GLASNIK:

Ako se gdi godi
još on živ nahodi,
i ako nemili

niesu ga vjetri ki gdi sada odnili,
imao bih za moj mir
naći ga gdi godir.
Nu bi rek', da vide
oči ga sada me od ovud gd'je ide.
Ke t' glase nosim ja!

MILAT:

Jeda nož, kojim bi zaklana kći moja?

GLASNIK:

Ne, vajmeh, nu malo manje zlo od toga.
Nu gd'je s' ti čuo zlo to, kaži mi, i od koga?

MILAT:

Da to ona još ovdi
živa se nahodi?

GLASNIK:

Živa, i u njoj, mogu riet',
svršeno stoji sad i živjet' i umriet'.

MILAT:

Ah, da si blažen ti,
ki me si vratio na život od smrti!
Da kako se u sebi slobodna ne broji,
ako i smrt i život u ruci nje stoji?

GLASNIK:

Kako? ona nikako
er živjet' ne hoće, neg' umriet' svakako.

MILAT:

Ne hoće živjeti?
Ka ludos taku stvar čini joj žud'jeti?

GLASNIK:

Smrt druzieh; česa rad
ako ti ne dogješ najbrže k njojzi sad,
za to joj izeti
iz glave, vjeruj mi, mrtvu je ć' vidjeti.

MILAT:

Najbrže da se ide, da što se ckni veće?

GLASNIK:

Stani tu, er neće

5291. čini joj] cinioj *a*.

još bit' otvorena
crkva, ku tegnuti ni čovjek ni žena
ne može, neg' samo
redovnik veliki, vrh nje koga imamo;
ni će se otvorit',
dokli se ne bude
cieć česti prihude
dovesti prid otar, tko ub'jen ima bit'.

MILAT:

Da ako u tolikoj
ona, jaoh, učini nesrećno dilo toj?

GLASNIK:

Neće moć', er stoje
oko nje dvorani, koji ju nastoje
pomagat' i bljusti,
da na smrt tu hudu otit' se ne pusti.

MILAT:

Da nu sad htjej mi ti
svega zla nje toga istinu kazati.

GLASNIK:

Rieti ću. Oni čas,
ki ju nje nesreća dovede prid obraz
redovnika, ki cieć pravde tuj stajaše,
ku stvorit' imaše
vrhu zla njekoga,
ne samo da žalos uhiti svakoga
od ljudi, ki bjehu
došli tu za nje čas koji vidi žaljahu (?),
nu još, prije što ne bi,
kamen'je od crkve proplaka u sebi,
navlašto onada,
rieč pravde tej kada
objavi prid svima,
i sudi zakonom da umriet' ona ima.

MILAT:

Jaoh, kako prešno tač
osudi mladu nju na toli trudan plač?

5314. rieti ću] rjetichju (= riet' ti ću?) *a.* 5316. *ili* stojaše (?) *a.*

GLASNIK:

Kako? svi bil'jezi er bjehu nje toga
poveći razloga,
a n'jeke od vila
ne bi nać', kojom se svjedočit' hotila;
ni pravdi ckn'jet' dahu
strasi, ki u crkvi od svud se vid'jahu,
strasi, ki nikada
čuli se niesu prije meu nami do sada,
odkoli srgjba taj
božice Diane htje svetit' na sviet saj
izdanu tu ljubav
Mil'jenka, ki umrie, budući u svem prav.
Krvi taj božica
poli se za milos niz blieda nje lica;
udri tries, a tle se
od crkve sve strese,
i n'jeki strašiv jauk iz zemlje dviže se,
iz zemlje, ka pusti,
kako to iz usti,
gadan smrad toliko, er reče svaki nas,
pakljena da propas
tu se je odkrila
cieć huda i gadna sugjene (?) nje dila.
Redovnik i takoj
bješe se uputil za već smrt podat' njoj,
kada ju Lovorko
ugleda, gdi plače jadovno i gorko,
ki (stvar ti ću čudnu riti)
obeća umriti
za činit' njoj živiti,
i reče iz glasa dvoranom svim takoj:
odrieš'te ruke njoj,
ruke, jaoh, u kojih vas stoji život moj,
a mene svežite,
i mene, ki sam kriv, ne nju sad ubi'te.

MILAT:

O d'jelo jednoga,
ki ljubi druzih već, neg' sebe istoga!

GLASNIK:

Al' nu čuj sada ti
stvar, ka će t' u sebi čudna se viditi.
Kći mlada tvoja taj,
ka biše sbliedila za smrtni odprije vaj;
na rieči medene,
Lovorko koje tu pun želje ljuvene
reče njoj, tako stav,
ovi mu ona da odgovor za ljubav.
Reče mu: mlače moj,
mniš li ti, da takoj
za me ćeš sad umrit',
a da ću sama ja bez tebe živa bit'?
Mniš li ti, smrti tom da život dat' ćeš toj,
ka žive u tebi
već, nego žalosna sama ista u sebi?
Nemoj se varati,
er na smrt ja ću poć', neka živ jesi ti.
Za toj, o dvorani,
vod'te me, da se već ne stoji zamani,
vodite, er ja grem
veselo, da umrem.
Priloži njoj uz toj
Lovorko veleći: neću ja, brače moj,
tolike milosti
sad u tvoj liposti;
vrati se opet, vrat'
na tvoju vrloću, er ćeš tim meni dat'
milosti najveće,
ke žudim sada ja cić dobre me sreće;
a milos taj tva me
vriegja, jaoh, i čini, da gine bitje me.
Meni se umriti
pristoji, ki sam kriv, da živa jesi ti.
Na toj se promieni
sva ona, i reče: ne tebi neg' meni,
meni, ka za grih moj
sugjena zakonom od pravde bih takoj.

5379. ćeš] chjes (= ćes) *a*. 5397. vriegja] uvrjeghja *a*.

I tako sada on, sad ona veljaše,
prem kako živjeti
da ima samo taj, ki bude umrieti,
koju smrt svaki njih svim srcem željaše.
O mlaci hvaljeni,
da je moć' kako sad nesrećnu, jaoh, meni
slaviti i hvalit'
tuj ljubav, kom ćete hvaljeni vazda bit':
činio bih, vaše sad
da hvale bude čut' vas iztok i zapad,
i da se samo vi
zrcalo brojite od prave ljubavi.
Božice, nećeš ti,
ka slave raznosiš umrlieh po sviti,
leteći njih ime
spoviedat' i hvalit' meu ljudi u sve vrime
i slovi zlatime
u ki god tvrd kami
upisat', da njih glas vik žive meu nami?

MILAT:

Da ku pak svrhu ima
ljuven tač razgovor, ki bi meu njima?

GLASNIK:

Lovorko dobi ju,
er vazda srcem svim pravedno ljubi ju.
I tako prid svima
redovnik reče njoj: bud' mirna, kćerce ma;
za druzieh er živit'
ne može, ki reče, za druzieh da će umrit'.
Zakon je taki naš,
kako i ti dobro znaš.
Pak slugam svojima
zapovied učini, da pustit' imaju
d'jevicu tuj tvoju, i da se čuvaju,
po griehu da ne bi
za žalos gdi godir smrt dala tuj sebi.
U bitju tomu ja ostavih te stvari,
redovnik kad stari
Ljubmira htje poslat',
da k njemu za tu stvar uzbudem tebe zvat'.

MILAT:

Kako toj bez cvitja
ne može polje bit' u vrime prolitja,
ni dubje gorome zeleno bez listja,
tako po naravi
d'jevica ne može bit' bez sve ljubavi.
Nu mi već pogjimo,
da ovdi stojeći od posla ne cknimo.

GLASNIK:

Ovdi je najbolje
nam stati za gledat' smrtne tej nevolje,
podnieti ke bude
Lovorko cieć svoje nesreće prihude.

MILAT:

Za što ne u crkvi?

GLASNIK:

Za što grieh ljudi svi,
i sve svoje krivine
plaćaju na mjestu, na kom ih učine.

MILAT:

Da za što u spili,
gdi se taj meu njima stvori grieh nemili?

GLASNIK:

Za što svetilište
pod nebom bog ište.

MILAT:

Od koga stvari te, hotje' mi sad riti,
razumio jesi ti?

GLASNIK:

Od svih redovnika,
ki mi su kazali, da se je od vika
taki red držao,
još onda, Mil'jenko kad je smrt imao
s Raklicom, za ku rad (?)
trpimo ovo sad.

5446. sve] svê *a*. 5467. rad *a*.

SCENA III.

KOR PASTIERA, KOR REDOVNIKĄ, LJUBMIR I LOVORKO.

KOR PASTIERA:

O kćeri, zgar s nebes
Jova, bog najveći ki vrh svih bogov jes,
sestro sunca od zgara,
koje svom svitlosti svaku stvar razgara.

KOR REDOVNIKA:

Božice, ti koja
na pravom nebu stav odkrivaš taj tvoja
lica, kim hladiš zrak
od noći, kad je mrak
sunca, ki (!) s neba zgar
svitlostju grije svom na svitu svaku stvar,
božica ti s' prava,
ka činiš, da zemlja razliki plod dava,
i nebo i more
da isto toj tvore;
kak' ono hladiš ti
u druzieh vrućinu, kako htje hladiti
u tebi sržbu tu,
ske ima zemlja ova ranu prem priljutu.

KOR PASTIERA:

O kćeri zgar s nebes itd.

LJUBMIR:

Otare svete već
vi, ki ste dvorani, i glaseć (?)
na vašu običaj
božicu Dianu poštite na sviet saj.

KOR PASTIERA:

O kćeri zgar s nebes itd.

LJUBMIR:

Stan'te vi svi tamo
podalek', pastiri, i moji dvorani,
i dokle sazvani
ne budete opeta, niedan vas ovamo
za ništa doć' nemoj.

5470. bog *ne ima u a.* 5472. koji *a.* 5488. svete (= svet'te?) *a.*

hrabreni mlače moj,
pokli umriet' hoćeš ti,
za činit' smrtju tvom drugoga živiti,
veselo na on svit
pogji, gdi vrime sve bez svrhe hoć živit'.
Uzdah sam jedan tvoj
činit' će, da svrši vas gorki nepokoj,
mlada prem ki tebe u ovoj dubravi
nesviesno zatravi.
I kad smrt i vrime
do vele godišta druzim, ki umrieti
uzbudu na svieti,
potlači slavu i čas, živjet' će tve ime.
Ma zakon er hoće, da budeš ti umrit'
mučeći, za toj prije neg' budeš priklonit'
vrat na trup, ako rit'
što imaš, govori,
pak usta zatvori.

LOVORKO:

Oče moj, ocem te hoću zvat', za sve er znam,
umrieti da imam
u rukah u tvojih
ne za moj niedan grih.
Zemlji ovo tielo me ostavljam, a duh moj
poštenoj vili toj,
ka život pravi jes pravednoj duši ovoj.
Nu ako po grihu, jak misli nje žude,
i ona umriet' uzbude,
od mene na sviti
ki će dio živiti,
slatko mi hoće bit'
umriet', samo umrlo ako me bude umrit',
neka se samo ovom
odluka nemila smrti sad plati mom.

LJUBMIR:

Uzdržah jedva plač: koliko pod nebi,
ah, slab je ovi (?) život naš i nejak u sebi!
Bud miran, sinko moj,

5502. živit'] sciviti *a*.

sve ti ću izpunit', što želi život tvoj,
glavom ti ovome
kunem se mojome,
i zaklad davam ti
vjeru istu rukom ti.

LOVORKO:

Veselo sad ću poć'
s ovoga svieta ja, i k tebi, vilo, doć'.
Lovorka prim' tvoga
i dušu njegova života ovoga,
er u tom imenu
priklanjam glavu ja na ovu smrt žud'jenu.

LJUBMIR:

Crkovni dvorani,
da se ovdi veće sad ne stoji zamani,
da se oganj pripravi,
i miris na nj stavi,
neka plam učini,
ki s dimom da progje k nebeskoj visini.

KOR PASTIERA:

O kćeri zgar s nebes
Jova, bog najveći ki vrh svih bogov jes,
sestro sunca od zgara,
koje svom svjetlosti svaku stvar razgara.

SCENA IV.

RADAT, LJUBMIR, OSTOJKO, LOVORKO, KOR PASTIERA.

RADAT:

Meu zgradam tolicim mao ti broj od ljudi
vidi se ovudi,
nu 'e uzrok od toga,
ako me ne vara od oka vid moga,
mnoštvo ono onamo,
koje se, jak vidim, skupilo na samo;
ovdi bih ja rek'o,
da posvetilište čini se sad n'jeko.

LJUBMIR:

Ostojko, nu sada
čašu onu od zlata s vinom mi ti doda'.

OSTOJKO:

Ovo ti čaša ta,
i s vinom, Ljubmire, kupa taj od zlata.

LJUBMIR:

Božice, onako
pomanjka' srgjbu tvu (?) prava ova krv, kako
vino ovo smanjkava
si oganj, ki tebi sveti se i dava.
Na ti opet čašu ovu od zlata, a sad taj
od srebra ti mi daj.

OSTOJKO:

Od srebra ovo ti sud.

LJUBMIR:

Onako oda svud
da se gnjev ugasi božici za zlu ćud,
ki sada zlobom svom
razdeže (?) huda vil u srcu tomu tvom,
kako si plam ovom vodom se gasi sad,
plam, ki mi spravismo za tvu čas a naš jad.

RADAT:

Ovdi se bilj čini
jur posvetilište, a zvieri vidit' ni'.

LJUBMIR:

Sve je već spravljeno, što vigju ja sada;
sjemo mi bradvu da'.

RADAT:

Vigju óvdi, ali mi čini se od zada,
jednoga, ki no jes
'k čovjeku priličan, gdi kleči za zlu čes;
jeda on pravdom kom potajnom od nebes
za svoj plač i svoj vaj
nesrećna zvier je taj?
Ruku mu redovnik drži jur na glavi,
da ga š njom rastavi.

KOR PASTIERA:

O kćeri zgar s nebes
Jova, bog najveći ki vrh svih bogov jes,

5577. razdeže] rasdesce *a.* 5584. zada] sadâ *a.*

sestro sunca od zgara,
koje svojom svjetlosti svaku stvar razgara.

LJUBMIR:

Božice srčna ti,
ka se si uzela jadovno svetiti
za jedne vil poraz
općeno vrh svih nas,
pokli krv mutna taj
nevjerne Raklice ne može na sviet saj
tvu žegju upiti,
ku niedno naše zlo, mogu rit', ne sveti:
Napi' se bistre daj,
ku ti sad prolivam ovoga pastira,
za ljubav ki no sam svoje vil umira,
ne manje ki se odkrit' vjeran htje u sebi,
Mil'jenko, znaj, na svit Raklice nego bi.

KOR PASTIERA:

O kćeri zgar s nebes
Jova, bog najveći ki vrh svih bogov jes,
sestro sunca od zgara,
koje svojom svjetlosti svaku stvar razgara.

LJUBMIR:

Kako da prsi me
smućene čuju ja milosti n'jekome,
i kako svih strana
da n'jeki skroven strah drži me svezana,
ter srce ne može, ni ruka dvignuti
mač ovi priljuti.

RADAT:

Uzeo bih cieć moga
mira ja vid'jeti pastiera onoga,
a pak poć', da nigdar
ne budem gledat' već toliko strašnu stvar.

LJUBMIR:

Tko zna, da protiva
nije bogu ljudska krv, ka se ovdi proliva
u obraz sunca sad,

5615. stranâ *a*.

za sve ere blizu jes za poći u zapad?
ter za to u meni svim stvarmi mojima
da gine krepos ma.
Malo se obrati jedan čas k strani ovoj,
dobro prem takoj stoj!

RADAT:

Što vigju tužan ja?
Lovorko nije li ono, sin i krv, jaoh, moja?

LJUBMIR:

Sad mogu, sad me strah nikoji ne tiče.

RADAT:

Što činiš toli plah, svietli redovniče?

LJUBMIR:

Da kako smje sad ti
svjetovnom rukom tom gvozd'je ovo tegnuti?
gvozd'je, koje na službi
od crkve vazda bi.

RADAT:

Lovorko, dobro mė,
nikad ja ne scienjah rukom te mojome
u zlu tvom grliti.

OSTOJKO:

Dvigni se odtle ti,
dvigni se! velju ja,
er ruka svjetovna i gadna taj tvoja
ne ima ticati
stvar, bogu koja se narekla sad dati.

RADAT:

I ja sam drag bogu,
i ovdi, riet' mogu,
za moju dobru čes
da me bog doveo jes.

LJUBMIR:

Ostojko, nu stani, čujmo ga, što će rit';
kad reče, pak će otit'.

RADAT:

Slavni redovniče,
pokli te žalos ma na milos potiče,

prije neg' cieć moga zla i tuge me sade
vrh mladca ovoga toj gvozd'je tvoje pade,
reci mi, česa rad,
božicom kunem te, ku slaviš, on mre sad?

LJUBMIR:

Kuneš me stvarju tom,
za ku odvjet ne mogu da srcu ne dam tvom.
Nu što ti, kaži mi, pomaga toj znati?

RADAT:

Već', nego scieniš ti'.

LJUBMIR:

Da hoću t' riet' sada:
zaradi er se on za druzih na smrt da.

RADAT:

I tako za druzih
on dake sada mre, ne za svoj ijedan grih?
Da i mene uzmite,
neka umrem cieć njega, ter prava ubi'te.

LJUBMIR:

Van sebe oto s' ti.

RADAT:

Za što se meni sad ima toj braniti,
što njemu dava se,
ki za grieh ima se . . .?

LJUBMIR:

Za što er si (?) kako znaš,
tugjin se spovjedaš.

RADAT:

Da nu mi svies tvoja
kaž' sada, da tugjin po griehu niesam ja.

LJUBMIR:

Ni tako činiti
ne bi toj mogao ti,
er shranit' nije moć'
toga, ki rekao jes za druzih na smrt poć'.
Nu tko si ti, odkud li za tvoju dobru čes,
tugjinin ako nies'?
Haljinom ne kažeš,
da si iz Arkadije, ako njom ne lažeš.

RADAT:

Da nu iz Arkadije ja sam vas, i u njoj
rodio se život moj.

LJUBMIR:

Ovdi ja nikada
niesam te vidio prije, što poznam do sada.

RADAT:

Ovdi se rodih ja po volji od nebes,
i ime mi Radat jes,
otac jur ovoga
mladića tužnoga.

LJUBMIR:

Lovorka otac ti!
koli se s' na vrime zlo htio za nj odkriti!
Da te ovdi veće ni'!
Er ljubav očina zaludno učini
svako svetilište,
koje bog vrh sina njegova kad ište.

RADAT:

Ah, da si otac ti!

LJUBMIR:

Otac sam, znaj, i ja, toj mi nije moć' skriti,
i otac jednoga
prem sina samoga;
i da je ovo moj
Dubravko jedini, kako drag sin je tvoj,
isto bih od njega
učinio, što činim od tvoga ovega.
Er čovjek nije toj,
ki stvari općene
puštava bez ciene,
a gleda posao svoj.

RADAT:

Daj, neka prij' smrti celovat' budem ga.

LJUBMIR:

Ja isti ne smiem ga,
ni mogu tegnut' već.

5697. svetilište] posvetiliscte *a.*

RADAT:

I ti li s', sinko moj, otvrdnuo, tere neć',
za ćaćku dat' pokoj, daj jednu rieč mu reć'?

LOVORKO:

Ah, ćaćko dragi moj,
utaži veće taj tvoj hudi nepokoj!

LJUBMIR:

Nije meni jur novo vjerovat' bilo toj,
da će on jezik svoj
na rieči sad ove
odriešit' ćaćkove.

LOVORKO:

Ah, kako sgrieših ja,
kako sad ne smisli slaba ova svies moja
na zakon, ki meni
bi dan od mučan'ja pokonje ove dni!

LJUBMIR:

Nu što se ckni veće? dvorani uzmite
cieć ove nesreće, ter ga opet vodite
u crkvu, neka opet
bude se iz nova njegovo htjen'je uzet':
i kad se toj sgodi,
opet ga pospješno doved'te k meni odi,
i š njim donesite zaradi novoga
svetilišta ovoga
s ognjem jur novime u društvu jedino
novu vodu i vino!
Brzo se spravite,
jur sunce k zapadu da ide, vidite!

SCENA V.

LJUBMIR, RADAT I RAD'JEN.

LJUBMIR:

Nu hvali ti boga,
er si otac pristar već pastira ovoga.
Što da nije, pravo znaj,
činio bih, da poznaš, što je srgjbe moje vaj.
Ne zna li svies tvoja,
er stvari i ljudske i božje vladam ja?

RADAT:

Tko pita razloga,
taj ničiem ne vriegja ni ljudi ni boga.

LJUBMIR:

Odveće, mogu rit',
trpio sam tebe ja, za što blag htio sam bit'.

RADAT:

Trpio s', i to tvoje
trpljen'je u sebi razložno bilo je.
I sada pravo jes,
kad milos izdvorit' ne da mi huda čes,
da mi se pravda da,
ka je uzrok od mira, i koja sviet vlada.
A meni to se mni,
er druzim zakone tko dava i čini,
da ni on slobodan u svemu od njih ni';
i što si ti veći
druzim zapoviedat' u tvojoj toj sreći,
toliko prid svima
držan si služiti već u pravdi druzima.
Pravdu ti pitam ja:
ako meni učinit' neće ju svies tvoja,
učin' ju daj sebi,
er prav bit' nećeš ti, ako . . . .

LJUBMIR:

Kako prav neću bit',
čin', da znam, što hoć' ti . . .

RADAT:

Nies' li mi rekao,
da se ovdi tugja krv . . . .

LJUBMIR:

Rekao ti sam za isto,
i sad ti govorim, i tvrdim toj isto.

RADAT:

Da ovi za svu čes,
koga ti posvetit' hoć' sada, tugjin jes.

5747. htio] hotio *a*. 5766. ti (*m.* rit' ?) *a*. 5771. svu] svû *a*.

LJUBMIR:

Kako je on tugjin?
Nies' rekao, da 'e tvoj sin.

RADAT:

Dosta t' bud' znati toj,
drugo znat' naprieda ne išti razum tvoj.

LJUBMIR:

Jeda ti hoć' riti,
er ovdi meu nami niesi ga rodio ti?

RADAT:

Manje zna ti mnokrat,
ki ište veće znat'.

LJUBMIR:

Nu za svetilište
ovdi se ne mjesto, neg' sama krv ište.

RADAT:

Dake er ga ja nikad
ne rodih, zovem ga tugjinom ovdi sad.

LJUBMIR:

To je on sin tvoj, odi ti ga nerodi (?).

RADAT:

Ako ga niesam ja
rodio, ne može brojit' se krv moja.

LJUBMIR:

Ne htje li prije rieti
meni ovdi, da 'e tvoj sin, i da ga s' rodio ti?

RADAT:

Rieh ti, krv da 'e moja,
ne da ga rodih ja.

LJUBMIR:

Velika sad boles
smela ti je um i svies.

RADAT:

Da ne imam tej sviesti,
ne bih čuo bolesti.

5787. brojit' se] broijte *a*.

LJUBMIR:

Neć' uteć' toga sad, ni ćeš moć' toj riti,
da lažac niesi ti.

RADAT:

Nikako tuj stati ne ima laž načina,
gd'je no je istina.

LJUBMIR:

Ni može tuj način
bit', gdi se sad veli, da je sin i nesin.

RADAT:

Ako od naravi
nije mi sin, može bit' od same ljubavi.

LJUBMIR:

Dake on tvoj ako je sin,
ne može bit' tugjin.
To li nije, kako t' rih, u njemu nijednoga
ti imaš razloga: tako s' ti sad dobit,
oli se ne možeš, oli mož' otac rit'.

RADAT:

Da nu dobit ne bude u istini vazda ti,
ki no se kad bude u rieči dobiti.

LJUBMIR:

Istina u sebi kaže se laživa,
gdi je rieč puziva.

RADAT:

Velju opet ja tebi,
da d'jelo ti činiš nepravo u sebi.

LJUBMIR:

Nepravo ako je,
da pade vrh mene i glave vrh moje!

RADAT:

Pak ćeš se kajati.

LJUBMIR:

Ako me ne pustiš, kajat' se hoćeš ti.

RADAT:

Bogom se svjedočim i ljudmi na svieti,
i kad ti ovdi već
u pravdi čut' me neć',
neka me čut' bude

sva zemlja i nebo, pravedne ko'e bljude,
i ova božica neka me još čuje,
ka se ovdi počtuje,
ere je tugjinin
Lovorko, ne moj sin,
i posvetilište
toj vaša božica od njega ne ište.

LJUBMIR:

Pomozi sad me bog
s ovezim, ki ne zna u sebi, što je razlog!
Da rec' mi napokon,
tko je otac njemu sad, ako sin nije tvoj on.

RADAT:

Ne umije ti riet' toga istino svies moja,
samo znam, niesam ja.

LJUBMIR:

Vidiš li, rieči tve
kako su puzive?
Da kaž' mi daj, tko je,
je li čim u sebi od krvi on tvoje?

RADAT:

Ne, ni toj nikako.

LJUBMIR:

Da za što sinom ti zoveš ga opako?

RADAT:

Za što ga jak sina od prvi dan oni,
ki mi se pokloni,
shranio sam uza me
i držao i ljubio sred kuće iste me.

LJUBMIR:

Ali ga kupi ti, ali ga ugrabi?
odkud ti, kaž' mi, bi?

RADAT:

Tamo u Elidi od stara tugjina
dan mi bi za sina.

5845. držao — me[darscja — mê *a*.

LJUBMIR:

Da ti star tugjinin,
kako ga ima on, jeda je bio njegov sin?

RADAT:

Njemu bjeh dao ga ja.

LJUBMIR:

I srčit' i smjejat' besjeda taj tvoja
čini mi; da to s' ti u darov primio,
darovao što si bio?

RADAT:

Njegovu dah mu stvar,
koju on pak meni darova za tu har.

LJUBMIR:

Da ti kad ludovat' činiš mi ovdi sad,
odkud ga ima tad?

RADAT:

Alfea sred rike u jednoj zeleni
mlade lovorike naći ga bi meni,
i za to sva moja
godišta Lovorkom hotio ga sam zvat' ja.

LJUBMIR:

Da zvieri nikakve nije li u vaših
dubravah tamo tih?

RADAT:

Jes kako (?) svud po svitu.

LJUBMIR:

Da kako niesu ga izjele stoje tu?

RADAT:

Sred rieke Alfea mao n'jeki otok jes,
njegova dobra čes
gd'je ga je tad bila
s plahosti tej vode za shranu donila,
i tu ga 'e tej zgode voda taj branila.

LJUBMIR:

Liepo ti (?) u sebi
vezeš ti, da tomu toliko blaga bi

5863. zvati *a*. 5867. izjele stoje] isjelli stoje' *a*. 5873. liepo ti] ljepoti *a*.

taj rieka, da ne htje tom silom proždriet' ga,
nego tu donie ga.
To li su vode u vas slatke tač i znane,
d'ječicu da shrane?

RADAT:

Sred jedne on staše
jake kol'jevčice, koja ga branjaše
tej sile vodene,
i s kom pak dopliva megju te zelene
mlade lovorike
na otok taj, ki bješe, kako t' rieh, sred rike.

LJUBMIR:

Posred kol'jevčice?

RADAT:

Posred kol'jevčice
ložnica, ka no jes male sve d'ječice.

LJUBMIR:

D'jetešce povito?

RADAT:

Povito i vid'jet' mnogo ponosito.

LJUBMIR:

Kada je bilo to? koliko odtle jes?

RADAT:

Ako me razum moj ne vara, ni ma svies,
devetnaes godina prošli (!) su u sebi,
kad veli potop bi.

LJUBMIR:

Ki sada s čudom strah čujem ja strana svih,
da mi ide po kostih?

RADAT:

Ne zna već, što će riet'; ohola načina,
neće t' se priklonit', ni kad mu istina
kaže se, i hoće
vrlostju od zloće
ne nijednim razlogom
da on čis ostane prid ljudim i bogom.
Ja ga sam jur dobil
pravednom istinom, ali on ne bi htil
dobit se nikako

ukazat', neg' ostat' s dobitju svakako.
Veličanstvo od ljudi
vazda je bilo te naravi i ćudi.

LJUBMIR:

Da nu ti htjej mi rit':
taj čovjek, ki tebi hotje ga poklonit',
i ki tu š njim staše,
ki razlog vrh njega da ima, kazaše?

RADAT:

Ne umijem ti ja riti.

LJUBMIR:

Ni drugo od njega mimo toj već znaš ti?

RADAT:

Ne drugo.

LJUBMIR:

Da za sve er vrime prošlo je tač dugo,
bi li ga razaznao po čemu, da vidiš ti njega?

RADAT:

Kad bih ga vidio,
mni mi se, razaznat' da bih ga dobar bio.

LJUBMIR:

K meni ovdi, ako ikad,
pastieri i sluge sve moje, hod'te sad.

RAD'JEN:

Ovo nas na tvoju
zapovied svakoju!

LJUBMIR:

Nu sada ti gledaj,
kojemu od ovih slikuje čovjek taj.

RADAT:

Tomu, ki s tobome
govori, i on je, er ništa sobome
promienil još se ni'
od onih davnjih dni;
a meni sva brada
kako zlato onda bi, eto je snieg sada.

LJUBMIR:

Pogj'te vi svi k strani!

a ti ovdi Rad'jene sa mnom sam ostani,
tere mi htjej riti:
poznaš li po čemu onoga starca ti?

RAD'JEN:

Poznam, nu riet' ne vim,
gd'je mi se n'jekako sgodilo biti š njim.

LJUBMIR:

Ja ću iznać' sve sada:
nu ti odstup', molim te, jedan čas na zada,
dokle š njim besjedit' u kratko budem ja.

RADAT:

Sve da ti bude bit', što želi svies tvoja.

LJUBMIR:

Nu sada, Rad'jene,
meni ovdi kaži ti, i ne skri' istine!
Jur dvadest' lita jes,
kad te bjeh poslao ja za moju hudu čes
potopa u vrime
niz rieku Alfea d'ješešce iskat' me,
koje mi za gork vaj
bješe onda odniela s kolievkom rieka taj.
Pak kad se savrati
don'jekle k meni ti,
ne reče li, er strane tej rieke sve progje,
i nigd'jer ne dogje,
gdi može najmanju čuti stvar od njega?

RAD'JEN:

Rieh, ter što išteš sad drugo znat' od tega?

LJUBMIR:

Ovdi mi odgovor': ne reče li onda ti,
da nigdir ni naći, ni manje vid'jeti
ne može njega ti?

RAD'JEN:

Sve je toj istina, sve ti toj htjeh rieti.

LJUBMIR:

Da nu mi kaž' sada,
tamo u Elidi stojeći ti tada,

5936. n'jekako] nikako *a*. 5943. dvadesti *a*. 4949. savrati (= i zavrati) *a*.

koje bi diete to,
koje ti darova s kol'jevkom povito
onomu čoviku,
ki no ovdi pozna sad tebe u tvu priliku?

RAD'JEN:

Od dvadest' godišta, hoć' ti, tej spomene
da stoje kon mene?

LJUBMIR:

Eto je i on star,
nu se spomenuje za toli počten dar.

RAD'JEN:

Prije t' bržek tvori var.

LJUBMIR:

Sad ćemo vid'jeti.
Nud'jer hod', starče, ti.

RADAT:

Evo t' sam na službi.

RAD'JEN:

Toliko pod zemljom smrtju bio u družbi!

LJUBMIR:

Je li ovo pastir ti,
koji t' dar pokloni, ki meni reče ti?

RADAT:

Ovo je ti isti.

RAD'JEN:

Ke šale ti tvoriš?
O kom li daru sad neznano govoriš?

RADAT:

Al' ne imaš spomene
. . . od onda, kad na stan u mene
dogje ti u Elidi, i donie diete to
s kolievkom povito,
koje reče po sreći
da bješe našao ti vrh rieke stojeći,
i pogje rad toga
u crkvu za pitat' odgovor od boga,
koju bi diete toj

5968. bržek] barscech (= bržeć) *a*. 5972. toliko] toko *a*.

svrhu moglo imati u život napried svoj;
i kad se pak vrati
meni ga, kako znaš, pokloni na dar ti.

RAD'JEN:

Ter što hoć' riet' za to?

RADAT:

Hoću riet' sad, da znaš, er milo diete to,
koje sam od tada
uza me hranio ja s ljubavi do sada,
ono je za moj jad,
koje hoće posvetit' božici ovdi sad.

RAD'JEN:

O silo uredbe!

LJUBMIR:

Što veliš? kako strah da je n'jeki sad tebe.
je li ovo istina, što si ovdi razumio?

RAD'JEN:

Tako ja mrtav bio!

LJUBMIR:

Toj će t' se sve sgodit',
ako još u napried uzbudeš laživ bit'.
Nu ka te sili stvar,
što tvoje bilo ni', da druzim daš u dar?

RAD'JEN:

Mili gospodine,
već ne išti znat' napried od toga istine!
Dosta ti toj budi.

LJUBMIR:

Besjedeć ti tako, veće ju znat' žudi
srce me: i još neć'
meni ju, neg' mučiš, za zlo tve ovdi reć'?

RAD'JEN:

Znaj dake, er tada,
u crkvi kad š njim bih, odgovor bog mi da,
da diete ima toj
od ruke očine svršiti život svoj.

6006. i] i *ili*: *a*.

RADAT:

Sve je toj istina.

LJUBMIR:

O pravdo jedina!
sve se to zlo dilo
očito u mojoj sad ruci odkrilo;
uredba odkriva,
i san, ki snih jur ja, da nije stvar laživa.

RADAT:

Da što t' već ostaje,
čut', da mož' vjerovat', istina toj da je?

LJUBMIR:

Već nije stvar ikoja:
saviše rekao s' ti, saviše čuo sam ja.
Radate, Radate,
sad su me žalosti žalosti tvoje te.
Sinak je, vajmeh, moj
nesrećno diete toj.

RADAT:

Lovorka si otac ti?
O čudo veliko! Što mi još bi čuti?
Da nu mi kaž' sada,
kako ti poginu nesrećan sin (?) tada?

LJUBMIR:

Od te mi velike
u vrieme potopa ugrabljen bi rike.
Nu shranjen bi tada,
kad ga rieka ugrabi, a gine, jaoh, sada,
kad mi ga za mu čes
objavil' sreća jes.

RADAT:

O pravdo vječna ti,
s čudnom ti s' do sada držala pameti
tolike pod nebi
nezgode s protivam sdružene u sebi!
Čudna t' su tva dila,
čudnu t' si stvar n'jeku učinit' smislila!

6031. sin] *ovo mjesto zamrljano u a.*

Rodit' ćeš (ino ni') zamjernu ti odi
nakazan ku godi,
i još će iziti iz tebe svakako
ili zlo na svieti iliti dobro ko.

LJUBMIR:

Ovo je, mile, ono, što meni n'jeki dan
objavi speći san,
ovo ona neznana
milos, ka do sada drža me svezana,
ovo strah, koji ja oćutih onada,
desnicom nož kada
podignut' ne mogah;
i narav za što strah
imaše vid'jeti
u ruci očinoj diete isto umrieti.

RADAT:

Nu jeda i sad misliš jošter ti nemilo
stvoriti toj dilo?

LJUBMIR:

Druga ovdi nikoja
ruka, znaj, posvetit' ne može neg' moja.

RADAT:

Da što ćeš ti tvoga
ubit' sina istoga?

LJUBMIR:

Tako me, znaj, sili
naš zakon, ki se smo obslužit' pustili.
Nu kako drugomu
da imam ja blag biti,
ako jur Mil'jenko blag sebi istomu
u vrieme minuto ne htje se odkriti?

RADAT:

Odluko huda ti,
gd'je me s' sad dovela, da imam živjeti?

LJUBMIR:

U mjesto, gd'je ćeš moć'
vid'jeti, ako hoć',
i milos kako taj

6066. biti] bit *a*.

uzrok je kad godir od smrti na sviet saj.
Eto ti Lovorku
hoteći blag biti, smrt mu si dao gorku.
Er gd'je se objavi,
da mu otac niesi ti zakonom naravi,
cieneć ga shraniti
od smrti, smrti te uzrok mu bio si ti;
a ja mio hteć biti
bogovom, i cieneć tvoga sina ubiti
neznano, jaoh, moga
ubijam istoga.

RADAT:

Ovo je nakazan
zamjerna, ku nam sad odluka rodi van.
o stvar ju (?) čudna ti,
o mili Lovorko, ovo li je, što riti
hotje mi o tebi
bog, kada ga pitah za te u moj potrebi?
Ki mi tad hotje rit',
da ovdi još s tobom imam ja čestit bit'.
O sinko, n'jekada
ki mi uzrok dobra bi, kako mi s' zla sada!

LJUBMIR:

Pust' meni, Radate,
neka ja plačem vik krvave suze te.
Plakati er ću ja
njega, ki pravo jes meso i krv, jaoh, moja.
Nu kako moja krv, ako ovdi za moj jad
ja ju imam prolit' sad?
Ah, sinko plaču moj,
na što te rodih ja? To li, jaoh, život tvoj
voda ti sahrani
na svrhu, otac tvoj da ti ga pak rani?
Neumrle vi sade
nebeske kriposti, bez kojih nikade
niz duba zelen lis u gori ne pade,
ku toli smrtnu zled
proć vami stvorih ja, da srčan tač pogled

6087. stvar ju] stvarju *a*. 6090. kada] kad *a*. 6096. neka] nekam *a*.

pokonje ove dni
i krvi, jaoh, mojoj kažete, i meni?
Ako li sgrieših ja,
u što vam sagrieši čista ova krv moja?
Za što njoj prostiti
nećete? neka ja sam budem umriti.
Nu ako, bože, ti
meni tu žugjenu smrt budeš braniti,
gvozd'je ovo me jako
neće ju, vjeruj mi, braniti nikako.
Svrhu tu prihudu
Mil'jenka s vrlijom mom ponovit' ja budu,
i prije će vid'jeti
sin oca umrieti,
neg' će otac toj dilo,
ubivši diete sve, učinit' nemilo.
Dake umri, umri ti,
Ljubmiru tužni sad, n'jekada čestiti;
er tebi samomu
smrt se taj dostoji, d'jetetu ne tvomu.
Kriposti, velju ja, za sve er riet' cieć jada
ne mogu, jaoh, sada
nebeska aliti
pakljena, ka trudiš umrle na sviti,
ovo tvoj gdi vlada
bies pamet sad moju, da neće ikada
bit' mirna u sebi;
ovo smrt samu ja gdi žudim pod nebi,
neka u njoj svršiti
sve moje nesreće budu se na sviti;
ovo gdi svaka stvar i riečmi i d'jeli
na tu me smrt sili.

RADAT:

O starče nesrećni,
kako veća svjetlos manju pridobiva,
tako sad u meni tvoja ta protiva
dobiva nepokoj,
ki bješe skratio već žalosni život moj.

SCENA VI.

VOJIN, LJUBMIR I RADAT.

VOJIN:

Pospješ' se, sinko moj, nu hodom tacime,
da noge slabe me
mogu te sliediti po strani sad ovoj;
oko si ti moje, kako sam oko ja pameti od tvoje;
i kada budeš doć', jak misli tve žude,
redovnik gdi bude,
tu stupaj ustavi
ter mi ga objavi!

LJUBMIR:

Nije li ono onamo
Vojin vriedni sliepac, koga mi imamo
vrhu svieh proroka od mjesta ovoga
proroka samoga?
Sliep se ovdi on broji,
a sve zna i vidi, na nebu što stoji.
Velika ka godi
trudi ga ovuda sada stvar i vodi,
od vele godišta ne buduć nijedan dan
izišao kuće van.

VOJIN:

Višnji mi dao s nebi,
da ovdi za tvoj mir ja dogjem sad k tebi!

LJUBMIR:

Koje čudo vigju ja, Vojine oče moj,
reci mi, stvar koja trudi te sad takoj?

VOJIN:

K tebi idem, i tebi nove ću glase dat',
i nove iskat' znat'.

LJUBMIR:

Crkovnih broj ljudi što ckne, ter ne vode
od posvetilišta cieć ove nezgode
svim stvarmi novima
Lovorka, posvetit' svakako ki se ima?

VOJIN:

Ostojko prem staše,
koji ga š njimi svim dovesti imaše;

nu ga ja uzdržah,
i ovdi nikako za sad mu doć' ne dah:
a sve toj cieć n'jeke
nove stvari i prieke,
ku mi se sgodi čut',
u crkvi stojeći gdi treptjeh kako prut.
Nu ne vim još ništa,
razumjet' ni mogu od posvetilišta.

LJUBMIR:

Ono, ti što sada
razumjet' ne možeš, ja mogu cieć jada,
i cieć me nesreće
razumijem i ćutim u zlu mom odveće.
Nu kako sad tebi,
ki vidiš i poznaš sve stvari od nebi,
bil'jezi skrovni ti
od višnje odluke potajno stoje ti?

VOJIN:

U volji da našoj proročanstvo ovo jes,
kako rieč tva pravi,
da 'e same naravi,
bilo bi ne višnje kreposti od nebes.
Čuju ja, da mojoj
pameti istinu pokriva nebo toj,
ku samo ostavlja u misli stat' svojoj,
i drugi uzrok ni',
koji mi k tebi doć' ovako učini,
neg' volja, ku imam znat' samo onoga,
ki no se našao jes
po htien'ju od nebes
otac, kao rekoše, pastiera jur toga.

LJUBMIR:

Saviše znaš ga ti;
o koji, Vojine, hoće ti trud biti,
kada ga čut' budeš zaradi ljubavi,
koju mu nosiš ti po tvojoj naravi!

6196. nebes] nebbi *a*. 6208. kada] kad *a*.

VOJIN:

Hvalju milos tvoju,
čovjeka er je stvar žalit' zled svakoju;
nu način ti mi da',
da za čas govorit' mogu ja š njim sada.

LJUBMIR:

Poznam sad, Vojine,
da ti bog ne kaže u ničem istine;
er otac ja sam taj, koga nać' žudiš ti.

VOJIN:

Ti otac onoga
pastiera neboga,
ki no se sad ima
božici Diani posvetit' prid svima?

LJUBMIR:

Ja otac nesrećan
nesrećna jur toga sina, ki bi mi dan,
neka mu za hudu
čes prolit' isti ja pravednu krv budu.

VOJIN:

Onoga vjernoga pastiera, ki no hti
za druzih umriti?

LJUBMIR:

Onoga, ki sada
mreć (!) čini živjet' tu, koja smrt njemu da,
a toga, jaoh, mriti,
s početka ki njemu činio je živiti.

VOJIN:

I to je istina, što kažeš ti meni.

LJUBMIR:

Svjedočba dalek ni'.

RADAT:

Istina sve toj jes,
kako je istina i višnji bog s nebes.

VOJIN:

Tko si ti, ki mi to
kažeš tač očito?

6213. čas] cjass *a.* 6235. mi] *može se čitati i* nu *a.*

RADAT:

Ja sam ti za zlu čes od mjesta ovoga,
ki se otac držao jes pastiera jur toga.

VOJIN:

Bi l' ovo moglo bit'
d'jetešce milo toj, koje t' n'jegda ugrabit'
htjela je za gork jad Latona rieka taj (?)?

LJUBMIR:

Sad mogu, Vojine,
riet', da si prorok ti od prave istine.

VOJIN:

I za to se otac ti,
Ljubmiru, spoviedaš nesrećan na sviti?
O teška svjetlosti zemaljske pameti,
u kih se sad odi
tmastinah mrklieh prem naš razum nahodi!
Što se vi umrli oholite u vašoj
pameti slaboj toj?
Ovi dio, ki se u vas od znan'ja nahodi,
s neba nam dohodi,
i bog nam dava svies,
i opet uzima, kad njemu drago jes.
Ljubmire, od tvoje pameti sl'jeplji prem,
od vida neg' ja grem,
tko tebe pometa,
ako si otac ti od toga d'jeteta?
Ter vid'jet' ne da ti,
da si otac čestiti svieh otac sada ti.
Ovo, što skrovito drža meni u sebi
uredba na nebi, ovo dan blaženi,
koji se odkriva veselo sad nami!
Ovo ti od naših
nesreća svrha svih!
Ljubmire, vrati se u sebe istoga,
ter vigj, kako od toga,
što nam je n'jekada rekao glas zgar s nebes,
spomena t' zašla jes;
vigj, kako sada ti

6260. čestiti] cestiti (= čestitiji?) *a*. 6265. nesreća] nesrechjâ *a*.

ne imaš misli te u tvojoj pameti
od rieči, ku nam bi
čut' n'jekad, kako t' rih, od višnjih zgar s nebi;
rieči, ovdi ka ima
u srcu pisana sva slovi zlatnima:
a to jes, da neće
nikako svršit' prije naše te nesreće,
neg' se dva sdružiti
budu, ka od bogov izlaze na sviti,
i neg' vjeran pastier svom vjerom uzbude
nevjeri stavit' mir Raklice prihude.
Nu mi ti, Ljubmire,
reci sad: pastier taj, ki svoje cieć vire
za druzih umire,
budući sin pravi tvoj,
ne vodi li od bogov po krvi taj rod svoj?
Tko drugi sdružiti
hotje ih zajedno neg' Ljubav na sviti?
Tko li ikad za svoju vil
od Mil'jenka ovamo umriet' je neg' on htil?
Dake se on taj pastir dostojno može zvat',
ki vjerom svojom mir nevjeri hotje dat'.
I za sve da vira nareć' se htjela jes
po volji zgar s nebes
n'jekada s Ljubicom od tega jur tvoga
Dubravka dragoga,
nu za to volja taj
nebeska drugo riet' nije htjela na sviet saj
neg' vjeru sad ovih,
ki vjerom pokriše nevjere stari grih.
Tom stvarju čudnome
već nego ni smrti ni krvi ljudskome
hoće se smiriti
božice Diane srgjba taj na sviti.
I za to napokon
oni čas, u crkvu ki se opet vrati on,
svi strašni bil'jezi pristat' će, ni veće

6273. nebi] nebes *a*. 6275. pisana sva] pisanu svaê *a*. 6280. svom] 'ôm *a*. 6285. budući] budduchi *a*. 6288. neg'] ne *a*.

s otara, kako prije, krvav znoj iztječe,
ni se već zemlja ova
s te srgjbe bogova
gdi stresa, ni prike
čuju se već rike,
ni se jaz otvora,
ni već dava iz sebe gadan smrad na dvora;
pače sve radosti
s n'jekome pričudnom ćute se sladosti.
O pravdo velika, nebeski bogovi,
ke dvori od vika i počti lug ovi,
da rieči sej moje,
došle su sad koje,
i vami na posluh da su one, ne bi vik
mogao riet' moj jezik
za toli slavan dar
vašu čas, pošten'je s ljubavi slavu i har.
Nu kako mogu sad nejak, sliep i pristar?
O višnje svjetlosti, ke sjate nad nami,
klečeći prid vami
činim vam pošten'je, al' ne već suzami,
kako prije, nu s n'jekom od srca radosti,
ku niesam riet' dosti,
imajuć sto lita, u kih nije jakosti.
Ali vam sred moga
srca se čujem ja držan cieć ovoga
života, ki meni
poživit' činiste do dobrih ovih dni,
život, ki nikada
meni je (?) drag bio tako, kako mi je drag sada;
er sada mogu rit',
da živem na saj svit.
Nu što vrieme ovdi već
gubim ja besjedeć,
budući potreba od d'jela, sinko moj?
Težak je ćaćko tvoj,
dvigni me, po meni
er mi dvić' moć' se ni'.

6309. već] vegh *a*. 6333. srca se] sarza *a*. 6337. meni je] mennije (= men' nye?) *a*. 6345. dvić] dvigh *a*.

LJUBMIR:

O Vojine, ćutim ja,
da mi se sad rados u srcu n'jekoja
skupila; pravomu vesel'ju er u skut
da dogjoh, mogu riet', a nije mi toga čut',
ni može smeten duh,
komu nije ijedna stvar u smeći na posluh,
objavit' na dvora, ni druzim dat' čuti,
u sebi što ćuti.
O čudo, koje se prije nije ovdi ikada
vid'jelo do sada!
Milosti velika,
kojom (!) se u ničem ne može nać' slika;
osobna ljubavi nebeskieh bogova,
koje se sad ova
zemlja riet' dostojno nad sve ine od svita
može u svem čestita!
Slavna Arkadijo, toli mi toj tvoje
dobro sad drago je,
er pri njem zabivam dobro isto ja moje.
Sne u svem blaženi
er n'jekad istinu objavi ti meni,
kad no mi hotje rit',
da još Arkadija blažena ima bit'.

VOJIN:

Nu što ckniš veće ti,
Ljubmire čestiti?
Od nas krv ljudsku tu
već nebo ne pita, ni čeka na svitu.
Nije vrieme već sada
od srgjbe, ni gnjiva, kako bi n'jekada,
nu od same ljubavi,
s kom, bi rek', svaki duh da sada boravi.
Već od nas Diana ni pita, ni ište
za posvetilište
drugu stvar nego mir,
i toli blažen pir.

6359. koje (*m.* s koje ?) *a.* 6376. rek *a.*

Da nu mi kaž' sada: hoće li brzo doć'
vrhu nas mrkla noć?

LJUBMIR:

Do uru malo već.

VOJIN:

Da se ovdi dake ckneć
ne gubi man vrieme,
k crkvi opet, sinko moj, pospješno vodi me!
A ti hod' Ljubmiru,
da tu tvoj s Ljubicom uhiti sin viru;
koju pak kad dadu, da se uzmu sdružiti
prije sunce k zapadu neg' bude otiti.
Er taku časnu stvar
i prosi Diana, i pita nebo zgar.

LJUBMIR:

Al' nu vigj, Vojine,
er vire sad ona ne može dat' ine
Lovorku, nego te, ku je samo imala,
i ku je momu prije Dubravku jur dala.

RADAT:

Dubravku vjera taj
i sada daće se s početka na sviet saj.
Lovorko er je tvoj u prvo još vrime
nosio toj ime,
ako mi sluga tvoj nije rekao laž tada,
kad mi ga u dar da.

LJUBMIR:

Istina sve to jes!
Ime mu je bilo toj, i s voljom od nebes,
kad mi ga rieka ta
ugrabi srdita,
a bog mi ovoga
za njim da drugoga:
razgovor htjeh za moj
ponovit' opeta u njemu ime toj.

VOJIN:

Sumnja bješe od sciene;
nu kad se razdrieši, slidi ti već mene!

6411. sciene] szjenne *a*.

LJUBMIR:

Radate, hodimo
k crkvi, da dobro toj općeno vidimo.
I od sad moćemo istino svi riti,
Lovorko da ima dva oca na sviti,
ja sina, brata ti.

RADAT:

Otac u ljubavi,
istina, biću ja Lovorku svud pravi,
a službom brat tebi.
I pokli toliko ljubežljiv ti mi bi,
slobodu još veću
za molit' te uzeću,
da ti i ovi drag bude priatelj moj uza me.
Er ni'edno dobro me
bez njega ne bi, znaj, drago mi bilo vik;
toliko er čovik
sebi je drag ovdi,
koliko priatelju drag se svom nahodi.

LJUBMIR:

Sve s vrhom da t' bude,
što misli tve žude.

RADAT:

O vječne svjetlosti,
koli je dalek put vaše tej milosti
od puta, kojim mi
ištemo kad god'jer neznano doć' k vami!

SCENA VII.

MIONA I LJUBDRAG.

MIONA:

I tako, Ljubdraže, Dubravko oholi,
ki se vik tugjim zlom u srcu ne boli,
Zagorke sluga bi,
i kako dragu stvar srcem ju obljubi.
Nu što od nje bi paka?

LJUBDRAG:

Taj čas, ki, kako t' rih, sgodi se stvar taka,

6430. s vrhom] svarhom *a*. 6439. srcem ju] sarzemu *a*.

u liepe dvorove
htjesmo je poniti majke Dubravkove,
i tu je taj mila
od srca suzama majka ih primila,
plačeć (!) nju ranjenu,
a drugu nesrećnu na smrt osugjenu.

MIONA:

I tako Ljubica umrla tužna jes?

LJUBDRAG:

Imaše umrieti za hudu svoju čes,
tako nam glas riti
hotio je, i za to, kako me vidiš ti,
put crkve idem ja, da mi je Ljubmira
njegova cieć mira
čim godi sad odi
smiriti, da pamet tuge te slobodi.
Er ako po volji višnjega zgar s nebes
jednu je za zlu čes
nevjestu izgubio, drugu sad našao jes.

MIONA:

Da to nije Zagorka umrla s zledi te?

LJUBDRAG:

Umrla? Da taka tebe smrt susrete,
mogla bi blažena
zvati se vrhu svih od svita sad žena.

MIONA:

Nije taj nemila
zled smrtna, kako ti reče mi, nje bila?

LJUBDRAG:

Još da je i mrtva tuj bila, s milosti
njegove lieposti
opet bi ju smrt taku na život vratila.

MIONA:

Može se pravo rit',
da je sreću imala toli brzo ozdravit';
ni znat' ja ne mogu, kako toj može bit'.

6446. plačeć] placechi *a*. 6467. bi ju] biu *a*.

LJUBDRAG:

Kako? er htje od svoga
liečena ona bit' Dubravka dragoga.
U rukah od koga
još da je i mrtva, kako t' rieh, tuj bila,
opet bi ju smrt taku na život vratila.
Da si ti vidila,
s kolikom milosti
blažena ruka ta oko nje lieposti
tvoraše (?) može bit',
da bi ti žud'jela liečena od nje bit'.
Lasno se ozdravi
tuj, Ljubav gdi ista liečit' se postavi.
On iže iz trava
razlicih jedan sok, kim čini, da zdrava
vrati se u taj čas;
ali ti objavi tu kripos i tu vlas,
već nego trava taj,
njegovih oči raj;
od kojih sam pogled
ozdravit' lastan jes na svietu svaku zled.

MIONA:

Veliku, dim uprav, odkriše tuj kripos
i ruka, i ljubav, i trava, i lipos.
Nu što se pak sgodi?
kako ona ozdravi od njih te ljubavi?

LJUBDRAG:

Sgodilo što se pak,
toj mučat' ima svak.
Nu ti mož', Mione, znat' i mislit' u sebi,
da za tim opet bi
ranjena, nu tome
ranom, jaoh, kojome
i ti bi žud'jela liepa tač i mlada
ranjena bit' sada.

MIONA:

Ljubdraže, koli s' ti
još na tvu običaj šalašljiv viditi!

6475. bi ju] bju *a.* 6483. iže] iscje *a.* 6504. šalašljiv] scjallascgliv *a.*

LJUBDRAG:

Da što ću, Mione ma? veće su za mene
rieči i smieh, d'jela ne,
za sve er se govori,
da mnokrat i star dub zelen lis otvori.
I s bogom! pogjoh već
kad me ti s tobom neć'!

MIONA:

Sad, gdi je Ljubica umrla, ostaje
vid'jet' mi, stvar ka je
sgodila se od moga
Lovorka dragoga.

SCENA VIII.

RADMIO I MIONA.

RADMIO:

O danu, ki se rit'
dostojno mož' sada pun čuda svih na svit!
da nu pun milosti,
kojega hvale izriet' sve naše kreposti
neće bit' zadosti!
O zemljo čestita! o nebo, s koga sja,
što vigju sada ja,
svjetlos nam svakoja!

MIONA:

Nu evo Radmila, još on ne vidi me;
prem ti gre na vrime!

RADMIO:

Ovi dan neka svak vesel'je oćuti,
vesel'je, koje čuti
da bude i nebo, i zemlja, i more,
i oganj, kim gore
dusi još pakljeni,
neka čut' žalosti ni u paklu danas ni'!

MIONA:

Gre s čudnom radosti i s čudnom ljubavi.

6509. s bogom] bogom *a*. 6511. gdi je] ghdje *a*.

RADMIO:

Dubrave, kako vi
cieć tuge i jada
našega plakaste žalosno do sada,
tako cieć vesel'ja
ovoga ukaž'te, da rados jes vel'ja
u bitju vašemu, i glasa toliko
pustite, koliko
listja śe nahodi
meu vami sad odi,
neka svi glasi ti
vesel'je naše ovo uzbudu hvaliti,
neka ova draga dva
u slavi živjeti godišta budu sva.

MIONA:

Ovi se, dim uprav,
veseli cieć dobra, koje stavi taj Ljubav
meju slavnim Dubravkom cieć svoje milosti
i liepom Zagorkom, ka je cviet lieposti;
a ništa od smrti Ljubice ne pravi.
Sviet samo sad slavi
vesel'je, ko se ima, a tuge pušta ti;
er tuga ne daje životu ovemu
koristi nikoje, nego zlo u svemu.
Gd'je se ide, Radmile, ako se more znat',
jeda pir uživat'?

RADMIO:

Istinu rekla s' ti.
Jes' ikad srećniju čula stvar na sviti
od dvieju, ki se su ljubili sve vrime
načini čudnime,
i koja sad odi
zgoda se prem čudna meu njimi dogodi?

MIONA:

Ljubdrag mi kaza sve, i sve čuh s radosti,
i s tieziem vesel'jem osladih žalosti,
ke ćutjah u sebi
cieć smrti Ljubice, ka dobro sve me bi?

6551. tuge] tughje *a*. 6565. me] mê *a*.

RADMIO:

Ke smrti Ljubice? o čem ti govoriš?
o koj li togjer mniš,
da ti ja sad odi
besjedim dogodi?

MIONA:

O dobru Zagorke i sreći jur toga
Dubravka slavnoga.

RADMIO:

O kojoj Zagorci? o kom li Dubravku?
Dake ti ne znaš, ku
rados sad ćutim ja?
rados, znaj, er moja
izlazi od veće
ljubavi i sreće,
neg' se je ikada
pod stiegom Ljubavi vid'jela do sada;
velju ja od lipih Lovorka i Ljubice,
kojih će, dokli svit bude, zrak danice,
živjeti spomena;
er nigda srećnije niesu dva ljuvena
za'edno se sdružili,
neg' oni, ki biše našasti u spili.

MIONA:

Ljubica dake ni'
umrla, jak rieše poprije jur meni?

RADMIO:

Umrla? kako toj?
živa je i zdrava kako isti život moj;
i živa ne samo, nu sega jur mjesta
najl'jepša nevjesta.

MIONA:

Eh! špotaš samnom ti.

RADMIO:

Na lasno i brzo moćeš toj vid'jeti.

MIONA:

Dake ona bila ni'
sugjena na smrt tu, jak rieše prij' svi mi?

6581. svit] svijt *a*. 6585. spili] spilli *a*.

RADMIO:

Bila je sugjena,
nu opet s časti svom jak prava puštena.

MIONA:

Ali ti sniš mi to?
ali ja sneći sad slušam te očito?

RADMIO:

Skoro je hoćeš ti,
ako ovdi stat' budeš, očima vid'jeti
s Lovorkom iz crkve sdruženu iziti.
Otišli er su tu, da ruku uhite
vjere tej čestite,
i da pak otidu za svrhu od pira
na svietle dvorove slavnoga Ljubmira.
I ti neć' vesel'jem zaradi Ljubice
razvedrit' tve lice,
kako ga jesam ja, jak vidiš, razvedril
zaradi Lovorka, koga sam vik ljubil?

MIONA:

Kako ne, Radmile? vidiš ke cieć . . .
radosti stoje mile sred srca . . .

RADMIO:

O ja u tom vesel'ju
za rados tač vel'ju
otiću, da nagjem
ljubovcu, k . . . .
Meu dobri tacima er ga moć' stati ni'
u svojoj naravi
bez ke god osobne i časne ljubavi.

MIONA:

Ako ovo istina, što Radmio veli jes,
danaska ja budu
za mu čes prihudu
alit' steć', aliti izgubit' sasma svies.

SCENA IX.

KOR PASTIERA, MIONA, LJUBICA I LOVORKO.

KOR PASTIERA:

O bože, hodi ti, bože hod', ako ikad,
ter naše pjesni sad
pomiluj, i svete
od pira zavjete
i ova draga dva, ki su od tve rodbine,
uzdrži, da krv tva na svietu ne gine.
Stisni uzao njih ovi
moći tvom, neka u njih tve se ime ponovi.

MIONA:

Saviše, vaj meni! Za hudu moju čes
istina ovo jes,
i ovo sada ja
žnjem tužna od moga prem tužna sijan'ja!
Ah, misli proklete,
misli, ke žud'jeste smrti, zla i štete
ovojzi pravednoj, koja je od vika
u život bila svoj pošten'ja prilika,
što drugo sada ja
vigju, jaoh, nego strah od moga sgriešen'ja?

KOR PASTIERA:

O bože, hodi ti, bože hod', ako ikad,
ter naše pjesni sad
pomiluj, i svete
od pira zavjete,
i ova draga dva, ki su od tve rodbine,
uzdrži, da krv tva na svietu ne gine.
Stisni uzao njih ovi
moći tvom, neka u njih tve se ime ponovi.
Nut' gledaj sada ti, o vjerni pastiru,
ter počti tvu viru,
na što te dobra čes
po tugah tolicih dovela ovdi jes!
Nije li ovo vil ona,

6628. rodbine] rogbine (= rogjbine) *a; tako i dalje.* 6635. žnjem] sgnjem *a.*

koja tebi oda svih općeno zakona
uzeta jur bješe?
ona, ka ne htješe
cieć časti tej svoje
smilit' se nikada na tuge jur tvoje?
Ona, ka svu viru
bješe prij' podala Dubravku pastiru?
Eto se sad odi
u rukah u tvojih sva tvoja nahodi.
Uživaš ti sada,
što žud'je n'jekada,
uživaš, i š njome srce tve veseliš
a ništa ne veliš.

LOVORKO:

Kako hoć', da velim
ja sada stvar koju, ako se veselim
cieć sreće tolike, da ništa od moga
još ne znam, mogu riet', života ovoga?
Neka ma Ljubica
za mene govori, sred koje ja lica
živem vas, i koja
dobro je sve moje, i rados sva moja.

KOR PASTIERA:

O bože, hodi ti, bože hod', ako ikad
ter naše pjesni sad
pomiluj, i svete
od pira zavjete,
i ova draga dva, ki su od tve rodbine
uzdrži, da krv tva na svietu ne gine.
Stisni uzao njih ovi
moći tvom, neka u njih tve se ime ponovi.

MIONA:

Nu što već činim ja? što veće trudim svies?
ugodno vrieme jes
prošten'je za pitat'.
Što činim? Što već dat'
slobodu ne budem
srcu mom, da milos, ku žudim, dobudem?

6660. svu] svû *a*.

O mladci blaženi,
toliko od neba i od zemlje ljubjeni,
ako sad lieposti
vašoj se klanjaju svakoje kriposti,
razlog je, da i ja
budem se poklonit', ja, ka zla svakoja
d'jelovah proć vami,
er žugjeh, kako i vi, od srca željami
ono, što dobra ćes
i Ljubav u darov vam dala sada jes.
Ljubice, ja riti
neću, da Lovorka ne ljubih, kako i ti;
nu ga ti uživaš, dostojna er s' bila
njegove ljubavi, ku si svegj žudila.
I znaj, er uživaš pastira, u viri
prilike komu ni' meju svim pastiri;
Lovorko, a ti vil,
zrcalo od časti svim vilam ka je bil'.
Meni toj vjerujte, u stvari er u te,
od šta se kaju sad, s objema boravih (?).
Nu ti, o gizdava i liepa ma vilo,
prije neg' zlo ko'e dilo
od srgjbe proć meni ukažeš nemilo,
pogledaj lice toj
Lovorka dragoga, ki je vas sada tvoj;
u njem ćeš i grieh moj
vid'jeti i od te
način tve osvete.
Za toj u kriposti
njegove ljuvene i drage liposti
ljuven grieh ovi moj, molim te, oprosti.

LJUBICA:

Ne samo, o Miona,
da tebi, jak želiš, pušta grieh sad ona,
ku si ti varala,
i život u varci kojoj si ti dala,
nu te ima za tu har
sve kako dragu stvar,
kakva god meni bit' htjela si za mu ćes;
uredba, mogu rit', držala da te jes

za stvar prem čestitu
od moga žugjen'ja i dobra na svitu.
Blažene privari,
izdan'ja čestita i druge sve stvari,
koje ti d'jelova
proć meni! Er ova
privar se sgodila
za dobra sva moja,
ako ću mislit' ja
na d'jelo samo toj, ne na uzrok od dila.

MIONA:

Hvala ti, Ljubice,
na toj sad milosti, ku mi odkri tve lice.

LOVORKO:

I ja ti praštam sve,
nu ne ovo došastje i dugo stan'je tve.

MIONA:

Ostan'te dake vi,
veseli da ste vik u vašoj ljubavi.

KOR PASTIERA:

O bože, hodi ti, bože hod', ako ikad,
ter naše pjesni sad
pomiluj, i svete
od pira zavjete
i ova draga dva, ki su od tve rodbine,
uzdrži, da krv tva na svietu ne gine.
Stisni uzao njih ovi
moći tvom, neka u njih tve se ime ponovi.

SCENA X.

LOVORKO, LJUBICA I KOR PASTIERA.

LOVORKO:

Tako sam naučan ja
trpjeti, dušo ma, minuta zla moja,
er mi se još sgodi
sred moga blaženstva čut' tugu ku godi.
Da ova pridošla ne bješe sad odi,

naše se vesel'je blaženo i milo
ne bi tač prodljilo.

LJUBICA:

Prem ti si prešan ti!

LOVORKO:

Još bo se, brače moj, ne mogu svim riti
stanovit pod nebi
od tvoje ljubavi, ku žudim u sebi,
i svegjer predaću, dokli god u mojih
sadružen dvorovih
ne budem s tobom bit',
ka si me blaženstvo i dobro sve na svit.

KOR PASTIERA:

O bože, hodi ti, bože hod', ako ikad,
ter naše pjesni sad
pomiluj, i svete
od pira zavjete
i ova draga dva, ki su od tve rodbine,
uzdrži, da krv tva na svietu ne gine.
Stisni uzao njih ovi
moći tvom, neka u njih tve se ime ponovi!

6759. prodljito] prodglilo *a.* 6764. predaću] preddachju *a.* 6767. me] mê *a.* 6775. *Pod ovim stihom stoji jošteriеč* „Kor" *u prk.*

ATAMANTE.

Iz rukopisa biskupa Strossmayera br. 1. = a.
Athamante, tragedija iztomačena po Franu Luccari Burinni, vlastelinu dubrovačkomu. Živjaše g. g. 1590. *a.*

*

Oni, koji u tragediji govore:

Hele,[1] kći Atamanta[2] i Nefele.[3]
Friso,[4] sin istieh.
Juno, božica.
Srčba, neman pakljena.
Atamante, kralj u Tebi,[5] sin Eolov.
Nefele, žena Atamantova.
Kor.
Ino, kći Kadmova, druga žena Atamantova.
Redovnik.
Glasnik.
Grad'janin.
Poklisar Ateniezanin.[6]
Poklisar Spartijanin.[7]
Ribari.
Sizifo,[8] sin Eolov, brat Atamantov, kralj u Korintu.

Tragedija prikažuje se u Tebi, gradu Beotskomu,[9] stolnini Atamantovoj.

[1] Helle *a*. [2] Athamanta *a*. [3] Nephele *a*. [4] Phrisso *a*. [5] Thebi *a*. [6] Ateniesanin (s = s *i* z) *a*. [7] Spartianin *a*. [8] Sisipho *a*. [9] Boetskomu *a* — *Tako su pisana imena vlastita i dalje u rkp.*

AT I.

SCENA[1] I.

HELE. FRISO.

HELE:

Što će od nas, brače bit'? ku svrhu zgar s nebes
uredba na saj svit odredil' nami jes?
Gd'je ćemo mi veće? Eto, jaoh, vidismo
cieć naše zle sreće, pod ku se rodismo,
gd'je drugu obljubi ćaćko naš za sebe
miliju prem ljubi s kraljestvom od Tebe,
a majku u srgjbi našu, jaoh, odtjeri,
ka njemu vazda bi pravedna u vjeri,
ne davši, da dogje već prida nj, plačni njoj,
neg' sasma da ogje i njega i dom svoj,
i da se prognana svud skita cileći,
dalek svoga stana porod svoj želeći;
a huda, nemila maćeha prokleta,
za svoja zla dila ka pokoj naš smeta,
da š njime provodi vesele svoje dni,
i neprav plod plodi, što naša koris ni',
i da mi treptimo, svegj padav na manje,
kad godir vidimo ognjeni obraz nje,
ki nami protiva pravednim svaki čas
u srgjbi odkriva čemerom polit vas,
kažući, da će toj prem isto nam dati,
što i majci da našoj, ku hotje prognati.
Što bi se, dim uprav, sgodilo ove dni,
da jošte ka ljubav ćaćkova pri nas ni'.

FRISO:

Hele, ma sestrice, veliko vrieme jes,
da naše tužice razbira moja svies;

[1] Scena (sc = š *i* ž) *a*. . Stih 7. srgjbi] sargbi *a*. 10. sasma] svasma *a*.

i da nije, jaoh, tebe, cieć koje sve predam,
i u koj sam sebe i ljubav mu gledam,
sunčanom svjetlosti kunu t' se na saj svit,
slika tve lieposti koja se može rit',
kako bih dosle ja svih tuga slobodan,
pobjeg'o dalek' tja ovega mjesta van,
i ćaćka našega u dobre jošte dni
slobodil od svega, da s mene tužan ni'.
Nu ljubav, znaj, tvoja, ku cienim ja veće,
neg' dobra sva moja i moje sve sreće,
drži me, i jes toj podobno, buduć ti
godišti još takoj mlagjahna vid'jeti;
tere mi, jaoh, ne da stvoriti d'jelo toj,
cieć česa svegj preda i kopni život moj,
strašeć se prem tužan nezgodom takome,
da ne bih ki god dan pogib'o s tobome,
navlašto nemila maćeha gdi tvori
sva huda nam dila, da nas prije umori,
neka nje sinovi, kad ćaćka smrt skrati,
uzbudu grad ovi njih voljom vladati.

HELE:

O Friso, brače moj, zaman je meni iskat'
ljubavi toj tvojoj dostojnu hvalu dat',
i pamet mu trudit' i slabu moju svies
za moć' ti harna bit', koliko pravo jes.
Er tvoja ljubav taj, kom se čes ma slavi,
nadhodi na sviet saj sve ine ljubavi.
Nu t' umijem ovo rit', da spravna jesam ja
svud nauk tvoj sliedit' godišta sva moja,
i svjet prem svakoji prigrlit' srcem tvoj,
kako se pristoji mladosti sad mojoj.
Tim dobro ti sada vidj, ako bolje jes
nam otit' iz grada, neg' čekat' tugju čes,
ter meni objavi, i tada ć' vid'jet' ti,
ke će bit' naravi tva sestra na sviti,
i koje srce ima na ova nje l'jeta
protiva svacima nezgodam od svieta,

28. mu] mû *a*. 49. mu] mû *a*.

kako uzbude uza te podniti
hrabreno sve trude, koje joj rečeš ti.

FRISO:

Sestrice, jaoh, moja, ke rieči sad tužan
izlazit' čujem ja iz tvojih usti van?
to li mniš bržek ti, da hoću ja tebe
svjetovat' iziti mlagjahnu iz Tebe,
i druge strane ke iskati ove dni,
pustiv se u ruke sreći, ka krepka ni?
Ali, jaoh, ne znam ja, ko'e biće žena ima,
kojoj stvar svakoja slobodu vazima.
Žene su nejake, množtva ih ne scine,
stvari se njim svake pričaju i čine.
U tiesnoj nezgodi one uzet' ne mogu
dobar svjet ki godi, da se njim pomogu,
Ni im se pristoji po tugjih stranah it',
gd'je se svegj nastoji za čas im ockvrnit'.
A ženi sama čas poveće, znaj, prudi,
sramotom neg' sviet vas da vlada i sudi

HELE:

Muške bih prinila (?) haljine na sebe,
i svud bih sliedila kako sjen ja tebe;
bratac bih drugi tvoj, ali sluga tvoja
u strani svakojoj kazala da sam ja;
i tako jur svudi i ob dan i ob noć
bez straha od ljudi mogla bih mirno proć',
ufajuć u boga, er je on pravda taj,
ka brani svakoga pravedna na sviet saj.

FRISO:

Na stranu pusti već te misli, sestro ma,
i ufaj, er vik neć' hranit' se suzama.
Nebesa imaju pomnju, znaj, nad svieme,
i dobrim ne daju, da tuže sve vrieme.
I ako huda čes kad godir njih mori,
s naredbom od nebes toj čini i tvori.
Skroven je boži sud, ki bude veće krat
pravednu žestok trud, a krivu milos dat'.

66. usti] ustj *a*. 71. jaoh] joh (?) *a*. — ko'e] koê *a*. 95. boži] Boscij *a*.

Ni'e trieba nitkore da ište znati toj,
nebesa što tvore u pravdi u svojoj.
Dosta je, pravedni da vjeru imaju,
er neće sve njih dni pribivat' u vaju.

HELE:

Teško je trpjeti, gdi pravda jes jedna
gospostvo na svieti kralja nepravedna.

FRISO:

Teže se po strani skitati po tugjoj,
gd'je tvoga draga ni', da ti da ki pokoj.

HELE:

Još teža od tega broji se da je smrt,
ka svrha jes svega, i ka sve ima strt'.

FRISO:

Prikor je teži već, er njega na sviet saj
komu se bude steć', ne krati ni smrt taj.

HELE:

A nije li dobrota prikori svakoj štit,
na ku vik sramota ne more nijedna prit'?

FRISO:

Dobrota štit je svim od svake prikori,
nu samo ne proć tim, ke narav zle stvori.
Er zloban čovjek hud uzbude veće krat
za svoju za zlu ćud i dobru prikor dat'.

HELE:

Dosta je, prid bogom pravedan (?) da čis jes,
svak ište s razlogom uteć' zlu svoju čes.
Razuman puštaje, da srgjba mjesto ima,
koj se trt' ne daje, neg' joj se otima.
Svak se rve i bljude, i štiti i dviže
s nesreće ke hude, i svak je odbiže.
Dala je nauk taj, a mudri toj znaju,
narav svim na svit saj, da se zla čuvaju.
Mrnar, ki plav svoju vidi u pučini
bez reda u boju, ke (!) more njoj čini,
izvan te pomoći, ku ište od nebi,

103. se (= sê = sê je?) *a.* 119. štiti] sciti (*m.* sctiti) *a.* 123. mrnar] marnar *a.*

ište se pomoći sam isti po sebi,
ter jedra napravi i vesla u čas taj,
kojim ju upravi, gdi no jes miran kraj,
da se tuj sahrani s pomoći od zgora,
i vjetra ubrani i srgjbe od mora.
svieh mori zli strah svoj, eto i nam neprava,
jak more plavi toj, maćeha strah dava.

FRISO:

Sestrice draga ma, besjeda liepa tva,
s razumnim riečima vriednosti puna sva,
kaže te istino umrlim na sviti,
od bogov jedino rod'jenje da si ti.
Jeda svjet dobri moj, ki sada uzimam,
izide još na toj, da s tobom mir imam,
i jošte od tebe da slavno govori
vas naš grad od Tebe i da te vik dvori,
i vječna spomena, dokle sviet pristane,
od tvoga imena da u njem ostane.
Unutra pogj'mo mi, ter ćemo obredit' (?),
što bude meu nami pobolje za nas bit'.

SCENA II.

JUNO BOŽICA:

Ja, ka sam kći sada Saturnu, a žena
Jovu, ki sva vlada, ka su odi stvorena,
ja prava kraljica, koj druge vik ne bi,
svieh inih božica i bogov od nebi,
osvetu neću moć' učinit' ove dni
vrh toga, ki mu moć ni čtuje ni scini?
Neće moja ova stril strašna muža moga
dat' ovoj kući cvil, i smesti svakoga?
S razlogom dostojnim od srgjbe neću ja
moć' ovim gradom svim obrnut', i moja
neće moć strašna moć' kripostju svojome
dostojno vrha doć' Atamantu zlome?
Atamantu, koji Nefelu ostavi,
ka njega svegj goji u časnoj ljubavi,

131. nam] nas *a*. 143. mi *ne ima u a*. 146. sva — ka su odi] sve — kâ suodi *a*. 150. mu] mû *a*. 155. moć — moć'] mòch — moch *a*.

i ku mu za ljubi za svoju podah ja,
i od ke on ljubjen bi, kako se dostoja.
Ah, da ni'e na sviet već nijedna ljubovnica,
ka bude meni reć', da sam ja božica,
nitkor da mene ni čita, ni moli,
ni da me spomene, ni se mnom oholi,
ako odi ne činim danaska vid'jeti
na puno ljudem svim, što mogu na svieti,
i koli za hud grieh bogovi imaju
zled svaku ljudi tieh, ki žene puštaju,
žene, s kim dobru čes i ljubav na sviti
htjela bih, pravo jes, u društvo staviti.
A druge obljube napokon, uz koje
i život izgube i dobro sve svoje,
cieneć liep njih obraz, što vrieme nosi tja,
već nego svietlu čas, kom ljudska vriednos sja.
Da ime nije moje u ustieh od ljudi,
neg' da se njim poje dusi ti prihudi,
dusi, ki stanuju sred pakla, gdi viku
drugu stvar ne čuju, neg' jauk, plač i viku,
čiem hrane smeću i bies i vrlos nemilu,
ka š njimi vazda jes u svakom njih dilu,
i da se potlače sve slave tej moje,
i na me da plače stvorenje svakoje;
ako grieh progje taj Atamanta zloga
bez plate na sviet saj od biča od moga,
ki pusti u svem sliep ljubovcu pravu tu,
s kom ima porod liep i slavan na svitu,
a uze za sebe drugu prem bez vida
s kraljestvom od Tebe, Amfion ku zida;
kojoj se pusti vas u ruke, i kojoj
da vjeru, pravdu, čas i život isti svoj.
Nu što već činim ja, ter odi ne tvorim,
da su zla svakoja, i da svieh pomorim?
neka zna nemili Atamante hudi,
tko žive zliem dili, koli mu zlo udi,
i neka bude on neharniem griehom tim
ogleda i zakon na saj sviet ljudem svim,

188. Amfion] Amphion *a; tako i dalje.*

ki žene puštaju, s kimi ih bog sadvoji,
a s druzim dni traju, što veomi zlo stoji.
Ne da se ckni veće, ne da se stoji man,
neg' da sve nesreće na ovi padu stan!
Da strašna tva sila i tvoj gnjiv i tvoj jad,
o srgjbo nemila, vid'jet' se bude sad,
izidi na svjetlos i s tobom donesi
smrt, oganj, nemilos, čim slavna ti jesi;
dones' bič goruć tvoj, ki dolu raždeži
u jazi pakljenoj, troglav pas gdi reži,
i gdi se hraniš ti najhugja oda svih
pedepsom i smrti od ljudi nepravih;
donesi, er budeš danas učiniti
stvar, kom sve dobudeš stvari, ke čini ti;
slavan ćeš steći glas od pravieh od ljudi,
tva sila i tva vlas strašna će bit' svudi.
Tim ne ckni, ne ckni već, odi ćeš tutako
pedepsat', morit', žeć' i činit' zlo svako.
Ne vidiš Junonu, u gnjivu gdi stoji,
božicu strašnu onu, koje se svak boji,
gdi trese stupaj svoj, kim čini veće krat
i strani pakljenoj u srgjbi strah imat'?

SCENA III.

SRČBA. JUNO.

SRČBA:

Eto sam došla ja iz jazi pakljene,
što hoće sad moja božica od mene?

JUNO:

Čiň', srgjbu da tvoju Atamante čuje,
ki strašnu vlas moju ni scieni, ni čtuje.
I ako dosta ni' taj srgjba, uzmi š njom
i plamen ognjeni, ter sgori njegov dom,
neka krv, oganj, smrt od kuće sad ove
prem sasma bude strt' sve stvari njegove;
a pak mu smeti svies, da zna vik pod nebi,
koli tva ljuta jes pedepsa u sebi.

205. raždeži] rascdesci *a*. 213. tutako] tu-tako *a*.

SRČBA:

Prem strašan vrh inih početak u svemu!

JUNO:

Za toli veći grih dostojan svim njemu.

SRČBA:

I pravda velika s pedepsom u pored,

JUNO:

ku pita tolika njegova huda zled.

SRČBA:

Koji grieh može bit' zledi tač velike
dostojan na saj svit pedepse tolike?

JUNO:

Pedepsa koja ni' najgora od svita,
njegov grieh pakljeni ku sada ne pita?

SRČBA:

Jeda je kralj zao za hudo ko'e dilo
mater svu zaklao u srgjbi nemilo?

JUNO:

Ne pravu (?), neg' ljubi cieć druge progna on,
i sada ku ljubi, što boži nije zakon,
i hrani uza se nepriatelje moje,
u ke već uzda se, neg' u ino sve svoje.

SRČBA:

Nepriatelj, gos i svak vid'jet' će očima,
koli tvoj bič je jak i težka ruka ma.

JUNO:

Nepriatelj on je moj najprvi, za toj ti
najprije na nj strašni tvoj gnjiv hotjej staviti!

SRČBA:

Da koji zli griesi tuj ljubav njegovu,
ke rekla ti niesi, na taku smrt zovu?

JUNO:

Velici i strašni, nebo zgar kim prieti
i nijednim koje ni' moć' usmi izrieti.

237. jedaê *a*. 238. svu] svû *a*.

SRČBA:

Da mala neboga njegova d'jeca taj
ka grieha nijednoga ne znaju na svit saj?

JUNO:

Neka su ogleda od take nezgode
ljudim, ki bez reda svoj život provode.

SRČBA:

I ti ćeš gledat' moć' bez suza tej smeće,
i neće t' žalos doć' vrh njih zle tač sreće?

JUNO:

Gledat' ću veselo s nebesa od zgara,
gdi se toj zlo d'jelo pedepše i kara,
i gdi bič pravedan zločince tej trudi,
na saj sviet, ki je dan za zlobu od ljudi.
Za č plata, ka se da dostojno onomu,
ki na čas ne gleda, mila je dobromu,
a zlomu strah daje, da se od nje naprieda
i bljude i haje i svoga zla svida;
i tako hud čovik, kim vlada zla slipos,
što ne htje u vik (?) od dobra za krepos,
stvorit' će za sam strah od biča, prid kime,
prem da je jošte plah, čini se blag svime.
Tim l'jepši sviet biva, tim se put otvora
pravdi, ka pribiva s višnjime od zgora.

SRČBA:

S milosti daj sada na mire pogleda'
Tebanskoga grada, ter svršit' njim ne da';
Amfion, ki je tebi pastorak, Jovu sin,
početak da Tebi od zgrade i način.
Bogovi nju ljube, i za nju drže mač;
nije pravo, da gube miri se liepi tač.

JUNO:

Nemila taj Tebe, neharni sasma grad,
nemilu i tebe učinit' ima sad.
Mnokrat je ona mene maćehom činila,
i strašne spomene ljudi je rodila.
Prije se će sunčan zrak k iztoku svom vratit',

264. svida *a*.

i sasma noćni mrak u svjetlos obratit',
neg' ću ja misli me promienit' ikada,
da zlobam tacime plata se zla ne da.
Nu što se ckni veće? Jove zgar hoće toj,
ki trpjet' zlo neće u pravdi u svojoj.

SRČBA:

Ne veće, veće ne. Egeo strašni ti,
kad plaho zgor krene vjetar njim srditi,
ter svoje valove podigne, u kojih
vidi se gdi plove množ mrtvih ljudi tih,
ni s gromom s nebesa u jesen od zgora
tries koji rastresa visine od gora,
neće se vid'jeti krenut' tač u sebi
nikadar na svieti s rasrgjbom od nebi,
kao krenut' sad s' ima Atamante hudi,
ki d'jelim svojima pravde bič razbudi.
On će udrit' u taj bies pun ognja i smeće,
da neće imat' svies poznat' sve nesreće.
Nemir, strah i zloba, rasrgjbe i rati
u svako š njim doba hodit' će i stati,
pedepsan bit' će vik od višnjieh bogova,
i neće imat' lik nijedna zled njegova;
mesa će svoja plah razdirat' po sebi,
od njega tako strah da će proć' do nebi,
a posred njegove hoće se vid'jeti
kuće, krv gdi plove od svoje dvo'e d'jeti,
koje će biesan on bez nijedne potrebe
raztrgnut' napokon, pak ubit' sam sebe.
I neka sunce zgar bude mi jur biti
u taku strašnu stvar milosno na sviti,
čekat' ću do druge svjetlosti njegov zrak
za moć' tej sve tuge ujedno skupit' pak,
ter ih vrć' na njega, objednom da bude
pedepsan od svega za zlobe sve hude;
dostojno ere jes, da toli hud čovjek
i hudu ima čes bez svrhe vas svoj viek.
A uz to razgorit' i ženi i njemu
srca ću, da tvorit', budu zla u svemu,

283. me] mê *a.* 298. sve] svê *a.* 306. svoê *a.* 314. sve] svê *a.*

Junone a paka da bude vid'jet' moć',
što može kći jaka, ku rodi nebo i noć.

SCENA IV.

ATAMANTE:

Ako se riet' more, istina da je ta,
što mnozi govore razumni od svita,
u paklu vran jedan da srce grize vik
Titiju dan po dan, i da mu nije lik;
drugi sam Titio ja za mo'u hudu čes,
i kuća sad moja drugi, jaoh, pak'o jes,
u kojoj čas po čas misli, ke nastaju,
grizu mi život vas, i pamet skončaju;
i kako srce toj u njem se ponavlja
svegj za plač vječni svoj, i drugo postavlja
tako, jaoh, iz nova ponavlja u meni
sadanja zled ova spomenu od zlih dni;
nit' mi što pomaga, er velik jesam ja,
nit' se tim odlaga u ničem zled moja.
Eto sam od Tebe kralj, otac poroda,
za moje potrebe ki mi bog liep poda;
sin Eola strašnoga, ki lomi, ki prži,
vrh vjetra svakoga gospostvo er drži;
i za sve, vajmeh, toj kroz čemer prihudi
od svud zli nepokoj mori me i trudi.
Ne tajim, i to jes, pustio da sam ja
ženu, ku prvo čes dala mi jes moja,
i da sam pak drugu, u ničem ne manju,
uzeo jur za drugu gizdavu kako i nju.
I ako sinove s prvom sam imao,
porod mi iz ove drugi je bog dao.
Sgriešio sam istino, i niesam im'o svies,
er me nje jedino dobilo lice jes.
Ljubav je u meni stvorila zled taku,
kroz plamen ljuveni ka čini stvar svaku,
i koja ima moć i ljudem i višnjim
na nebu vrha doć', er svietom vlada svim.

324. Titiju] Tityu *a.* 325. Tityo *a.* 326. jaoh] jôh *a.* 337. prži] parscj *a.* 347. im'o] imò *a.*

Vjeru htjeh ockvrnit' ne tajim ni toga,
nu mi i to ima bit' prošteno od boga.
Er za sve da taj stvar ne ima se, ja ću rit',
za drugo nikadar dostojno učinit',
neg' za to prem samo od krune kraljestvo,
u kom mi imamo sve naše blaženstvo;
da eto i ja sad od njə sam za sebe
im'o vas ovi grad s kraljestvom od Tebe,
i cieć nje kraljice, ku mi bog hotje dat',
Venere božice mogu se neput zvat'.
Ki drugi čovjek znan, ki čistu ima svies,
pustio bi proć zaman iz ruke taku čes?
Pedepse ja imam i misli teške prem,
žalosti s kih primam, i s kojih tužan grem.
Kraljestvo nu koje bez truda i jada
na svietu bilo je u sebi ikada?
Al' evo Nefele, ljubovce prve me,
kaže se, da vele srčna gre sobome.
Trieba je, da ja sad spravim se slušati
vas nemir i gork jad, u sebi ki pati,
i da š njom razložim strpjeno u družbi,
i pak se podložim svakojoj nje tužbi.
Svakomu kralj zakon u zemlji svoj stavlja,
samo se ženi on pod zakon postavlja.
Ima se dat' ženi od svega svoj razlog,
da ženu muž cieni, toj hoće višnji bog.
Poću čut', što pravi vid'jela eto me,
i š njom ću s ljubavi besjedit' svakome.

SCENA V.

NEFELE. ATAMANTE.

NEFELE:

Još, neharni ljubovniče,
nećeš poznat' grieha tvoga,
jošte li te, jaoh, ne tiče
teška žalos truda moga?

369. me] mê *a.* 375. svoj] svôj *a.* 380. *Iza ovoga stiha ima praznina od pet stihova u rkp.*

ATAMANTE:

Kim griehom ti tvoriš mene sad, a sebe
neredno tač moriš bez nijedne potrebe?

NEFELE:

Ako grieh se tvoj ne može
riet' istino grieh na svieti,
da što, vajmeh, višnji bože,
grieh se drugo može rieti?

ATAMANTE:

Tko žive na svietu, griešit' ga sviet sili,
pod zlu se svi smo tu nesreću rodili.
Nu dosle ne vidim, ni poznam od sebe,
u ničem da vridim ni malo ja tebe.

NEFELE:

Živuć tvoja prava ljubi,
ne hoće se, ni pristoji,
da tve srce drugu ljubi,
a s prvom se tako dvoji.
Zakon neće, da dvie žene
ljudi hrane; eto imaš
ti nesrećnu sada mene,
drugu, razlog nije, da primaš.

ATAMANTE:

Kralj je sam gospodar zakonom jur svima,
a njemu nijedna stvar gospodit' ne ima.

NEFELE:

Nećeš ti nigda rit', da niesam ja tvoja,

ATAMANTE:

ni mogu tega skrit', da ti muž niesam, ja.

NEFELE:

Imenom muž si moj, a d'jelom, jaoh, druge.

ATAMANTE:

Dake je uzrok toj tebi sad od tuge?

NEFELE:

Pravedan uzrok prem, nu nemoj tega mnit',
er ja sad tužna grem, da ćeš ti veseo it'.

391. svietu] svjtu *a*. 395. prava (*m*. parva = prva?) *a*. 399. dvije *a*.
408. dake je] dakeje *a*.

Za č ako uzbude pravda ka na nebi,
zlobe ju tej hude hoće znat' u sebi.

ATAMANTE:

Nije toprv, da znam ja za malu za nje svies,
er žena svakoja u srgjbi plaha jes.

NEFELE:

I ja toprv plačna toga
ne znam (čim sam izgubljena),
er od muža žena svoga
s pravom vjerom nije ljubljena.

ATAMANTE:

Čim se ti mož' bolit'?

NEFELE:

Da čim, jaoh, oholit'?

ATAMANTE:

Kralja imaš muža ti, Tebane ki vlada.

NEFELE:

Udovstvo na sviti meni je muž sada.

ATAMANTE:

Ti sama po sebi stavljaš se na zlo toj;

NEFELE:

er me neć' ti k sebi, nit' se muž brojiš moj.

ATAMANTE:

Tko tebi brani sad uživat' sve ove
države, Tebu grad i tvoje sinove?

NEFELE:

Kako, jaoh, uživat' da mogu ja takoj,
videći drugu spat' uza te za plač moj?

ATAMANTE:

Nije razlog, da žena cieć časti nikadar,
koja je poštena, na taku misli stvar.
Da ti imaš svies bolju i bolja š njom dila,
tvoju bi nevolju u rados vratila,
i dobru tvoju čes i d'jece po sve dui
hvalila do nebes, imajuć har meni.

414. srgjbi[sargbi *a*. 421. Thebane *a*. 427. jaoh] jôh *a*.

NEFELE:

Još li, zla nehari, ufaš moć' držat' ti
skrovene tve stvari i zlobe na sviti?
O tužna Nefele, što milos ne pitaš?
ljubi te muž vele, hoteć se ti skitaš,
k sebi te priziva, da mlados tvoja sad
i njega uživa, i d'jecu i svoj grad!
Ti, ti si nemila, a on blag i vriedan,
i tva su zla dila, a on je pravedan!

ATAMANTE:

Nefele, ako hoć' s prava iskat' načina,
lasno ćeš poznat' moć', da je to istina.

NEFELE:

Jošte li, vajmeh, sniš, da sliepa jesam ja,
ter sa mnom tač hiniš, pokrivav zla tvoja?
ali mniš, i sada da mi ć' dat' držati
toj, što mi n'jekada razumjet' dava ti,
kad ima vlas i moć činit' mi vjerovat',
da svjetlje mrkla noć od sunca ima sjat'?

ATAMANTE:

Neću ti inamo (?) da ništa vjeruješ,
istinu neg' samo, ku vidiš, da čuješ.

NEFELE:

Da te ocem niesam ja d'jece učinila,
ki (!) će bit' čas tvoja za svietla njih dila,
razlog bi im'o ti, istinu ja ću rit',
taku stvar tvoriti, i ne bi t' zazrio svit.
Rodivši ih, prem luda brojah se u sebi
blažena od svuda megju inim pod nebi,
i cienjah, d'jeca taj meu nami da će bit'
od vječne savezaj ljubavi na saj svit.
Daj mi njih povrati, a ti se od Tebe
sve činit' ne krati, što hoćeš, za sebe.
Kad mi nije dano bit', da sam ljubi tvoja,
daj majka da se rit' od d'jece mogu ja;
i kad mi muž gine, er hoće on takoj,
bez nijedne krivine daj porod da je moj.

444. da je] daê *a*. 456. zazrio] sasrio *a*. 457. rodivši ih] rodivscih *a*. 460. savezaj] savesaj (s = s *i* z) *a*.

*

ATAMANTE:

Nefele, srgjba taj mirnoj ti bit' ne da,
čas mene poslušaj, i razlog moj gleda'.
Neću riet' jur toga usmi ovim nikadar,
er se skrit' od boga ne može nijedna stvar,
da drugu sad ženu, kako htje čes moja,
u svemu poštenu, obljubio niesam ja;
nu hoću toj riti, nikoji da ti dan
nies' mogla iziti iz moga srca van.
I sad te ljubim još, ni gonim ja tebe,
kako ti vid'jet' mož', iz grada od Tebe;
i d'jeca meni tva, ku mi si rodila,
kako ova oka dva draga su i mila.
I vjeruj ovu stvar, ku ti ću sad odkrit',
i ku prije nikadar niesam ti hotio rit':
kak' Inu s drugoga ne uzeh ja za sebe,
neg' zacieć ovoga kraljestva od Tebe;
od koga neka ti još vrieme budeš sve
u kruni vid'jeti rod'jenje svietlo tve.

NEFELE:

Liepe su tve rieči, nu njih glas medeni
rane ove ne lieči, ke su sad u meni.

ATAMANTE:

Za to te molim ja, ako ti navidiš
meni ova sad moja gospostva, ka vidiš,
nemoj ih tvojima sinovom navidit',
er u njih zloba ma ne može grieh se rit'.

NEFELE:

Vrati mi, vrati mi d'jecu mu, molim te;
ti s dražim tvojimi uživaj strane te.
Čin', druzi sinovi da mnoštva taj sude,
vladajuć grad ovi, kad tebe ne bude.

ATAMANTE:

Srgjba ti i boles, Nefele, ku slidiš,
uzela pamet jes, ter razlog ne vidiš.
Oni će Frisu bit' podložni, er vas grad
Frisa će obljubit', kako ga ljubi sad.

468. čas] cjass *a.* 485. rieči] rici *a.* 491. mu] mû *a.* 497. Frisu] Phrissu *a.*

Godišta Friso tvoj ima taj, i tu svies,
er zemlji drag je ovoj, kako kralj da nje jes.
Toj vidiš dobro ti; a kad bi silome
još hotio kralj biti nad braćom mlagjome,
ki bi grieh učinil? krunu bi dobio,
a grieh bi onda bil, kad ne bi on kralj bio.

NEFELE:

Jaoh, da to misliš ti, nepravo Friso moj
da bude kralj biti po sili zemlji ovoj.

ATAMANTE:

Kralja (?), koji se učini silome,
njegov puk boji se u kraljestvu svome.

NEFELE:

Meni vrat' sinove, a u toj ti slavi
uživaj strane ove u miru s ljubavi.
Bog da njih sabljude velike tač sreće,
u koj se sve hude nahode prem smeće!

ATAMANTE:

Ti moju milos neć' da znaš u ničemu,
er srgjbu tvoju već neg' ljubav gledaš mu.
Tko dobro odbiže, a on zlo da ima,
a dobro ne stiže, koga se zlo prima:
eto ti velju sad, cieć zlobe tve hude
čin', da već ovi grad vid'jet' te ne bude!
Kako mož' najprije bježi tja svakako,
da te odi već nije u njemu nikako!

NEFELE:

Ja razlog ištem sam prid pravdom tvojome;
drugo ti ne pitam, sinove vrat' mi me!

ATAMANTE:

Moji su sinovi! za te oni ne haju;
još hoću, grad ovi da sa mnom vladaju.
Za toj ti sprav' se poć', zapovied i moju,
prije neg' dan bude proć', izpuni svakoju;
i ufat' nemoj već u svu tvu nevolju,
da ti rieč budem reć' od ove ku bolju,

514. mu mû *a*.

dokli zlu tvoju ćud ne vržeš iz tebe,
ka je ovi težak sud doniela vrh tebe.

NEFELE:

Što ću sada tužna veće!
eto on srčan, vajmeh, pogje,
a nesrećnu mene ogje
punu zloga plača i smeće.
On uteče, jaoh, od mene,
on mi sinke me ne vrati,
neka budem vik plakati
cieć žalosne njih spomene.
Ostah kako sliepa sada
bez mojega gospodina,
i bez kćerce i bez sina
izagnana još iz grada.
Ko ufanje već ostaje
meni tužnoj? vidiš s nebi,
o Junone, ka se tebi
plata za tva dobra daje!
U čem njemu u dni ikoje,
jaoh, sagrieši ova ljubi?
ali er ga veće ljubi
nego plačne oči svoje?
Ako ljubit' nije dostojno
ženi jednoj muža svoga,
ja dostojim radi toga
da vik živem nepokojno.
Er sam njega jur ljubila
prem odveće srcem svime;
i uza nj sam sve me vrime
i svu mlados izgubila.
O sunčana ti svjetlosti,
o pravedna sviećo od nebi,
ako sada, jaoh, u tebi
jesu od ognja ke kreposti,
osveti se grieha moga,
čin', da plamen tvoj gorući
srce moje tač razvrući,

543. ko] kô.*a*.

da se izbavi bitja svoga!
A vi žene, ako koja
odi sliša sada mene,
neka od vječne vam spomene
bude ova žalos moja;
neka vam sam ja ogleda,
da muževe vi ljubite;
nu ne za njih da gubite
vašu mlados tač bez reda;
er se zaman pak kajati
u nevrieme i dan i noć,
i od boga iskat' pomoć,
kad se život zlom prikrati.

SCENA VI.

KOR:

Ištući svud zaman
Kadmo sestru svoju
po svietu noć i dan
Europu, jur koju
za liepos za svoju
Jove, sin Saturnov,
bješe obljubio;
i zacieć da ne bi
gdi š njome poznan bio,
stvori se u vola
nad svim prem ohola,
u komu skroveno
po mnogo vremena
uživa ljuveno
nje lica rumena;
i tako hodeći
po stranah po mnozih,
sestru (?) želeći,
u kraje napokon
Dircea dogje on.
U kojih veliku
nakazan kad ubi,

575. se (sê = se je?) *a*. 598. Dircea] Dircea (c = c *i* č) *a*.

posija zemlju tu
strašnima nje zubi;
od kih pak skočiše
ljudi, ki boj biše
meu sobom; u njih čas taj prvi
svršiše život svoj
vaskolik u krvi.
Tada da tamni mrak
ne bješe zasliepil
od oči naših zrak,
mogli smo zlamen hud
i strašan vrh nas sud
na puno vid'jeti, i poznat' do mala,
da svršit' imaše od Tebe sva hvala;
I da nje države
imahu krvave
sve biti i polja
u vrieme prol'jeća
cieć naših nevolja
bez trave i cvieća.
Rad toga zlamena
što ima biti pak u druga vremena,
toga mi ne znamo,
nu bil'jeg imamo
oda zla velika, sada, jaoh, vidivši,
gdi zemlja leži sva, od suše tamnivši.
I polja gdi gore
a na njih ništore
ni nikne, ni zene,
nu loza još ista
opada, i vene,
crniv se bez lista.
Ti Jove, ti, koji
držiš vas ovi svit (?)
u ruci u tvoji,
i vladaš nebesa,
ka stupaj tvoj plesa,
i ki si sve stvoril, što na njem sada jes,

625. jaoh] joh *a*. 635. tvoji] tvôj *a*.

pogledaj za milos s tih strana od nebes
i ne daj, vajmeh, sad,
da sgine ovi grad;
ukloni od njega rasrgjbe prihude,
ke su uzrok od svega, i ke mu samo ude.

AT II.

SCENA I.

KOR. INO.

KOR:

Evo, jaoh, kraljica
od ovud gdi grede, noseći svo'a lica
polita suzami.
Ti, bože pravedni, ki stojiš nad nami,
čin', ove suze nje da progju sve mani,
i ovi grad i nas i nju zla ubrani.

INO:

Otac mi Kadmo bi, majka kći svietla taj,
Venere zgar s nebi ku rodi na svit saj.
Pir se nje učinil s Martom megju svima
bogovi, ki su bil' na piru tuj š njima.
Ñu što, jaoh, kući ovoj pomaga taj slava
od pira, u kojoj bi taka jur sprava?
što li mi bolje jes, da moji izhode
od bogov zgar s nebes, i da plod, ki plode,
vid'jeli čestit svim jesu oni, ako sad
za žalos istim njim brani se ovi grad;
ako se skitaju daleče od njega,
i vrieme man traju potrebņi od svega?
Prem oci nesrećni i tužni vrh inih
na plačne ove dni od sinov nesrećnih!
Od tri me žalosne sestrice, ke imah
gizdave, kreposne, i kim se mila zvah,
eto mi Semele ub'jena, vajmeh, bi
od Jova, ki vele n'jekada nju ljubi,

639. stranah *a.* 643. *Pod ovim stihom stoji napisano:* Svrha prvoga ata *a.* 644. jaoh] jôh *a.*

a druga prije toga za svoju hudu ćes
Ateona svoga vid'jela mrtva jes,
gd'je ga isti psi svoji na priku njih volju,
ke n'jekad on goji, i drpe i kolju;
Agae (?) tretja bi, ka svojiem rukami
istoga sina ubi u plaču suzami,
ne da toj nemilos bi u njoj, neg' sama
od bogov usilos, ki stoje nad nama.
i da bi tuj bile, što želim tužna ja,
svrhe, jaoh, nemile mojega cvil'jen'ja,
ne bi trud nijedan bil, er sebe na saj svit
tko nije izgubil, da ima sve, može rit'.
Nu ne smijem ufat' toj, er svak čas od svudi
novi, jaoh, nepokoj mori me i trudi,
i sni me skončaju, u doba ki svako
zao mi strah daju, ne znam kud ni kako,
nove mi žalosti u pamet donose,
ke mi sve radosti od srca odnose;
i da bog da s nebes, da zaman bude toj,
er se je pod zlu ćes satvorio život moj.

KOR:

Kraljice, nije moć' rit', da ne imaš pameti,
kako nije moć' ni skrit', kraljica da nies' ti
od svietlieh rod'jaka izašla na sviet saj,
hranjena gdi svaka dobra su vriedna taj;
toga rad tvu pamet, ku t' višnji htje dati,
ne imaš ti mudra htjet' u ničem smetati,
ni tugjom nesrećom zakon davat' sebi,
er svojom svak srećom hrani se pod nebi.
A sni su lažive sjen misli, u kojoj
slaba svies taj žive, ka ne ima razum svoj;
snom, koji sve smeta, kako nam dohodi
stvar koja opeta, tako snom prohodi.

INO:

Čula je, vaj meni, ma pamet i ma svies,
gdi je grob kameni, u komu Penteo jes,
iz njega izit' glas, ki meni, ku zvaše:
ako ti ljubiš čas, kraljice, veljaše,

669. Ateona] Attheona *a*. 672. Agae] Aga e *a*. 679. nije] nij *a*.

što stojiš već takoj, ter ne ideš s d'jecome
uživat' drag pokoj ovamo sa mnome,
ki ti je tvoja čes i draga i mila
s uredbom od nebes s početka spravila.

KOR:

Kraljice, istinom rek'o bih sada ja,
ako ima pamet snom vjerovat' ikoja,
da taj san drugo rit' u skrovu nije htil svom,
neg' tebi naviestit' i tvojim sinovom,
od tvoga kraljestva da imaš uživat'
ti s d'jecom blaženstva, ka ti bog hotje dat',
i koja tebi jes sreća taj tva mila
s uredbom od nebes s početka spravila.

INO:

Jaoh, istinu san je meni
odkril u svom skrovnu dilu,
er na konju brzu i bilu
u mrklosti noćne sjeni

. . . .

KOR:

Puk vaskolik, ki će imati
vazda sjeme Kadma tvoga
u milosti, kako onoga,
ki htje Tebu sazidati.

INO:

Puk razlogom ne vlada se,
on svegj nove stvari žudi,
i svegjer se imat' trudi
razd'ieljene svoje glase.
Svegj kako to sinje more
vrti sobom sjemo i tamo,
ni on ikad jedno samo
mjesto krepko imat' more.

KOR:

Pače kako valovito
more sobom kreće i sije,
kad njim srdit vjetar bije
oko stienja stanovito,
ne more se samiriti,

dokli vjetar taj prihudi
ne pristane, ki ga trudi,
i koji mu od svud priti;
tako budeš puk viditi
smeten, kad se na mir njemu
tko obrati, er u svemu
žudi mirno on živiti.

INO:

A rietko se taj mir vidi
megju mnoštvom, ko'e zlo slidi.

KOR:

Mučno je, što ja mnim, za razlog da jedan
megju svim mnoštvom tim neće bit' pravedan,
ki bude ukazat' tej svietle pravde moć,
i za nju s mačem stat' svih strana u pomoć,
i ki svim naredno, ki budu tuj stati,
toj, što je pravedno, ne čini poznati.
razložna rieč liepa, ku nam bog htjel je dat',
čovjeka i sliepa učini progledat'.
Pravda moć čudnu ima meu ljudmi na svieti,
ku nije moć' riečima umrlim izrieti;
blaženih svjetlosti jur ona puna jes,
i njoj su kreposti sve date zgar s nebes.
Kako zrak sunčan sja, a moći svojome
sve tmine goni tja, da bježe prid njome,
u ruku u svoju mač će uzet' srditi
za d'jecu za svoju (?), kim ih će braniti.
Tim, svietla kraljice, tej sumnje odtiri,
i tve već tužice i srce samiri.

INO:

Pravda, ku kažeš ti, nebeska to je stvar,
ku nije moć' vid'jeti na svietu nikadar.
N'jekad, jaoh, stojaše u mjestu ovomu,
iz čela kad sjaše nje svjetlos svakomu;
a sada plaho jes od ljudi oda zlih
u strane od nebes pobjegla za naš grih.
Za me bi prem vele toj bilo, ja ću rit',
da Friso i Hele na bolji pogju svit;
tada bih blažena uživav svakoja

izmegju svih žena mogla se riti ja.
Er nijedna zla žalos, s koje sam trudna sad,
ne bi, jaoh, mu mlados smetala već ikad.

KOR:

S tolike, kraljice (može li toj biti?),
tebi su tužice nesrećni mlaci ti?

INO:

Oni, jaoh, omrazu jak suproć zloj ženi
u svomu obrazu svegj kažu proć meni;
moju češ navide, i kako s krvnicom
sa mnom svegj beside, ne kako s kraljicom;
imenom druzim vik mene neg' maćehom
ne zove njih jezik u svjetlom dvoru mom.
Atamante sada nije moj muž pravi
ovoga kralj grada, kojim se svak slavi.
Maćeha ja sam njih, maćeha srdita,
najgora oda svih maćeha od svita.
Nu što je sad ovo? redovnik što će ovi?
N'ješto će bit' novo, glasi će bit' novi.
Nije mani, da š njim gre toliki ljudi broj,
da on često tre od truda s čela znoj.
Pomozi ti, bože, milos nam dopusti,
er drugi ne može od zla nas sabljusti.
Ovoga došastja uzrok će težak bit',
unutra poću ja, kralju ga naviestit'.

SCENA II.

REDOVNIK. KOR.

REDOVNIK:

Teška je mis'o taj i trudna vrh inih,
ka se ima na sviet saj od stvari općenih,
navlašto onada to pozna život moj,
kad su stvari od grada u smeći u kojoj,
kako su u smeći ne malo u zloj sad,
bivši odi glad veći, neg' je prije bio ikad.
Vide se po putu, a smrt ih proteže,
sinovi u skutu materam gdi leže.

775. mu] mû *a*. 802. smrt ih] smartijh *a*.

Da se čim imaju d'jevice prihranit',
najl'jepši prodaju čistoće svoje cvit.
Kragje su ne male na plačne ove dni
po gradu postale, a moć' ih čuvat' ni'.
Svih strana puk vrvi, čuju se svud vike,
još me 'e strah, da krvi ne budu velike.
Za vas sam ovi dan mnoštvo se 'e smirilo,
dat' će bog, da zaman nije se i to stvorilo.
Na mene svak gleda, a ja nać' ne mogu,
ni imam gdi reda, da se čiem pomogu.
Kralja ću naći poć', jeda se što godi
učinit' bude moć' prije, neg' se zlo sgodi.
Gdi je kralj? Tko je odi?

KOR:

Eto van iz kuće prem gd'je sad izhodi.

SCENA III.

ATAMANTE. REDOVNIK.

ATAMANTE:

Što s' odi doš'o sad?
što novo ima grad?

REDOVNIK:

Budi mi s milosti, odi sam ja došao
do vaše svjetlosti općeni za posao;
doš'o sam ja riet' vam, kako oni, nikadar
ki ne imam sakrit' vam potrebnu nijednu stvar.
Znaj svjetlos vaša sad i vjeruj toj meni,
da stoji zlo vaš grad, er u njem hrane ni'.
Puk biesni i vika, nu ne zna u svemu,
da je još tolika potreba u njemu.
Strašim se, kad čuje, da stvoril što ne bi,
što ne potrebuje pri takoj potrebi.

ATAMANTE:

Što će moć' učinit' u kraljestvu momu,
što njemu šteta bit' ne bude istomu?

REDOVNIK:

Slavni gospodine, vi znate dobro toj,

809. me 'e] me *a*. 810. se 'e] se *a*. 817. doš'o doscjò *a*.

koja se zla čine potrebi pri takoj.
Strašna se glad broji nakazan na svitu,
svak je uteć' nastoji, kako zvier srditu,
toliko još veće, er mnoštvo sve scieni,
vjerovat' i neće nit' komu, ni meni,
da toga znate vi, i da je vami svoj,
ki goruć plam stavi u naše sjevo toj,
i ki nam požeže sve žitne livade,
ke crne sad leže, s česa je glad sade.

ATAMANTE:

Odgovor ovi čuj sve drugo pusti tja,
i samo toj vjeruj, što ti riet' budem ja.
Imaš znat', dan i noć er mislim vrh svega
na ljubav i pomoć ja puka mojega,
i što se pristoji pravednu kralju kom,
pisano sve stoji u srcu sada mom.
Ja ništor na stranu ne puštam, mogu rit',
što može za hranu i koris puka bit'.
Pomoć sam pitao, i molio svakoje
ljudi, ke sam znao za priatelje moje,
da bi se pobrinut' hotjeli za moj grad,
er i njih dostignut' mog'o bi taki glad;
sve one banove i kralje tej, ki su
države me ove podalek' i blizu
posl'o sam uprašat' pri takoj nezgodi,
da bi oni htjeli dat' pomoć mi ku godi.
Skupio sam pjenez taj u male ove dni,
ki nikad na sviet saj skupila Tebe ni';
istu sam jur moju u zalog krunu dao,
i drugu svakoju stvar, ku sam imao.
Darove razlike u kraljestvu momu
i plate velike obećah svakomu.
Ku drugu stvar sada činit' sam umio,
u koris od grada ku niesam učinio?
Da paka ne budu pedepsu tomu dat',
za zlobu svu hudu ku bude dostojat',
ki nam je popalio sve žitne trave te,
i ki je uzrok bio od take nam štete;

837. nit' komu] nitkomu *a*. 855. me] mê *a*.

vas će puk vid'jeti i strana svakoja,
koju ću na svieti učinit' satvar ja,
i ki ću težak sud vrh njega poslati,
neka se zla taj ćud velicim zlom plati.
Nu ne znam ja njega, a zna bog, ki sidi
na nebu vrh svega, i koji sve vidi.
To li ga u čem znam, da srgjba od zgori
i kugu pošlje nam, da nas svieh pomori,
neka zla spomena cieć česti tej prike
od moga imena ostane sve vike.
Ja dake sve s moje strane sam učinio
stvari tej, grad koje i puk je hotio.
Deri sam poslat' htil Dodoneov (!) na otar,
jeda bih razumil od tuda ku god stvar,
da bi se smirilo nesviesno mnoštvo toj,
i dobro svim bilo, k'o želi život moj.
I neće cknit' vele junak se vratiti,
bog im dao, što žele, da bude doniti!
Sad ako ludos ku bude puk učinit',
poznat' će mu ruku, kako će teška bit'.
Ti im taj pones' glas i reç' im, da znaju,
er misli kralj o vas, da se zla čuvaju.

BEDOVNIK:

Kralju, znaš, er ruka teška je sasma taj
samo, glad vrh puka ku stavi na sviet saj.
Potrebno bit' neće, da vaša dobrota
postavlja zlo veće vrhu njih života;
dosta će glad biti nakazan nečista,
ki ih će truditi već, nego smrt ista.
Vaša će njih ljubav, ka s' ima svud scinit',
blage već, dim uprav, nego strah učinit'.
Vi drag puk imate u mjestu vašemu,
ere ga vladate s milosti u svemu.

ATAMANTE:

Dobar je kralj dobrim, ere to pravo je;
a hud je sasma tim, ki na zlo nastoje.
Podložnim prašta grih, a tih, ki su gori,
kako zled prosi njih, pedepše i kori.

885. k'o] kô *a*. 889. mu] mû *a*. 890. ti im] tijm *a*.

dobar puk učini, da i kralj dobar jes,
a gdi puk dobar ni', tuj ni kralj ne ima svies.

SCENA IV.

ATAMANTE. GLASNIK. REDOVNIK.

ATAMANTE.

Nu evo, junak gre, vraća se na vrime;
kako da suze tre s očiju, vidiv me.
Biti će ki god glas ne dobar, vigju ja,
kaže se smeten vas, zla će stvar bit' koja.
Ki nam glas nosiš ti, junače? što s' takoj
pometen vid'jeti? ki ti je nepokoj?
Što će bit', kaži nam, slobodno govori,
već stvarmi tacima pamet nam ne mori!

GLASNIK:

Jaoh! imam li ja kazati?

ATAMANTE:

Kaži, er znat' je od potrebe.

GLASNIK:

Daj na stranu htjej poslati
tej, ki stoje oko tebe.

ATAMANTE:

Jeda Jove hoće tako?

GLASNIK:

Ne, moj svietli gospodine.

ATAMANTE:

Da odkri' mi sve onako,
kako 'e bilo do istine.

GLASNIK:

Nije njih pos'o; ovo tebe
samo utišti znat' najveće.
Nije, kralju, od potrebe,
da oni znaju tvoje smeće.

ATAMANTE:

Slobodno sve kaži, er svemu bit' ću rad;
već pamet utaži, ja tako hoću sad.

913. ti je] tie *a*. 922. mi (*m*. im?) *a*.

GLASNIK:

Od kudi imam, jaoh, početi
glas odkrivat' tebi sada,
glas nemili i prokleti,
glas, ki srce me propada (?).

ATAMANTE:

Što tvoga kralja već smetena držiš tač?
potrebno sve je reć', na stranu pusti plač!

GLASNIK:

Ja ću kazat', pokli volja
htje kraljeva taka biti;
nu bih hotio, da rieč bolja
bude iz mojih usti iziti.
I višnjim se zgor svjedočim,
er suzami toj govorim,
ke niz obraz sada točim
cieć zla d'jela, koje tvorim.
Najprije, tužan kad ja dogjoh
u Dodonu, ter na sveti
otar tamjan pridat' pogjoh,
gdi se Jova ime sveti,
i živina kad se doni,
ka imaše crne rese,
hras visoki vid'jeh oui,
gdi se s vrha vas potrese;
a pak mokar vas u vodi
osta, puknut u dvie peče,
kako da se tuj dogodi,
da iz njega rieka teče.

ATAMANTE:

Slušat' je strašno toj, što mi ti sad reče.

GLASNIK:

Pak pod mojim pod nogami
zatrese se zemlja toli,
er iz sebe goruć kami
vrže, ki se krvi poli,

933. propada (*m.* probada?) *a.* — me] mê *a.* 939. usti] ustj *a.* 953. peče] pecce *a.* 958. satrese (s = s *i* z) *a.*

a jauk strašan van izide
iz skrovene spile one,
tako da strah mene obide,
u kom pamet još mi tone.

REDOVNIK:

Da na toj kaž' nami,
što reče redovnik, ki tuj bi meu vami?

GLASNIK:

Jaoh, vidio bi ti onada
crnit', blied'jet' i treptjeti,
i od straha gd'je svak pada,
rieč ne moguć nijednu rieti;
svak gdi stoji kako i kami,
ne smiv, okom da gdi krene.

REDOVNIK:

Eto od straha sad i nami,
čujući te, lice vene.

GLASNIK:

Za tim poče iz oblaka
sievat' munja, nebo grmjet',
a od gora strana svaka
strašivim se dimom crnjet'.
Trieskovi se svud prosuše,
grad i voda tada pade,
er (?) prije l'jeti u sred suše
pala taka nije nikade.
Mnoštvo od straha sve uteče,
mneći, potop da će biti.

ATAMANTE:

Da što Jove tada reče
pri zlu takom? htjej nam riti.

GLASNIK:

Toj neka vam kažu druzi,
ki kamena srca imaju;
nije potrebno, k vašoj tuzi
da se veća zla stavljaju.

980. grad] gradd *a*.

ATAMANTE:

Ah, kolju me rieči tvoje!

GLASNIK:

Ne ja, svietli gospodine.

REDOVNIK:

Da kaž', prošlo sve kako je;
bog je otac od istine.

GLASNIK:

Po meni se reklo dosti,
ne ištite drugo znati,
ako nieste bez milosti,
i drago vam nije plakati.

ATAMANTE:

Koliko nastojiš veće se branit' sad
ti teziem, čim gojiš u srcu momu jad,
toliko život moj
veće znat' želi toj.

GLASNIK:

Trudno t' će bit' paka,
kad čuješ zla taka.

ATAMANTE:

Jeda otac Jove ište cieć vječne spomene,
da posvetilište čini se od mene?

GLASNIK:

Ne od vas, kralju, ne.

ATAMANTE:

Da jeda od svietle kraljice, me žene?

GLASNIK:

Ne, ni od nje, kralju, ne.

ATAMANTE:

Da što ckniš, ter veće ne kažeš, što je toj,
neg' činiš, da smeće more nas ovakoj?
Znaš, er je liepa stvar izpunit' sve sada,
što hoće Jove sad za koris od grada;
i stvar je pravedna, da platu svak ima
za svoja neredna činjen'ja prid svima;
i hoće razlog toj, za dobro i za plač
u zemlji svakojoj da pravde stoji mač.
Er pravda gradove
na slatki mir zove.

REDOVNIK:

Što suze s lica treš, pokrivav oči tve,
i nazad tako greš? slobodno kaži sve.

GLASNIK:

Jaoh, iz toga hrasta paka
golubica na njem stoje,
rani kako iz oblaka
n'jeki hud glas uši moje.
Ki mi reče: taj čas, koji
ti u Tebu budeš doći,
čini, da kralj tvoj nastoji
prvoj d'jeci život oći;
čin', da svoje ruke omasti
u njih krvi za mu slavu,
ako gleda svoje časti,
i ako ljubi grad i glavu.
Er ugasit' teziem bude
glad, ki Tebu sada mori:
toj njegova mnoštva žude,
toj bogovi hoće od zgori.

ATAMANTE:

Ah, koji čujem glas! to veli, hoće toj
za vječni moj poraz i za plač vječni moj?
To li sad bogovi nepravom zlobom tom
ištu sad grad ovi samirit' krvi mom?
taka li u višnjih srgjba se nahodi?
to li se za moj grih pravim njim dogodi?
Ah, tužan sasma ja, prid tobom, moj bože,
je li gd'je stvar koja, da mi sad pomože?
Vi verne me sluge, za sakrit' tolik jad
ako vas, jaoh, tuge kraljeve bole sad,
i ako krv moje tej d'jece i njih čas
od ciene jes koje prid vami, molim vas,
ištimo iz nova molbami oda svud
tuj srgjbu bogova utažit' i taj sud.

REDOVNIK:

Stanovit sud je taj, bogovi ki daju
umrlim na svit saj, kad ga od njih pitaju.

1042. prid] pri *a*.

ATAMANTE:

Jaoh, oni oštri mač, ki bude njih ubit'
za vječni za moj plač, i ma će svrha bit'!

REDOVNIK:

Pravednim očima, ako će prav se zvat',
općene stvari ima, ne svoje kralj gledat'.

ATAMANTE:

Otac sam, što ću već?!

REDOVNIK:

I kralj se mnogo pri', neg' otac možeš reć'.

ATAMANTE:

Dio su od moga života d'jeca taj.

REDOVNIK:

A puka kralj svoga glava je na svit saj,
a puk je kip njemu, ne može, ja ću rit',
u bitju svojemu bez kipa glava bit'.
I ako ti danas krv prolit' ne budeš
tve d'jece za grad vas, ku ljubiš i bljudeš,
strašim se, da vas puk i isti bog s nebi
ne skoče, gdi još muk svi drže u sebi,
i da grad od Tebe ne budeš viditi
vas kolik vrh sebe u smeći otiti.
Polača ni' tvoja, da tebe sabrani,
ni druga stvar koja njih sile ubrani.

ATAMANTE:

Nije toj kralj, ki scieni volju puka u sebi.

REDOVNIK:

Volja toj puka ni', neg' Jova zgar s nebi.

ATAMANTE:

Neima se kraljevom sila vik učinit'.

REDOVNIK:

Činio kralj voljom svom, ter neće sila bit'.

ATAMANTE:

A ti me stižeš svud razlozi tvojima,
eto ću boži sud, ne htjenja sliedit' ma;
eto ću sam sebe dobit' ja istoga

1068. sabrani (*m.* sahrani?; s = s *i* z) *a.* 1073. cinio *ili* ciniv *a.* 1073. svôm *a.* 1074. ti me] time *a.*

za koris od Tebe i puka mir moga;
zakon ću dat' sebi, neka svak toj vidi,
pri takoj potrebi da se tvoj svjet slidi.

REDOVNIK:

Dostojna odluka prem kralja takoga,
ki gleda već puka neg' sebe istoga.
Nesrećni čovjek taj, od volje od svoje
koji se na sviet saj prem svuče svakoje,
a da se pod zakon od htjenja tugjega,
čineć sve napokon, i krivo za njega.
Pravo je, da sve dni u svakoj nezgodi
kroz nemir pakljeni život svoj provodi.
Sloboda draža jes otrovi na svieti,
kad ti da dobra čes, da možeš živjeti,
neg' služba velika, u koj se nahode
jestiva razlika kon svietle gospode.
Ja dobit megju svim mol'jenjem i svitom
i htjenjem nepravim i srgjbom srditom
od svietle od moje kraljice velike,
pod voljom od koje živio sam sve vike,
hotio sam i hud bit', i kriv kralju i sebi,
i lažtvom ozlobit' višnje još na nebi,
kažući, da Jove na hudu smrt pita
pravedne sinove kralja tač čestita
za srgjbu utažit' Cerere, koja nam
sve žitne htje spržit' trave, jur ke da nam,
ke ista kraljica jadom je spržila,
kako da krvnica naša je ka bila,
za dignut', jaoh, ove s očiju nje hudih
nesrećne sinove, i uzet' život njih;
htijući, da gnjiv svoj i zloba nje pade
kraljevoj d'jeci ovoj na rasap zli sade.
Dobit, jaoh, i kletvom savezan pogjoh ja,
nu bog zna, s misli kom od moga hotjen'ja,
pogjoh jur cieneći, da Jove zgar bolje
bude svoj sud reći, neg' bjehu nje volje,
i držeć toj tako, bjeh sa mnom odredil

1084. da] dà *a.* 1092. svitom] svittom *a.* 1100. Cerere (c = č) *a.* 1103. jadom] jadom *a.* 1108. savezan] savesan (s = s *i* z) *a.*

otiti svakako, gd'je ne bih poznan bil,
za ne imat' uzrok već vratit' se i rieti
laž, ka se ne ima reć' za ništa na svieti.
Nu sve, jaoh, inako od misli bi moje,
pače prem onako, ona htil' kako je,
er Jove s nebi zgor mol'jenja na moja
vrati mi odgovor, ki kralju podah ja.
Za toj ni kraljica uzrok će plačan bit',
da ova d'ječica pogju sad na on svit,
nu Jove, ki opet naše sve nevolje
moće, ako bude htjet', obratit' u bolje.

SCENA V.

NEFELE. KOR. HELE.

NEFELE:

Eto opeta, jaoh, iz nova
ja se vraćam, jedva stoje,
na nesrećna vrata ova
od žalosne kuće moje;
kuće, u koj se sada pravi
da nije vid'jet' prem ni sjeni
od milosti i ljubavi,
ke su umrle tužnoj meni.
Ali iste tej milosti
i ljubavi drage sile
mene su odi na žalosti
opet moje povratile.
Je li odi duh ki sada,
da se od kud god smije prikazat',
ali znanac ki od grada,
ki će meni sinke ukazat'?
sinke, s kim sam ostavila,
hoteć od njih, jaoh, otiti,
srca moga sva tri dila,
njimi er živem ja na sviti.

KOR:

Eto t' milos prem od boga,
eto izlazi kćerca tvoja;

1114. ne imat'] nejmat. *a.*

njoj ćeš skrovna moć' svakoja
d'jela kazat' srca tvoga.

NEFELE:

Jaoh, na nogah jedva stoju,
strah me plačnu n'ješto trudi,
i neredno pamet moju
smeta, da nije moć' nikudi.

HELE:

O nesrećno bitje od žene,
satvoreno na zle trude
pod sjen ke god zviezde hude,
pod kom i smrt bi stvorena.
Još nije dobro sviet vid'jela
ka god liepa d'jevojčica,
kojoj narav svietla lica
svim je dobri nadarila;
a počnu joj bez milosti
puni zlobe i prikori
ljudi, ki su prem najgori,
iskat' grubit' tej lieposti.
Što od mene ćaćko cieni,
još ja ne znam tužna sada,
nu za sve er sam liepa i mlada,
znam, er grieha nije u meni;
znam, protive er nikoje
niesam njemu učinila,
za što ga sam već ljubila
neg' obje dvi oči moje.
On malo pri' s redovnikom
šetajući po svom dvoru,
dozva mene k sebi goru,
ne znav, za što s prešom n'jekom;
i ki čas me, jaoh, pogleda,
pokri rukom oči svoje,
a srce se stvori moje
studenije mraza i leda.
Pak mi: mila kćerce moja,
čin', da s' ovdi do čas, reče,
a suza mu rieka teče

1182. suza] suzà *a*.

niz obadva lica svoja.
Ja vidivši taku žalos,
rekoh strahom: ćaćko, njemu,
jeda ti je kriva u čemu
ova tužna moja mlados?
Što će suze tej u tebi,
koje nove, jaoh, nesreće
uzrok ti su od tej smeće?
osveti se pri potrebi.
Nemoj drugo već pitati,
reče, kćerce, nego muči,
i tvojega, jaoh, ne muči
ćaćka, sve ćeš do čas znati.
Pripitah ga opet uz toj,
i rekoh mu: ćaćko mili,
neka kćerca tva ne cvili,
kaži njojzi, što će bit' toj?
Nego smeten vas otide,
a žalosnu mene ostavi,
s redovnikom ter se spravi
vrh polače da uzide.
Tu je n'jeka liepa u svemu
zgrada, koja sve odkriva
strane, koje on uživa
u kraljestvu u svojemu.
I tuj otar jedan hrani,
na kom Jovu posvećuje,
da se, srčna kad ga čuje,
od njegove srgjbe ubrani.
I još ne znam, što riet' hoće
d'jelovanje toj njegovo,
nu žalosna poznam ovo,
er nije sa mnom nijedne zloće.
On je priatelj od istine,
on svih čuje dobrovoljno,
moće poznat' zadovoljno,
er u meni nije krivine.
I ako me prid njim bude

1193. muči] mùci *a*. 1194. muči] mucci *a*.

bez milosti ozlobila
zla maćeha i nemila
radi ćudi sve prihude,
ufam, da ću ukazati
svu pravednos ćaćku momu,
er će za me prima tomu
pravda ista s mačem stati.
Nu evo od ovud majke moje!
višnji zgar će učiniti,
da donese glase koje,
ki će za me dobri biti.

NEFELE:

Draga i mila kćerce moja,
prem na vrieme ja pozirem
draga i mila lica tvoja,
za ka s mojih suze otirem.
Dat' će višnji, ki sve bljude,
što je stvoril, i sve vlada,
da nam plačnim, jaoh, ne bude
dan pokonji ovo sada.

HELE:

Od zla su velika u bitju svojemu
zlamen'ja taj prika životu mojemu!

NEFELE:

Ja ne mogu rieč izustit',
zle bolesti i nemile
neće moje srce pustit',
koje me su obstupile,
l'je uživam, kćerce draga,
tvoj drag pogled i veseli,
i rieč, ka mi trud odlaga,
er te majka nad sve želi.

HELE:

Ne manje, majko ma, veselo pribivam,
gledajuć taj tvoja lica, ka uživam;
nu me tej žalosti, ke kažeš, skončaju,
i moje radosti u nemir vraćaju.

1223. svê *a.* 1226. prima *a.*

NEFELE:

Sva je žalos, kćerce moja,
za što majku imaš oći,
er noćaska liepos tvoja
ima dalek' s bracom poći.
Što će meni plačnoj biti
u nesreći, jaoh, mojojzi?
Smrt, er majci nije živiti
bez vas, ki ste hrana njojzi.

HELE:

Kako toj „dalek' poć'
i tebe, majko, oć'" ?

NEFELE:

Veliki neput taj Atlanta slavnoga,
ki sdrži vas sviet saj života vrh svoga,
Merkurio prem sada k meni, jaoh, doteče
na vrata od grada, i ovu rieč reče:
Nefele, brav jedan vas kolik od zlata
poglavit, i vriedan, spravljen je van vrata,
gdi je grob mramoran, jak sunce ki sviti,
u kom je ukopan Amfion slavni ti;
spravljen je rad toga, da na njem dan ovi
iz mjesta ovoga bježe tvoj' sinovi.
Tim sprešno poteci, ter im sad naredno
skaži ovo, i reci objema zajedno,
neka se priprave, i s voljom od zgora
oba dva na nj stave, i pogju put mora.
Š njimi će Jove bit', dokli se pribrode,
ki ih će svud branit' od svake nezgode.
Zato ćeš poći ti k Frisu, kćerce moja,
komu ćeš sve riti, što rekoh tebi ja,
moleć ga, da dogje, er želim ovdi bit',
za prije, jaoh, neg' pogje, vid'jet' ga i ljubit'.

HELE:

Dake ću k njemu ja unutra, majko, poć'.

1264. Atlanta] Athlanta *a.* 1266. Mercurio *a.* 1269. vratà *a.* 1271. Amphion *a.* 1273. tvoj'] tvoij *a.* 1283. jaoh] jôh *a.*

SCENA VI.

FRISO. NEFELE.

FRISO:

Hele draga moja, prem htijah k tebi doć'.
Ćaćko te naš želi, nu ne znam, česa rad,
pospješno i veli da dogješ k njemu sad.
Običju (?) hoće nas, er misli, što 'čuh rit',
svetilište danas n'jekoje učinit'.
Nu majku ja vidim, žalosna n'ješto gre;
od straha vas blidim, s očiju suze tre.

NEFELE:

O sinko mili moj, eto, jaoh, majka tva
grli vrat bieli tvoj, u smećah pala sva;
eto te još vidi, eto te pameti
i srcem svud slidi, gdi godi ideš ti.
Pokonji dan je ovoj, kim da se pomože,
žalosni doš'o njoj, da s tobom bit' može.
Poć' mi ćeš dalek' ti s sestricom tvojome;
da bude bog biti svudi, jaoh, s tobome!
Nu majci tvojoj daj za milos svaki čas,
na ki god dogješ kraj, od tebe dobar glas;
ka ovdi ostaje, da plače i suzi,
ogleda neka je svim tužnim u tuzi.

FRISO:

Kako to, majko ma, da ću ja dalek' poć',
a tebe suzama u tuzi samu oć'?

NEFELE:

Višnji bog zgar s nebi, moj sinko, hoće toj,
ki misli o tebi, sestrici i o tvojoj,
i ki vam spravio jes ovnića na pomoć
za vašu dobru čes, s kim ćete brzo poć',
kako sam kazala sestrici sve tvojoj,
koju sam poslala, da ti riet' bude toj.

FRISO:

Ki nov glas čujem ja? da što će, majko, bit'
od tebe, ka s' moja sva rados na saj svit?

1285. htijah] tiah *a.* 1288. običju] obicju *a.* 1299. jaoh] jôh *a.*

NEFELE:

O meni, sinko moj, ništa se ne veli,
vi, ki ste moj pokoj, da mi ste veseli!

FRISO:

Da što se, jaoh, pravi od ćaćka, ki tebe
žalosnu ostavi, i progna iz Tebe?

NEFELE:

On je rok d'o meni, da grada pogjem van
prije, neg' se promieni današnji s noćom dan;
ni smijem stat' tužna već, blizu noć eto je,
da mi se gore steć' ne bude zlo koje.

FRISO:

Jaoh, majko, dalek' poć', kako mi praviš ti,
a tebe taku oć', moja će smrt biti!
Nu pokli naša čes jur hoće toj sada,
i višnji zgar s nebes, svakoja ki vlada,
nemoj se ti smetat', ner hvalu višnjemu
i slavu hotjej dat' strpljeno na svemu.
Majka ćeš bit' moja, er me si rodila,
gdi godir budem ja, i draga i mila;
vazda će spomena, čim budem ja živit',
od tvoga imena u momu srcu bit'.
Nu ćaćko sebi već zove me, ja ću poć',
da mi zlo koje reć' ne bude za to moć';
a volja da paka, koju mi reče ti,
bude se jur svaka boža izpuniti.
L'je prije, neg' budem poć', žudim te za moj mir
svakako opet moć' vid'jeti gdi godir.

NEFELE:

Pogji mi, sinko moj, opravi tve stvari,
jeda te ćaćko tvoj kim dobrim nadari.
Ja neću nikud poć' odovle čas jedan,
dokole mrkla noć ne stigne bili dan.
Tko ne zna, što 'e ljubav rod'jenja od svoga,
taj ne zna, dim uprav, ni sebe istoga.
Da ste vi blaženi, kih mila svo'a mati
pokonje svoje dni ne bude plakati;

1316. jaoh] jôh *a*. 1318. d'o] dò *a*. 1335. boža] boscja *a*.

ter sasma blažene moće se tej reći
vrhu svih prem žene, ke umru rodeći,
er budu tuj svršit' rodivši sve tuge,
ke daje onim svit, ki živu dni duge.

SCENA VII.

INO. NEFELE.

INO:

Još, huda ženo ti,
iz grada nikako ne hoćeš iziti?

NEFELE:

Niesam, jaoh, huda ja, nu ću poć' iz grada,
er može vlas tvoja činit' mi poć' sada,
pokli ti umnoži sreća tva jur tako,
a hoće sud boži, da ja grem ovako.
Nu sreća krepka ni', ni krepko stat' more;
ako gd'je promieni tve bitje na gore,
hugje ćeš ti pasti, neg' padoh ja sade,
er teže udre ti, s višega ki pade.

INO:

Ku sreću imam ja, kad već tva, jaoh meni,
d'jeca su, neg' moja od oca ljubjeni;
a toj su tva d'jela prika i zloćuda,
ka s' vazda umjela, magjonice huda.

NEFELE:

Niesam ja tej stvari činila nikade,
i ma svies ne mari činit' ih ni sade,
paće bi želja ma bila taj, dim uprav,
da samo tvojima kralj kaže svu ljubav;
moje bih ja htila da imam sa mnome,
er njimi živila u tužbe ja bih me.
I ovdi ih čekam, znaj, za š njimi moć' poći
na ki god dalek kraj, i ovi grad oći.

INO:

Zaman ih, vjeruj mi, čekaš ti; ne ufaj,
da ćeš moć' već š njimi boravit' na sviet saj;

1352. *i* 1360. jaoh] joh *a.* 1363. magjonice] maghionize *a.* 1369. me] mê *a.*

spravi se, da mrtve plakati budeš njih,
tuj ih su zlobe tve dovele i tvoj grih.

NEFELE:

Jaoh, što čujem tužna sad ja!
pomiluj me, o kraljice.

INO:

Sad u tvoje tej tužice
ja kraljica jesam tvoja!

NEFELE:

Ah, ako imaš žalos koju
jedne sasma tužne žene!

INO:

Kako žalos da sad mene
za nesreću tegne tvoju?

NEFELE:

I ti žena, vajmeh, jesi.

INO:

Žena jesam od istine,
nu me vrlu biti čine
prema tebi tvoji griesi.
I ja toj ti velim sada,
er tva d'jeca danas budu
umriet' za tvu ćes prihudu,
a ti otit' van iz grada;
i može bit' savezani
prid otarom i sad leže,
na kom s' oganj sveti žeže,
gd'je će oni bit' zaklani.

NEFELE:

Jaoh, d'ječice draga moja!
jaoh, kraljice milos imaj!
Smrt žalosni meni podaj,
ja grešnica jesam tvoja!
Ja sam tebi sakrivila,
ja ti dala sve dosade,
i ja sama tva sam sade
zla krvnica i nemila!

1375. tuj ih] tuijh *a*.

Prosti krvi njih pravednoj,
oni grieha ne imaju,
tebi posluh svaki daju
kako istoj majci svojoj!

INO:

Ne mori se već suzami!
er ne mogu molbe tvoje
omehšati srce moje
tvrgje, neg' je gvozd'je i kami.

NEFELE:

Ah, osladi srce grko,
gledaj l'jeta njih u trudu,
na ka doći i tva budu
Melicerta i Learko.
Pomiluj ih, o kraljice,
na majku se tužnu smili,
od nje svoj rod ne odili,
i ti s' majka od d'ječice!

INO:

Zaman ti je već plakati,
plač vrh smrti njih obrati.

NEFELE:

Ah, za mila tva koljena,
ka ti grlim tužna sada
sluga tvoja umiljena,
ka kraljica bjeh n'jekada;
za prisvietlu krunu tvoju,
ka te resi, ka te odiva,
i za boles, staros moju,
ka s' prid tobom sad snebiva,
na žalosti me se obrati,
ter mi sinke, jaoh, povrati!

INO:

Ja otidoh, a ti ostani!
molbe tve su sve zamani.

1412. grko] garko *a*. 1415. Melicerta (c = č) *a*. 1429. ka s' prid] ka pri *a*. 1431. jaoh] jôh *a*.

NEFELE:

Jaoh, što već man stoji? vidim zla svakoja;
što ne idem, da moju d'ječicu branim ja?
U ovu kuću sad što ne idem, u kojoj
dava se tolik jad pravednoj krvi toj?
Što ne ištem milosti prije neg' dan bude zać'
u istoj vrlosti, kad je nije ind'je nać'?
Poći ću ja gori, er mi je usilos,
jeda mi bog stvori, da nagjem ku milos.

SCENA VIII.

KOR:

O slavni životu, umrli ki n'jekad,
što, vajmeh, nije sad,
na svietu življeše,
kad hrana njim bješe
voda, mlieko i želud, ne znajuć ni grada,
ni toga zakona, koji se zna sada;
i kada svoje dni
bez straha vogjahu
od dubja u sjeni,
na komu razlike ptičice pojahu,
želeći od toga
pokoja dragoga
svakomu dat rados, ku one imahu:
tko dobra tvoja taj ne čtuje, ni hvali,
pokoli općeno i velik i mali
toliku tuj tvoju razmišljav l'jepotu
diže sad i scieni u svomu životu?
Ne bješe u tebi skuposti vid'jeti,
ka sada na svieti
za zlato veliko
može jur toliko
u ljudeh, ke vlada neznan'je i sliepos,
ni prava da je toj, držaše ti, liepos,
nu drži i veli,
ki hvaljen i cienjen od mnoštva bit' želi;
er mjesta ne imahu želje tej u tebi,
ni bješe za zlu čes
navidos, ka sad jes

meu ljudmi, ki ude druzime i sebi,
ni sreća puziva razlučno davaše
dobra, ka u svomu kraljestvu imaše;
ni bješe jedan kralj, a drugi rob njemu,
nu se svak kralj zvaše u bitju svojemu.
Nitkore jur tada ne bješe, da slidi,
kako se sad vidi,
zaludne tej slave
od svieta, ke prave
da su čas i dika ljudskoga živjenja,
najveće taj svjetlos dragoga kamenja;
sjaše neg' priprosti
mjed, u kom nije sada nikakve lieposti;
ne bješe nemira ni druge zle volje,
ke sada nemilo,
kroz hudo njih dilo
truju sviet, ki dobre navidi i kolje;
ni sjahu polače mramorom zidane,
ni bjehu od'jeće biserom nizane
navlašto za gizdu i ures tej, koje
s prikori nose sad tebanske gospoje.
Ni ljudi hajahu toliko velik broj
na službi na svojoj
od puka imati,
jak čine sada ti,
ki no se ponose službome od ljudi.
Ljudskoj zi (?) toj časti,
u koj sad imaju svjetovne sve slasti;
ter mirno svak u svom živješe pokoju,
nastojeć, privar njih
da pada vrhu tih
zvieri, ke vid'jahu za službu za svoju
da im se pristoje, neka onim uzdrže
život svoj, za koris općenu ki drže,
ter loveć ptičice i ribe od mora
ne imahu u svomu živjenju prikora.
Svak sada u zlatu ugasit' nastoji
žegju, ko (?) već poji,

1490. Thebanske *a.*

što se već uzimlje,
er zlato nadimlje,
i diže čovjeka u misli nesviesne
čineći, u njemu žud'jenja da biesne;
želeći cienjen bit',
i druge toga rad na svietu gospodit';
i što već žudi to gospostvo od svita,
s kim se zla imaju,
ka mali poznaju,
to u njem napried već želja taj prólita,
a nezna nesrećan, er tamna huda smrt
u kratko svakoga na saj sviet ima strt',
i nije skroven kraj, gd'je neće ona doć',
er joj je višnji zgar d'o taku vlas i moć.
Eto sad odi (?) kralja donieše našega
misli, jaoh, od tega
gospostva prem trudna,
u komu pričudna
ufaše dobra nać', a nagje sve tuge,
umrli ke pate, i smeće još druge,
kojim nije prilike
oda zla, ni je bil', nit' će bit' sve vike.
Što mu sad pomaga svjetovna slava taj?
što svietle haljine
i stvari još ine?
kojim ga častjaše počteno svaki kraj,
ako se nahodi u sebi smeten vas,
kako mu za grieh svoj obeća višnja vlas,
ka mu je stavila za vječne zlotvore
ljubav, strah, srgjbu i bies, neka ga vik more.

AT III.

SCENA I.

KOR. NEFELE.

KOR:

Eto opet iz nova izlazi na bil dan
kraljica, jaoh, ova iz svoje kuće van;

1522. odi (*m.* gdi?) *a.* 1537. *Pod ovim stihom stoji u rkp.:* **Svrha ata (atta) drugoga.**

žalosna n'iešto gre, ne može dobro bit',
i s lica suze tre, od tuga još će umrit'.

NEFELE:

Što se tužna bolim veće?
ko'e zlo drugo meni ostaje
neg' smrt, za me ka ne haje,
er me umorit' plačnu neće?
U što da već ja ufati
budem sada, kad milosti
u tolike, jaoh, žalosti
nije mi od nikud moć' imati?
Eto od moga gospodina
čuše se ovdi plači moji
kako od zmije, koja stoji
gluha, kad ju tko zaklina.
Gd'jé da veće ja se obratim,
kad mi ista kuća moja
pomil'jen'ja brani svoja,
u koj zaman vrieme tratim?
Ah laživi Merkurio,
tko da bude veće tebi
vjerovati pri potrebi,
kad si mene privario?
Nije vjerovat' već nikomu;
ali istina bržek to je,
i nebesa da nastoje
na nesreće žalosnomu.
Ja sam ognje jur vidila,
ja bil'jege prem istine,
ja sve sprave, ke se čine,
er sam skrovom gori bila.
Jaoh, d'ječica draga moja,
kako janjci, dovedeni
bit' će za bit' posvećeni,
u kih zloba nije nikoja;
i ćaćkove iste oči
tuj će gledat' za zla dila
ruka huda i nemila

1558. Mercurio *a*. 1575. za] sa (= za *i* sa) *a*.

gd'je pravednu njih krv toči.
Od žalosti kako njemu
neće puknut' srce svoje,
ako u meni puca moje,
samo misleć sad o temu?
Kako će se uzdržati,
kad ih mrtve tuj uzgleda
studenije mraza i leda,
da ne bude proplakati?
Što mi ostaje tužni veće?
ka moguća smrt će biti,
ka će mene sloboditi
od tolike zle nesreće?
ako tuge prem tolike,
ni cvil'jenja, ni žalosti
umorit' me niesu dosti,
kojim na sviet nije prilike.
Ali bržek s ljuti koje
imala bih doli pasti
u strašive ke propasti
za dovršit' tuge moje.
Nu da ljut je dosti bila
za te hude me žalosti,
u najl'jepši cviet mladosti
ja bih svrhu mu vidila.
Er prem s vrha visokoga
ja sam pala tužna onada,
kad sam pošla luda i mlada
za Atamanta, muža moga.
Ali bi mi svršit' bolje
posred morske tej pučine,
neka, život kad mi sgine,
budu svršit' me nevolje.
Nu ko'e na svit strašno more
t oli uzmnožno sobom kreće,
da od njega niesu veće
moje suze, ke me more?
i ne za toj, da mi daju

1598. ljut] gljùt *a.* 1601. mû *a.* 1609. mê *a.*

svrhu tugam, ke me trude,
neg' me svak čas, jaoh, od svude
gore jadom njih skončaju.
  Da jeda bi bolje bilo
uzet' oštro gvozd'je koje,
kojim bi se ovo moje
zlo živjenje prikratilo?
  Nu nije gvozdj'a, ke bit' može
toli oštro, kako boles
ova, ka mi srce i svies
trudi, ni me umorit' može.
  Bržek ću se na otrovi
uteć' koje tužna sada,
ter poć' tako puna jada
svršit' plačan život ovi.
  Nu ki hudi jadi stoje
u pakljenoj strašnoj sjeni,
ki sad niesu, jaoh, u meni
i ne truju srce moje?
  Koje li se gdi nahode,
ali pišu, ali prave,
jadovite toli trave,
ke se u meni sad ne plode?
  Ke li u gorah jesu ljute
zmije i zvieri tej nemile,
ke me niesu obstupile,
i ke prsi me ne ćute?
  I ne za toj cieć žalosti,
ka me pustit' u viek neće,
i cieć moje zle nesreće
mogu skratit' me mladosti.
  Da što ostaje već mi riti?
jeda vrle zvieri koje
molit imam, da nastoje
ovo tielo me razdriti?
  Jaoh, bilo bi zaman i toj,
pokli srca taj ne haju,
ka milija bit' imaju,

1617. gorrè *a*.

neg' tej zvieri, za si plač moj:
ali hoće toj pakljene
zle nakazni jur stvoriti,
što ne može učiniti
sviet od plačne sada mene?
Nu je mislit' i toj mani;
er u momu srcu sada
sve se skazni pune jada
i vas isti pak'o hrani.
I za sve er je sve to takoj,
ni se umriet', vajmeh, može,
ni je način, da se odlože
zle žalosti tužbi mojoj;
da što reću tužna veće,
kad nesrećne me mladosti
ni plač, ni jad, ni žalosti
ni smrt ista uzet' neće?
O Junone, ako tebi
ja sam ikad posluh dala,
i ako si kad imala
gori žalos mnom na nebi,
milostiva htjej mi biti,
pošlji ovoj sluzi tvojoj
za nje vječni dragi pokoj
smrt, ka je će umoriti!

SCENA II.

GLASNIK. NEFELE. KOR.

GLASNIK:

Što plačeš ti veće, o ženo? eto sad
tve hude nesreće dospješe i tvoj jad.

NEFELE:

Jeda mi nosiš ti d'ječice smrt moje?

GLASNIK:

Vesel'je nosim ti i dobro svakoje.

NEFELE:

Vesel'je drugo ja ne čekam, nego smrt,

1666. reću] rechju *ili* vechju *a.*

ka dobra sva moja htila mi 'e sada strt'.
Za to ću na svieti
ja veće umrieti.

GLASNIK:

Svaka zvier po svojoj naravi odbiže,
kad ju gd'je nepokoj od smrti dostiže,
a ti ju iskat' hoć',
da bude k tebi doć'.

NEFELE:

Kako, jaoh, neću iskat' životu u momu
onu, ka može dat' svrhu zlu svakomu?

GLASNIK:

Zlo nijedno ne imaš ti.

NEFELE:

Istina sve je toj,
er jošte na sviti
uzdržim život moj;
er jošte živa grem, nu život ovo ni',
nego smrt, kojom mrem čas po čas u meni,
bivši mi umrla d'ječica za moj vaj,
ku nije smrt satrla neg' zloba ljudska taj.

GLASNIK:

Živa su d'jeca tva.

NEFELE:

Istina sve to je,
er živa oba dva
u srcu mom stoje.
Nu da bih živa ja kak' oni bila sad,
ne bi, jaoh, zla moja vidio već ovi grad,
za što bih u višnjih meu dusi dobrime
gledala žive njih u svako jur vrime;
bez grieha er tko mre, ima se vjerovat',
k višnjemu da taj gre, gd'je će vik mir imat',
d'ječica kako taj bez grieha prem mlada
za vječni za moj vaj umrieše, jaoh, sada.

1685. veće] vech *a.* 1686. odbiže] odbiscè *a.* 1687. dostiže] dostiscè *a.* 1705. i 1711. jaoh] jôh *a.*

GLASNIK:

Ti plačeš njih mrtve, a oni živi sad
može bit' tužbe tve i ovi žale grad.

NEFELE:

Kako, jaoh, živi toj? niesam li ja bila
u kući sad ovoj, i njih smrt vidila?

GLASNIK:

Mogla si vid'jeti sve sprave za smrt tuj,
nu ne njih umrieti nikako, toj vjeruj.
I ako posluh dat' besjedi hoć' mojoj,
ja ti ću sve skazat', kako se sgodi toj.

NEFELE:

Mučno je ikadar žalosnu, ki suzi,
vjerovat' dobru stvar, dokle je u tuzi;
nu hoću slušati besjedu ja tvoju
za hugje plakati š njih smrti smrt moju.
Sama ću ja sebe varat', nu prije toga
za milos ja tebe pitat' ću istoga:
ne bi li sinak moj i kćerca, jaoh, moja,
nu mi kaž' sada toj pravo vriednos tvoja
za posvetilište na otar stavljeni,
koje puk vaš ište, gdi biše ub'jeni?

GLASNIK:

Istina sve to je, ub'jeni nu niesu.

NEFELE:

Da kaži, kako je toj prošlo, i gd'je su?

KOR:

Kaži sve naredno žalosnoj majci ovoj,
da i mi š njom zajedno čujemo dobro toj.

GLASNIK:

Oni čas, Friso tvoj u kuću kad dogje,
reče mu ćaćko svoj, da sestru nać' pogje,
i da š njom opeta prid njega bude doć',
potreba er je ta, kako će vid'jet' moć'.
Tuj Hele izide, ku bratac uhiti,
ter š njome otide ćaćku skut ljubiti,
veleći: evo smo, naš ćaćko što će od nas?

1727. jaoh] joh *a*. — bi li] bili *a*. 1741. naš] nas (s = s *i* z) *a*.

potrebni mi što smo, buduć puk ovdi vas?
Tu ih kralj vidivši uz čelo ljubjaše,
veseljem pokrivši žalos, ku imaše,
i htiv im prem rieti, poli se suzama,
a rieč mu umrieti u ustieh htje sama;
tuj Friso mladić taj, kako to da znaše,
er primit' smrtni vaj s sestricom imaše,
pade, jaoh, krjepak vas pod njega, i kleče,
a srcem pusti glas, i ovu rieč reče:
o dragi ćaćko moj, moće sad na svieti
nemilo gvozd'je toj život mi uzeti,
al' neće nijedna stvar učinit' pod nebi,
da sam ja ikadar sgriešio gd'je tebi.
Nu ako moja češ cieć vječne spomene
s uredbom od nebes hoće toj od mene,
ništor se već ne ckni, pospješno čini sve,
u meni straha ni' ljubavi radi tve.
Eto ti grlo me, eto, jaoh, život vas
od srca željome pod tvoju stavlja (?) vlas;
i cienit' nemoj ti, za sva taj zla moja
da neću ljubiti, kako imam tebe ja.
Samo se na ovu pravednu d'jevicu
ti smili, kćercu tvu, a moju sestricu;
er grieha nije u njoj, sve padi zlo na me,
neka t' je život moj kriv za nju i za me.
Vrh mene osvetu učin' svjetlos tvoja,
na tu smrt prokletu dosta ću biti ja.
Ona ti mogla ni' u ničem kriva bit',
daj samo smrt meni, veselo ja ću umrit'.
Pokonji darov taj sinku tvom ne krati,
a po tom ne krsmaj, život mu prikrati.

NEFELE:

Da što, jaoh, činjaše, kaži mi, molim te,
Hele, kad slišaše od braca rieči te?

GLASNIK:

Ona jur s početka ne buduć vidila
bolesti, smrtno ka ćaćka je trudila

1749. jaoh] jôh *a.* 1751 moće] mocchje *a.* 1773. jaoh] joh *a.*

sta njega veće krat veselo moliti,
da bi joj hotio dat' slobodu otiti;
i molbe tej svoje s celovi družaše,
za sve er još nikoje odluke ne znaše.
Na što joj, jedan čas krijuć svoj plač i vaj,
ćaćko jur smeten vas odgovor vrati taj:
kćerce ma, reče njoj, brzo ćeš otiti,
gd'je te već čaćko tvoj neće moć' viditi.
Mirna mi tim budi, skoro će vrieme doć',
da ćeš ti, gd'je žudi tve srce, moći poć'.
L'je paka kako bi čut' bracov govor njoj,
koji ju već ljubi, neg' isti život svoj,
smete se u taj čas, i sblid'je nje lice,
i svietli nje obraz kako cviet ljubice.
Mlagjahna neboga gledaše sa svu moć,
jeda bi od koga došla joj ka pomoć;
za tolik nepokoj, kako prut, treptiše,
rekal bi ti, u njoj da duha ne biše.
Nu kako vid'je pak, okolo ki stahu,
gdi željno plače svak, er milos imahu,
zlamen'je zlo uze, ter i ona toga dil
poteče na suze plaho prem kako stril,
i poče plakati, i tužbom i vikom
nebesa smetati s bolesti tolikom,
da nitkor oda svih ne bješe, ki dosti
od suza od nje tih ne imaše žalosti.
Reče, jaoh, je li odi, o slavni Tebani,
milostiv tko godi, da me zla ubrani?
Da svršit' sad ne da kroz smrtni nepokoj
ovako bez reda pravednej krvi ovoj.
Čovještvo pravo jes imat', jaoh, bez svoga
života jur boles od tugja zla koga,
mnom za toj vi sada htjejte se bolj'eti,
ovako da mlada ne budem umrieti.
Gdi je mila majka ma? daj ona da sada
nejacim rukama pomoć mi koju da,
da se ona daj bude mnom bol'jet', i da me
od smrti sabljude, stojeći uza me.

1788. koji ju] koju *a*. 1792. sa (= sa *i* za) *a*. 1804. Thebani *a*.

NEFELE:

Jaoh, ja sam zašla sva, niti znam, gd'je sam već;
rieč me je smela tva, da ne vim slova reć'.

KOR:

Da nu nam kaži sad, ćaćko, tuj ki staše,
kroz toli žestok jad ko srce imaše?

GLASNIK:

Ne umijem vam riet' toga, veće krat nu čuh toj,
gd'je se on na boga boljaše za grieh svoj,
gdi smeten u sebi kunjaše svaku stvar,
i Jova na nebi, Dodoneov i otar,
i vid'jeh ki god čas plakat' duh svakoji,
a s njekom srgjbom vas gd'je misleć on stoji,
tako da kazaše, er se on vrhu svih
u sebi boljaše nepravom smrti njih.
Pače da misliti meni toj veće krat,
da im će prostiti, i otit' način dat';
er ljubav ćaćkova već u njem mogaše,
neg' taj rieč bogova, ku sliedit' imaše.

KOR:

Razlog bi toj bilo
da se je sgodilo.

NEFELE:

Da to li, jaoh meni!
ne bješe pušteni?

GLASNIK:

Ne; er taj dogje čas, noseć nož prokleti,
u crnu zavit vas redovnik prisveti,
ki slugam svojima naredi jur tada,
da ruke tuj njima savežu nazada;
a za tim napokon izmegju druzih svih
uze ih isti on iz ruka ćaćkovih,
ter š njimi otide rasrčno kako zmaj,
da gori uzide, gd'je otar bješe taj.
A ćaćko u taj čas žalosno pun truda,
plačući u vas glas, uteče od tuda,

1816. sascla (s = s *i* z) *a*. 1822. kunjaše] kugnasce *a*. 1839. savežu] savescju (s = s *i* z) *a*.

ter glavu pokriti htje svitam svojima,
za ne moć' viditi zlo tako očima.
Nu prije toj neg' je bil', svim srcem veće krat
njih se je naljubil, grleć im bieli vrat,
i rieči veleći od tuge, kojima
činjaše plač veći sebi imat' i njima.

NEFELE:

Veliko čudo jes, ni je moć' rit' inako,
da ima taj boles, ki čini zlo tako,
i da ista nemilos
stvori se u milos.

GLASNIK:

Istinom vigjaše svak milos u njemu,
koju im kazaše očito u svemu;
nu ne bi tuj paka toli tvrd nitko od nas,
ki grozno ne plaka iz srca u vas glas,
i ki se ne boli, promieniv lica sva,
suzama, ke proli priliepa kćerca tva;
koja se moljaše kroz način toli drag,
i ćaćka grljaše, da bi joj bio blag,
veleći: ćaćko moj, gd'je se uteć' već meni,
ako mi u tvojoj milosti shrane ni'?
tko da me sabljude, uza te ovdi stav,
ako me ne bude sabljusti tva ljubav?
Jaoh, ćaćko kolje me, a k ćaćku bježim ja,
u kom su shrane me i sva ma ufan'ja!
Pak kliče iz glasa, razvrgši niz lice
rukami do pasa svo'e ruse kosice,
koje joj za čas taj odrieši sluga ti,
ki na nje plač i vaj hotje se smiliti —
kliče: jaoh, veleći, ako nije na svieti,
što prave trud veći, neg' mladu umrieti,
ne dajte vi meni, ki htjeste odi doć',
u ove me mlade dni s ovoga svieta poć'.
Nedragu nijednu stvar niesam vam tužna ja
stvorila nikadar, neg' dobra svakoja.
Ako vas za moj grieh niesu ke zvieri zle
u gorah priljutieh čemerom dojile,

1860. svâ *a.* 1875. pravvè *a.*

i ako se u spili nieste vi pakljenoj
za me zlo rodili, i za plač vječni moj;
mene sad shranite mlagjahnu, i hude
smrti, jaoh, branite, koje se svak bljude,
da sunce, koje sja,
još gledat' budem ja.

NEFELE:

Da što puk tvoraše, što sinak dragi moj,
gdi se ona moljaše plačući svim takoj?

GLASNIK:

K zemlji, jaoh, svak nica gledaše, a sin tvoj,
razvedriv sva lica, i svietli pogled svoj,
u srgjbi oholo reče ovo vrh svega
svim, koji okolo tuj stahu uz njega:
odrieš'te ruke me, ja nikud neću poć',
nu voljom mojome spravno ću na smrt doć'.
Dajte mi ovi dan daj milos u temu,
da pogjem slobodan na on sviet k višnjemu,
kako se kraljevoj toj smrti dostoji,
u časti svak kojoj pogodit' nastoji.
Nu zaman sve mu bi, kamenit er staše
redovnik u sebi, ki ga ubit' imaše.

NEFELE:

Eto rieč taj tvoja
smrt, vajmeh, bi moja!

KOR:

Da ku pak nemilo
svrhu ima toj dilo?

GLASNIK:

U svietlom u dvoru, gd'je kralj svu drži vlas,
jes čardak liep goru, otvoren ki je vas,
u komu otar jes, Kadmo jur ki stavi,
gdi Jova zgar s nebes ime se toj slavi;
prid ki kad mlaci ti biše dovedeni,
pravo ću toj riti, srce umrie u meni,
a svak se ćujaše od muke priljute,
gdi srce kunjaše bogova zlobe te;

1883. mê *a*. 1885. i 1890. jaoh] jôh *a*. 1891. svâ *a*. 1894. mê *a*.

otar se strese vas, a sjever zli zavi,
od straha er svim vlas protrnu na glavi.
Redovnik tuj kleče, pak do čas kad prid svim
molitvu triš reče, pojuć ju glasom svim,
uhiti za vlase mladiće tej, koje
plaho tuj prida se postavi da stoje.
Hele se vid'jaše u bitju jur tomu,
kako da ne imaše u tielu duh svomu;
bihu joj stamnila rumena taj lica,
kako gd'je kad bila potamni ružica.
Al' Friso nikoje, bez straha er staše,
od smrti tej svoje ciene ne činjaše,
neg' reče, da bljude svak se tuj vrh svega,
da nitkor ne bude tegnuti u njega,
govoreć: ja ću sam na taku smrt priti,
er straha ne imam pravedan umriti;
milo ću k bogu poć', dosta je meni toj,
da ću sviet ovi oć' u ruci ćaćkovoj.
Pak za tim iz usti na pola suzami
slatku rieč izpusti, veleći svim nami:
o slavni Tebani, ako još spomena
umrla pri vas ni' od moga imena,
molim vas svieh milo, da biste htjeli dat',
kad umrem, me tielo majci mi ukopat',
neka bi majka ma i draga i mila
pokonjim suzama mrtva me sdružila;
i kako živu ja sestricu ovu mu
godišta sva moja ljubio sam u svemu,
tako bih žudio i mrtav za mu kob,
da bih š njom za'edno bio ukopan u jedan grob.
Vrh mene imajte smil'jenje toj jedno,
majci nas pridajte običu zajedno,
da majka, jaoh, vidi rogjenje toj svoje,
svenulo gdi blidi, u rukah nje stoje,
za vječnu pak slavu i bil'jeg ljubavi
vjenačce na glavu neka nam postavi,
i svrhu mramora uzrok, jaoh, da bude

1923. gd'je] ghje *a*. 1934. Thebani *a*. 1940. mû *a*. 1945. običu] obicju *a*. 1946. jaoh] jôh *a*.

upisat' od zgora česti ove prihude;
i naše pak ime da na njem ostavi,
neka se sve vrime tuj mrtvo proslavi.
Svršivši sve toj pak veselo otide,
da ga, jaoh, vidi svak, ter na otar uzide;
i ondi, gd'je bješe njegova sestra ta,
koju on ljubješe, za žalos prostrta,
hotje se prostrieti on isti, i milo
svo'e lice prinieti uz lice nje bilo,
govoreć: sestro ma, pust'mo već ovi sviet,
a pogj'mo k višnjima, gd'je ćemo vik živjet'.

NEFELE:

Jaoh, teziem riečima, kim si ti mene smeo,
kako on duh nije svima iz tiela izeo?

GLASNIK:

Kamenje proplaka jur isto u sebi,
a njeki jauk paka strašni nam čuti bi,
ki otar svietli taj u njih tej potrebe
za žalos i gork vaj izpusti iz sebe:
i dva krat još opet zatrese sobome,
s česa osta kako spet u srcu svak svome.
Tuj poče svakoga hitat' strah priljuti
zlamen'ja ciec toga, koje nam bi čuti.
A Hele liepa tva, pri takoj potrebi
ka bieše mrtva vid'jeti u sebi,
kako to dugo san da je ki tvrd spala,
otvori nu zaman oči sve do mala,
ter htijuć rieč riti, ne može pustit' glas,
na otar nego ti pade opet u taj čas.
Redovnik a hudi prid pukom stavši svim,
ki drugo ne trudi, neg' život dignut' njim,
pokri, jaoh, nemilo dvigši im sve s vrata,
njih grlo pribilo koprenom od zlata;
pak ize strašni mač nožnice van svoje
za vječnu smrt i plač d'ječice tej tvoje,
kim ih htiv raniti, n'jeki glas kako svet
reče mu: stavi ti unutra mač opet;

1955. jaoh] jôh *a*. 1973. kâ biesce *a*.

er posvetilište hudo tač na svitu
Jove toj ne ište ni pita d'jecu tu.
Koji glas izide otara van toga,
a žalos obide i z'o strah svakoga.
Redovnik tuj pade, nebo se pokri sve
maglom, ka popade, a d'jece ne bi tve,
ni se već vidiše, ni umije tko riti,
gdi oni već biše, gd'je li htješe otiti.
Za to ti velim ja, kako ki vid'jeh sva,
er d'jeca taj tvoja živa su, ne mrtva.
I cieni svaki nas, da ih je zgar s nebi
bogova strašna vlas potegla tuj k sebi.
Kroz toj se smiri ti, o ženo, i tvoje
iz srca žalosti odtjeraj svakoje.
Er neće višnji taj, ki ljubi istinu,
nikadar na sviet saj pravedni da ginu.

KOR:

Čestita Nefele, ja ti riet' toj ne vim,
koli smo vesele mi sada dobrom tim.

NEFELE:

Može bit', o žene, blag vitez sad ovi,
za smirit', jaoh, mene za mojim sinovi,
htio mi je dobar glas za milos donieti,
da ne bih ja danas hotjela umrieti.

GLASNIK:

Ako ti mojima neć' vjere riečma dat',
daj hotjej tvojima očima vjerovat'.
Unutra sa mnom ti ul'jezi, er toj sve
moće sad vid'jeti na puno oči tve,
gd'je neć' nać' krvav mač ni otar, ni čuti
u nikom da je plač, ki srce tve ćuti,
neg' ćeš nać' sve strane od kuće od tvoje
i sve tvoje dvorove, veselo gd'je stoje.

NEFELE:

Mučno je tužni dat'
dobro ko'e vjerovat'.

2005. za] sa (s = s *i* z) *a*.

GLASNIK:

Pače se žalostan pri svakoj potrebi
pomaga noć i dan ufanjem u sebi.

NEFELE:

Ah, Jove, ne moj zgar
tvoriti tuj privar!

SCENA III.

GRAGJANIN. KOR. NEFELE.

GRAGJANIN[1]:

Umiješ mi što riti općenu za pomoć,
gd'je može kralj biti, mogu li k njemu doć'?

KOR:

Ne možeš, scienju ja; ne vidiš smeten grad?
žalos ga n'jekoja u kući drži sad.
Njegovi sinovi, ke ljubi i scieni,
prem sada čas ovi bili su ub'jeni.

GRAGJANIN:

Ne reci već slova, ja poznam sve dilo
od tezieh sinova, ko se je sgodilo.
Nu vjeruj, er privar onemu, ki vara,
u štetu i nehar vazda se pritvara.

NEFELE:

Počinjem ufat' ja
sad dobra zbilj moja.

GRAGJANIN:

Niesam li ih ja sada vidio prem od zgora,
malo onuh (?) od grada gd'je bježe put mora?
na jednom ovniću, što viku prije ne bi,
ki zlatu odiću imaše na sebi.

KOR:

Stav' pamet vrh toga, dobro sve obidi,
pak kralja kriv' tvoga, ako t' se kriv vidi.

GRAGJANIN:

Ako sliep niesam bio, u družbi s mnozima
ja sam ih vidio ovezim očima.

[1] Grad: (= gragjanin); *tako i dalje.* 2029. kô *a.*

Var'o me nije mrak, er mjesec svietješe,
a još svud sunčan zrak pogašal ne bješe.

NEFELE:

Milo već poću ja,
kad dobra čuh moja.

GRAGJANIN:

Ljudem se priprostim tej stvari podaju
razumjet', a ne tim, ki pamet imaju.
I za sve er je ti glas, da 'su Tebani
u sebi vid'jeti, što prave, neznani,
potreba nu kad je, budu od veće ciene,
nego ti, ke daje Korinto i Atene.
Oni se na vrieme, to će kralj dobro znat',
umiju prid svieme pametni ukazat',
komu bi bolje bil' za scienu puka i čas,
sinove da je ubil, neg' da 'e grad smetao vas.
Er gdi mni, da je njih žive jur shranio,
općeno nas je svih i sebe ranio.
A ti si Tebanin, i ti imaš dio toga,
ako si pravi sin od mjesta ovoga.

KOR:

Ja kralju držan sam, i znaj, kralj er nije bio,
neg' Jove isti sam, ki ih je slobodio.

GRAGJANIN:

Ti ne znaš toj ništa, Jove je, što čuh ja,
za posvetilišta njih isk'o za svoja,
cieć da se grad shrani u svojoj slobodi,
i glada ubrani, u kom se nahodi.
I ako 'e Jova on privario u temu,
za to će napokon dat' Jove smrt njemu.
A s tim će grad slidit' osvetu svoju pak,
kako će moć' vidit' očito ovdi svak;
er ako gladom će on mnoštvo izgubit',
prije tega mnoštvo će oružjem njega ubit'.

KOR:

Ako ih on bude, a Jove nije htil,
tej smrti prihude po sebi slobodil,

2051. Athene *a*. 1071. oruscjem (= i oružem) *a*.

Jove će svudi moć', gd'je budu na svieti,
njim opet vrha doć', i život uzeti.

GRAGJANIN:

Ako li protiva puka tač srdita
on čini da živa njemu su d'jeca ta,
puk će se rasrdit' s vrlosti takome,
da mu će u svem bit' protivan sobome.

KOR:

Ima od tih bog misal, pravedno ki stoje,
er ih je upisal u srce u svoje,
i on je slobodil, ne drugi, njih sada,
pravedni er su bil', a pravdu bog vlada.
Redovnik sveti toj na puno moće rit'
i ljudi velik broj, ki su tuj htjeli bit'.

GRAGJANIN:

Rieči su tvoje toj, ali ima kralj sada
shranit' puk ovi svoj za koris od grada,
ki plače prid boga, i život zlo vodi
cieć glada jur toga, u kom se nahodi.
Ali će vid'jeti za vječni plač i vaj,
što može na svieti od glada sila taj.
I ovo ne velim, cieć njemu da koje
zlo ištem i želim, za što kralj on moj je,
nu zacieć ljubavi njegove, er me strah,
da se puk ne stavi u ki god način plah,
ter grada ne smete, i sebi i njemu
ke godi zle štete ne stvori u temu;
s oružjem er je vas, cieć er ga glad mori,
i čeka čas po čas, da ke god zlo stvori.

KOR:

Bog ga će, njegove ki hotje shraniti
pravedne sinove, toga zla sbraniti.

GRAGJANIN:

K njemu ću poći ja za vid'jet' što godi,
prije neg' se stvar koja nedraga dogodi.

2085. ljudi] gljudj *a*. 2090. plač] pla *a*. 2094. me (= mê = me 'e?) *a*.

SCENA IV.

POKLISARI ATENIEZI [1] I SPARTANI KOR.

POKLISAR ATENIEZANIN [2]:

Kralja bih od Tebe hotio ja sad vidit'
za njeke potrebe, što mi za nj umiješ rit'?

POKLISAR SPARTIJANIN [3]:

Atamante gdi je?

KOR:

Ovdi ga sada ni', u kući nu će bit'.
Lakonik ti s' vidit'.

POKLISAR SPARTIJANIN:

Lakonik.

KOR:

A ti mi kažeš se od Atene,
svim d'jeli tvojimi čovjek prem od sciene.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Ja sam jur od grada
onoga, kojemu
Palade ime da.

KOR:

Kažeš (?) se po svemu
jedan grad poglavit i drugi; nu jedan
može se proslavit' besjedom, a vriedan
drugi se mučan'jem
spovieda i znan'jem.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Tko ne zna, Atene da 'e grad pun vriednosti,
u kom su hvaljene od znanja kreposti?
Koji se može rit', k'o mudri svi vide,
da 'e mati na saj svit od liepe beside.

POKLISAR SPARTIJANIN:

A Sparta od mučan'ja,
u kom nije kajan'ja.

KOR:

Što pozno tako vi došli ste ovdi sad?

[1] Ateniesi (s = s *i* z) *a.* [2] P. A. *a.; tako i dalje.* [3] P. S. *a.; tako i dalje,* 2107. sada ni'] sad *a.* 2109. Athene *a.*; *tako i dalje.* 2113. Pallade *a.*

POKLISAR ATENIEZANIN:

Došastje s ljubavi nije bilo vik nazad.

KOR:

Što nam vi nosite?

POKLISAR SPARTIJANIN:

Zdravje, ke prosite.

KOR:

Da vi od Atene?

POKLISAR ATENIEZANIN:

Darove razlike
i stvari, od sciene
ke će bit' velike.
Još obećavamo, i za to htio sam doć',
sve, što mi imamo, za vašu za pomoć;
er buduć blizu vas, i da vas počtimo,
razlog je, i da čas svudi vam nosimo.
Za ljubav i za har vašu će učinit'
kralj vazda svaku stvar, potrebna ka će bit',
i nigda puk neće pristat', da ne bude
sve vaše nesreće požalit' prihude.
Ovo se moglo rit' prid svima slobodno,
što će, znam, puku bit' i gradu ugodno;
ostale stvari ine kralju ću ukazat',
ke za vaš grad čine, kad se š njim budem 'stat'.

KOR:

Rieči prem slatke sve i pune ljubavi!
Od strane da od tve koja se stvar pravi?

POKLISAR SPARTIJANIN:

Pogledaj na ruku.

KOR:

Gledam, jeda u njoj
zlatu ku jabuku
posl'o nam kralj je tvoj?
U Sparti al' glas jes, što prave zadosti
da 'e težak taj pjenez, nu male vriednosti;
Atene odkriva liepom rieči u svemu
srce, i što pribiva skroveno u njemu.

2136. cjàs (= čäs) *a.*

POKLISAR SPARTIJANIN:

D'jelo srce kaže
koje vik ne laže.

KOR:

Pogj'te vi gori već, ti napried proved' ih,
i kralju moćeš reć' došastje ovo njih.

SCENA V.

KOR:

Pravo se riet' može, da nijedna stvar na svit
toliko ne može u sebi vriedna bit',
koliko dobar jes drag priatelj taj sada,
koga ti dobra čes pravedna poznat' da;
er pravoj prijazni, života ka je raj,
u ničem slike ni' dostojne na sviet saj.
Priateljska dva grada došli su od sebe
s ljubavi k nam sada u naše potrebe;
jedan obećava stvari nam velike,
a drugi sad dava darove razlike.
Kom da se taka har ljubavi na sviti
dostojno ikadar uzbude platiti,
neg' s istom ljubavi, ku samo bog obra
megju ino, i stavi za platu od dobra?
Mučno je poznati, tko 'e priatelj pravi tvoj,
u sreći kad se ti nahodiš velikoj;
nu lasno poznat' jes, prav priatelj tko t' je bil,
kad ti se dobra čes dnom gori obratil'.
Er ako u dobroj sreći tko ljubi te,
može bit', dobro toj ljubiti čini te;
nu tko ti ukaže ljubav u potrebe,
u ničem ne laže, da ljubi taj tebe,
navlašto u tiesknoj kad no se ti kada
nahodiš sreći koj, kako to mi sada;
obilnos ne more priatelja odkriti,
ni bitje najgore u ničem pokriti.
Zašto nam . . . .
poz . . . . .

2156. koje] koê *a*. 2169. kom] kôm *a*. 2196. poz . . .] pos *a*.

Nu evo gre na dvor gragjanin, dobru ćes
kaže i razgovor da od kralja im'o jes.

SCENA VI.

GRAGJANIN[1]. KOR.

GRAGJANIN:

Veselo svi goru dvorani stoje sad
u svietlom u dvoru, veseo će bit' i grad;
i kralj se veseli, sve dobro prohodi,
kako isti puk želi, ki se u zlu nahodi.

KOR:

I ja se veselim besjedom tvojome,
ku bolje znat' želim za veće dobro me.

GRAGJANIN:

Sparta i Atene kralju su poslali
darove od sciene sve, ke su imali;
saviše još mu sad rekli su prid pukom
napunit' kruhom grad, i žitom i mukom,
i svaku drugu stvar poslat' mu, ku želi,
za ljubav i za har, da se njom veseli.

KOR:

Kako toj može bit', Atene, grad jedan
budući plemenit i plodom ne vriedan,
da može toliku kralju nam učinit'
obećaj veliku, i pak ju izpunit'?

GRAGJANIN[2]:

Ljubavi cieć svoje deri od Sarakuze
doniela žito je, ko'e za nas tamo uze.

KOR[3]:

A Sparta uboga s haljinam vecima,
bogastva ka toga u sebi ne ima,
kako će ikad moć' istino na sviti
doniet' nam tu pomoć, ku mi sad kažeš ti?

GRAGJANIN:

Haljina vetha ka veće krat tuj, gdi je,
bogastva velika i pamet uzkrije,

[1] Gradjanin *a.; tako i dalje u toj sceni* Grad: (= Grad'janin) *a.* 2198. mûkom *a.* [2] Gragjanin *ne ima u a.* 2205. Saracuse *a.* [3] Kor *ne ma u a.* 2207. vecima] vezima (t. j. vetsima) *a.*

i čovjek, ovo čuh, već ište načinom
uresit' znanjem duh, neg' tielo haljinom.
Ovi je sad došao u haljini vethoj,
i kralju 'e rukom dao pjeneza velik broj,
i kaže d'jeli svim u maloj besjedi,
da ide još za njim i kruha i mjedi.
I za sve da nije moć' k tomu još slikovat',
što kažu da će doć', ako 'e moć' vjerovat',
iz grada od Atene; nu kralju bilo jes
od veće jur sciene neg' rieči tih ures,
I kralj ga 'e primio, što mi je rečeno,
prem kako 'e razlog bio, časno i pošteno.
Er kad ko od stvari potrebu ku ima,
uši dat' ne mari izpraznim riečima.

KOR:

Da što se tuj gori o d'jeci kraljevoj,
kaži mi, govori, gdi no je mnoštvo toj?

GRAGJANIN:

Svak žudi, da dogju i mnozi m' od zgora
rekoše, da pogju iskat' ih put mora,
i da se savrate k svom ćaćku, ki ih žali,
da dobrom zaplate trud, ki su imali.

KOR:

Da za njih potrebu i za trud, ki praviš,
na dar im svu Tebu i vas sviet postaviš,
ne bi se vratili k nam opet, ja pra'ju,
ni dobra pustili, ka s višnjim imaju,
svud š njimi ki hode, kako se meni mni,
i ki ih sad brode po morskoj pučini.

GRAGJANIN:

Sve je toj istina, nu što, jaoh, neće moć',
od ćaćka do sina kad budu molbe doć',
kad suze njegove začuju, kih gork jad
eto iste prsi ove skončava moje sad,
ne može srce bit' u sinu tvrdo tač,
da meko učinit' neće ga ćaćkov plač,
toliko još veće, er znaju dobro oni,
od njih tej nesreće da on kriv ništor ni',

2227. o] od *a*. 2231. savrate (s = s *i* z) *a*. 2239. jaoh] jôh *a*.

nu da je toj bila proć volji njegovoj
od puka sve sila, ka čini d'jelo toj;
pak oni mlagjahni jošte strah imaju,
koji ih puštao ni', a puta ne znaju.
Lasno se (?) za to se opeta vratit' moć',
svak žudi, gdi no se s početka rodio, doć'.

KOR:

Malo ti društvo toj božje se sad vidi,
za milos i dar svoj koje ih svud slidi?
Oni bog, ki ih brani, i smrti slobodi,
nigd'jer ih pušt'o ni' neg' š njimi svud hodi;
i scienim dosle ja pučini po morskoj
da su oni dalek' tja otišli na put svoj.

GRAGJANIN:

Eto nam govore, cieć srgjbe od nebes
svih strana da more diglo se sada jes,
ter da nije nikud moć', er je strah svakoga
slobodno na put poć' cieć mora takoga.
Za to se mni meni, još gdi god na kraju
da oni skroveni počivat' imaju.
Tim ću i ja isti poć', da tuj čas dobudu,
ako ih kako moć' iznaći gd'je budu.

KOR:

Sad pokli bogovi
hotješe s milosti na svietli grad ovi
pogledat', dočim mrak od noći po sebi
kaže nam svietli zrak od zviezda na nebi.
Stavi se svak, svoje
pjesance da poje,
hvaleći noć ovu,
ku truda našieh mir umrli svi zovu;
I dalek' od nas san
da pogje, gdi viku ni zora ni bil dan
ne sviće, neg' sjeni od vječne tamnosti
sve druže, u kih ni' drugo neg' žalosti,
i kom se sve hrane
pakljene tej strane,

2251. lasnose (*m.* lasnochje?; chj = ć) *a.* 2276. zora (= cora) *a.* 2279. kôm *a.*

neka tuj pribiva,
čim lašnje svaki nas dobro toj pripiva.
Prika stvar nikoja
ne dogji k nam sada, ni strašna taj svoja
lica nam sva kaži, nu ljubav sama ova,
ka srgjbu utaži od višnjih bogova,
ljubav, ka čini sad
žalosni ovi grad
počinut' da bude
sred svoje najgore česti zle i hude.
Sve bjež'te sad od nas
žalosti nemile, i daj nam moć' i vlas
Apolo od pjesni, neka nam sad milo
hlepi duh i biesni za slavno toj dilo,
ke nam je donila
noć ova primila,
noć, ku mi slaviti
budemo, dokli zrak sunca zgar uzsviti.
Eto, jaoh, bieše
donio bieli dan sve, što nam čin'ješe
plakati, a sad noć dala nam ova jes,
da bude k nami doć' s veseljem dobra čes,
čes, ka nas slobodi,
da se zlo ne sgodi,
od smrti i glada;
s česa u svem veseli hodimo mi sada.
Sad posvetilište
već Jove, kako prije, od d'jece ne ište,
da nije sam službenik od pravde nemile;
a noć je truda lik, u koj se sve mile
radosti nahode,
na svietu ke plode
veselja razlika,
ka čine bez tuga živjeti čovika.
Za to mi sad veće
slavimo noć ovu za milos, ka neće
da nas dan već trudi, neg' da svak svoja ima
veselja, ka žudi, svim dari dobrima:

2293. Apollo *a*. 2298. us-sviti *a*. 2299. bieše] bjesce *a*.

tako nije dosti
za riet' nje lieposti
jezik naš ovi sam,
prizov'mo na pomoć slavice jošte k nam.
Slavici od gore,
najliše ki noćno pjesance sve tvore,
da budu slaviti, i kad je prol'jetje,
i zimi, i liti veselo nje bitje,
neka toj kad vidi
dan, njojzi zavidi,
i dan je isti taj
upored slavici proslavi na sviet saj.
Eto i kralj naš slavni
bješe ob dan pun truda, a sad š njim truda ni';
sad čeka sinove vrh dobar svih inih,
na milos ke zove, i život slatki njih;
sad ne ima već straha
od puka pri'e plaha,
er ga glad ne mori,
tim d'jela sva svoja veselo sad dvori.
O noći, tve ime
u ustieh od ljudi da žive sve vrime!

AT IV.

SCENA I.

RIBARI. KOR.

RIBARI:

Može li milos bit'
jednu rieč kralju rit'?

KOR:

Prem na dvor izhodi;
stan'te tuj gdi godi.

2324. svê *a*. 2328. njojzi] gniosi *a*. 2338. dvori[dvorj (*m*. tvori?) *a*. 2340. *Pod ovim stihom stoji u rkp*. Svrha ata (atta) III.

SCENA II.

ATAMANTE. RIBARI.

ATAMANTE:

O verne me sluge, eto naš gorki jad
i naše sve tuge imaše svrhu sad;
veselja nek' u ova po gradu cieć slave
od naših bogova ognji se svud sprave,
riećete svakomu, kako kralj toj želi,
neka se takomu dobru svak veseli.
I moji sinovi ako se budu htit'
milo u grad k nam ovi opeta savratit',
veselja da se taj uzmnože jur svude,
i nigdir plač ni vaj da se čut' ne bude.
Obilna jestiva da su svud i pjesni,
neka svak uživa veselo svoje dni.
A tko su ljudi ti, ko ih šlje ovi (?) grad,
kim darom počtiti došli su mene sad?

RIBARI:

Sluge smo vaše mi, nu dar, ki nosimo,
u svemu drag vami neće bit', što mnimo.

ATAMANTE:

Kad srcem sluga drag poklanja ki god dar,
ne može bit' nedrag, još da je mala stvar;
ter nu cieć ljubavi, koju mi kažete,
recite meni vi: od kud sad idete?

RIBARI:

Tamo jur od zgore, gdi no 'e pun žala kraj,
a teče u more Ismeno rieka taj.

ATAMANTE:

Jeda ste po sreći po žalu vi tomu
malo prije hodeći vid'jeli d'jecu mu?

RIBARI:

Mi ih smo vid'jeli sinoćka tuj priti,
i on čas smo doć' htjeli za moć' vam toj riti.

ATAMANTE:

Dake tuj na more bili su jur došli?

2352. savratit (s = s *i* z) *a*, 2357. ko ih] koijh *a*. — ovi] ovj (*m*. u ovi?) *a*. 2368. mû *a*. 2370. čas smo] cjasmo *a*.

RIBARI:

Bili, i opet ništore ne stavši, van pošli.

ATAMANTE:

Kako toj? kamo li? sve pravo kaži mi,
da se, jaoh, ne boli srce me lažimi.

RIBARI:

Sinoćka sunčan zrak hotjevši prem zaći,
a na dvor tamni mrak s noći svom izaći,
mi stojeć u oboru, ki bjehu ove ruke
spleli (!) tuj pri moru od prutja i žuke (?),
i čekav, more toj da bi se smirilo,
i s krajem veće boj da ne bi tvorilo,
vid'jesmo jednoga ovnića od zlata
tuj doći, vrh koga sjegjahu d'jeca ta;
s kim paka upliše prem plaho u more,
kako da teciše za njimi n'jetkore,
ne gledav ni sile od vjetra hudoga,
ni srgjbe nemile od mora vrloga.

ATAMANTE:

Može li toj biti
čudo, ko'e kažeš ti?

RIBARI:

Ovezim očima mi smo toj gledali
prid druzim mnozima, ki su uz nas tuj stali;
i ovnić taj zlati poče tad, noseć njih,
kako plav plivati vrh strašnih vala tih;
a ja prem htijuć glas za njima prostriti,
videć ih u taj čas kako stril otiti,
za roge Friso tvoj ovnića držaše,
a za njim pak takoj sestrica sjegjaše.
Sliedih ih dugo ja za čudo očima
podalek' od kraja, boleć se svegj njima,
gd'je mi se kazahu gd'je god'jer, kako to
da nebo ticahu plijući more to;
a paka u propas kako da pad'jahu,
za dobar gd'je se čas veće ne vid'jahu,
prem kako kad oblak odkriva na nebi,

2378. žuke] scjukke (scj = š *i* ž) *a*. 2399. gd'je god'jer] ghjegodjer *a*.

i krije svietli zrak mjeseca u sebi;
i toli toj zlato na dalek' sviećaše,
koliko sunce to na nebu da sjaše.
Nu kad bih već trudan, nego sit gledati
zrak tako pričudan po moru plivati,
vratih se domome, ter padoh trudan vas
s družinom ovome za pospat' jedan čas.
I dobro još ne bjeh pokrio se očima,
kad glasa množ n'jecieh oćutih ušima,
kako to da bjehu pomorske tej vile,
ke plakat' teciehu njih tužbe nemile
s rasrgjbom od mora, ka bješe čut' tada,
kako to od zgora da nebo tuj pada;
ter opet izidoh prid ubog obor moj
za čudo i sidoh, da vigju more toj,
koje se u sebi podiglo tač bješe,
er zviezde na nebi prem nadit' hotješe.

ATAMANTE:

Ah, tužni jednu smrt, može bit', hoteći,
ka ih prem htješe strt', za žalos uteći,
u drugu upali jesu oni, i takoj
svrhu su imali nesreći njih svakoj.

RIBARI:

I kako more pak bješe se smirilo,
i vjetar i oblak nebo razvedrilo,
na dalek' opeta iz nova našima
od zlata svietlos ta odkri se očima,
koja se kazaše, kako još na sebi
da Frisa imaše, što vid'jet' prije ne bi.
Nu za tim u ćas taj s oči nam odleti,
ter veće naš je kraj ne može vid'jeti.
Tuj se mi opeta u ruke snu dasmo,
i takoj do svieta jak trudni pospasmo;
a k zori s jutra pak usta svak po sebi,
danice dokli zrak još sjaše na nebi,
ter k moru pogjosmo, po žalu hodeći
gdi ovi nagjosmo trudan lov ležeći,

2412. glasà *a*. 2414. teciehu] tezjehu *a*. 2420. nadit'] nadijt *a*.
2435. zori] zorri (= cori) *a*.

pomorske tej vile s dupini upored
ki bjehu donile ostinut kako led.
Ki tade plačni mi uzesmo tuj tako
za moć' ga pak vami prikazat' ovako.
Vaša je, kralju, stvar i vam je s bolesti
od srca mi na dar htjeli smo donesti.

ATAMANTE:

Odkri'te, što je toj, da mogu vid'jet' ja.

RIBARI:

Na posluh mi smo tvoj: Hele je, kći tvoja.

ATAMANTE:

Ah, tko uzrok bi od toga,
što nesrećan vidim sad ja?
Ovo je Hele, kćerca moja,
dio od srca bolji moga.
Da li tako, kćerce mila,
mrtvu tebe ćaćko gleda
studeniju mraza i leda,
gd'je si prid njim probliedila?
Tim li slacim, jaoh, pozori
ti veseliš srce moje,
ko mi puca sad na dvoje,
a smrt neće da me umori?
Koja srgjba zla od nebi
radi vječne me žalosti
u najl'jepši cviet mladosti
skrati sada život tebi?
Po svakomu jur razlogu
toj se, kćerce ma, hotieše,
da ti mlada poživieše,
a ja da star pogjem k bogu.
Da li hudo strašno more
tebe s ćaćkom sad razdili,
neka on plače sve dni i cvili,
a da umriet' vik ne more?
Gd'je je množtvo toj od Tebe
množtvo hudo i nemilo,

2457. kô *a*. 2463. hotieše] hotjesce *a*. 2464. poživieše] poscivjesce *a*.

ke te živu nije ljubilo,
neka mrtvu gleda tebe?
Neka u rados tužbe obrati,
neka izpuni svoje volje
vrh tej smrtne tve nevolje,
ka ti mladoj život skrati.
Tko da veće, kćerce, ikada
obeselit' mene bude
cieć tej smrti tve prihude,
kom se odveće bolim sade?
Kako da već od ikoga
meni dogje koja rados,
ako bješe tvoja mlados
sve veselje srca moga?
Jaoh, kad cienjah počinuti,
buduć stvari sve smirio,
tad je na me nastupio
plač od smrti sej priljuti;
smrti, svrha ka htje biti
od svih plačnih zala tvojih,
a početak hud od mojih
zlih nesreća svih na sviti,
i ku ja ću sve dni moje
srcem molit' i prašati,
da me bude uzdržati
jošte živa vrieme koje,
neka u dugo plakat' budu,
kako imam, mrtvu tebe
boleći se sam na sebe
za nesreću tuj prihudu.
Er ja uzrok bih od tega,
htijuć puku pogoditi
već, neg' tebi, ku ljubiti
imah samu vrhu svega.
Jaoh, gd'je bratac tvoj je bio?
kako samu tebe ostavi,
ki se vazda tvom ljubavi
toli časno ponosio?

2476. svoje] svoê *a*.

Ne može li nijednu pomoć
imat' tužna od nikoga
tuj uza te draga tvoga,
ki za milos k tebi htje doć'?
Daj po sreći s strane koje
da je tuj majka tvoja bila,
ka bi t' oči poklopila
čas pokonji smrti tvoje;
i ka s plačem dostojnime
sdružila bi svrhu tvoju,
i počtila kćercu svoju
narican'jem žalosnime!
Nu nije majka mogla biti,
er ja srčan bez milosti
htjeh joj činit' sve silosti,
da iz Tebe bude iziti.
Ah, ja plačan ljubi mojoj
zlo sam svako učinio,
i neprav sam uzrok bio
toj žalosnoj smrti tvojoj!
Na me srgjba doći ima,
ako pravda jes na nebi,
er sam sgriešio njoj i tebi
i zlim d'jeli i s riečima.
Vi, ki ste ovdi oko mene,
ovo mrtvo tielo uzmite,
ter ga unutra ponesite,
da se dobrom kim spomene;
da za žalos, jaoh, i tugu
budem nad njim ja plakati,
dokli sa mnom plač se obrati
u Ismenu rieku drugu;
i mirise da pripravim,
i razlika cvietja svaka,
ka s ovezim plačom paka
na grob njojzi da postavim,
neka vječna tuj spomena
bude od tužbe me ostati,

2546. njojzi] gniosi *a.*

i grob da taj vik imati
bude bil'jeg nje imena.
U toliko ove moje
zlate svite ponesite,
a crne mi donesite,
ke se bitju mom pristoje.
Er ne kako kralj, jaoh, sada
ja ću plakat' kćercu moju,
nu kak' otac, staros svoju
ki će vodit' punu jada.
A ti, kćerce draga i mila,
nemoj toli prešno poći,
er će i ćaćko s tobom doći,
koga s' jadno ucvilila!
Jošte te će smrti kojom
i ljubavi sadružiti,
ako uzbude otac biti
prav nad pravom kćercom svojom.

SCENA III.

KOR:

Čovjek nije pod nebi rod'jen tač, ja ću rit',
ki može u sebi nada sve blažen bit',
i komu opeta jedan čas za zlo sve
nesreća prokleta ne može uzet' sve.
Krepak nije na sviet saj u sebi nikadar
čovječi život taj, umrla er je stvar.
Bog se sam riet' može blaženstvo svakoje,
komu zlo ne može naudit' nikoje,
i ki je stanovit u svemu vrh nebes
kako taj, ki stvorit' svaku stvar hotio jes.
Svrha je našega živjen'ja bog pravi,
ki stoji vrh svega u svojoj sam slavi;
a sreća svo'e kolo za koris i štetu
svud vrti okolo od ljudi na svietu
dižuć sad jednoga neprava visoko,
a mećuć drugoga pravedna nizoko;

2553. svitte *a*. 2555. jaoh] jôh *a*. — sada] tada *a*. 2569. komu] tkomu — sve] svê *a*.

i što ona podiže više koga ikade,
toli ga pak niže potisne da pade.
Kraljevi toj znaju, ki mnokrat s velike
visine padaju na stvari ke prike:
a to je boži sud, ki u dni svakoje
onezim dava trud, oholo ki stoje;
er neće, nitkore da vrieme veliko
u sebi stat' more uzdignut toliko.
Eto naš kralj sada uzdignut vrh sebe,
oholo ki vlada kraljestvo od Tebe,
sin Eola strašnoga, kojime svud slavi,
a kralja slavnoga Sisifa brat pravi
u smeće upade, gdi mnjaše vik ne doć',
iz kojih nikade izet' se neće moć'.
Srgjba, glad, smrt i bies nemilo jedan čas
uze mu um i svies, i smete život vas.
Čuju ga u gnjivu gdi vika jak biesan,
dat' će bog, da živu kraljicu pusti van.
Što hoće riet' ovo, što ne bi prije nigdar?
N'ješto će bit' novo, teška je n'jeka stvar.
Samiri ti bože zla ova od zgore,
er drugi ne može smirit' ih nitkore.
Al' eto na dvor gre žalosna kraljica,
s očiju suze tre, grdeći sva lica.
O višnji, ne daj ti za milos od grada,
da hugje zlo čuti budemo mi sada.

SCENA IV.

INO. KOR.

INO:

Jaoh nesrećnoj u vik meni,
jaoh žalosnoj! što ću sada?

KOR:

Puna ide smeće i jada,
n'jeki kaže trud pakljeni.

INO:

Atamante prem žalosni,
tužni sinci, kućo huda!

2583. koga] tkoga *a*. 2594. Sisifa] Sisipha *a*. 2606. svâ *a*.

KOR:

Strah i žalos kaže od svuda,
kako krvi u njoj da ni'.

INÒ:

Kućo, od kuća svih na svieti
prokletija ka s' u sebi,
pokli sada, jaoh, u tebi
zla su od zala sva vid'jeti!

KOR:

Stvari su, mnim, teže, neg' mogu druge bit':
uza se poteže dva sinka silom it'.

INO:

Tko da veće stan'je svoje
drži, gd'je su tej gorčine?
Na dvor, svietli gospodine,
izid'! strašni pak'o to je.

KOR:

Ovdi smo na tvoju
pomoć mi svakoju.

INO:

Jaoh, kuća puna je nakazni pakljenih!

KOR:

Ima bit': stvar ta je za velik došla grih.

INO:

Na dvor već iziti ti hotjej, neka tu
pakljeni dusi ti stanuju na svitu.

KOR:

Istina je li toj, reci nam, ali ni',
toliki da je broj pakljenih tuj sjeni?

INO:

Ja sam ista, jaoh, vid'jela
tih prikazni zle prilike,
srgjbe, b'jenje, treske i vike,
i ostala sva njih d'jela.
Vid'jeh, vajmeh, zlim zmijami
gdi mojega ljubovnika

2622. poteže] potèsce *a*. 2635. jaoh] jôh *a*. 2640. mojego *a*.

biju, a on strašno vika,
studen, kako led i kami.

KOR:

Što na otar prisveti od Jova ne pogje,
svakoga ki sveti, tko k njemu prav dogje?

INO:

On je plačan izvan sebe,
ne umi od straha poći kamo,
nego biesneć sjemo i tamo
smeten ide bez potrebe.
Ni kud srgjbe njih uteći,
jaoh, nemože, er mu svuda
idu pune gnjiva i truda
s crnim ognji oko pleći.

KOR:

Jaoh, strah je misliti
zla taka na sviti!

INO:

Toliki trud je moj, i tolik, vajmeh, jad,
er jedva tielo ovoj na nogah sdržim sad.
Ah, da on po sreći toliko mira ima,
da može uteći iz kuće prid njima!
S velikom mukom ja za huda tač dila
sinka ova dva moja sa mnom sam iznila.
Sva kuća, jaoh, gori iznutra, i za toj
er ga plam taj mori, ne umije put obrat' svoj,
kako bi žalostan u take potrebe
ostavio taki stan, shranio sam sebe.

KOR:

Kraljice, mirna bud';
evo ide od ovud.

SCENA V.

ATAMANTE. INO. KOR.

ATAMANTE.

Izidoh trudan već iz kuće, u kojoj
paklјena gori peć, i jošte niesam moj;

2644. pravv *a*. 2647. siemo *a*. 2650. jôh. 2664. stan (*m*. stan, i ?) *a*.

još sjeni tej čuju,
gdi život moj truju.

INO:

Koliko vesela mogu se sada rit',
er sam te vid'jela iz kuće zdrava izit'.
Kako si, kaži mi,
ost'o živ prid njimi?

ATAMANTE:

Odahlo srce je, nu život izb'jen jes,
er u njem zdravja nije, trudi ga zla boles.

KOR:

Da se bog proslavi,
ki nas zla izbavi!

ATAMANTE:

Jošte mi sve se mni, za hugje zlo moje
pakljene tej sjeni uza me da stoje,
i da me bičim tim za vječni moj poraz
i ognjim gorućim pedepšu na svak čas.
Jaoh, koli zli su čut'! eto mi sva sada
od muke trepti put, i trne i jada.
Nu na moje prem oči od kuda prešno van
izhodi s iztoči sad ovi novi dan?
Dva sunca kon sebe ja vidim, i druga
dva grada od Tebe, nova t' će bit' tuga.
I ja sam jedan sad, sad drugi, za'edno dva,
okolo vas mi grad, i Tebe ide sva.
Jesam li ovo ja,
ali je sjen moja?

KOR:

Što sni kralj u sebi, što mu se svigja toj?

INO:

Kraljice, jaoh, tebi, zlo 'e poš'o život tvoj!

KOR:

Vigju mu vas obraz, u srgjbi gdi gori,
a n'jeki hud poraz, gd'je ga svud zlom (?) mori.

INO:

O moj svietli gospodine!

2678. isbàvi *a*. 2684. jaddà *a*. 2694. jaoh] jôh *a*.

ATAMANTE:

Ti čigova žena jesi?

INO:

Ako izgubio sviesti niesi,
tva sam ljubi do istine.

ATAMANTE:

Poznam, da si ti kraljica
od našega grada od Tebe;
ma ti, ki su oko tebe,
što ti grde svietla lica?

INO:

Nije drugoga oko mene,
neg' tva svjetlos i dvorani.

ATAMANTE:

Da tko gledat' meni brani
sad uza te moje žene?
Ja sam jedan Atamante,
a to drugi, koga vidim;
svud krvnika zloga slidim,
ti nies' Ino, dobro znam te.

INO:

Život, vajmeh, vrati meni!

ATAMANTE:

Nu ovi, sa mnom ki besjedi,
i uza me koji sjedi,
nije muž drugi mojoj ženi?
Ti čija si ljubovnica?
Ja se (?) utvaram u imenu,
vigju onoga drugu ženu,
a ti s' Ino, ma kraljica.

INO:

Jaoh, tužna što ću ja?
pošla mu svies je tja.

KOB:

Ne brini se, o kraljice!
njega 'e tko god namienio;
vidiš kako 'e promienio
oči, usta, rieč i lice.
Opet će se povratiti,

kako straha s njega otide;
nastoj, tri krat da ga obide
mjesec, kad pun bude biti.

INO:

Vigju, er je na sviet saj
meni imat' sve dni vaj.

ATAMANTE:

Aračinto strašna gora
tiho ide oko mene,
a dub na njoj svaki vene,
er ga 'e tegla slana od mora.
Vi protiva njoj pogjite,
i rec'te joj, da prije dogje,
neg' nebesa sunce ogje,
i š njom opet svi dogjite.
Nut' kako se sve navide
megju sobom svietle zvizde,
nut' li sve njih gizde
prid mjesecom gori blide.

INO:

Dragi, mili gospodine,
na me gledaj, i obrati
uprav pamet, ka ne da ti
u ničemu znat' istine!

ATAMANTE:

Sva, ka su stvorena na nebu, vidim ja,
ere su otvorena vrata, iz kih sunce sja.

INO:

Koja je boles toj, ka li češ prokleta,
ka mori život tvoj i pamet tvu smeta?

ATAMANTE:

Veliku n'jeku zvir ja vigju, koja se
učini kad godir, kako konj da pase,
a paka u taj čas promieni priliku,
i uzme obraz vas od lava i sliku;
sad se os'o ukaže, a sada pas, koji
na vratih cieć straže od pakla vik stoji,

2728. strahha *a*. 2733. ARacinto (?) *a*.

sad lica d'jevica, poć' je ću prašati,
nut' časom gdi lica u prasca obrati,
ter kako da zubi hotio bi život moj
da dere i grubi; oružje daj mi toj,
oružje, najbrže svak da se na sviti
postavi i vrže za s prascem boj biti.

INO:

Prem velik vrh nas jes
doš'o gnjiv od nebes.

ATAMANTE:

Daj, ovu da zmiju
sada ja ubiju.

KOR:

O kralju, nesrećni kralju grada ovoga,
na hude doš'o dni cieć huda zla tvoga!

ATAMANTE:

Oružje! oružje!

KOR:

Kraljice, strah ne imaj,
Atamant tvoj muž je,
mori ga śmrtni vaj.

ATAMANTE:

Oružje! pra'lju ja.

INO:

Mili gospodine, ljubi sam ja tvoja.

KOR:

Ono je nakazan, što kralju, vidiš ti,
er si sad sebe van, tim se htjej smiriti!

ATAMANTE:

Oružje! što se ckni? neka ova otide
lavica, proć meni s lavići ka ide,
er ću nju sad ubit',
da živa nije na svit.

INO:

Jaoh, rasrgjba sva ćaćkova
ide suproć ljubi svojoj
i za vječni nje nepokoj
hoće ubit' joj dva sinka ova.

ATAMANTE:

Još približes ti se k meni,
i neć' bježat', zla krvnice?

KOR:

Bježi, bježi, o kraljice,
bježi! š njim su hude sjeni.

INO:

Learko, sinko moj, stav' se ti tiekom it'!
eto te ćaćko tvoj i s majkom hoće ubit'.
A ti se tvojime rukami usili
obhitit' grlo me, Melicerta mili,
ter tako bježimo stane ove proklete
prije, neg' zlo vidimo od naše krvi te.

ATAMANTE:

Tko može na sviet reć',
prida mnom da će uteć'?

SCENA VI.

KOR:

O pakljena huda sjeni,
o naš svietli gospodine,
ke se od tebe stvari čine?
kako bitje tve promieni?
Ti blaženstvom, vlasti i znan'jem
vrh kraljeva svih sloviše,
ti nadaren sasma biše
d'jecom, srećom, sviesti i zdravjem;
a sad, vajmeh, za zlo tvoje,
pače općeno, ne znav kamo
ideš biesneć sjemo i tamo,
pun nesreće prem svakoje.
U što dobro tve se obrati?
S visoka ti srgjba sade,
na nesrećna tebe pade,
da te žalos, jaoh, gledati.

2796. tè *a.* 2805. sasma] svasma *a.* 2809. siemo *a.* 2814. te (= tê = te 'e?) *a.*

SCENA VII.

POKLISARI. KOR.

POKLISAR ATENIEZANIN[1]:

Od kuda tej vike? jeda 'e što od grada
čuju se tolike? gdi je vaš kralj sada?

KOR:

Sam sobom kralj biesni i kućom svojome;
u njem već sviesti ni', u bitju nije svome.

POKLISAR SPARTIJANIN[2]:

Gd'je je on?

KOR:

Eto ga tamo kon jezera
rod'jen'ja vrh svoga kraljicu gd'je tjera.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Što može toj biti? za ki grieh zgar s nebes
bič tako srditi posl'o mu višnji jes?

KOR:

Ja drugo ne vim rit', neg' samo er njega
nesviesno vidim it' u srgjbi vrh svega.
Nut' Learka gdi rukami
spravlja, mala sina svoga,
da ga ubije, jaoh, neboga,
tuj o ki god tvrdi kami;
a on njega milo grli
i svietla mu lica ljubi,
nu sve zaman vrieme gubi,
er mu zlu smrt podat' hrli.
Nut' kako se mlad ponosi,
kako narav da ga uči,
gd'je se otimlje, gd'je se muči,
gd'je mu na dar život prosi.
Nu sve mani, er ne krati
njim se kako granom jednom
za nesrećnom ženom svojom
vrć', da život tuj mu skrati.

[1] P. Aten. *a.; a dalje* P. A. *a.* [2] P. Sp. *a. a dalje* P. S. *a.*
2820. jezera (= jecera) *a.*

POKLISAR ATENIEZANIN:

Eto ona uteče s d'jetetom druzime,
a ono u peče prosu se prid njime.

KOR:

D'jetešce milo toj koliko činjaše,
da život shrani svoj, gdi ćaćka grljaše?
Gdi poče napokon plakati tako mao,
jeda bi kako on milos mu imao.
Ali man sve mu bi čin'jenje toj svoje,
pravedna er ga ubi bez zlobe nikoje.
I nije mu to dosti, neg' srgjbom jošte tom
bez nijedne milosti za ženom trči svom,
ka bježi prid njime, a ne zna, jaoh, kamo
s d'jetešcom druzime, koje osta njoj samo.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Da ju bog sabljude od take zle smeće,
i svake prihude ukloni nesreće!

POKLISAR SPARTIJANIN:

Od kuda taki bies?

KOR:

Od srgjbe, držu ja, bogova zgar s nebes.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Ki je grieh na svietu toliki učinil,
za ki je platu tu dostoj'o i taj cvil?

KOR:

Mnozi jur zajedno, mogu bit' u sebi,
nu ja mnim, to jedno da uzrok svemu bi,
što svoju on ženu, ku mu bog prvo da,
u svemu poštenu, odagna iz grada,
a drugu obljubi, s kom pamet, zdravje i čas
i život izgubi, i mjesto, i svih nas.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Komu zlo hoće bog,
svies mu uzme i razlog.

KOR:

Ne samo da mu jes za taj grieh hudi svoj
s razlogom uzeo svies, nu mu još tvori toj,

2866. tkomu *a.*

posred kuće svoje
da dusi zli stoje.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Čuli smo njih vike mi, kada smo bili
i druge razlike bil'jege vidili.

POKLISAR SPARTIJANIN:

Da što ovdi mi sada,
učinit' imamo cieć službe od grada?

POKLISAR ATENIEZANIN:

Kralj je ovi priatelj naš, koga mi ljubimo,
i susjed, kako znaš, a u zlu ga vidimo:
razlog je, mi sada da pomnju uzmemo
njegova od grada, i da ga bljudemo;
dostojno er je toj, kad priatelj svies sgubi,
njegove priatelj svoj da stvari obljubi,
dokli se povratit' na zdravlje uzbude,
ter dobar bude bit', sam opet da ih bljude.

POKLISAR SPARTIJANIN:

Toga ne.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Česa rad, da toli razlog jes
ostavit' ovi grad, da vlada srgjba i bies?

POKLISAR SPARTIJANIN:

Prije neg' mu za ženu
dat' vašu Atenu.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Komu se jur Tebe može od nas dat' bolje
u take potrebe i take nevolje?

POKLISAR SPARTIJANIN:

Gragjanom svojime.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Ti način ne znaju,
gradovi kojime dobro se vladaju.

POKLISAR SPARTIJANIN:

Svak način svoj ima,
kad ga se zlo prima.

2879. tkomu *a*.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Oni bi u taj čas stali se boj biti
meu sobom, ki bi vlas počeli dieliti,
i njih bi nesklad taj, može bit', Ateni
donio ki god vaj, ki tva svies ne cieni;
pače mir, ki sada meu nami boravi,
i ki grad naš vlada općenom ljubavi,
nije, vjeruj, s drugoga, toj višnji zna s nebi,
s uzroka ner toga, er je mir u Tebi.
A i ti dobro znaš i nećeš toga skrit',
er pamet svu imaš i pravo hoćeš rit';
da zlo oni grad stoji, susjeda ki svoga
vidi, da se boji zločinca gdi koga;
zato ja na vrieme prividit' hoću toj,
i znanjem mojime red stvari dat' svakoj,
neka se grad shrani, i sdrži vlas i moć,
i svega zla brani, ko bi mu moglo doć';
i mojoj gospodi na znanje sve ću dat',
da znaju, er odi ost'o sam ja vladat',
neka oni budu tim promislit' vrh svega,
er ljube srcem svim mir grada ovega.
I sada hoću poć' u kulu Kadma tu,
iz ke ču lasno moć' privigjat' svu štetu,
s svom družbom, koju sam doveo iz Atene,
er kad bih poš'o sam, ne bih bio od ciene.

POKLISAR SPARTIJANIN:

Učinit' nećeš toj.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Tko mi će braniti?

POKLISAR SPARTIJANIN:

Štap ovi sada moj, ako će prav biti.

POKLISAR ATENIEZANIN:

Veće će valjat' mač, neg' štap i vlas tvoja,
ki dava smrt i plač, po sili poću ja.

POKLISAR SPARTIJANIN:

Tko nezvan gdi ulazi,
sraman pak izlazi.

2898. tkomu *a*. 1911. kô *a*. 2916. Kadma] Cadma *a*.

SCENA VIII.

KOR:

Unutra pogjoše neskladno oba sad,
a skladno dogjoše i mirno u ovi grad.
Oba dva, vidi se, prav način da slide,
pravije, nam mni se, Lakonik da ide,
priateljski er razlog on čuva i brani,
jak višnji hoće bog u komu zlobe ni',
i ki će nam (?) pomoć dostojno jošte toj
njegovoj misli doć' i volji pravednoj.
Stražana er stoji od mnoge vriednosti,
kako se pristoji, prid kulom još dosti.
Pravo se govori, da sreća huda taj
samo vik ne stvori jedno zlo na sviet saj.
Er čovjek kad tugu jednu od nje gdi prima,
opet š njom i drugu, i treću pak ima.
Kad zlo gd'je uljeze, umrle ke slidi,
mučno opet izljeze, kako se jur vidi.
Tko bi ikad mnil na svit, dokli se oholi
Atamant, da će bit' poražen zlo toli?
na njega da će bies moć' taki doć' ikad,
ki mu će tegnut' svies, d'jecu uzet', smesti grad?
Nu bi rek', od ovud Sisifo da grede,
ja ću rjet', boži sud da ga sad dovede.
Kraljev je brat pravi, a i on toj sada
kraljestvo s ljubavi Korinta svo'e vlada.
Doš'o je na vrime, sreća ga k nam spravi,
jeda red on svime razložan postavi.

S C E N A IX.

SISIFO. KOR.

SISIFO:

O strašni Tebani, za mnozih plač i vaj
kojieh žena ni' rodila na sviet saj,
neg' strašno toj sjeme od zuba zle zviri
Kadmovo u vrieme, ki pak tuj sve smiri

2933. nam (*m.* na?) *a.* 2947. rek'] rech (ch = ć) *a.* 2950. Corinta *a.* 2955. zubà *a*, 2956. Cadmovo *a.*

kad sabljom u taj čas po volji od boga
pogubi narod vas sjemena od toga;
rec'te mi pravo vi, šta vele: je li tih
pun bratov stan ovi nakazni pakljenih?
I silom da tište istina je li toj,
na posvetilište on pravi porod svoj?

KOR:

Istina sve to je, i drugo još gore.

SISIFO:

Ja ne znam, zlo koje vrh toga bit' more.
Jeda je umr'o on vrh zala svih inih
za žalos napokon cieć zloba tolicih?

KOR:

Bolje bi, mnim, bilo, da je umr'o, za ovi grad,
neg' da se nemilo bez sviesti skita sad,
pun biesa u srgjbi po gorah van Tebe,
sinove gdi ubi, može bit' i sebe.

SISIFO:

Ah, što mi kažeš ti? gd'je sam ja sad ovoj?
može li toj biti? istina je li toj?

KOR:

Još ištu ovdi sad susjedi njegovi
za veći dat' nam jad uzet' mu grad ovi.

SISIFO:

Susjedi ki su toj?

KOR:

Atene, s oružjem u kuli ka je ovoj.

SISIFO:

Da vi što na pomoć
nieste mu htjeli poć'?

KOR:

Vrata ova mi samo
čuvati imamo.

SISIFO:

Da kulu tko brani?

KOR:

Straža jes, nu jošter da pri njoj nitkor ni',

2965. umrò *a.* 2980. čuvati] cjuvat *a.*

od Sparte poklisar gori se nahodi,
ki neće nijedna stvar dat' da se zla sgodi.

SISIFO:

Dake ću i ja poć'.

KOR:

Na vrieme prem ćeš doć'.
Ti bože, mir stavi milosti radi tve,
i čini, s ljubavi da progju stvari sve.

SCENA X.

KOR:

Razlicim načini sreća taj puziva,
er krepka sobom ni', umrle snebiva,
stavljajuć u smeće, tej, ki su na svieti
vriednosti poveće u sebi vid'jeti.
Grabi im san i noć, i neće nikadar
da na njih bude doć' vesela nijedna stvar.
Bogatim jednako s ubozim upored
razdava zlo svako, i čini svaku zled,
a s neba tries zgora, kad Jove srdi se,
u vrhe od gora udarat' vidi se;
nikad on svoju stril ne hoće pustit', van
za štetu, smeću i cvil na ki god ubog stan;
a ova huda sad, koja svim zlo dava,
jednako ubog grad i bogat skončava,
hugja već u sebi, er hugje zlo tvori,
neg' taj tries, ki s nebi sve žeže i ori.

AT V.

SCENA I.

SISIFO. KOR.

SISIFO:

Sve se sad smirilo, i nijedan poklisar
za nijedno zlo dilo nije rek'o nijednu stvar.
Oni od Atene, er susjed jes se zvao,
potrebne spomene za grad je davao;

3004. *Pod ovim stihom stoji:* **Svrha ata IV.** *u rkp.*

nu oni Lakonik er je bio proć njemu,
vriedan se prem čovik ukaz'o u svemu.
Tko bi ikad procienil, gledav mu prilike,
u njemu da su bil' kreposti tolike?
Nije lasno poznat' moć' po licu nikoga,
tamna je vid'jet' noć', a hrani svakoga.
Veće krat pokriva čovjek haljinome
vriednos, ka pribiva skrovena pod njome;
i crna taj kora i star nje čin (?) i grub
pokrije od zgora kad god liep ki god dub.
Ovi u haljini vethoj i pristari
za ovi grad učini izvrsne prem stvari,
videć puk ucviljen i megju sobome
u volji razdieljen jedan proć drugome;
i gdi s strane jedne s oružjem nastoji
oni od Atene, da nam grad posvoji,
hrabreno s druge on diže se i stavi
sve u mir napokon, da žive s ljubavi,
tako er u svemu može se riet' sada,
da se već po njemu sloboda od grada,
nego li po meni bratu mom shranila
u teške ove dni, gdi je smeća taj bila.
Nu u ke ja sada, za moć' red svemu dat',
strane ću od grada vašega kralja iskat'?
Gd'je ga ću naći moć', rec'te mi što godi,
za dat' mu ku pomoć, dokle 'e živ još odi?

KOR:

Od ovud on progje put mora; nu tko toj
moće znat', gdi dogje, gd'je li stup stavi svoj?

SISIFO:

Kralji su vid'jeni, gd'je oni prohode;
nikako ne cieni, da glasa ne ohode.

KOR:

Ovi nam može bit', od ovud ki hodi,
od njega moće rit' istino što godi.

SISIFO:

N'ješto ide smeten vas; od njega ako je,
nosi nam plačan glas, ne dobro nikoje.

3013. nitkoga *a.*

SCENA II.

GLASNIK. SISIFO. KOR.

GLASNIK:

Sad pogji, o sviete žalosni, tere stav'
u svietle krune te s ufanjem tvu ljubav;
pogj' ter se uzdaj ti za vrieme za koje
u porod čestiti od d'jece od tvoje,
čin', neka t' okolo, da te se svak boji,
toj mnoštvo oholo od sluga vik stoji.
Rieč jedna čin' tvoja u strahu da sada
kraljestva svakoja uzdrži i vlada,
i skrinja bogata za tvoju dobru čes,
i srebra i zlata čin' da t' vik puna jes;
a tvoje od'jeće učini, na tebi
da sjaju odveće, neg' sunce na nebi;
sjedi na trpezah oholih, i nastoj,
svakoga da je strah, tko vidi obraz tvoj;
i neka bude moć' toga jur kraljestva
tvojega bitje doć' na vrh od blaženstva;
čin', vrieme svakoje da mlados tva cvjeta,
lieposti da tvoje l'jepše su od svieta:
što će sve paka toj, kad ne znaš još, odi
u travi u kojoj zmija se nahodi?

SISIFO:

Ah, što će ovo bit'
što ovi sad hoće rit'?

GLASNIK:

O svietla krvi ti, o srećo čestita,
ka se mož' sve riti blaženstvo od svita,
što se ti drugo već, ako, uprav ja vidim,
razložno mož' sad reć', neg' oblak, sjen i dim?

SISIFO:

Srce mi sve dava n'ješto zlo misliti,
rieč me, jaoh, skončava njegova na sviti.

GLASNIK:

Ah, liepa mladosti, što 'e jakos tvoja taj;
u što tve radosti ti stavljaš na sviet saj?
Jak vjetar prolieta sva tvoja taj slava,
kom lice tve cvjeta, sve vrieme skončava;

ništor nije pod nebi, toj pozna svaki nas,
vjekušte u sebi, neg' samo častan glas;
neka ti po kući, što mnozi jur žele,
sinovi idući, igrom se vesele,
ki paka da pokoj cieć česti prihude
od toga život tvoj primiti jur bude?
Ako te sam jedan kratak prem razdilit'
od toga može dan i smrtno ucvilit',
i hoćeš u cieni vrh svieta ovoga
ti držat' tvoje dni u tebi istoga.
Ah, tvoje ufanje, ko'e pamet tvu vlada,
i tvoje toj stanje slabo ti jes sada:
oči tve obrati i pamet, ako ikad,
ter hotjej gledati našega kralja jad.

SISIFO:

Jaoh, svrha sad ova
srce mi otrova!

GLASNIK:

I ako veće ti u stvari sad ove
bjeguće na svieti ufan'je staviš tve,
rieti ću, pamet, ja,
da ciela nije tvoja.

KOR:

Što veće za tvoga ne pitaš brata ti?

SISIFO:

Što mi zlo s ovoga početka bi čuti.

GLASNIK:

O zgrade velike, Kadmo kralj jur koje
sazida, gd'je slike pakljene sve stoje,
gd'je drugo sad čuti nije za sud višnji taj,
nego plač priljuti, bies, žalos, smrt i vaj,
ka pravda od nebes i srgjba nemila
vrhu vas tako jes sad se rasrdila?
Komu ikad dođe glas od vaših tuga tih,
da neće u taj čas smesti se vas u njih?

3084. tvoje] tvoê *a*. 3093. rieti] rjeti (*m*. riet ti?) *a*. 3097. Cadmo *a*. 3103. tkomu *a*. 3104. smestit *a*.

KOR:

Kaži nam, što je toj, viteže, boga rad?
Kraljev je brat ovoj, on sve znat' želi sad.

GLASNIK:

Unutra ako vi nieste prem kameni,
kako ste s dvora svi gvozd'jem utvrd'jeni,
nemojte iskat' znat',
što vam će žalos dat'.

SISIFO:

Ah, ti me skončavaš, mučeći toliko,
i riečmi tim davaš sumnjit' zlo veliko,
veliko istinom i strašno, mogu rit',
ko'e nijednim načinom neće se moć' odkrit'.

KOR:

Da što ga mučiš već,
ter nam ga nećeš reć'?

GLASNIK:

Kako, jaoh, ne imam ja onu stvar mučati,
godišta sva moja ku ću imat' plakati?
i koju sad vami, gdi se vas snebivam,
veće ja suzami neg' riečmi odkrivam.
Dosta je, da vam reć' toj budem žalostan,
er naš kralj ništa 'e već, i njegov ništa 'e stan.

SISIFO:

Skrovenim sasma ti kažeš nam riečima
tej gorke žalosti, ke srce tve ima.

KOR:

Kako se sahrani kraljica neboga?
kako li ubrani Melicerta svoga?
može li uteći kraljev, jaoh, oštri mač,
koji ju sliedeći otide srčno tač?

GLASNIK:

Početak ki ću dat' ja riečmi ovim sad?
ku li će svrhu imat' me suze i moj jad?
Nesrećna kraljica buduć, jaoh, primila
Learka taj lica u krvi vidila,

3112. *i* 3120. riečmi] rjec — mi *a*. 3117. *i* 3127. jaoh] jôh *a*. 3123. sasma] svasma *a*. 3126. Meliceta (c = č) *a*.

na zemlji gdi leže, i njemu gdi takoj
smrt huda proteže nesrećni život svoj,
bježat' se uhrli s druzime i stavi,
kojega prigrli uza se s ljubavi,
svegj zovuć, na pomoć za shranu i za mir
da bi k njoj hotio doć' s milosti tko godir,
da bi ju branio, i to joj nebozi
d'jetešce shranio, uz prsi ke nosi.
Nu svak gluh stojaše, neg' za nje hudu čes
samo se čujaše kraljeva srgjba i bies.
Prid kiem prem da krila, mogu reć', tuj stoje,
bješe ona prinila na noge na svoje,
da bi joj lašnje moć' bježat' muža svoga
za shranu i pomoć d'jetešca nje toga,
koga ona ljubjaše cieć krune od Tebe,
i veće gledaše, neg' istu prem sebe:
ne može za sve toj nigd'jer se sahranit',
ni slatki porod svoj od njega ubranit'.
Er ju, jaoh, u taj čas dostiže, kako stril,
ter za nje hud poraz, i vječni plač i cvil,
izdrie joj silome kroz taj bies vrli svoj
s rasrgjbom jur tome iz krila diete toj,
još koje ne znavši nesrećno na sviti,
da ima tuj stavši život svoj svršiti,
nejake ručice njemu, jaoh, stavljaše,
na grlo, a lice slatko mu ljubljaše,
stojeć š njim mio i blag dalek' zla svakoga,
kako sve sinak drag uz ćaćka uz svoga,
i kako da rieti ht'jaše mu: ćaćko moj,
ne daj mi umrieti mlagjahnu ovakoj;
ubrani, ubrani, d'jetešce nejako,
tvoju krv sahrani nezgode zle tako;
ne daj, prav da sgine, ni pogje na on svit,
er u njem krivine nije moglo nijedne bit';
prosti mi pravednu, da budu živiti,
a tuj smrt neredna zločincom podaj ti.
Nu toga otac hud, svim hugji od zmije,

3139. bi ju] biu *a*. — to joj] tòjoj (= *i* to joj) *a*. 3143. stoje' *a*. 3158. slatkomu *a*. 3161. htjasce (= *i* htijaše) *a*. 3165. pravo *a*.

za svoju vrlu ćud gledati hotil nije,
neg' njega raztrže nemilo prem takoj,
a pak mu razvrže po zemlji tielo toj.

SISIFO:

Žalostan sinak taj, i otac žalosni
i majka, za gork vaj koja tuj pala ni'.

GLASNIK:

Vid'jet' ju s suzami za huda taj dila
studenu jak kami, gdi bješe sbliedila
gdi joj se vid'jaše na licu istom smrt,
ka bi rek' hrljaše, da i nju bude strt'.

KOR:

Tko je, jaoh, ikadar za žalos u sebi
čuo vrlu taku stvar i čudnu pod nebi?
Nu što pak učini kraljica svietla taj
u tuzi, kojoj ni' prilike na sviet saj?

GLASNIK:

Kad ona vid'je toj, za vječni nepokoj
prem kako razdrto da srce bješe u njoj,
niema osta u sebi, svih strana blidiše,
i čut' ju već ne bi, jak mrtva da biše.
Nu kad pak do mao čas zamjeri, suproć njoj
gd'je bješe srčan vas obratio obraz svoj,
kreposti razbudi u srcu jur svomu,
da se svak začudi činjenju nje tomu.
Ter kako da stavi na se krila od zgora
. . . .
Došavši k nam bliže, ter glasom reče svim:
tko d'jecu mu ubi? jeda ih privrli
krvavim njih zubi lavi su razdrli?
Svakomu tade nas od straha duh sginu,
a s krvi rieč i glas u ustieh ostinu,
bojeć se, da ne bi sumnja mu činila
držat', jaoh, u sebi vrhu nas taj dila.
Nu kako da krepos ka godir zgar s nebi
bješe mu tuj sliepos odkrila u sebi,

3177. gdi joj] ghdioj *a*. 3178. rek'] rech (ch = ć) *a*. 3179. tko je] tkoê *a*. 3185. stranà *a*. 3192. *Odavle počam ima praznina od 44 redaka ili dvie strane u rukopisu.* 3194. mû *a*. 3201. odkilla *a*.

i dala poznati svoju zled, za koju
poče tad plakati, i kleti čes svoju,
vapijuć glasom svim, da višnji od zgore
maše žalos njim, i dubja i gore,
veleći: nitkor ni' učinio ovi grih,
ja poznam u meni bil'jega smrti njih;
ove su, ove sad ruke me nemile
za vječni za moj jad njih život skratile.
Ah, ruke, ruke ne, nu vrlih nakazni
pedepse pakljene, u kojih pravde ni',
kako vi toj dilo od tuge i jada
mogle ste nemilo učinit', jaoh, sada?
Kako vas ne boli vaša krv nečista,
kad se njih krv proli, ka 'e krv vaša ista?
krv, ku ću vazda ja svim srcem na sviti,
dokle god sunce sja, i mrtav žaliti.
Pak kako svrši toj, otide smeten vas
za vječni za plač svoj, ter srcem u vas glas
vrh mrtva tiela njih stavi se plakati
željno tač, er nas svih na žalos obrati,
veleći: što ću ja? eto ovdi sad minu
sva slava, jaoh, moja, i sve mi poginu!
Umrieste vi meni, pravedni ki biste,
i u cviet vaše dni povenut' vidiste.
Ćaćko vas na sviet da veselo s ljubavi,
i ćaćko, jaoh, sada s svieta vas odpravi!
Ah, što bi sad ovoj? ka srgjba od nebes
nesrećni život moj svim stanom smela jes?
Dvije ljubi, porod vas s svim dobrom od grada
sam jedan kratak čas uze mi, jaoh, sada!
Pa ka se obrati na mene ter poče
svih strana gledati, i ovu rieč reče:
tebi se, dragi moj, pristoji vrh svega
na svrsi sad ovoj živjen'ja mojega
svu pomnju uzeti od mene, ako ikad,
i od ovo dvo'e d'jeti, ke mrtvo leži sad,
za pravu tuj ljubav i vjernu na sviti,
ku mi si ne pristav u srcu nosio ti,

3208. mê *a*. 3213. moghli *a*. 3227. *i* 3231. jaoh] jôh *a*.

i ku ti živ nikad za platit' ne htih doć',
ni je ću mrtav sad platiti ičiem moć',
neg' samom spomenom, koju ću ponieti
s tvojim, jaoh, imenom, gdi će vik živjeti.
Uzećeš sinke me, skupiv ih najedno,
ke ćeš pak sa mnome ukopat zajedno,
da jedan, jaoh, kami bude nas pokriti,
i jednim suzami sviet mrtve žaliti.
I kako toj reče, odgovor ne čekav,
plaho od nas uteče u srgjbi kako lav.

SISIFO:

Da što mi praviš ti? što misli, vajmeh, sad
brat moj učiniti, na taki misleć jad?
jeda je sam sebe ubit' kao odredil,
ter tako od tebe uteć' je plaho htil?

GLASNIK:

On se tad uputi u crkvu i pogje,
gdi ovi priljuti mač uze, kad dogje,
mač, Kadmo ki stavi Martu jur n'jeki dan,
kad s glavom rastavi nečistu nakazan.
Ki ize on na dvor iz svietle nožnice,
pak pogje š njim od zgor vrh mrtve d'ječice,
govoreć sam sebi vrhu njih stav tada:
gdi je krepos u tebi, ka bješe onada,
nesviesno kad ove, ke srcem svim ljubi,
pravedne sinove rastrže i ubi?
Vrh njih si jak bio, a sad tuj od lava
jakos si izgubio vrh sebe neprava?
Potrebno umriet' jes. I tako pogje on
za hudu svoju čes, ter stavi napokon
na zemlju oštri mač, žalosno vrh koga
učini taki plač, er smete svakoga,
pak se na nj naprie vas, a mi svi skočismo,
nu ga, jaoh, u taj čas mrtva tuj vidismo.

KOR:

O višnji moj bože, što smeten čovjek taj
učinit' ne može u srgjbi na sviet saj!

3238. vjernu (*m.* vjerru) *a.* 3248. *i* 3251. jaoh] jôh *a.* 3261. Cadmo *a.*

GLASNIK:

Ne bi tuj tvrd kami, ni čovjek, ki kroz toj
ne smete suzami jadovni život svoj.

SISIFO:

Sve jadne žalosti, kojiem se jur goje
u paklu dusi ti nesrećni gdi stoje,
i sve zle bolesti i tužbe priljute,
i hude tej česti, sugjeni ke ćute,
dogjite ovi dan kroz ki god način prik,
ter u mom srcu stan uzmite za vas vik!
Er nije me srce sad u tugah srce tih,
pakljeni neg' je jad i shrana zala svih.

GLASNIK:

Mi kad tuj vid'jesmo svrhu, jaoh, od njega,
mač mu ovi izesmo iz srca svojega,
mač vrli, mač, koji za svoju dobru ćes
krvi se napoji, ka od svih svjetlja jes;
mač hudi, ki ću ja, za sve er htje hud biti,
godišta sva moja jezikom slaviti.
Vas ako tiče sad ka milos od kralja
vašega, Tebu grad, ki plačnu ostavlja,
a tebe, od tvoga ki s d'jecom zajedno
brata velikoga htje umriet' neredno,
uzmite od grada, od d'jece, od njega
pomnju tuj vi sada s ljubavi vrh svega,
er sam ja jur veće izpunio nemilo
cieć hude tej sreće žalosno me dilo.

SISIFO:

Pogj'te već, pogjite, nesrećni, ter druge
haljine uzmite od plača i tuge,
i za'edno sve vike višnje zgor hvalimo,
a tužbe tolike iz srca žalimo.

3287. mê *a.* 3289. jaoh] jôh *a.* 3306. žalimo] scjalimo (scj = š i ž) *a.* ***Iza ovoga stiha ne ima ništa više u rukopisu.***

PJESNI.

1.

NAD PRILIKOM PJESNIKA DINKA RANJINE[1].

Ovo je prilika pjesnivca, ki na svit
našega jezika hotje slas objavit';
ki pojuć ljuvezni od svoje ljubavi,
svih starih sve pjesni za sobom ostavi,
njegovo da ime živjeće megju svim,
jak lovor sred zime meu dubjem ostalim.

2.

U POHVALU ONOGA, KI JE JE UPISAO[2].

Da si ti pisat' htil toga moć veliku,
koga si ovdi umil upisat' priliku,
znaj, oči ne bi me vik mogle na svieti
u niedno jur vrime l'jepšu stvar vid'jeti.
Nu za sve er toga ne pisa tva kripos,
ja srca sred moga li vidim tuj lipos;
er je on u ovih pjesneh htje objavit'
vridno tač, u kojih sve dni će sve živit'.

3.

U HVALU DUBROVNIKA[3].

Koliko na saj svit Dubrovnik slavni grad
može se slavan rit' u svomu bitju sad,

Pjesni 1—4. *preštampane iz djela:* Pjesni razlike Dinka Ranjine. U Fiorenci MDLXIII. *(u knjižnici jugoslav. akademije pod* br. X. c. 50.) = *b. Priepis g. Luke Zore iz rukopisa Dinka Ranjine u knjižnici fratarskoj u Dubrovniku* = *c.*

[1] Frano Lukarević (Lukarevich) n . . (*m.* nad ?) prilikom pjesnivca (*na sliedećoj strani ima prilika pjesnika D. Ranjine s ovim napisom:* Dominicus Araneus anno aetatis suae XXVII). *b.*

Pj. 1. *stih* 1. piesnioza *b.* 4. svieh *c.* *Pj.* 2 *st.* 3. ne bi *ne ima c.* 6. tu *c.* 7. ktje *c.* 8. dni će sve] dni chie svė *b.* [2] Isti u pohvalu onoga ki je jo (*t. j. priliku)* upisao. *b.* [3] Frano Lukarevik u hvalu istoga *b.* *Pj.* 3. *st.* 1. Dubronik *b.*

pokoli višnja čes u njem, pri' što ni' bil',
toliko vridna jes pjesnivca satvoril'?

4.

U HVALU ISTOGA[4].

Jur ako vrime sve ne ima dosle ti,
ko pojuć ime tve proslavi na sviti,
Dubrovniče, sada htjej višnju moć slavit',
er ona tebi da, kim ćeš vik slavan bit'.

4. pjesnivca] piesnivaza *b.* [4] U hvalu *ne ima u b. Pj.* 4. *st.* 3. ktjej *b.;* htjej *c.*

